

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/329098>

De Hoefmanid

37.

1932.

BU

UJ

219

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ONDER REDACTIE VAN Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET

MET MEDEWERKING

VAN

o n d e r s c h e i d e n e d e s k u n d i g e n ,

UITGEGEVEN DOOR DE

N.V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
WAGENSTRAAT 70 — DEN HAAG

XXXVIIe Jaargang

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7934

'S-GRAVENHAGE 1932

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

16. DEC. 1932

INHOUD

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overigen zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke, hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- Angeren S. v. VI 81; †XI 165—184;
*XII 185.
- Beslag bij dravers (lezing Koelman)
II 22.
- Beslag voor gladde wegen III 40.
- Boekwerken *II 27.
- Brussel.-Hoefijzer-verzameling *XII
192.
- Commissie rijksdiploma als hoefsmid
IX 133.
- Cursus in hoefbeslag: te Appingedam
*17; *XII 195; te Bedum †*IX 133;
te Dordt †*V 68; te Utrecht †*28
en 29; IX 141; te Varsseveld XII 197;
te Veendam †*X 155.
- Cursus voor onderwijzers stopgezet
*II 26.
- Cursussen in hoefbeslag 1932 *XII 195.
- Examen Rijksdiploma: verslag voor-
jaarsexamen *VI 82; opmerkingen
over het practisch werk *VI 84;
Commissie IX 133; verslag najaars-
examen *XII 191; Examen-indruk-
ken XII 192; Nabetrachting XII 194.
- Gutta Percha-zolen IV 62.
- Hoefbeslag. Indrukken uit het buiten-
land *X 149.
- Hoefbeslag tegen uitglijden †*III 33
(zie ook 40).
- Hoefkraakbeen (erfelijkheid) *IV 49.
- Hoefmechanisme VII 101; VIII 118.
- Hoefsmederij van Homan te Bedum
†*IX 133.
- Hoefsmederij van Rompelman te
Almelo †*VIII 119.
- Hoefsmederij van Schouten te Utrecht
*IX 139.
- Hoefijzer-verzameling te Brussel *XII
190.
- Hoefzolen. Heeft 't paard twee —
VIII 117; X 152; XII 187.
- Inleiding I 1.
- Ingezonden stukken: opmerkingen op
keuringen I 8, III 43; IV 51; V 70;
VI 90 en 95; VII 106 en 107; VIII
123; — spoorwegrails-narigheid III
45; voorcursussen in Gelderland VI
93 en 94; — voorbeelden strekken,
klanten wekken XII 196.
- Inklemming hoefijzers in spoorweg-
rails I 3.
- Keuringen. Opmerkingen op — I 8,
III 43; IV 51; V 70 en 72; VI 90
en 95; VII 106 en 107; VIII 123.
- Mededeelingen uit de practijk *VI 85;
*VII 101; VIII 118

- Militaire hoefsmeden (promotie-kansen) *VIII 121.
- Militaire hoefsmidschool te Amersfoort I 13; IV 54; VI 90; IX 141.
- Oude paarden VIII 128.
- Overhoef *X 157.
- Paarden in Frankrijk VII 112.
- Rubber-ijzer van Patin Sauveur III 35.
- Rubber-ijzer Imperator III 36.
- Rijks-diploma hoefsmid V 74; verslag voorjaarsexamen *VI 82; opmerkingen over het practisch werk VI 84; commissie IX 133; verslag najaarsexamen *XII 191; examen-indrukken XII 192; nabetrachting XII 194.
- Schaduw-blinker †*IX 144.
- Spoorwegrails (inklemmen-hoefijzers) *I 3; III 45.
- Spoorwegvervoer (voederen en drenken) IX 142.
- Springpaarden. Beslag bij — *VII 101.
- Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag; agenda vergadering I 13; nieuwe onderwijzers †*II 17; verslag hoofdbestuursvergadering *II 18; verslag algemeene vergadering *II 19; verslag van het examen *II 25; cursus voor opleiding stopgezet *II 26; *V 65, adres aan en van examen-commissie VI 87 en 88; adres aan den Minister 89.
- Vorbereidende cursussen in Gelderland V 70; zie ook VI 93 en 94; VII 105.
- Wegen-vraagstuk IV 55.
- Ijzer van Jozef Buluscher III 34.
- Zijbeen IX 135; *X 150.

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.v. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Acta est Fabula. — Het beklemd geraken van hoefijzers tusschen spoorwegrails. — Cursus in hoefbeslag vanwege de afdeling „Appingedam” van den Bond van Smedenpatroons. — Ingezonden stukken. — Literatuur overzicht. — Advertentiën.

ACTA EST FABULA.

Met deze woorden „het stuk is gespeeld,” werd in den ouden schouwburg het einde der voorstelling aangekondigd en hiermede willen wij op deze plaats het jaar 1931 afsluiten. Dit jaar zal zeker door de latere geschiedschrijvers gememoreerd worden als een der meest ongunstige, laat ons hopen als het ongunstigste jaar, dat sinds menschengeslachten zich voorgedaan heeft. De gansche wereld toch lijdt als het ware aan een inzinking, waarvan de hieruit volgende malaise zich uitstrekt over de groote lagen der bevolking en landbouw, handel en scheepvaart doen verkeeren in een deplorabelen toestand. Een slechte oeconomische toestand veroorzaakt altijd armoede, met als direct gevolg een gebrek aan koopkracht en deze, gepaard met overproductie, doen zeer vele bedrijven stil liggen of in elk geval zich onproductief voortslepen. Loonsverlagingen zullen hier weer een direct gevolg van zijn en deze, alsmede de groote omvang welke de wekeloosheid heeft aangenomen, zijn wel de middelen om het vertrouwen te doen wankelen en de ontevredenheid en moedeloosheid te bevorderen.

Zoo gaan we 1932 in en voor menigeen zal het zeer veel moeite kosten om met eenig vertrouwen aan een betere toekomst te denken en hoopvol gestemd te zijn bij deze jaarswisseling.

Wat de lezers van dit blad betreft, zoo lijdt het geen twijfel of ook op hen zullen de levensomstandigheden hun stempel drukken en zullen zij de nadeelen van de malaise mede ondervinden, niet in het minst de plattelandssmid, die is aangewezen op de boerenbevolking, welke ook in zeer ongunstigen toestand verkeert. Toch kan de hoefsmid zich nog gelukkig achten boven vele andere ambachten, daar toch de paardenstapel

BIBLIOTHEEK DER
RIJSTREEK
ITEIT

16. JAN 1932

niet vermindert en in het gebruik der paarden de hoefsmid een onmisbare schakel vormt.

Het beslag zal wel minder vaak vernieuwd worden, de eigenaar zal wel beknibbelen op den prijs en er zullen wel meer kwade posten voorkomen dan voorheen, doch tot werkeloosheid zal de hoefsmid niet gedoemd worden en het is een groot geluk dit te kunnen constateeren.

Gaan wij onzen laatsten jaargang na, dan zien wij uit den inhoud hiervan dan ook, dat de belangstelling in het vak niet verflauwt en dit toch is wel de beste barometer in deze. Onder de onderwerpen, welke door vele hoefsmeden gedurende het afgelopen jaar in praktische studie zijn genomen, behoort wel het uitvinden en beproeven van een z.g. nonslipping beslag en hoewel dit nog niet geleid heeft tot een algemeen erkend, afdoend, voorbehoedend beslag voor gladde kunstwegen, zijn wij toch zeer dankbaar voor de voorlichtingen en beschouwingen, welke de verschillende practici dit jaar in ons vakblad hieromtrent hebben gegeven en zullen we blijven hopen op verdere uitvindingen in deze, die misschien wel zullen leiden tot een oplossing van dit vraagstuk. Het uit Noorsche landen geïmporteerde rubber hoefijzer is wel het meest afwijkende van al deze uitvindingen en indien dit rubberbeslag zou hebben voldaan, zou hier met recht van een evolutie in het hoefbeslag gesproken kunnen worden.

De verschillende referaten uit buitenlandsche vakbladen, alsmede de zeer interessante mededeelingen van den heer Falkenhagen van eigen waarnemingen uit verschillende groote Deutsche steden, doen ons zien dat ook in het buitenland dit vraagstuk nog geen oplossing heeft gevonden en dat men in den winter het bekende „scherpe” beslag nog niet kan missen, terwijl in den zomer tegen de gladde kunstwegen het kurkbeslag als het goedkoopste en beste wordt aanbevolen.

De mededeelingen in het afgelopen jaar omtrent de Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag doen zien, dat deze vereeniging in bloei verkeert, dat de leden de belangstelling in hun vak hoog houden, dat de kameraadschap hierdoor bevorderd wordt en een gevoel van saamhoorigheid, dat zoo gewenscht is voor de corypheën van het vak, onverzwakt bestaat.

Ook de aankomende generatie van hoefsmeden, die thans dus de cursussen volgt en het Rijksexamen te Utrecht aflegt, geeft alle redenen tot toevredenheid. Er zijn toch, over het geheele land verspreid, cursussen in hoefbeslag en zelfs op verschillende ambachtsscholen zijn hierop aansluitende voorbereidende cursussen, welke steeds over een voldoende aantal leerlingen beschikken, die allen met ijver en toewijding zich aan het vak hunner keuze geven. Dit alles stemt zeer zeker blijde en geeft een waarborg voor de toekomst.

Dat de examencommissie te Utrecht niet alle candidaten, die het examen afleggen, een diploma waardig keurt, kan alleen ten goede worden uitgelegd, n.l. dat zij meent de eischen aan dit examen dermate hoog te moeten stellen, dat dit diploma de beste waarborgen biedt en dus het hoefsmidvak uitsluitend aan goede handen wordt toevertrouwd. Voor het onderwijzend personeel aan de cursussen zal het steeds een moeilijke, doch tevens eer-

volle taak zijn om de leerlingen zoo goed mogelijk voor dit examen voor te bereiden, zoodat teleurstellingen van niet slagen voor dit examen, zoowel voor hen als voor de cursianen, tot een minimum beperkt zullen blijven.

Besluiten wij dezen aanvang van den nieuwen jaargang met een opwekking tot alle lezers om de moeilijke omstandigheden naar hun beste vermogen het hoofd te bieden; niet bij de pakken neerzitten doch met vast vertrouwen op betere tijden, alles te doen wat het vak vooruit kan brengen, de stand kan verhoogen en daarmee ook het eigen belang te dienen. Ook al zal het vaak moeilijk zijn om direct voordeel hierin te zien en te behalen, dan toch zal de moreele kracht hiervan al groot zijn en zoolang het moreel goed blijft, zal het vertrouwen niet geschokt worden en zal het de opgewektheid geven die noodig is om den dagelijkschen arbeid met lust en met voldoening te verrichten.

Dat ook „De Hoefsmid” hiervan zal mogen profiteeren en dat de lezers in steeds meerdere mate hun gedachten en hun ervaringen aan ons tijdschrift zullen toevertrouwen! Laat uw redacteur dan eindigen met zijne lezers en hunne gezinnen, ook uit naam van de uitgeefster, voor 1932 veel goeds toe te wenschen en gedachtig aan de tijdsomstandigheden, deze voorrede besluiten, met de hoopvolle Latijnsche spreuk:

„E tenebris oritur lux!”, hetgeen beteekent: Uit de duisternis verrijst het licht.

G. H.

HET BEKLEMD GERAKEN VAN HOEFIJZERS TUSSEN SPOORWEGRAILS.

Gedurende mijn 15-jarige praktijk te Rotterdam is mijn hulp als dierenarts vele malen ingeroepen voor paarden, die met een hoefijzer beklemd geweest waren tusschen spoorwegrails en hiervan in meer of minder ernstige mate de nadeelige gevolgen vertoonden.

Het gevaar, dat deze breede en diepe rail voor de paarden in de stad oplevert, is inderdaad niet denkbeeldig. Een ieder, die Rotterdam kent, weet het bestaan van het uitgebreide net spoorwegrails, dat vooral in de havengebieden in de straten aanwezig is en op verschillende plaatsen den rijweg kruist. Het zijn vooral deze kruisingen, waar de paarden het meest de risico loopen, met een hoefijzer te blijven vastzitten in de diepe groeven van deze spoorwegrails.

Ook bij bruggen leveren de spoorwegrails soms gevaren op voor de paarden, doordat nl. op sommige plaatsen een te groote en diepe opening is gelaten tusschen het brug- en het straatgedeelte van de rails. Hier is het niet zoozeer de railgroeve, die het gevaar van vastklemmen veroorzaakt, dan wel de onnoodige groote ruimte tusschen brug- en straatrail. Deze oorzaak is dus niet de ergste, omdat het hier een constructiefout geldt, die is op te heffen en hiermede ook het gevaar voor de paarden van de baan is. Erger zijn de reeds genoemde kruisingen van de rails op de straat; want juist het oversteken van deze rails levert een *blijvend* gevaar voor in-klemming.

De gevolgen van inklemming zijn natuurlijk heel verschillend. Naast vrij onschuldige komen er zeer ernstige voor, zooals bijv. breuken of scheuren van het kroon- of kootbeen, verscheuringen of verrekkingen van de banden of pezen van den ondervoet, beleedigingen van hoof-, kroon- of kootgewricht, losgescheurde hoefschoenen e.d.

Onbeschrijflijk is de pijn, die dergelijke slachtoffers vaak te lijden hebben. Men stelle zich voor een paard, dat een zwaar beladen wagen voorttrekt; plotseling geraakt een hoefijzer beklemd; met uiterste krachtsinspanning tracht het paard zich los te rukken, doch tevergeefs. Op hetzelfde oogenblik wordt de geweldige massa van den voortrollenden wagen tegen het paard aangedrukt en oefent een moment een ontzettende kracht uit op het beknelde been. Als op dit moment het hoefijzer nog niet afgerukt wordt, zijn de gevolgen dikwijls van zeer ernstigen aard: het paard zal meestal vallen en het leed is niet meer te overzien.

Doordat de gewrichten van den ondervoet slechts een geringe zijdelingsche beweging toelaten, kunnen ernstige gevolgen vrijwel niet uitblijven. Aan de toeschietende hulp kost het vaak de grootste moeite om het paard uit deze benarde positie te bevrijden; een breekiijzer of andere krachtmiddelen moeten hiertoe vaak te pas komen. Hoe snel en doelmatig de hulp echter ook zijn moge, dikwijls komt zij te laat, want met het vallen is in den regel het kwaad reeds geschied.

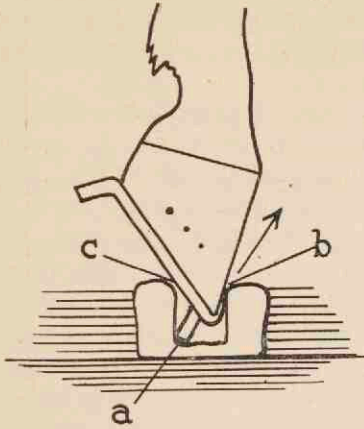
Het abattoir is vaak de eindbestemming van het paard. Op deze wijze zijn in den loop der jaren vele paarden het slachtoffer geworden van deze rails en komen er nog steeds nieuwe. Het is zoowel uit een oogpunt van dierenbescherming, als van economisch belang voor de eigenaars der paarden, noodzakelijk, dat getracht wordt deze ongevallen te voorkomen, althans tot het minimum te beperken.

Vanzelf rijst de vraag: „kan de voerman zulke ongevallen niet voorkomen?” Ik ben van meening, dat in vele gevallen bij grootere oplettendheid van den voerman, het ongeluk te voorkómen zou zijn geweest. Dat echter waarschuwingen voor het gevaar en aanmaningen tot grootere oplettendheid iets zullen baten, meen ik te mogen betwijfelen. Ondanks het feit toch, dat alle voerlieden te Rotterdam, met het bestaan dezer gevaren volkomen op de hoogte zijn, blijven deze ongelukken in onverminderde getale vóórkomen.

De oplossing zal dus elders gezocht moeten worden. Hiertoe is in de eerste plaats noodig nauwkeurig te weten, hoe en waarom het mogelijk is, dat een hoefijzer zoo muurvast in de railgroeve kan vastklemmen. Ik heb daartoe in verschillende gevallen nagegaan, hoe de inklemming moet zijn geweest en heb daarbij geconstateerd, dat deze steeds op dezelfde wijze had plaats gehad. Het inklemmen kan alleen gebeuren met z.g. stootijzers, het typisch beslag aan de achterhoeven der sleeperspaarden.

Om duidelijk aan te geven, hoe zoo'n inklemming plaats vindt, diene nevenstaande teekening. Zij geeft een dwarse doorsnede weer van een zoodanige stadsrail met ingeklemd stootijzer. Men ziet, dat de hoof met den toon voorover in de railgroeve duikt. De stoot zit bij *a* tegen de eene zijde van de rail, terwijl de lip tegen den boven-

kant van de andere zijde aandrukt (*b*). De punt van de lip zal door dien druk iets indeuken en afplatten, doordat de hoornwand iets meegeeft.

De op deze wijze vervormde lip zal bij *b* onder den rand van de rail blijven vastzitten. Nu begrijpt men, waarom het hoefijzer zoo muurvast kan inklemmen en tevens waarom het paard niet bij machte is het hoefijzer af te rukken: want niet alleen zit het hoefijzer vast, ook de hoef zelve wordt tusschen de punten *b* en *c* stevig ingeklemd gehouden, zoodat het ijzer tevens stevig aan den voet vast gedrukt wordt. We zien uit deze teekening, dat niet de stoot, noch de lip alleen de inklemming bewerkstelligt,

maar dat de *combinatie van stoot en toonlip* zulks doet. De eenvoudigste oplossing zou dus zijn: de stoot afdanken, zooals dit reeds lang bij verschillende bedrijven is geschied; zulks allicht niet uitsluitend om de gevaren voor inklemming in rails, maar ook om de nadelen, die de paarden erdoor ondervinden aan hoeven, gewrichten, pezen enz.

Echter het meerendeel der Rotterdamsche sleeperspatroons is de meening toegedaan, dat de stoot voor de paarden onmisbaar is en wil er tot geen prijs afstand van doen. De oplossing moet dus gezocht worden met behoud van de stoot.

Twee mogelijkheden blijven hier slechts over: 1ste wijziging van den stoot en 2de het laten vervallen van de toonlip.

Wat het veranderen van den stoot betreft, wil ik hier vermelden welke idee de heer P. Smits, hoefsmid te Rotterdam, met wien ik een paar jaar geleden deze zaak besprak, daaromtrent aan de hand deed. Hij stelde voor den stoot te maken in een T-vorm. Aan den stoot werd in het midden en rechthoekig daarop een stuk aangelascht. Dit aangelaschte stuk komt dus boven de zool te liggen en is iets zoolwaarts gericht, teneinde het meedragen op den bodem zooveel mogelijk te voorkómen.

Met dit T-stootijzer volgens Smits hebben we destijds proeven genomen, die schitterend zijn geslaagd. Aan de hand van de teekening kan men zich gemakkelijk voorstellen, dat met een T-vormigen stoot de geschetste situatie niet mogelijk is. Afgezien van een paar andere bezwaren, waarvan het voornaamste was het minder vaststaan op de keien, scheen met dezen T-stoot de oplossing gevonden. Echter was gerekend buiten den waard, in dit geval de sleepers.

Toen nl. de kosten voor het maken van een zoodanig ijzer ongeveer 2 kwartjes per stel hooger moesten worden, verdween de belangstelling van de zijde der sleeperspatroons voor deze nieuwe vinding totaal en hiermede was het T-stoot ijzer van de baan.

Reeds lang hebben de meeste smeden den stoot in schuine richting naar voren geplaatst, waarmede beoogd wordt, de kans van inklemming te ver-

minderen. Een schuin naar voren geplaatste stoot zou (op de teekening bij *a*) niet zoo gemakkelijk vastklemmen als één die loodrecht op het hoefijzer staat. Theoretisch zou dus een schuin gerichte stoot het gevaar verminderen; de praktijk heeft echter geleerd, dat ongevallen er niet door worden uitgesloten.

Het spreekt vanzelf, dat ook de breedte van de groeven tusschen de rails een rol van beteekenis speelt, evenals ook de hoogte van den stoot. Over het algemeen zal het gevaar van inklemming minder zijn bij een lagen stoot dan bij een hoogen; al is echter de stoot ook lager en de railgroeve is toevalligerwijze iets smaller, dan kan het ongeluk zich toch voordoen. De breedte van de railgroeve bleek mij bij onderzoek zeer varieerend. Hierdoor is het niet mogelijk een bepaalde maximum hoogte van stoot aan te geven, om met eenige zekerheid de kans van inklemming uit te sluiten. De aandacht valt nu vanzelf op de toonlip, die, zooals hiervoren gemeld werd, eveneens een belangrijke rol speelt bij het inklemmen. Uit de teekening valt na te gaan, hoe zonder toonlip het paard vrij gemakkelijk uit de geschetste positie zou kunnen loskomen. Tengevolge van de veerkracht van het hoorn, zal de hoof bij *b* meegeven en zodoende het kantelen van den hoof in de richting van de pijl mogelijk worden. Nu echter de vraag: „Kan men de toonlip zonder bezwaar weglaten?” Als men deze vervangt door twee lippen aan weerszijden van den toon, zooals bij het klapijzer, kan dit in elk geval wel.

De combinatie van stoot- en klapijzer zou ideaal kunnen zijn. Echter bleek de fabricage van een zoodanig ijzer zeer moeilijk te zijn, tenminste voor zoover betreft het aanhalen van de lippen. De stoot zit daarbij steeds in den weg. Ook het halen van de lippen uit de uiteinden van den stoot gaat eveneens zeer bezwaarlijk. Men zou dus genoodzaakt zijn deze lippen autogeen aan het hoefijzer te lasschen; dit kost echter tijd en wat nog erger is geld! Zoodat tegen deze oplossing dezelfde bezwaren rijzen als tegen den T-stoot.

Practisch blijft er dus niets anders over dan het stootijzer met weglating van lippen in het toongedeelte. Zal bij een stootijzer zonder toonlip voldoende bevestiging van het ijzer overblijven? m.a.w. zal dit ijzer niet gemakkelijker verschuiven?

Om deze vraag te beantwoorden, dient eerst te worden nagegaan, welke de eigenlijke functie is van de toonlip. We zijn het er allen ongetwijfeld over eens, dat een goed gevormde en correct geplaatste toonlip een sieraad is voor het beslag. Ook zal niemand ontkennen, dat de toonlip een niet genoeg te waardeeren houvast is bij het passen en onderleggen van het ijzer. Een andere kwestie is de vraag of de toonlip absoluut onmisbaar is m.a.w. of zij een noodzakelijke vereischte is voor een goede bevestiging van het ijzer aan den hoof?

Terecht zal men aanvoeren, dat de toonlip het naar voren schuiven van den hoof of het naar achteren verplaatsen van het ijzer zal voorkòmen. Echter kan de toonlip *niet* beletten, dat de hoof naar achter schuift of het ijzer zich naar voren verplaatst. Als dus een paard een zwaar beladen wagen op gang moet brengen en hierbij uitglijdt, hetgeen op de keien vaak

gebeurt, dan zou toch zeker de voet op het ijzer naar achteren schuiven, *als niet de nagels voor een enorm stevige bevestiging zorg droegen.*

Nu leert ons de practijk, dat het naar achteren schuiven van den voet op het ijzer slechts zelden vóórkomt en uit deze waarneming wil ik concluderen, dat *bij eventueel weglaten van de toonlip, de voet zich evenmin naar voren zal verplaatsen op het ijzer.*

Bij het stooten van den toon of bij het tegenhouden van den belaste wagen (z.g. „broeken”), zou het naar voren verplaatsen van den voet op het ijzer wel eens vóórkomen. In deze gevallen echter zal de bevestiging van de hoefnagels te wenschen overlaten en zou het loslaten van het ijzer toch plaats gevonden hebben, ook bij aanwezigheid van een toonlip. Als men tenslotte bedenkt, dat de rechthoekige doorsnede der hoefnagels bij den beslagen voet de langste zijde heeft in de richting van de ijzer-takken, dan kan men begrijpen, waarom verplaatsing van het hoefijzer, zoowel naar voren als naar achter, slechts zeer moeilijk kan plaats vinden, t.w. om de eenvoudige reden, dat de hoefnagel in deze richting niet gemakkelijk te buigen is. Verplaatsing van het ijzer in de lengterichting is dus practisch alleen mogelijk als de hoefnagels los zitten. Daarentegen zal zijwaartsche verplaatsing van het ijzer veel gemakkelijker zijn, hetgeen ons trouwens de practijk ook leert. Vandaar mijn meening, dat zijlippen veel nuttiger zijn voor een goede bevestiging van het ijzer dan een toonlip.

Uit het vorenstaande trek ik de volgende conclusie: Ter voorkoming van het inklemmen van stootijzers in spoorwegrails, kan de stoot als zoodanig gehandhaafd blijven; moet de toonlip vervallen en een buitenzijlip, eventueel tevens een binnenzijlip aangebracht worden.

B. Crezée,
dierenarts, Rotterdam.

CURSUS IN HOEFBESLAG VANWEGE DE AFDEELING „APPINGEDAM” VAN DEN BOND VAN SMEDENPATROONS.

Het 1e leerjaar van den cursus 1931—1932 werd, wegens bijzondere omstandigheden, begonnen met zes leerlingen, t. w.: W. S. Hageman te Farmsum, G. Kruger te Godlinze, J. Lier te Uitwierde, J. Mulder te Siddeburen, E. de Vries en A. de Weerd te Roodeschool.

Behoudens enkele verzuimen, waarvoor aannemelijke redenen werden opgegeven, werd met ambitie en ijver gewerkt, zoodat er geen bezwaren bestonden alle leerlingen tot den volgenden leergang toe te laten.

Groningen, December 1931.

H. A. Kroes.

N. B.: Naar aanleiding van een verslag van den hoefbeslagecursus te Bedum, voorkomende in het October-nummer van „De Hoefsmid”, bevestig ik gaarne de opvatting van collega Venema, dat het den leerlingen, die al de schooljaren ontwend zijn, moeilijk valt, na zwaren arbeid de theoretische lessen met onbepaalde aandacht te volgen. Steeds heb ik dan ook zoo mogelijk de theoretische lessen aan de praktische laten voorafgaan. Gedu-

rende eenige jaren werd te Appingedam een dubbelen cursus van 16 leerlingen gegeven. In de morgenuren: 4 uur praktijk voor 8 leerlingen, daarna van 1—3 nam. theorie voor alle 16 leerlingen en van 1—5 praktijk voor de 2e groep van 8 leerlingen. Behalve dat deze gang van zaken te vermoeiend was voor den ambitieusen onderwijzer in de praktijk, werd ook ervaren, dat de theorie er bij de 2e groep minder inviel en zij dikwijls moeite had volle aandacht aan de lessen te schenken.

Zelfs ondervindt men dit bezwaar bij leerlingen, die in den voormiddag nog zwaren arbeid hebben moeten verrichten, daarna dikwijls een verren afstand per rijwiel of motor moeten afleggen, ten einde in den namiddag den cursus te volgen. Het zou dan ook te wenschen zijn, dat door ouders en patroons de noodige medewerking werd verleend, ten einde de leerlingen in de gelegenheid te stellen zoo frisch mogelijk het onderwijs te kunnen volgen en steeds op tijd aanwezig te zijn.

De belangstelling in de leerstof en het fit blijven op de lessen kan door het laten zien en demonstreeren van doelmatige leermiddelen, het stellen van vragen enz. mede op peil worden gehouden.

Kr.

INGEZONDEN STUKKEN.

OPMERKINGEN OP KEURINGEN.

Naar aanleiding van de geuite meening van G. H. in de Augustus-afl levering over het door ondergeteekende geplaatste stukje „Opmerkingen op keuringen” in de Juli-afl levering, wordt beleefd wederom eenige plaatsruimte in „De Hoefsmid” verzocht, waarvoor bij voorbaat beleefd dank wordt gezegd.

De meer ingewijden zullen het wel, doch velen wellicht niet weten, dat G. H. de initialen zijn van den Redacteur Dr. R. H. J. Gallandat-Huet, die tevens Secretaris is van de examencommissie ter verkrijging van het brevet: „Hoefsmid met Rijksdiploma”. Een ieder die Z.Ed. kent en weet wat hij voor de verheffing van het hoefbeslag gedaan heeft, zal het niet verwonderen dat door hem dit stukje is geplaatst.

Ook ondergeteekende is die meening toegedaan, doch heeft een ander inzicht in deze. Na in eenige regels eenigszins uiteengezet te hebben, welk de bedoeling inhield van mijn ingezonden stukje, schrijft Z.Ed.: „Hier begint mij de schoen te wringen en hoewel tot heden nog geen brieven zijn binnen gekomen om tegen dezen voorgestelden maatregel te protesteeren, zoo kan ik maar niet klakkeloos aannemen, dat dit stilzwijgen als een instemmen met dit voorstel moet worden opgevat.”

Mijne meening in deze is dat dit stilzwijgen gerust tot een instemmen gerekend mag worden, daar ik van velen weet dat zij dit inzicht met mij deelen, doch een smid uit zich niet zoo gauw in het openbaar en dit geldt ook op vergaderingen.

Dit geldt ook voor de vergadering van Onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Vóór en na de vergadering hoort men zoo velen, doch tijdens de vergadering slechts een enkeling. Hoog wordt tot deze vergadering door buitenstaanders opgezien, zoo ook tot de vereeniging van Onderwijzers zelf, doch in werkelijkheid heeft deze zeer weinig te beteekenen.

Al had ZEd. meerdere brieven van instemming ontvangen, dan nog hangt er voor mij, wat de waarde van den inhoud betreft, weer veel af door welke personen deze zijn toegezonden. Het gaat hier enkel door welken bril men deze zaak bekijkt.

Van uw standpunt kan ik het begrijpen dat uw aandacht enkel op verheffing van het hoefbeslag is geconcentreerd.

Ook ondergeteekende is eveneens sterk voor verheffing van het hoefbeslag, doch ziet tevens zeer gaarne daar financieele voordeelen mede gepaard gaan.

Nu zult UEd. wellicht opmerken, maar brengt de verheffing van het hoefbeslag dan geen financieel voordeel?

Hierop wil ik dan antwoorden: „over het algemeen voor den *paarden-eigenaar* wel, doch voor den *hoefsmid* niet; want is het niet opvallend, dat daar, waar de meeste gediplomeerde hoefsmiden woonachtig zijn, de prijzen van het hoefbeslag het laagste zijn, omreden men zijn diploma of wel meerdere kennis aan zijn cliënten cadeau geeft en tevens daardoor andere collega's, die geen diploma bezitten noodzaakt om een lageren prijs te bedingen, inplaats van zich boven dezulken te stellen.

Hiertegen zult U kunnen opwerpen: „ja, maar dit is toch den hoefsmid zijn eigen schuld, dan moet men zich beter organiseeren.”

Hiermede ben ik het dan volkomen met UEd. eens, doch van beter organiseeren is geen sprake en omdat ik daar uit persoonlijke ondervinding van overtuigd ben, is mijn oordeel dat een voorlichtingsdienst als vorenbedoeld de eenige weg is, om financieel voordeel voor den meer kundigen hoefsmid af te werpen, hetgeen, van zelf toch tevens zal leiden tot verheffing van het hoefbeslag. Dan schreef Z.Ed. nog: „het verwondert mij iemand, die zelf zegt reeds 25 jaren als patroon werkzaam te zijn, vermeent hiervan ook maar de allergeeringste verwachting te kunnen koesteren.

Hierop wil ik ZEd. antwoorden, dat juist in die 25 jaren mij is gebleken, dat men daarvan zelfs zeer goede verwachtingen kan koesteren, doch dan dient deze zaak anders te worden aangepakt door het als een speciaal onderwerp te behandelen en niet als een luttel onderdeel eener cursus, zooals vrij algemeen tot dusverre is geschied.

Leerlingen die een dergelijken cursus hebben gevolgd, weten amper dat er over gesproken is. Die leerlingen toch zijn veelal boerenjongens, die 's morgens vroeg op zijn gestaan, dikwijls nog geruimen tijd hebben moeten fietsen om het leslokaal te bereiken en daar dan begrijpelijkerwijze meer zitten te soezen dan op te letten en als men daar dan nog bij neemt een Leeraar die alles uit een boek moet voorlezen, omdat ZEd. het zelf niet meer zoo best weet, dan kan het kleinste kind toch wel begrijpen, dat dit geen vruchten af kan werpen.

Lang niet iedereen is daar ook voor geschikt en volgens mijn bescheiden meening zal dit onderwijs uit monde en in handen van een daarvoor ge-

schikt *hoefsmid*, zeer zeker oneindig veel meer succes hebben, door het geven van *aanschouwelijk* onderwijs en het mededeelen van zijn *practische* ervaringen van het hoefbeslag, welk toch *zijn* vak is, waarin hij door offeringen en noesten arbeid zich heeft weten op te werken.

Aanschouwelijk onderwijs, dat is een eerste vereischte en dat aantrekkelijk gemaakt door allerlei abnormaliteiten op hoefbeslaggebied en op een eenvoudige en gemoedelijke wijze uiteengezet, door een daarvoor geschikt hoefsmid, kan niet anders dan zeer veel vruchten afwerpen.

Tot dusver liet dit zeer veel te wenschen over.

Meermalen is het voorgekomen, dat er een Veearts bij mij kwam om één hoornschoen te leen, want ZEd. moest een cursus in paardenkennis geven, want zelf hadden zij niets, nog niet eens een hoefbeentje.

Dergelijke personen, die in de praktijk zijn en niet de minste leermiddelen bezitten, geven volgens mijn bescheiden meening reeds hierdoor niet veel blijk interesse te gevoelen voor het hoefbeslag en ligt het dan ook voor de hand dat van dergelijke personen als leeraar niet veel vruchten vallen te verwachten, hetgeen ook tot heden toe vrij algemeen gebleken is.

Het gezegde van UEd. dat er maar één middel is voor zulke krenterige klanten die hun hoefbeslag verwaarloozen, door ze bij nalatig beslag het dubbele van den prijs te laten betalen, doet volgens mijn bescheiden meening blijk geven dat UEd. nu juist niet zoo best met den gang van zaken van een burgersmidsbedrijf op de hoogte is, want daar gaat zooiets zóó maar niet.

Wanneer een smid Uw remedie op zou volgen, dan ben ik er van overtuigd, dat hij zijn klanten slechts éénmaal bij zich zou zien. Het brood van een smid wordt niet zoo heel gemakkelijk verdiend; buiten werken dient hij ook met zijn klanten te kunnen omgaan en iedere klant dient vaak op aparte wijze behandeld te worden.

Ondergeteekende heeft reeds 25 jaar zijn zaak gedreven en met groot succes, en heeft nooit getoond het knechtje van zijn klanten te zijn en kan tevens naar voren brengen dat hij steeds door hen wordt gewaardeerd, doch wanneer hij Uw remedie zou hebben gevolgd, zou hij bovenstaande niet kunnen mededeelen.

Doch thans genoeg hierover en gaan wij weer eens over tot voorstel van tijdelijke opheffing van opleiding van Onderwijzers.

Welk *gezond* bezwaar is daar nu tegen? Immers zijn er over geheel Nederland reeds een honderdtal Onderwijzers, dus is men toch verzekerd dat er voorloopig leerkrachten genoeg zijn om hoefsmeden voor 't Rijksdiploma op te leiden.

Dan, wat zal de toekomst bieden voor den hoefsmid door de steeds toenemende autotractie?

Wanneer men dit eens goed bekijkt, dan is het toch zeker zaak, dat men de bakens verzet om nog te trachten te redden wat er nog te redden valt; en dat is niet het aankweken van meer Onderwijzers, doch met kracht pogingen aan te wenden, om de paardenhouders meerdere degelijke kennis van de waarde van een goed hoefbeslag door een daarvoor geschikt *hoefsmid* bij te brengen, daarin zal dan zijn saamgevat zoowel voordeel voor den

eigenaar en ook voor den hoefsmid, doch tevens ook ten gunste voor de verheffing van het hoefbeslag.

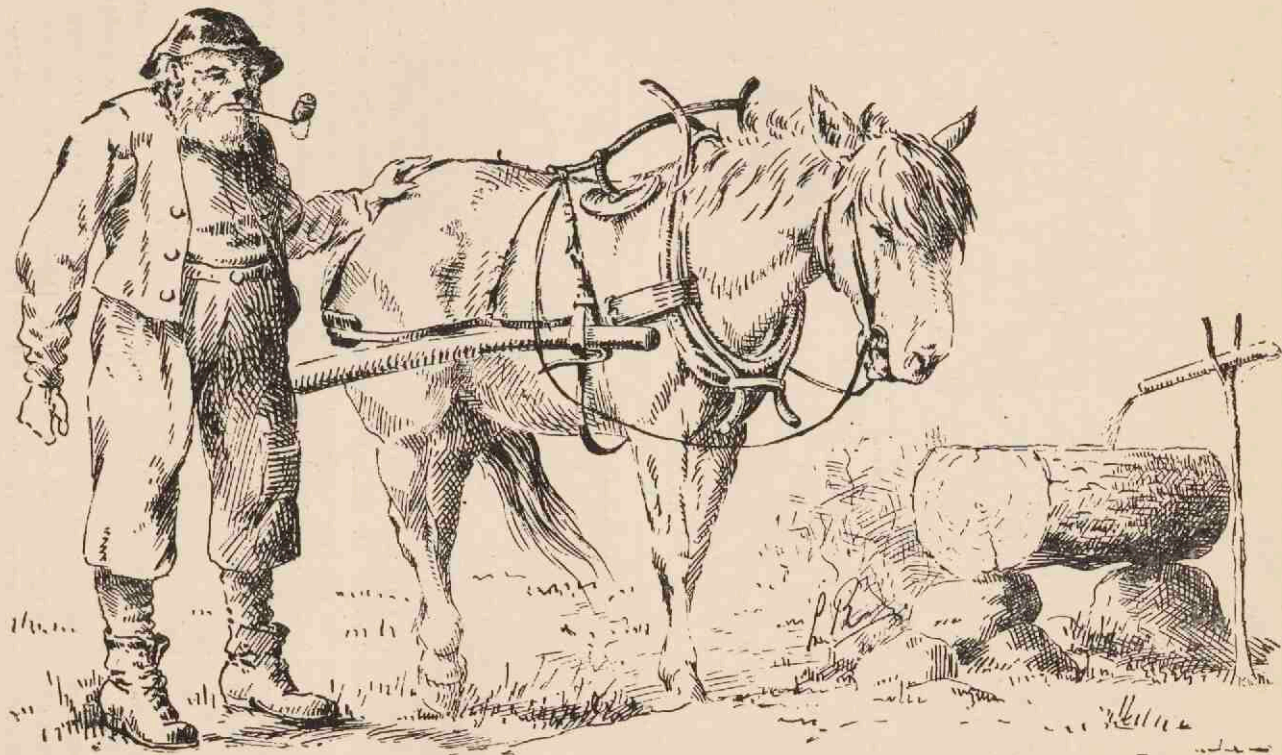
Alkmaar, Januari 1932.

T h. A. K o e l m a n.

N a s c h r i f t.

De heer Koelman komt nog eens terug op zijn ingezonden stuk van verleden jaar Augustus, waarin hij propageerde 1e het stopzetten van de cursussen voor onderwijzers in practisch hoefbeslag en 2e het houden van lezingen voor landbouwers om meer kennis over de groote waarde van een goed hoefbeslag bij te brengen. Wat het eerste betreft refereer ik mij geheel aan mijn destijds daarbij geplaatst onderschrift daar ik nog precies dezelfde opinie ben toegedaan en wat 't 2e betreft, zou ik de aandacht er op willen vestigen dat practische demonstraties van hoefsmeden in landbouwstreken, waarbij dan tevens duidelijk wordt gemaakt wat men doet en waarom men het doet, zeer zeker hun nut kunnen hebben. Dit werd reeds door mij in „De Hoefsmid” bepleit en wekte ik hiertoe op om deze demonstraties te houden voor de vereenigingen van landelijke ruiters, die toch in de 1e plaats gerekend mogen worden als de meest belangstellenden in alles wat het paard betreft en dus zeer zeker ook in het hoefbeslag! Ik veronderstel dat hiervan meer nut zal uit gaan dan van voordrachten, ook al zou de heer Koelman hierbij kunnen beschikken over de heele inventaris van het Instituut voor Hoefkunde. De omstandigheden waarin de leerlingen ter cursus komen, zullen wel dezelfde blijven, onverschillig wie de voordrachten houdt en ik vrees dat cursianen van verre afstanden naar een lezing van den heer Koelman komende, ook wel eens een uiltje zouden knappen; dat zal zelfs bij den besten spreker wel niet geheel te voorkomen zijn. De heer Koelman citeert een cursus in paardenkennis, waar de leeraar gebrek aan materiaal had om zijne lessen voldoende te demonstreeren; dat was zeker jammer want met voldoende demonstratiemateriaal zou de les allicht gemakkelijker te volgen zijn geweest, vooral voor hen die van verre afstanden kwamen en het gesproken woord alléén, Klaas Vaak niet gemakkelijk verdrijft! Zoo zullen er tekortkomingen zijn overal waar gewerkt wordt en alleen hij die niet werkt, maakt geen fouten. Het is mij zelfs bekend dat er cursussen in hoefbeslag zijn gegeven, waarbij geen paarden waren om te beslaan en ook wel dat er wel paarden waren, doch er bitter weinig notitie werd genomen van het beslag dat de leerlingen moesten uitvoeren. Dat waren zelfs tekortkomingen die lang niet door den beugel konden, maar daarom kunnen zulke voorbeelden toch geen aanleiding zijn om alle cursussen in hoefbeslag te doen ophouden. Men komt als regel verder door op fouten te wijzen en te trachten verbetering te krijgen dan een methode af te schaffen omdat er fouten aan kleven.

G. H.

Een paard in Noorwegen bij den drinkbak.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Algemeene Vergadering van de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag,

op Zaterdag 23 Jan. 1932, des voormiddags te 10 uur in het hotel „l'Europe”
te Utrecht.

Agenda:

1. Opening.
2. Vaststelling der notulen.
3. Behandeling ingekomen stukken.
4. Verslag van het boekjaar 1931.
5. Bestuursverkiezing: aftredend de heeren J. Ph. Huitink en H. Vossers.
6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
7. Aanwijzing rekening-commissie volgend boekjaar.
8. Mededeelingen inzake Examencommissie voor het Rijksdiploma.
9. Rondvraag.

Pauze.

10. Causerie over het onderwerp „harddravers-beslag” door den heer Koelman.

11. Causerie over het onderwerp „Is afhelling bij normaal beslag gewenscht”, in te leiden door den heer Ritsema.

12. Sluiting en uitbetalingen reiskosten.

Namens het Bestuur.

M. Ritsema, voorz.

H. Vossers Seer.

* * *

— **Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.** Met ingang van 11 dezer is benoemd tot Directeur der Mil. H. school te Amersfoort, de Dirigeerend Paardenarts met rang van majoor A. Kuipers, die de plaats zal innemen van Dr. R. H. J. Gallandat Huet, die met ingang van 1 Nov. l.l. bevorderd werd tot Luit.-Kolonel, Chef van den Milit. Veterin. Dienst te 's-Gravenhage.

* * *

De Duitsche Hoefsmid jubileert en gedenkt in het Januarinumner het 50-jarig bestaan, een feit waarmede wij de redactie en uitgeefster wel hartelijk geluk wenschen. Het nummer bevat een openings- en herdenkingsrede van Dr. Zietzschmann uit Dresden, verder een huldebijdrage van den generaal-paardenarts Dr. Schwedler, een opstel over de opleiding van hoefsmeden in Holland door Prof. Dr. Kroon, Theorie en practijk door A. Fischer, het beslaan van volhoeven met het Zweedsche ijzer door Dr. Postl en een mededeeling van Frits Steding over een geval van chronische hoefkatrolontsteking, waarbij de hoornwand gebogen was.

De Wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van

Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag.

Aanmeldingen moeten vóór 20 Januari 1932 zijn binnen gekomen bij Professor Dr. H. M. KROON te Utrecht, Biltstraat 172.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Nederlandsche Staatscourant.

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:
TELEFOON 117500 * - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

Neemt proef op de som

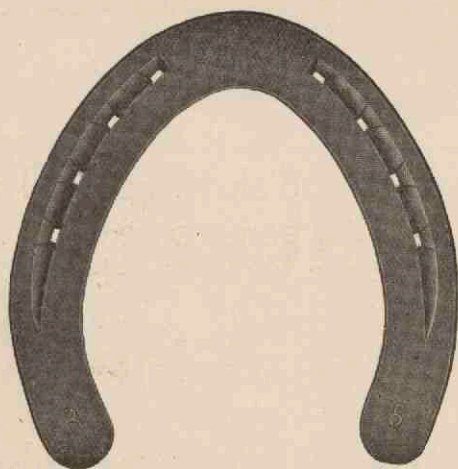
Overtuigt U

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

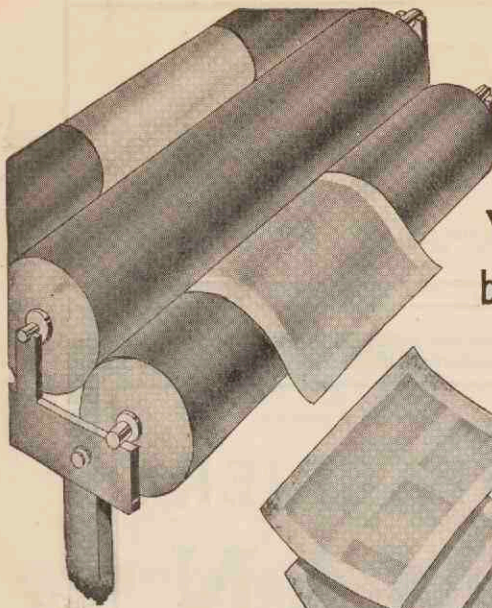
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

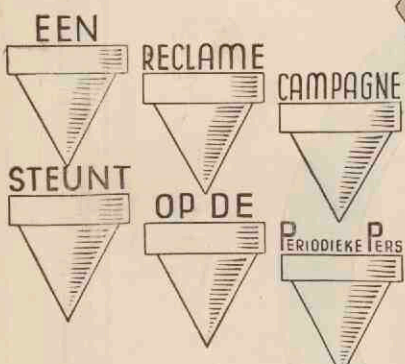
HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Wie kan het aantal lezers berekenen van een periodiek?

Naast de oplage speelt bij een periodiek een nog veel belangrijker factor een groote rol, n.l. het aantal lezers per exemplaar. Denk aan huisgenooten, samenlezers, leeszalen, enz. Dit aantal lezers verveelvoudigt de oplage en verhoogt belangrijk de trefkans uwer advertentie.

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE EEN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIE

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Nieuwe onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Beknopt verslag van de Bestuursvergadering der vereeniging van onderwijzers in praktische hoefbeslag. — Verslag van de Algemeene vergadering van onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Verslag van het examen voor aanstaande onderwijzers in practisch hoefbeslag. — De cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag wordt dit jaar niet gehouden. — Boekwerken. — Cursussen vanwege de commissie voor landbouwonderwijs in de provincie Utrecht. — Korte mededeelingen — Advertentiën,

NIEUWE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De 6 geslaagden van den jongsten cursus te Utrecht.

Bovenste rij van l. naar r.: J. P. Hendriksen te Huissen, G. J. Smits te Dinxperlo, H. J. Klastermans te Breda. — Onderste rij van l. naar r.: H. F. Verheyen te Borculo, A. J. Beuving te Utrecht, H. Verbugt te Helden Everlo.

**BEKNOPT VERSLAG VAN DE BESTUURSVERGADERING DER VER-
EENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG,**

gehouden te Utrecht, in hotel l'Europe, op 9 Jan. 1932.

De agenda bevatte de volgende punten:

1. Opening.
2. Notulen vorige bestuursvergadering.
3. Ingekomen stukken.
4. Bondshoefsmeden A. N. W. B.
5. Demonstratie hoefijzers smeden (zie Oct. afl. Hoefsmed).
6. Deskundige verdediging hoefbeslagprijzen in de Conferenties van Landbouworganisaties en B. S. P. N.
7. Bespreking candidatuur bestuursverkiezing.
8. Voorstel presentiegeld bestuursvergaderingen.
9. Vaststelling van de agenda Algem. Verg.
10. Rondvraag en sluiting.

Aanwezig waren alle bestuursleden.

Na een welkom van den voorzitter werden de notulen der vorige bestuursvergadering onveranderd goedgekeurd. Ingekomen waren een schrijven van de leden Lokhorst, Vedder, Bongaarts, de paardenarts 1 kl. Dr. Weekenstroo en van het bestuurslid Breukink.

De heer Breukink gaf een toelichting op punt 4 van de agenda. Spreker meende, dat het niet in het belang was van het paard en de paardensport, dat alleen leden van den A. N. W. B. bondshoefsmid kunnen zijn, daar toch eerder de smeden-rijwielherstellers, automobielreperateurs lid van de A. N. W. B. zullen zijn dan de meer speciale hoefsmeden. Het donateurschap van een Landelijke Rijvereniging zou als voorwaarde meer juist zijn.

Door den heer Vossers werd het betoog van den heer Breukink bestreden. Algemeen was men van oordeel dat het lidmaatschap van den A. N. W. B. à f 5 niet bestreden zal kunnen worden uit het directe voordeel dat het brevet Bondshoefsmid zal opleveren.

Besloten werd een schrijven te richten aan de Federatie van Landelijke Rijverenigingen.

Betreffende het punt demonstratie hoefijzers smeden werd besloten, het oordeel van de Algem. Verg. te vragen.

Over punt 6 van de agenda werd besloten een schrijven te richten aan den B. S. P. N. wat door den heer Ritsema in de hoofdbestuursvergadering zal worden toegelicht.

De secretaris deed mededeeling van zijn plan om zijn functie neer te leggen. Op aandringen van het bestuur zal hij zich weder beschikbaar stellen. De heer Huitink zal een voorstel voor presentiegeld van de bestuursleden op de Algem. Verg. verdedigen.

Hierna werd de agenda voor de Algem. Vergadering vastgesteld. Aan den heer Koelman zou worden gevraagd een causerie te houden over hard-draversbeslag.

De heer Ritsema stelde zich beschikbaar om het onderwerp: „Is afhelling bij normaal beslag gewenscht,” in te leiden.

Niets meer aan de orde zijnde werd de vergadering gesloten.

Namens het Bestuur,

H. V o s s e r s, Secr.

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE VERGADERING VAN DE VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG,

gehouden te Utrecht op 23 Jan. 1932.

In de openingsrede door den Voorzitter, de heer M. R i t s e m a, heette Spreker in 't bijzonder de vertegenwoordigers van de Smedenbonden hartelijk welkom.

De opkomst was boven verwachting. Bij den aanvang waren reeds 45 leden aanwezig. Spreker is verheugd over de groote opkomst.

Het vorige jaar had hij een onwaarheid gesproken, namelijk deze, dat de algemeene toestand niet slechter kon, en nu is deze slechter dan ooit. Ook in het hoefsmidsvak is de toestand slecht. Van landbouwerszijde wordt drang uitgeoefend op verlaging der hoefbeslagprijzen, die op vele plaatsen reeds beneden kostprijs zijn. De hoefsmeden behooren *zelf* de prijzen vast te stellen op redelijke gronden.

Het Kon. Ned. Landbouw-Comité matigt zich echter dat recht aan, hetgeen afkeuring verdient. Spreker memoreert een geval waarbij een afgevaardigde van een Landbouw-Maatschappij bij een smid kwam, om hem te vertellen welke prijs voldoende was. Nadat de afgevaardigde uitverteld was, vroeg de smid hem: Kunt U dat goedkeuren, dat de Landbouw-organisaties *zoo* handelen? Stel U eens voor, dat wij als afdeling van de Smedenbond bij U kwamen om 100 HL. aardappelen bij U te koopen, U gingen voorrekenen: de pachtsom, de bemesting, de pootaardappelen, het arbeidsloon, de bedrijfskosten en dan zeiden, nu f. 0.25 per H.L. is voldoende winst, U *moet* ons die 100 H.L. voor *zooveel* leveren.

Het gevolg was, dat de afgevaardigde zijn paperassen bij elkaar pakte en verdween, overtuigd van het goed recht van den smid. Wanneer zullen alle smeden *zoo* voor hun rechten opkomen?

Wij zijn, aldus Spreker, doordrongen van den ernst der tijden, en ook naar *onze* meening moeten *te hooge prijzen* dalen. Wij willen echter niet al te pessimistisch zijn en blijven hopen op een verandering ten goede. Hiermede was de 17de Algem. Verg. geopend.

De notulen werden onveranderd goedgekeurd.

Verschillende leden en introducés, waaronder de Inspecteur van het Landbouw-onderwijs, hadden bericht van verhindering gezonden.

Na de behandeling van de ingekomen stukken, vond een bestuursverkiezing plaats, waarbij de aftredenden, de heeren J. P. Huitink en H. Vossers, met groote meerderheid van stemmen werden herkozen.

Uit het verslag van den Penningmeester bleek, dat de Vereeniging op gezonde financieele basis rust. De inkomsten bedroegen f 609.01, de uitgaven f 252.81, alzoo een batig saldo van f 356.20.

De heeren Hollander, Kroeze en Homan werden benoemd tot leden van de rekening-commissie voor het volgende boekjaar.

De voorzitter bracht verslag uit van een conferentie met Prof. Kroon over in de vorige Algem. Verg. geuite grieven tegen de examen-commissie. Het aantal smeden in de examen-commissie is met één vermeerderd. Mede aan de orde kwam: Demonstratie hoefijzers smeden, naar aanleiding van een artikeltje van het lid Bongaarts in „De Hoefsmid”.

Besloten werd te trachten de Belgische en de Deutsche werkmethoden te doen demonstreeren, maar dan door Hollandsche smeden.

De heer Vossen vroeg of wijzigingen in het beslag of modelijzers en genomen proeven, dan tegelijkertijd kunnen worden getoond.

De heer de Jong zou het op prijs stellen, wanneer de onderwijzers-examen-commissieleden van veranderingen, nu reeds in „De Hoefsmid” mededeelingen wilden doen.

De heer Huitink zou gaarne zien, dat de onderwijzers verslag uit brengen van gemaakt werk op 't examen. De heer Breukink zegt, dat 90 % van de candidaten de binnenzijde van den hoef te laag besnijden; hiermede kan alvast rekening worden gehouden.

De heer Falkenhagen is tegen het gebruik van machinale hoefijzers aan de voorhoeven op het examen; hij zag deze liever toegepast aan de achterhoeven.

De heer Breukink deelt mede, dat hiervan afgeweken mag worden. Dat zelfs de candidaten, wanneer zij hierom vragen, zelfgesmede ijzers mogen leggen, indien dat in het betrokken geval beter is.

De heer Schieman achtte toelichting uit den boezem der smeden het meest gewenscht.

Hierna werd gepauseerd.

* * *

Na heropening werden vier van de nieuw-geslaagde onderwijzers, die aan de uitnoodiging hadden gehoor gegeven, welkom geheeten en traden deze als lid toe. De voorzitter feliciteerde hen met het behaalde succes, en hoopte dat zij flinke steunpilaren van de Vereeniging zouden worden.

Hierna hield de heer Ritsema een causerie over het onderwerp: „Is afhelling bij normaal beslag gewenscht.”

* * *

Wanneer wij de historie nagaan zegt spreker, en de gevonden ijzers bekijken, dan bemerken wij, dat toen de ijzers breed gesmeed waren en geen van alle een afhelling vertoonden. Werd dit gedaan voor de meerdere afslijting in den toon, of was dit gewoonte? In ieder geval weten wij, dat de ijzers die meestal werden gebakken, *zonder* afhelling waren. Ook werd toen schuingewalst hoefstafijzer gebruikt; hierbij werd ook geen afhelling gemaakt. De gewoonte om afhelling in de ijzers te maken is nog van jongen datum. Deze dateert ongeveer van de oprichting van de Groningsche Hoef-

smidschool. Ook werd sedert dien, op de Militaire Hoefsmidschool de afhelling toegepast. Deze afhelling was vroeger lang doorlopend. Dit schijnt niet te hebben voldaan.

Stuijvenberg in Groningen is begonnen met de afhelling te maken tot aan de aatste nagelgaten. Quadekker en Moubis gaven in hun theorie boeken daarvoor bepaalde voorschriften.

De afhelling moest 2 mM. van de nagelgaten afblijven. Op de cursussen werd dat geleerd. Angstvallig werd daaraan vastgehouden. Meerdere onderwijzer-hoefsmiden kwamen tot de conclusie, dat zulk een draagvlakte tot de conclusie, dat zulk een draagvlakte te smal is. Bij een bredere draagvlakte blijven de voeten in veel betere conditie.

Voor brokkelhoeven is zelfs een beslag *zonder* afhelling beter. Het ijzer van Stark Guther heeft ons geleerd, dat meedragen van de zool gewenscht is.

Bij spreker is de vraag gerezen, of de afhelling dan wel reden van bestaan heeft. Op grond van practische ervaringen is spreker tot de conclusie gekomen, dat de afhelling een overbodige luxe is.

Op de cursussen en het examen worden bovendien door de cursisten veel ijzers *bedorven*, door het inslaan van de afhelling.

Naar sprekers meening moeten op het examen de cursisten met vrijmoedigheid een ijzer *zonder* afhelling onder kunnen leggen.

Hierna gaf de inleider gelegenheid tot gedachtenwisseling.

De heer Breukink heeft meermalen opgemerkt, dat juist die mooi ingeslagen afhelling aanleiding geeft tot kreupelheid.

De heer Schieman is ook geen voorstander van ijzers met afhelling. Is bij een te korte voet afhelling noodig, dan *zoo*, dat bij belasting de zool meedraagt.

De heer Tangelder wil wijzen op het besnijden. Er kan toch met het besnijden rekening worden gehouden met de lengte.

De heer Kerckhaert vertelt een geval van een fokker in België. Hij trof daar een paard aan waarbij de buitenwand van onderen geheel was weggeraspt, zoodat alleen de zool op den bodem kwam. Toen Spreker vroeg, waarvoor dit was gedaan, kreeg hij van den eigenaar ten antwoord, dat hij dit steeds toepaste bij alle paarden met aanleg voor plathoeven. Doordat alléén de zool ondersteund werd, verdwenen de plathoeven en kregen deze paarden goede voeten.

De heer Verhoeven raspt na het passen de zool een weinig af en bevindt zich daar goed bij.

De heer Huitink beslaat *alle* paarden *zonder* afhelling met een weinig opzet in het ijzer. De voeten moeten van onderen echter niet te kort worden gemaakt. Men krijgt met zulk beslag sterke hoeven. Deze methode verdient de voorkeur. Het is een ongezonde toestand vervolgt spreker, dat wij aan de jonge smeden een beslag met een afhelling leeren maken, terwijl wij zelf overtuigende tegenstanders zijn en in de practijk niet meer toepassen.

De voorzitter constateert, dat de vergadering tot de conclusie is gekomen, dat de afhelling bij normaal beslag franje is.

De vraag is echter of de hoefbeslag-autoriteiten en de examen-commissie deze conclusie zullen aanvaarden.

Spreker stelt voor een verzoek te richten aan de examen-commissie om met de gehouden bespreking op het examen rekening te willen houden.

De heer Schieman is er voor aan Prof. Kroon te verzoeken te bepalen, dat normale ijzers zijn *zonder* afhelling, dan komt er geen misverstand.

De heer Vossers doet het volgende voorstel:

Gehoord de gehouden besprekingen van de vergadering, te verzoeken, om een conferentie te houden van de geheele examen-commissie met het Bestuur der Vereeniging en een verslag van deze conferentie te plaatsen in „De Hoefsmid”.

Deze conferentie zal wellicht gehouden kunnen worden op een van de examendagen van het voorjaarsexamen.

Dit voorstel wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Hierna hield de heer Th. Koelman te Alkmaar een lezing over het **beslag bij harddravers**. Spreker zeide er op gewezen te hebben dat er collega's zullen zijn die op dit gebied meerdere ervaring hadden dan hij, doch na een herhaald verzoek van den secretaris van het Bestuur, had hij zich bereid verklaard het vraagpunt in te leiden. Een en ander zij hier zeer verkort weergegeven.

De heer Koelman gaf eerst een brokje geschiedenis over het draverpaard. Een 50 jaar terug had de Friesche klepper een uitstekende naam als draver op de korte baan en beweerd wordt dat hij heeft bijgedragen tot de vorming van het Orloff-ras. Deze Orloff-dravers muntten uit in sierlijkheid van bouw en in snelheid over langere afstanden. Toen in ons land lange baan draverijen werden uitgeschreven, kwamen voor de eerste daarvan ook Orloff-dravers uit Rusland over en daartegen bleken onze dravers lang niet opgewassen. Later heeft invoer plaats gehad van dravers uit Amerika en uit Normandië (Frankrijk) en de thans in ons land voorkomende dravers zijn vrijwel alle van Amerikaansche of Fransche origine. De Amerikanen worden uitsluitend op snelheid gefokt, in Frankrijk daarentegen wordt een goed exterieur ook voor oogen gehouden. De Orloff-dravers konden op hun beurt niet op tegen de imports uit de beide genoemde landen en daardoor is de Orloff-ras draverpaard weer op den achtergrond geraakt.

Er wordt natuurlijk getracht de snelheid der dravers steeds op te voeren, door steeds met het beste materiaal te fokken. Verder door opvoeding, training en het aanwenden van hulpmiddelen, waaronder het hoefbeslag een voornamelijk rol speelt. Voorts door zooveel mogelijk doelmatig tuig, licht loopende sulkey's, en vooral ook door de banen zoo effen te maken dat daarop de grootst mogelijke snelheid kan worden ontwikkeld.

De dravers worden reeds op 1½- à 2-jarigen leeftijd in training genomen, worden vroeg gewend aan masseeren en bandageeren, zoodat in het algemeen de dravers de voor den hoefsmid gewenschte eigenschap bezitten van z.g.n. „been-mak” te zijn.

Is het dikwijls voor den trainer een heele toer om een draver in de gewenschte lichaams-conditie te krijgen, nog meer is zulks het geval om door een goede balans van voor- en achterhand een zuiveren draf te bewerken. Voor die goede drafvorming heeft hij den hoefsmid noodig. Laatst-

genoemde treedt hierbij echter weinig zelfstandig op, maar heeft veel op aanwijzing van den trainer, die het betreffende dier in zijn gangen steeds nauwlettend gade slaat, te werken. Zoowel ten opzichte van het besnijden als bij de keuzer der ijzers. Sommige hoefsmeden willen daarom met het beslag voor dravers niets te maken hebben. Toch kan men, al is men nog zoo'n goed hoefsmid, zeer veel van een kundigen trainer leeren en kan men ook dikwijls met genoegen met hem samenwerken.

Wanneer een draver niet in de goede balans is te krijgen, dan wordt naar hulpmiddelen omgezien en al speelt het hoefbeslag daarbij een groote rol, het kan meermalen ook van andere omstandigheden afhangen en is het soms zoeken naar een goede oplossing. Verandering van trainer-rijder (zachte of ruwe hand), van baan (300 M. of bijv. 2000 M.), natte of droge baan, doen alle hun invloed gelden op de balans. Bovendien speelt het temperament van het paard nog een rol, zelfs de hoofdhouding en natuurlijk ook de stand.

Kundige trainers brengen den hoefsmid derhalve een eind op weg, doch ze zijn dat niet alle, en aangezien de hoefsmeden ook met laatstbedoelden moeten optrekken is het gewenscht dat men zelf ook een goeden kijk krijgt op het meest passend beslag. In het algemeen kan bij dravers begonnen worden met het onderleggen van 4 lichte ijzertjes. Wordt de snelheid opgevoerd, dan is er kans dat de draver uit zijn vierkanten draf geraakt en gaat bijspringen, galopeeren of andere fouten maken. Men tracht dan — ook al weer in het algemeen gesproken — door het aanbrengen van loodringen, of ook wel van riempjes met taschjes waarin men loodplaatjes kan bergen, op te sporen of en in hoeverre verzwaring der ijzers aan de fouten tegemoet kan komen. Ook bezigt men toengewichten, welke op de hoeven geschroefd en afgenomen en verwisseld kunnen worden. Spr. gevoelt veel voor de laatste methode. Want het kan voorkomen dat bij plotseling zwaar worden van een baan het beslag lichter gewenscht wordt. Verwisselen van ijzers eischt dan te veel tijd en moeite en kan het worden gevonden door afschroeven der gewichten. Zoo zijn er ook gevallen denkbaar, dat bij verwisseling van rijder plotseling een verzwaring der ijzers wenschelijk wordt, hetgeen door zwaarder toengewichten kan worden geregeld. 't Spreekt vanzelf dat met deze verstelbare gewichten alles goed in orde moet wezen, als de hechting aan den hoef en den schroefdraad. Anders kan het voorkomen dat een en ander tijdens de course verloren geraakt en men geen kans op een prijs krijgt. Hier kan ook de zuinigheid van een eigenaar de wijsheid bedriegen.

Het is haast ongelooflijk maar niettemin een feit, dat een half ons gewichtsverschil der ijzers oorzaak kan zijn van goed, respectievelijk minder goed loopen.

Ten opzichte van het besnijden heerschen tegenstrijdige ideeën. De een wil korte, de andere lange hoeven. Spr. vindt lange hoeven voor onze Hollandsche banen fout, vanwege de afwisselende bodemgesteldheid: nu droog, dan nat. Vooral op weeke banen zijn lange hoeven kracht-slopend. Spreker heeft goede ervaring met gewoon besnijden, alle gewicht van de benodigde ijzers te leggen in den toon met dun uitlopende takken, doch

tusschen ijzer en hoef een houten zool aar te brengen, die achter soms tot 3 c.M. dikte oploopt, en naar den toon wegvloeit. Hierdoor wordt verkregen dat het paard niet met zijn takken doordringt in den zwakken bodem en veel gemakkelijker en vlugger over den toon kan rollen. Teneinde het indringen van zand of vuil tusschen zool en hoef te voorkomen, snijdt Koelman de houten zool uit gelijk een open luchtdrukzool.

Het vele werk dat aan genoemd beslag verbonden is maakt het wat duur, doch Spr. acht dergelijk beslag in vele gevallen van groote waarde. Mede omdat de buigpezen en daaraan verbonden spieren beter gespaard blijven dan bij hoeven waarvan de toon lang wordt gelaten.

Koelman heeft het ook nog geprobeerd met ijzers met open verdikte takken, opgevuld met kurkkit en met ondergeschroefde aluminium-zoolplaatjes, doch dit beslag wordt te duur.

Vervolgens wijdt Spr. een groot deel van zijn lezing aan de oorzaken van strijken aan de koot, kroonrand, kootholte of aan de knie, het kniekloppen genaamd. Als oorzaken gelden: slapte van den draver bij opgevoerde te groote snelheid en abnormale standen. De ideale gang is wanneer de achterbeenen op voldoende afstand langs de voorbeenen worden verplaatst. Geschiedt zulks niet dan kan strijken van het achterbeen tegen buitenzijde voorbeen optreden. Wanneer het eene ijzer het andere raakt kan zulks het vormen van braampjes of splintertjes tengevolge hebben en daarom verdient het aanbeveling dat een pikeur tijdens de draverij een vijltje bij de hand heeft om ongewenschte ijzerdeeltjes weg te vijlen. In elk geval is het goed daarom de buitentakken der voorijzers rond te maken.

De fransche stand, welke nogal veel bij dravers wordt aangetroffen, verdeelt Schr. in twee soorten, n.l. die vanuit het kootgewricht en die vanuit de voorknie of handwortel. Beide soorten geven aanleiding tot strijken en wel vooral de laatste is nadeelig voor het z.g.n. kniekloppen. Succes heeft Spr. door de binnenhelft der ijzers zoo schuin mogelijk te maken, vooral aan het toongedeelte nabij de lip.

Tegen het „raken” op verschillende manieren en plaatsen bestaan vele hoef-, been- en elleboogbeschermers, doch deze verhelpen de kwaal niet. Verder wordt aangegeven, welke van den tuig- en zadelmaker afkomstige hulpmiddelen, waaronder de check een belangrijke plaats bekleedt, het goed draven kunnen bevorderen.

Spr. betreurt het dat in 1911 door het totalisator-verbod het coursewezen in ons land zoo'n gevoeligen slag is toegebracht en vele eigenaars van naam er sedert het bijltje bij hebben neergelegd. Intusschen blijven in Koelman's provincie (N.-Holland) de korte baan draverijen nog al in eere en ligt daar alzoo een mooi arbeidsveld voor den hoefsmid, omdat in de categorie dravers de kundige vakman naar voren kan treden. En het geeft een heele voldoening als door diens hulp een 2e handsch draver als eerste over de eindstreep kan worden gebracht.

Het zou te ver voeren om alle hulpmiddeltjes te bespreken, doch Spr. wil op één ding nog de aandacht vestigen. De korte baan draverijen vinden meest alle plaats op harde banen. Veelal op wegen, die nogal rond of schuin liggen. Als regel moet de eene rit links en de andere rechts gereden worden,

hetgeen hinderlijk is voor die dravers, welke vlakke banen gewoon zijn. Er zijn zelfs die links wel en rechts niet kunnen winnen of omgekeerd.

Om hieraan tegemoet te komen maakt men in iedere tak, 2 à 3 c.M. van het einde, een gaatje waarin draad wordt getapt, waarin men schroefjes draait met koppen, eenigszins in verhouding tot het schuin liggen van den weg. Draaft men links, dan draait men een schroefje in den buitenkant van het linkerijzer en een in den binnenkant van het rechter ijzer. Bij rechts rijden tegenovergesteld. Het is een kleinigheid maar een probaat hulpmiddel.

De heer Koelman gaf ten slotte gelegenheid tot bezichtiging van een paar medegebrachte houten zoolen, zooals hij die maakt, alsmede enkele exemplaren van het bekende Amerikaansche blad The Horse Review, waarin een prachtcollectie dravers in diverse gangen en standen stonden afgebeeld.

Na deze voordracht bracht de voorzitter dank aan den heer Koelman voor zijn uitvoerige causerie, welke met de meeste belangstelling werd aangehoord. 't Was ongetwijfeld een heele prestatie in den beschikbaren tijd zoo'n stuk werk te leveren.

Bij het afscheidswoord bracht de voorzitter dank voor de flinke opkomst. Mochten wij vóór de vergadering wat huiverig zijn voor een te gering bezoek, de opkomst heeft onze verwachting ver overtroffen.

Wij hopen dat 1932 nog een kleine lichtstraal zal laten zien. Met een „tot weerziens" werd de geanimeerde vergadering gesloten.

H. V o s s e r s, Secr.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De Commissie, belast met het toezicht op het afnemen van het examen van de deelnemers aan den in 1931 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag, verbonden aan de Veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, bij besluit van 21 November 1931, no. 5919 Afd. 1 Directie van den Landbouw, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

Het examen vond plaats op 21, 22 en 23 Januari 1932.

Alle deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen begin Februari 1931, hebben zich tot het examen aangemeld en dit werkelijk afgelegd. In overeenstemming met den door Uwe Excellentie goedgekeurden rooster heeft het examen bestaan in een theoretisch en een praktisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd in den namiddag van 21 Januari van 1.30 tot 5.30 uur afgenomen, aan iederen candidaat 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het praktische gedeelte heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef en het besnijden van dezen hoef.

2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan één bestemd voor dezen hoef.

3. Het beslaan van dezen hoef.

4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.

De werkzaamheden voor de drie eerste onderdeelen werden verricht in den ochtend van 22 Januari van 9—12.30 uur. De vervaardiging der onder 4 genoemde ijzers geschiedde in den namiddag van 2—4 uur.

5. Het besnijden van een abnormalen hoef.

6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.

7. Het beslaan van dezen hoef.

De onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen werden verricht in den voormiddag van 23 Januari van 9 tot 12 uur. Zoowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Aan alle candidaten kon het diploma worden uitgereikt. De geslaagden zijn in alphabetische volgorde:

A. J. Beuving te Utrecht,

J. P. Hendriksen te Huissen,

H. J. Kastermans te Breda,

G. J. Smits te Dinxperlo,

H. F. Verheyen te Borculo,

Th. Verbugt te Helden-Everlo.

(w.g.) J. de Vries.

(w.g.) J o h. P l e t.

DE CURSUS VOOR OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG WORDT DIT JAAR NIET GEHOUDEN.

Prof. Dr. Kroon schrijft: „Zooals ook door annonces in dit Tijdschrift was aangekondigd, zou op het eind van Januari het toelatingsexamen voor den cursus tot opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht worden gehouden. De oproeping voor aangifte was geplaatst in de Staatscourant. Dit toelatingsexamen gaat *niet* door. Door den wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw werd meegedeeld, dat met het oog op den dringenden eisch tot bezuiniging op alle Rijksuitgaven, bij nadere overweging de cursus tot opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht dit jaar niet wordt gehouden. Een toelatingsexamen behoeft dus *niet* plaats te hebben.

Het is wel jammer voor hen, die dit jaar den cursus wilden volgen. Voor het examen hadden zich 12 hoefsmeden met rijksdiploma aangemeld voor de 6 plaatsen op den cursus. Over gebrek aan animo valt dus niet te klagen. Het is te hopen, dat een volgend jaar de cursus weer op de gewone wijze zal kunnen plaats hebben.”

Bovenstaand bericht zal voor zeer vele lezers een groote teleurstelling inhouden, en wel in de eerste plaats voor hen, die binnenkort den nieuwen cursus zouden beginnen, doch ook in breeden kring voor hen, die het hoefbeslag graag op een zoo hoog mogelijk peil willen zien gebracht.

Wel hing dit schrikbeeld al eenigen tijd boven het hoofd en was het kenbaar gemaakt, dat het bezuinigingssnoeimes ook hier zou moeten worden ingezet, doch tot op het laatst heeft Prof. Dr. Kroon nog gestreden en getracht dit opleidingsinstituut te sparen. Het heeft niet mogen baten, en wij zullen deze maatregel als een „force majeure” van den crisistijd moeten eerbiedigen, doch tevens willen we de hoop uitspreken, dat het volgend jaar, door betere perspectieven voor 's lands welvaren, een verdere toepassing van dezen maatregel onnoodig zal zijn.

Wij mogen dan ook de Ver. van Onderwijzers in practisch hoefbeslag, dus het Instituut, dat deze bezuiniging rechtstreeks ondervindt, adviseeren om reeds nu waakzaam te zijn en te trachten het volgend jaar den nu uitgestelden cursus met een grooter aantal deelnemers te doen plaats vinden. Een aantal van 10 deelnemers zal de kosten voor het Rijk betrekkelijk zeer weinig vermeederen en aangezien toch bij de Regering het principe voorzit om het onderwijs zoo min mogelijk de dupe te doen worden van den crisistijd, zoo zal met een inwilligen van dit verzoek, de Ver. voornoemd niet noemenswaard gedupeerd zijn geworden en het Instituut vrijwel op peil zijn gebleven. Laat ons echter vooral waakzaam zijn en door tijdig ageeren trachten te voorkomen, dat meerder uitstel tenslotte tot afstel zou leiden en daarmee de kern van het hoefsmidsvak, de steunpilaar van het gilde, in zijn wortel zou worden ingevreten.

G. H.

BOEKWERKEN.

In Januari l.l. is onze vakliteratuur verrijkt met een in Brussel uitgegeven, in het Hollandsch geschreven boek over Hoefbeslag. De titel luidt: *Practische leergang van Hoefsmederij* door André Bosmans, meesterhoefsmid, Bestuurder der Staats-Practische Middenschool van Hoefsmederij te Brussel en Jozef de Luyck, Doctor in Veeartsenijkunde, Leeraar aan bovengenoemde School. Het boek opent met een voorrede van J. Boes, voorzitter van den Toezichtraad van de Middenschool van Hoefsmederij en met een inleiding van de schrijvers; het bevat 147 pagina's druks waarvan de inhoud over 6 hoofdstukken verdeeld is, terwijl 137 zeer mooi uitgevoerde afbeeldingen den tekst verduidelijken.

Het 1e hoofdstuk behandelt de vakopleiding van den aankomenden smidsjongen, verder de smederij en de noodstal of hoefstal, waarbij zeer duidelijke uitslaande platen de inrichting zoowel van de smederij als van den hoefstal aangeven; vervolgens worden besproken de smidskolen, het ijzer, het hoefijzer, machinale ijzers en hand gesneden ijzers, de gereedschappen, welke in de smederij gebruikt worden, het smeden van een stampijzer en van een ritsijzer en het ijzer met kalkoenen.

CURSUSSEN VANWEGE DE COMMISSIE VOOR LANDBOUW- ONDERWIJS IN DE PROVINCIE UTRECHT.

Te Utrecht zijn twee cursussen in hoefbeslag loopende, n.l. het 2e gedeelte van den „ouden” cursus en het eerste gedeelte van den nieuwen cursus. Er nemen respectievelijk 9 en 7 leerlingen aan deel.

Deelnemers der 2e jaars groep.

Boven van l. naar r.: A. C. Gaasbeek te Maurik, J. L. v. Reg te Vianen, B. Majoor te Laren (N. H.), Tjrhuis te Rijssen, R. Scholten te Maarn. — Beneden van l. naar r.: S. J. Staal te Vleuten, J. Mulder te Nijkerk en J. Vos te Montfoort. No. 9 was door ziekte tijdens het photografeeren afwezig.

Hoofdstuk II is aan de eigenlijke theorie gewijd en omvat een beschrijving van de verschillende vlezige en hoornige deelen van den hoef, de standen, de gangen en de hoefverpleging. Hoewel het boek genoemd is een „practische leergang van hoefsmederij”, komt het ons toch voor dat aan het theoretische gedeelte wel wat al te weinig plaats is ingeruimd, daar het onze overtuiging is, dat een goed en duidelijk inzicht in de grondslagen der theorie, de basis moet zijn waarop de practische hoefsmid zich ontwikkelt. Wij zouden dan ook gaarne gezien hebben, dat deze stof uitvoeriger was behandeld en niet in min of meer telegramstijl in 17 bladzijden was neergelegd, waarvan dan nog verscheidene pagina's geheel met afbeeldingen zijn bedrukt. Om een voorbeeld te noemen is het hoefmechanisme zeer stiefmoederlijk behandeld en toch moet juist dit onderwerp als de kern van de

1e jaars groep.

Boven van l. naar r.: H. van Hamersveld te Hooglanderveen, J. de Bruin te Gouderak, G. Schoonhoven te Maarsen, F. Brouwer te Barneveld. — Beneden van l. naar r.: J. van Dongen te Overasselt, A. Werner te Deil en J. Veenhuis te Huissen (G.).

theorie worden beschouwd en een zeer duidelijke beschrijving hiervan mag m. i. in geen leerboek over hoefbeslag ontbreken.

Hoofdstuk III geeft een beschrijving van het beslaggereedschap, van het afnemen van het ijzer, het besnijden, het gereedmaken van het ijzer, het passen van het ijzer, de hoefnagels, het nagelen en het nieten. Het valt ons op, dat bij het dichtmaken geen vermelding is gemaakt van den onderkapper, misschien dat dit zoo bruikbaar en handig instrumentje alleen in Noord-Nederland wordt gebruikt.

Hoofdstuk IV en V geven een overzicht van verschillende afwijkende ijzers en van verschillende beslagmethoden, winterbeslag, beslag bij hoefziekte, bij afwijkende gangen, ren- en harddraverijbeslag, muilezel- en ossenbeslag. Het hoofdstuk IV begint met de beschrijving van het „half Turksche ijzer”, waaronder wij zouden verstaan een strijkijzer met verdikten binnentak, sterk bodemnauw gesmeed, en buitentak met kalkoen; daarna worden verschillende andere modellen strijkijzers besproken. Het winterbeslag omvat uitsluitend het gebruik van schroeven, van een ijzer met scherpe kalkoenen

en stoot en van de kram van Delperier, een ijsnagel die alleen door het ijzer en dus niet door den hoof wordt ingeslagen. Het gebruik van „stiften” dat in ons land zoo veelvuldig wordt toegepast, schijnt bij onze zuidelijke bureu niet bekend te zijn. Als caoutchouc (gummi) zool wordt in België algemeen één model gebruikt, dat volgens de afbeelding aan de ons bekende openluchtdrukzool doet denken; overigens wordt niet gerept van eenige andere zool of inlage. Als ijzer voor „vervangen” paarden wordt aanbevolen het ijzer volgens Schnieder, waaronder verstaan wordt een soort ketelijzer het dwarsbalk in T-vorm. Het bevreedt mij, dat hier geen melding is gemaakt van het ijzer van Stark Guther, daar toch het gebruik hiervan bewezen heeft een enorme aanwinst te zijn om bevangen paarden te cureeren en bij ons in deze gevallen het ijzer van Schnieder als verouderd wordt beschouwd en alleen nog maar historische waarde heeft.

Hoofdstuk V begint met het ijzer van „Masonière”, dat wij gewoon zijn te noemen het Belgische balkijzer en dat in België als pantoffelbalkijzer voor klemhoeven wordt aanbevolen; daarna wordt het beslag voor verbeende hoefkraakbeenderen behandeld. Het beslag tegen klappen volgt hierop en daarna het beslag bij hoornscheuren; bij dit laatste gebrek wordt voor een hoof met een platte, breede zool en schuinen wand, welke een toonscheur heeft, ook dit ijzer van Schneider aanbevolen; eveneens zien we dit zelfde ijzer weer aangeprezen bij een hoof met hollen wand. De beslagwijze van het paard met Franschen stand en met Vlaamschen stand, alsmede van het paard dat „slijpt”, besluiten het afwijkende beslag en daarna worden besproken het renijzer, het draversbeslag, het muilezelbeslag en het ossenbeslag.

Het 6e en laatste hoofdstuk behandelt het koud beslag en „de middelen om de paarden in den hoefstal of in de hand te beslagen”. Practische wenken worden hier gegeven bij het maatnemen van het ijzer en worden deze verduidelijkt door twee heel goede figuren, terwijl het beslag uit de hand en in den noodstal ook zakelijk wordt behandeld; aan het slot worden als dwangmiddelen genoemd en besproken de neuspraam en de mondpraam.

Hierna volgen eenige bladzijden, waarop de foto's 153 tot en met 165, aangevende voorbeelden van goed en van slecht beslag, om ten slotte als appendix te bespreken de verantwoordelijkheid der hoefsmidsbazen en het rekening houden voor hoefsmidsbazen, terwijl de laatste bladzijden een inhoudstafel inhouden.

Hiermede heb ik in vogelvluucht den inhoud weergegeven. Het boek heet een practische leergang en dit doel is dan ook volkomen bereikt, daar b.v. van elk der aangeprezen hoefijzers de constructie wordt aangegeven en alzoo niet met de afbeelding alleen wordt volstaan. Daar dit practische gedeelte is samengesteld door den heer Bosmans en deze in België en daarbuiten bekend staat als een zeer bekwaam vakman, zoo geeft dit wel de beste waarborg voor de goede uitvoering van dit gedeelte. Aan de theoretische vakopleiding is weinig ruimte in dit boek toegestaan, doch met deze ruimte heeft Dr. de Luyck met recht gewoekerd en zijn beschrijvingen laten aan duidelijkheid niets te wenschen over. Toch hadden wij meerdere onderwerpen van theoretischen aard gaarne uitvoeriger behandeld willen

zien, daar toch de opleiding van een hoefsmid op een degelijken theoretischen grondslag behoort te berusten en hij in zijn handboek gelegenheid moet vinden om het op den cursus geleerde door verdere zelfstudie te verwerken. Het is echter mogelijk dat aan het vakonderwijs van onze zuidelijke bureu minder theorie ten grondslag ligt dan men hier gewend is te geven en dat men daar met het gebodene volstaan kan. Zeer zeker is het een boek dat zijn weg zal vinden en dat wel spoedig in het bezit zal zijn van elken Belgischen hoefsmid, die zijn vak lief heeft en hoog houdt, doch ook voor de Noord-Nederlandsche collega's zal het een aanwinst van hunne vakbibliotheek zijn.

Wij wenschen den schrijvers geluk met hun werk en den uitgever, die een goede letter en een keurige verzorging aan het boek heeft gegeven, wenschen wij een zeer ruim debiet toe.

G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Voor-cursus te Emmen.** Aan de Ambachtsschool te Emmen is onder leiding van den heer H. Scholten, onderwijzer in practisch hoefbeslag, een voorcursus in hoefbeslag begonnen met 10 leerlingen. De aangifte was grooter, doch door gebrek aan ruimte moesten een paar afgewezen worden.

— **Abonnementsgeld De Hoefsmid 1932.** Den abonné's wordt beleefd verzocht het abonnementsgeld over 1932, zijnde f 3.—, vóór 1 Maart per postwissel of postcheque te willen inzenden aan de N. V. Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij te 's Hage, Wagenstraat 70 (gironummer 14908).

Bij niet-inzending wordt begin Maart over het abonnementsgeld, verhoogd met 15 cent incasso-kosten, per postquintantie gedisponeerd.

ADVERTENTIEN.

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

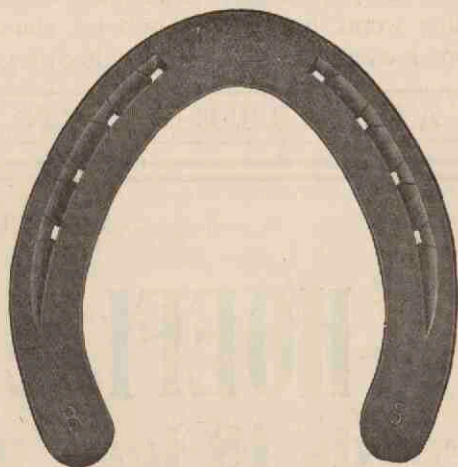
Overtuigt U

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgean van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Hoefbeslag tegen het uitglijden. — Literatuur-overzicht. — Ingezonden
stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

Daar het wegvraagstuk en het hoefbeslag momenteel alle interesse van den hoefsmid vragen, zullen wij onze lezers zooveel mogelijk op de hoogte houden van nieuwe uitvindingen en de kritiek hierop en bieden in dit nummer aan een bijdrage van prof. Dr. Kroon, een bijdrage overgenomen van onze zuidelijke bureu en een nieuw wegvroecedé in Londen.

HOEFBESLAG TEGEN HET UITGLIJDEN,

door Prof. Dr. H. M. Kroon *).

Daar het aantal straten en wegen met een glad wegdek zich niet alleen in de steden, doch ook buiten sterk uitbreidt, wat vooral mogelijk is omdat de opbrengst van de autowegenbelasting daarvoor beschikbaar is, worden de moeilijkheden voor de paarden steeds grooter. Waren het vroeger vooral de paarden in de stad die veel last van het uitglijden hadden, nu komen ook veel klachten van buiten. De boerenpaarden kunnen zich op de door de olie der auto's spiegelglad geworden asphalt- of betonwegen slechts met moeite op de been houden en dan nog alleen in stap. Het ruitertoerisme breidt zich uit, en juist de ruiters ondervinden heel veel last, daar bij de verbreding der wegen ook de bermnen verdwenen zijn. Dat ook de trekpaarden bij het vervoer van vrachten moeilijkheden hebben spreekt vanzelf. De A. N. W. B. Toeristenbond voor Nederland acht den toestand zoo ernstig, dat hij in Maart a.s. afgevaardigden van allerlei vereenigingen bijeenroept om te komen tot pogingen om het paard op den weg meer recht te doen wedervaren.

Het spreekt van zelf, dat nog steeds gezocht wordt naar een hoefbeslag,

*) Met toestemming van den Schr. overgenomen uit het Tijdschrift voor Diergeneeskunde.

dat het uitglijden tegengaat en het wegdek niet aantast en telkens worden mij van verschillende zijden modellen ter beproeving toegezonden. In 1929 schreef ik in dit Tijdschrift een artikel over verwisselbare kurkzolen; in 1930 een over guttapercha-hoefijzers; in 1931 een over verschillende nieuwe methoden van rubber beslagen het asphaltijzer van *Stadhouder*. Ik meen goed te doen deze reeks te vervolgen, door het meedeelen van resultaten verkregen met weer nieuwe hoofijzers of beslagmethoden.

Ik zal geen nadere beschrijving geven van enkele methoden, die wij ter beoordeeling kregen, en die op het eerste gezicht onpractisch of bij toepassing al dadelijk onbruikbaar bleken. Hiertoe behooren de dezer dagen gezonden stalen plaat met nerven 3 à 4 c.M. hoog, welke plaat door vier insteek-kalkoenen in daarvoor te boren gaten in het ijzer bevestigd moesten worden; de al eerder opgegeven methode met een doorboorde zinken plaat, waarbij dan tusschen plaat en hoornzool een spons in pekels gedrenkt werd gebracht, welke pekels dan speciaal in den winter het uitglijden moest voorkomen; en de indrukbare veerkalkoenen als insteek-kalkoenen gebruikt, die bij belasting met een scherp rand niet onder de oppervlakte van het ijzer zou uitsteken. Het is wat deze methode betreft dan ook bij plannen en modellen gebleven.

Enkele buitenlandsche ijzers, die werden ingezonden, ten deele door fabrieken, die ze reeds in den handel gebracht hadden, werden beproefd.

Zooals ik vroeger reeds opgaf, is het voor proefneming het meest practisch de ijzers onder te leggen bij zware paarden, die geregeld dienst doen op de gladde wegen, omdat dan ook de duurzaamheid en de bruikbaarheid bij verdere afslijting blijken kan.

Hoefijzers van Jozef Buluscher, Hoheneibe (Czecho-Slowakye) Fig. 1.

Dit is een vlak ijzer, waarop op de bodemblakte 5 bekervormige kalkoenen zijn aangebracht, een in den toon, en in iederen tak één op het zijgedeelte en één aan het verzeneinde. Het ijzer kan op de gewone wijze gepast en ondergelegd worden. Het paard loopt dan op de vrij dikke bekerwanden. Is het beslag in zoover gereed, dan worden de bekerholten gevuld met een gesmolten plastische massa, waarin veel staalkorrels voorkomen. De inzonder zegt, dat deze massa in de bekere goed blijft zitten en gelijk met de bekerranden wegslijt. Het doel is, dat blijvende ruwe vlakken verkregen worden, die op het gladde wegdek het uitglijden voorkomen.

Het plan is, deze ijzers fabriekmatig te vervaardigen in verschillende afmetingen en daarbij de vulmassa in den handel te brengen. De uitvinder zegt, dat de paarden zelfs op bergachtige, sterk gewelfde, geasphalteerde wegen niet zullen uitglijden. De resultaten echter die wij kregen, waren minder gunstig.

Aan ons instituut werd een trekpaard met deze ijzers rondom beslagen en daarna werden de bekere gevuld met de ons toegezonden vulmassa op de wijze als werd voorgeschreven. De ijzers werden ondergelegd op 30 October. De knecht, die geregeld met het paard reed, klaagde er spoedig over, dat het door de kalkoenachtige, vrij hooge bekere meer aanstootte dan anders, terwijl hij van minder uitglijden weinig kon bemerken, vooral niet toen de bekere begonnen af te slijten. Op 18 November, dus na 14 werkdagen,

moest het beslag al worden afgenomen, omdat aan een der voorijzers een der bekervormige kalkoenen was afgebroken en deze aan beide achterijzers, aan toon- en zijgedeelte bijna geheel waren weggesleten. Ook bleek dat de vulmassa voor een deel losgeraakt en uit de bekera gevallen was.

Wij hadden enkele dagen na het onderleggen der ijzers reeds dit uitvallen der vulmassa bemerkt en daarom intusschen nog eens weer een nieuwe vulling aangebracht.

Uit de verkregen resultaten blijkt, dunkt mij, voldoende, dat dit beslag niet doeltreffend is.

Het Fransche rubberhoefijzer „Patin Sauveur”.

Een Nederlandsche firma, aan welke de vertegenwoordiging van deze rubberijzers werd aangeboden, kwam vragen of ik met „Patin Sauveurijzers” enkele proeven wilde nemen, aan welk verzoek voldaan werd. De uitvinders van dit hoefijzer zijn de H.H. Chanoux en Albisson, die zich ten doel stelden, een rubberhoefijzer te maken, dat sterk genoeg is en gemakkelijk bij paarden ordergelegd kan worden. Uitwendig komt dit rubberhoefijzer veel met het Noorsche en ook met het gewone hoefijzer overeen; het bezit een lip, een afhelling en op de bodemvlakte enkele kleine verhoogingen. Voor de stevigheid zit in het rubberijzer een ijzeren armatuur of scelet, dat in fig. 2 is afgebeeld. Boven de nagelgaten zijn nagelkanalen aangebracht, waarin de nagelkoppen passen; tusschen de rechthoekige nagelgaten vindt men ronde gaten, die bij het gieten der rubberijzers vol rubber loopen en de bevestiging van rubber en ijzer versterken. Aan de voorste helft van het ijzer is in den toon op de armatuur een ijzerrand aangebracht om tegen te gaan, dat in het toongedeelte te veel slijting zal plaats vinden. De insnijding in den achterrand van het toongedeelte is aangebracht om het verwijderen en vernauwen van het ijzer gemakkelijk te maken. Volgens den uitvinder is door de veerkracht der materialen een verzetten van het ijzer gemakkelijk en kan dus koud beslagen worden. Verder werd als aanbeveling vermeld, dat de slijting dezer ijzers gering zou zijn, zoodat zij langer gebruikt zouden kunnen worden dan de gewone hoefijzers.

Ik heb ook deze ijzers laten onderleggen bij een trekpaard dat alle dagen in de stad over verschillende plaveisels dienst deed.

Bij het beslag was op te merken dat het koud verzetten der ijzers moeilijkheden opleverde. Wel was het ijzer iets wijder of nauwer te zetten, doch als overigens in den vorm wat veranderd moest worden ging dat niet. Verzette men te veel, dan kreeg men een loslaten van de rubber aan de buitenzijde. Het passen en richten kon dus niet zoo nauwkeurig geschieden, als bij het warm passen van een gewoon hoefijzer. Het paard bleek op de rubberijzers goed te loopen, uitglijden had in de eerste dagen niet plaats. Het beslag werd ondergelegd 12 November en moest 14 dagen later weer afgenomen worden, omdat de rubberijzers zoover afgesleten waren, dat de stalen armatuur geheel bloot kwam en dus weinig of geen rubber meer met den bodem in aanraking kwam. De laatste dagen gleed het paard dan ook evengoed uit als op de gewone ijzers. De bezwaren bij andere rubberijzers ondervonden, dat de nagels niet onbeweeglijk in de nagelgaten zaten

en daardoor stukken van den wand losraakten en op den duur brokkelhoeven zouden ontstaan, kwam hier niet voor, omdat de nagelkoppen geheel in de metalen nagelkanalen rusten.

De hoefijzers „Patin Sauveur” voldeden overigens niet. De bezwaren zijn, dat zij niet nauwkeurig gepast kunnen worden en vooral, dat de ijzers veel te snel versleten zijn. Bedenkende dat de prijs $f 10 \pm$ per vier ijzers is en de duurzaamheid zoo gering bleek te zijn, kon ik geen ander advies geven, dan deze ijzers hier maar niet in den handel te brengen.

Noorsche rubberijzers „Imperator” 1931.

Van den fabrikant kreeg ik twee stel rubberhoefijzers toegezonden, met verzoek deze ook practisch te willen beproeven. Het eene stel waren de rubberijzers, waaromtrent ik reeds mededeeling deed in het Tijdschr. v. Diergenk., Jaarg. 1931, het andere stel waren winterijzers. In het ijzer zijn in den toon en in de uiteinden der ijzertakken bijzondere gaten aangebracht voor de plaatsing van groote ijsnagels, die met den beitelvormigen kop onder de bodemvlakte van het ijzer uitsteken. Blijkbaar heeft men dan toch ook in Noorwegen dezelfde ervaring opgedaan als hier, n.l. dat rubberijzers niet kunnen dienen om het uitglijden op met sneeuw en ijs bedekte wegen tegen te gaan. Ook zij hebben de scherpe nagels noodig, die men echter zoo graag zou missen omdat zij het wegdek aantasten. De verdere verandering in dit ijzer is, dat op de armatuur ook nagelkanalen zijn aangebracht om te voorkomen dat de nagels niet vast genoeg zitten, wat bijvoorbeeld bij de andere Noorsche ijzers aanleiding gaf tot brokkeling van den hoornwand. De nagelkanalen zijn echter wat wijd, zoodat toch nog veel beweging van de nagels mogelijk is en de nagels ook nog in verschillende richting ingeslagen kunnen worden. Ook is het laatste nagelgat in elken tak veel te ver naar achter gelegen. De ijsnagels in de uiteinden van den ijzertak, worden zoo ingeslagen, dat de kling niet in den wand dringt, doch op het ijzer wordt omgeslagen. De ijsnagels in den toon worden wel in den wand ingeslagen. Daar zij dikwijls verwisseld zullen moeten worden, zullen zij het bezwaar hebben van gewone ijsnagels, n.l. dat zij licht splijting en brokkeling van den wand veroorzaken.

Ook gaan de groote ijsnagelkoppen licht omliggen, zoodat zij dan geen dienst meer doen. Bij het koud passen der ijzers brak bij het met een houten hamer wijder zetten van een veel te nauw achterijzer de armatuur in het toongedeelte, zoodat een nauwgezet passend beslag niet goed te verkrijgen is. De verbeteringen in het Imperator-ijzer aangebracht zijn zeker nog niet van dien aard, dat zij een algemeen gebruik wettigen.

Alle pogingen der laatste jaren om een beslag te krijgen, dat het uitglijden op de gladde plaveisels voorkomt, het wegdek niet aantast, voldoende duurzaam en niet te kostbaar is, hebben gefaald. De beste methode blijft nog het gebruik van verwisselbare kurkzolen, die, mits goed aangelegd, zeer doelmatig en daarbij goedkoop zijn. Deze dienen algemeen in gebruik te komen.

Historische beslagmethoden tegen het uitglijden.

Merkwaardigheidshalve voeg ik hier enkele afbeeldingen aan toe van

hoefijzers uit vroeger eeuwen, die bewijzen, dat men ook toen reeds maatregelen tegen het uitglijden toepaste. Vooreerst wil ik wijzen op het hoefijzer dit jaar te Ochten in de Betuwe gevonden op 100 M. van de Waal in een kweekerij „Begijnhof” genaamd, waar in vroegere eeuwen een klooster heeft gestaan. Dit merkwaardige hoefijzer werd door den cand.-dierenarts Angelino voor het museum afgestaan. Het ijzer, dat blijkens zijn eigenschappen (grootte, gewicht, geonduleerde rand en kleine ritsjes voor viool-sleutelvormige koppen) afkomstig is uit een der eerste eeuwen met zeer groote nagelkoppen, die blijkbaar gediend hebben om het uitglijden op de kleiwegen tegen te gaan. (Fig. 4).

In de tweede plaats geef ik een afbeelding (Fig. 5) van een bij graafwerk te Oost-Blokker bij Hoorn gevonden hoefijzer, mij door den heer J. Koelemey dierenarts te Westwoud toegezonden. Omtrent de vindplaats deelt hij nader mede: „Het ijzer is plus minus een halven meter onder den beganen grond gevonden en wel in de laag zwarte teelaarde, die hier tamelijk dik is, en niet in de daaronder zich bevindende zeekeilaag. Op de plaats, waar het gevonden is, bevond zich vroeger een kleine „terp”, een kunstmatige grond-ophooging zooals die hier in West-Friesland van oudsher algemeen gebruikelijk was en waarop de woning werd opgetrokken. De bedoeling hiervan was natuurlijk om bij stormvloed en geborgen te zijn op de opgehoogde plek. Deze plek nu is ongeveer een halve eeuw geleden afgegraven en de vrijkomende grond over de omgeving gestort. Niet onmogelijk heeft het ijzer in den vluchtheuvel gezeten. Deze vluchtheuvels kunnen zeker, zonder overdrijving honderden jaren teruggedateerd worden. Ik gebruikte boven het woord „terp”. In het eigenlijke Friesland zijn deze terpen vaak eenige H.A. groot, hier in West-Friesland zijn het hoogten van veel geringere afmetingen, voldoende voor huis en onmiddellijke omgeving”.

Dit hoefijzer is uit een veel latere periode, dan het daareven genoemde ijzer uit de Betuwe, doch wel wijzen de eigenschappen op een herkomst uit de latere middeleeuwen. Ook hier zijn op de afbeelding de zeer groote koppen der nagels te zien, die ver onder de ijzers uitsteken en geen ander doel kunnen hebben, dan het uitglijden tegen te gaan.

Ten slotte nog een afbeelding van een ijzer afkomstig (Fig. 6) uit een verzameling hoefijzers van wijlen D. Schekema, smid en empirist, een verzameling minstens een halve eeuw oud en voor ons museum afgestaan door den heer H. Huigen, smid te Venhuizen. Het betreft hier kalkoenen met scherpe puntjes, die met de gewone nagels werden ondergeslagen. Het doel was natuurlijk het uitglijden tegen te gaan, waarschijnlijk in den winter. Veel gebruikt zullen deze kalkoentjes niet zijn, daar zij bij het loopen heen en weer wiegelen en gemakkelijk tot afbreken der nagelkoppen aanleiding zullen geven.

Uit deze afbeeldingen blijkt toch wel, dat men door alle eeuwen heen pogingen heeft gedaan om een beslag te krijgen, dat het uitglijden voorkomt.

Fig. 1.

- a. Hoefijzer met bekervormige kalkoenen van Jozef Buluscher.*
b. Gevulde bekervormige kalkoen.

Fig. 2.

IJzeren armatuur uit het Fransche rubberhoefijzer „Patin Sauveur”.

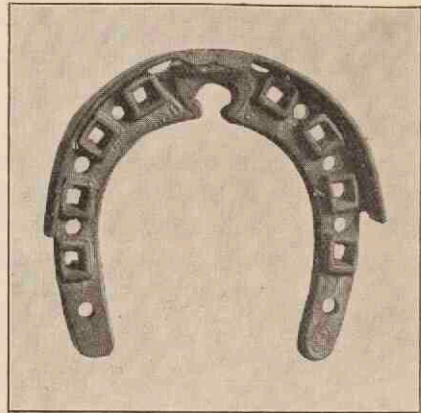

Fig. 3.

IJzeren armatuur uit het Noorsche rubberijzer „Imperator” 1931.

Fig. 4.

Hoefijzer uit het Gallo-Romeinsche
tijdvak met uitstekende nagelkoppen,
gevonden te Ochten in de Betuwe.]

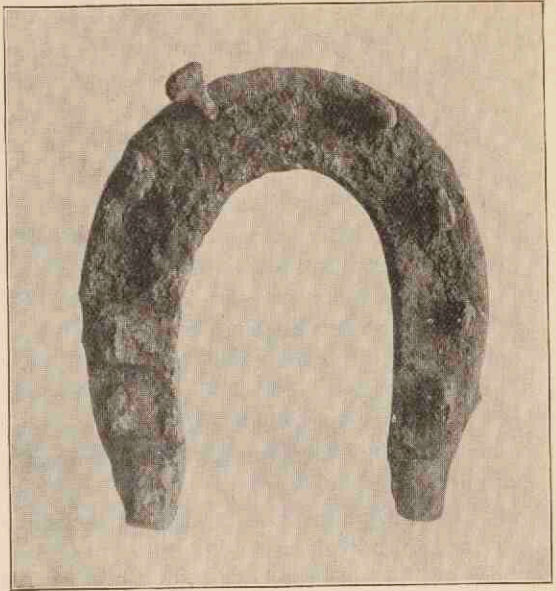

Fig. 5.

Hoefijzer uit de Middeleeuwen met groote
sterk uitstekende nagelkoppen, gevonden in
Oost-Blokker bij Hoorn.

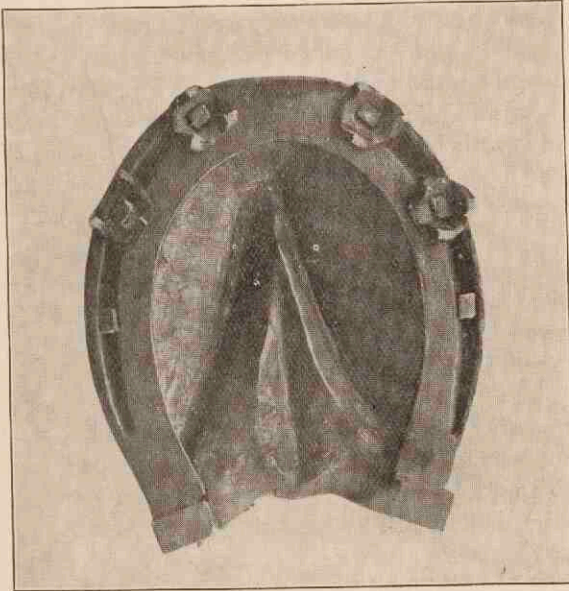

Fig. 6.

Winterbeslag met scherpe kalkoenen door de gewone nagels bevestigd.

LITERATUUR-OVERZICHT.

In het Februari-nummer van „*de Belgische Hoefsmid*” wordt een beslag voor *gladde wegen* aanbevolen hetwelk als volgt wordt beschreven:

Al degene die zich met hoefbeslag bezighouden kennen het belang de straal op den grond te doen dragen, niet alleenlijk voor de veerkracht, maar ook voor de vastheid van het steunen:

Van den anderen kant, is het moeilijk met een gewoon beslag, de straal altijd in steun te brengen. De gewone hoefzolen, tot nu gebruikt, zijn moeilijk toe te passen; op weeke voeten, onder andere, veroorzaken zij in de eerste dagen moeilijken gang en aarzeling in het optreden; van den anderen kant, bijzonder in den Zomer, bij droog weder, breken de nagelen gemakkelijk af, omdat het ijzer los komt, uit oorzaak van den vleugel die tusschen wand en ijzer ligt.

Vele eigenaars willen zelfs van het gebruik van gummizolen niet meer hooren, uit reden van al deze ongemakken: ijzers die afvallen, brokkelvoeten, enz.

De doenwijze die wij voorstellen schijnt ons veel eenvoudiger en praktischer: wij bevestigen in de leemte tusschen de takken van het ijzer, een volle caoutchouc die met de dikte en de grootte van het ijzer overeenstemt; deze wordt bevestigd en op plaats gehouden, bij middel van twee vleugeltjes in zeer dun plaatijzer die, eenerzijds, in het caoutchouc goed vast zitten en van den anderen kant tusschen den hoorn en het ijzer, van aan den binnenrand tot aan de tegengaten, aangebracht. Deze vleugeltjes gaan van aan het eerste nagelgat in den teen tot aan de steunsels die moeten goed op het ijzer dragen; indien de vleugeltjes te lang zouden zijn en op de steunsels zouden dragen moet de smid ze tot zoover inkorten; in den teen, aan het welfsel dus; zijn de vleugels ook onderbroken.

De bovenzijde van het caoutchouc is een weinig holvormig en de onderzijde effen, zoodat bij het steunen ijzer en caoutchouc gelijk dragen, hetgeen eene groote vastheid aan het steunen geeft; van den anderen kant komt de bovenzijde in aanraking met de straal en de zool zonder dat deze laatste kan gekneusd worden en wij bekomen alzoo een volstrekt natuurlijk beslag.

Het toepassen van dit nieuw stelsel is doodeenvoudig:

Zooals voor de ijzers, bestaan er nummers volgens de grootte en bijzondere vorm der voeten van 1 tot 12 voor de voorvoeten; en van 1 tot 6 voor de achtervoeten; het is dus zeer gemakkelijk het nummer te vinden dat voor het ijzer past.

Voor de toepassing, maakt de smid zijn ijzer gereed en past het, zonder rekening te houden van het caoutchouc, dus even als een gewoon beslag een enkele voorzorg is er te nemen; bij het vijlen der sponsen zal men zorg dragen enkel den buitenkant van den hiel af te ronden, den binnenkant moet men recht en zelfs een weinig binnenwaarts laten om het uiteinde van het caoutchouc goed vast te zetten en het te beletten van achteruit te schuiven.

Wanneer het ijzer alzoo gepast en gereedgemaakt is, kiest men het nummer van caoutchouc dat er mede overeenstemt en men maakt het gereed

op zulke wijze dat het zoo juist mogelijk de ruimte tusschen de takken van het ijzer vult; het is wel te verstaan, dat de vleugeltjes goed vast erin zitten en dat men dus het caoutchouc met de vijl of het mes kan tot 2 millimeters inkorten en het alzoo juist aanpassen.

Wanneer dit gedaan is bevestigt men het stuk caoutchouc tusschen de takken van het ijzer en men ziet na of de vleugeltjes de tegengaten niet bedekken; in dit laatste geval zou men er het noodige afsnijden of afvijlen zoodat de tegengaten volkomen vrij zijn. Van den anderen kant, zouden de vleugeltjes ook de steunsels kunnen bedekken en zou het ijzer niet goed dragen, dan moet men ze ook zooveel inkorten.

Soms kan de straal ook te dik zijn, het ijzer zou dan niet goed op den heelen omvang van den voet en de steunsels dragen; in dit geval, moet men de straal besnijden op zulke wijze dat het ijzer overal goed draagt, juist gelijk voor een gewoon beslag.

De toepassing biedt dus geene de minste moeilijkheid en het nagelen is zoo eenvoudig en zoo sterk als voor gelijk welk beslag, vermits de draagrand van den voet rechtstreeks op den zit van het ijzer komt. Het werk van den hoefsmid is dus gemakkelijker en schoner als met de gewone hoefzolen waarvan de vleugels tusschen hoorn en ijzer medegenageld moeten worden. De hoefsmiden weten, bij ondervinding, de voorzorgen die zij moeten nemen bij het passen van het ijzer en de moeilijkheden die zij hebben om in zulk geval, het ijzer op den voet te houden.

Met het nieuw stelsel dat wij U voorstellen, kan zoo iets nooit voorkomen en elke smid kan het, zonder de minste moeilijkheid, toepassen.

Een enkele opmerking is ons gedaan geweest, de onderdeelen van de voeten zijn niet meer verlucht; wij weten niet tot hoever deze zoogezegde verluchting noodig is, maar, sedert bijna één jaar dat paarden, die wij dagelijks zien, met deze nieuwe voetzolen beslagen zijn, hebben wij ons kunnen overtuigen dat de zool en de straal sterker zijn als anders, zooals bij voeten die niet beslagen zijn.

Misschien wel voor de middengroef en de zijgroeven der straal, zou het nuttig zijn, in sommige gevallen er een wiekje werk met scheepsteer in te steken, een voorzorg die heel gemakkelijk te nemen is.

In 't kort, tot nu toe, zien wij niets anders als voordeelen bij onze nieuwe hoefzolen:

- 1e. Voor het paard: vasteren gang en verbetering der voeten;
- 2e. Voor den hoefsmid: eenvoudige en gemakkelijke toepassing, geene ijzers meer die afvallen;
- 3e. Voor den eigenaar:
 - a. Omdat zijn paard beter en zonder onnoodige inspanning zal werken;
 - b. Omdat de hoefzolen, voor een prijs die weinig hooger is als degene van vroegere modellen, ten minste, tweemaal zoo lang duren.

Doe eene proef en gij zult er geen andere meer willen.

— In de „*Duitsche Hoefsmid*” is het vraagstuk de laatste maanden besproken door Dr. Fritsch uit München, die gumlin-inlagen gebruikt, gecombineerd met kurkzolen.

Gumlin hoefinlagen worden gebruikt in machinale balkijzers en hierbij

vervangen zij de zoo veelvuldig in gebruik zijnde touwinlagen. Gumlin wordt vervaardigd door Metzeler en Co te München, het bestaat uit parallel gelegen lagen gummi en linnen en wel zoo dat de lagen loodrecht bodemwaarts zijn gericht.

Zijne conclusies zijn als volgt:

1. De Gumlin hoefijzerinlagen zijn een voortreffelijk middel tegen het uitglijden op kunstwegen die vrij van sneeuw en ijs zijn. Als zoodanig voldoen ze beter dan eenig ander middel.

2. Proeven zijn genomen met lichte en middelzware tot zware werpaarden; met het zwaarste slag trekpaarden zijn geen proeven genomen.

Bij rijpaarden voldeed het ook.

3. Op besneeuwde en met ijs bedekte straten konden slechts enkele proeven genomen worden en hoewel die gunstig uitvielen, geeft dit toch geen recht er een oordeel over uit te spreken.

4. In sommige gevallen oefenen de Gumlin-inlagen een gunstigen invloed uit op zieke hoeven en beengebreeken. Duidelijk werd dit vastgesteld bij een paard met plathoef en gevoelige zool, bij klemhoeven, bij overhoeven, bij hoornscheur en bij ontsteking van de ophangbanden.

5. De hoogere kosten van het beslag met Gumlin-inlagen zijn niet te bezwaardend en worden door de voordeelen overtroffen. De prijs zal ook wel lager worden wanneer het gebruik toeneemt en dus het debiet grooter wordt.

— Er zijn momenteel 3.500.000 paarden in Duitschland, dat is 100.000 meer dan in 1914. Het Amerikaansche vakblad zegt dat dit komt doordat tegenwoordig weer algemeen met paarden geploegd en gewerkt wordt en de meeste motoren in den landbouw weer vervangen zijn door den „one h.p. oats-motor with whip ignition”, hetgeen vertaald wil zeggen: door den één paardenkrachts haveromotor gedreven door de zweep.

In Londen legt men er zich meer en meer op toe om de verkeerswegen ook voor het paard geschikt te maken en gaat men dus uit van een goed principe zoolang de paarden gebruik van den weg moeten maken, gaat

het toch niet aan het wegdek zoodanig te maken dat men een hoefbeslag moet gaan uitdenken dat het paard geschikt zal maken om den weg te gebruiken. De foto geeft aan het leggen van een straat met een bedekking van driehoekige ijzeren platen. Deze komen als ondervlakte op een betonlaag te liggen en de bovenste laag van de ijzeren platen is van fijne ribben voorzien, die het uitglijden van de paarden tegen zal gaan.

INGEZONDEN STUKKEN.

OPMERKINGEN OP KEURINGEN.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van den heer Koelman te Alkmaar, heb ik dezen schriftelijk beloofd een lans met hem te breken in „De Hoefsmid” over bovengenoemd onderwerp. De heer K. is de meening toegedaan dat stopzetting van den cursus voor onderwijzers gewenscht is en dat de gelden, die daarvoor worden uitgetrokken, beter besteed zouden worden aan een voorlichtingsdienst om paardeneigenaars (vooral de jonge generatie) op de hoogte te brengen met kennis van hoefbeslag enz.

Wat betreft het stopzetten van den cursus voor onderwijzers, ben ik het niet met den heer K. eens, en wel om de volgende redenen: Iedere hoefsmid, die lust gevoelt zich verder te bekwamen dan het Rijksdiploma, moet daarvoor in de gelegenheid worden gesteld. Momenteel is er een overvloed van Ingenieurs, Leeraren H. B. S. en ik weet niet wat al meer, ook op het gebied van Nijverheidsonderwijs. Gaat het nu maar voetstoots aan, al deze opleidingsscholen te sluiten en niemand meer toe te laten voor Hoogere studie; er zullen toch bij deze andere categorieën ook wel studenten zijn die hun geheele studie niet zelf kunnen betalen en waarvoor de Regeering financieel steun moet verleen. Mij dunkt dat er heel wat stof zou opwaaien indien zulks plaats vond.

Ten 2e: het opleiden van landbouwers of hun zoons is geen gemakkelijik werk. Ik herinner mij nog goed, toen ik als onderwijzer in practisch hoefbeslag was geslaagd in Febr. 1929, dat er enkele landbouwers waren, die mij toen verzochten hun eens enkele avonden in te lichten over Hoefverpleging en Hoefbeslag.

Dit werd door mij gaarne aanvaard, zelfs geheel kosteloos, daar ik, versch van de school, vurig was om alles te doen wat met het Hoefbeslag verband houdt en dit hoog te houden. De eerste 4 lessen (als ik het zoo noemen mag) kwamen de 10 heeren die zich hiervoor hadden geïnteresseerd, getrouw op. Doch toen begon het te minderen, daar wij genaderd waren aan het hoefbeslag en bij dit voor landbouwers pijnlijke onderwerp (financieel), geloofden de meesten het wel. Het zaaltje werd gratis afgestaan door den caféhouder; dus alles was in het voordeel der boeren. Ik beschikte over voldoende demonstratie-materiaal, doch na negen uur 's avonds (de lessen duurden van 8—10 uur) begonnen de meesten te slapen en gevoelden zij blijkbaar meer voor een bord pap en dan naar bed, dan om hun kennis te verrijken. Het devies der boeren is: mijn grootvader is er gekomen zonder dit, ik kom er ook. Zie hier mijn ondervinding wat betreft om aan landbou-

wers en paardenhouders eenige kennis bij te brengen van hoefverpleging .Ik voor mij, en zeer velen met mij, zouden het ten zeerste betreuren dat daarvoor de cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag zou worden stopgezet. Nog merk ik op, dat het theoretisch opleiden op dit gebied meer thuisbehoort op het terrein van den dierenarts dan op dat van den hoefsmid. Zij toch hebben veel meer studie genoten, zijn derhalve veel meer algemeen ontwikkeld en kunnen daarom (als zij er lust voor gevoelen) een leerling meer bijbrengen dan een hoefsmid, hoe groot zijn kennis ook mag zijn van het hoefbeslag. Dat een dierenarts bij een smid om demonstratiemateriaal komt, geeft mijns inziens niets, dat gebeurt wel meer. Daarmede is echter nog niet bewezen dat zoo iemand geen goede lessen zou kunnen geven. Wilt u bewijzen, neemt dan de moeite eens en komt Zaterdag even naar Dordrecht (zonder voorafgaand bericht) en u zult gelegenheid hebben om de theoretische lessen van den cursus in Hoefbeslag eens bij te wonen. U zult dan moeten toegeven dat om één geval door U genoemd in het nummer van 15 Jan. 1932, niet alle dierenartsen op ééne lijn te stellen zijn. Voornoemde lessen vereenigen het nuttige met het aangename en worden zoodanig gegeven, dat ook weinig intelligente leerlingen ze kunnen volgen. Demonstratiemateriaal behoeft de leeraar hierbij zelfs niet, alleen is in de school aanwezig een volledig skelet van een paard. Terecht schrijft de Redacteur G. H. dat men om één geval niet alles op één lijn kan plaatsen en alles over één kam kan scheren. Als ik gelegenheid heb ga ik af en toe eens kijken op de examens voor het Rijksdiploma, ten einde te zien hoe cursisten van andere cursussen het er af brengen, doch dat laat soms veel te wenschen over. Men kan dan zien, hoe aan de opleiding dikwijls veel fouten hebben gekleefd. Mij is zelfs een geval bekend, dat een onderwijzer 's middags een half uur te laat bij den cursus kwam en dan de leerlingen aanspoorde met den meesten spoed een paard te beslaan, daar hij voor half vijf weer met den trein mede moest. Ik vraag mij af, hoe kan dat goed zijn. Zonder mij zelf voorop te plaatsen deel ik U mede, dat bij mij de leerlingen en paarden kwart voor twee 's middags aanwezig zijn; eerst wordt het paard besproken, de stand opgenomen en dan, als de leerlingen hierin wat gevorderd zijn, wijs ik bij toebeurt één der leerlingen aan, die dan de rol van onderwijzer moet vervullen. Zodoende krijgen zij een goede kennis van standen en gangen, wat toch een eerste eisch is. De paarden zijn dan om half zes 's avonds klaar en worden nagezien, om zich te overtuigen, welke fouten er nog bij zijn gemaakt, terwijl daarna tot zes uur het huiswerk wordt besproken. Wil men vrucht van zijn werk zien, dan moet er ook heel wat voor gedaan worden.

Uit het hiervorenstaande zal de heer K. wel begrepen hebben, dat ik het niet met hem eens ben. Ik hoop, dat andere onderwijzers ook eens hun meening hierover zullen willen ten beste geven. Hoewel ik in den heer Koelman gaarne mijn meerdere erken wat het schrijven voor de pers betreft (reeds vanaf mijn 16e jaar herinner ik mij ingezonden stukken van hem gelezen te hebben), zoo zou ik toch collega Koelman willen vragen: Dring u zelven niet te veel op den voorgrond wat betreft het geven van lessen aan landbouwers, maar blijf op uw eigen terrein, door cursussen in hoefbeslag

te geven. Ik heb in mijn leven wel meer menschen ontmoet die zelf voor zich een prachtig voetstuk bouwden in de hoop dat anderen er een standbeeld op zouden plaatsen. En gebeurt dit dan niet, dan heeft men nog niets bereikt. Ik voor mij span alle krachten in teneinde uit de leerlingen te halen wat er in zit en hun de noodige kennis bij te brengen en dan meen ik, dat mijn taak naar behooren is vervuld. Het overige gedeelte hoort niet op mijn terrein thuis.

Hiermede meen ik aan mijn belofte te hebben voldaan.

Hoogachtend

P. de Klerk.

Dordrecht, Februari 1932.

SPOORWEGRAILS-NARIGHEID

blijkt volgens de 15-jarige ervaring in de praktijk van het dagelijksch sleeperspaardenleven te Rotterdam, en opgedaan door dierenarts Crezée te midden van al die ellende voor dier en mensch, nog maar steeds te blijven voortduren, en zulks niettegenstaande bij duizenden sleeperspaarden het meest doorslaande bewijs is geleverd, dat aan al *die* narigheid althans plotseling een einde ware te maken door het *weglaten van dien stoot* aan het hoefijzer.

Nu zegt de heer Crezée ook zelf wel in zeer verstaanbaar Nederlandsch, dat „de eenvoudigste oplossing dus zou zijn: de stoot afdanken, zooals dit reeds lang bij verschillende bedrijven is geschied; zulks allicht (neen, niet: „allicht”, doch *zelfs* en *zeker*, □!) niet uitsluitend om de gevaren voor inklemming in rails, maar ook om de nadeelen, die de paarden er door ondervinden aan hoeven, gewrichten, pezen enz.”, maar deze meest eenvoudige en meest afdoende en meest plausibele oplossing gaat er daarom nu nog maar zoo zonder meer niet in bij *den* Rotterdamschen sleeperspatroon, die weet wat hij wil en zelfs ook wil wat hij weet! „Het meerendeel hunner is” — aldus de heer Crezée (en ook ik zelf weet hetzelfde uit eigen ervaring!) — „immers der meening toegedaan, dat de stoot voor de paarden onmisbaar is en wil er tot geen prijs afstand van doen” . . . dat is te zeggen . . . tot geen prijs? en dat „abattoir als eindbestemming van zoo'n paard” dan! en dat „onverminderd blijven der ongelukken”, zooals de heer Crezée ons den waren toestand beschrijft . . . is het behoud van dat totaal onnoodige ongeluksaanshangsel van het hoefijzer soms niet duur betaald? Enfin, de heer Crezée ziet geen andere oplossing, dan in het weglaten van de toonlip, en wenscht deze te zien vervangen door een of twee zijlippen, en zulks met behoud van den stoot.

Tegen deze zijne conclusie meen ik echter te mogen waarschuwen met de eigen woorden van ZEd., waar hij zegt: „De combinatie van stoot- en klapijzer *zou* (curs. van mij, □) ideaal kunnen zijn. Echter bleek de fabricage van een zoodanig ijzer zeer moeilijk te zijn, ten minste voor zoover betreft het aanhalen van de lippen. De stoot zit daarbij steeds in den weg. Ook het halen van de lippen uit de uiteinden van den stoot gaat eveneens zeer bezwaarlijk. Men zou dus genoodzaakt zijn deze lippen autogeen aan het hoefijzer te lasschen; dit kost echter tijd en wat nog erger is . . . geld!

Zoodat tegen deze oplossing dezelfde bezwaren rijzen als tegen den T-stoot."

De aandachtige lezer *voelt* de moeilijkheid, niet waar? Mag ik een andere conclusie wagen?

Welnu, als we nog eens probeerden om dien stoot, in plaats van onder het hoefijzer aangebracht, te geven — breinwaarts gericht — aan vermeerdering van logisch denkvermogen en consequente handelwijze bij heeren sleeperspatroons . . . mijne lezers voorzien ook hier moeilijkheden — ja, b.v. beklemd geraken tusschen sleur en gebrek aan . . . , waartusschen ze ook hunne staarten nog steeds blijven verminken en . . . Pardon? jawel, hooggeachte heer redacteur, ik nam al plaatsruimte genoeg — dank U!

Hillegersberg, Jan. '32.

□

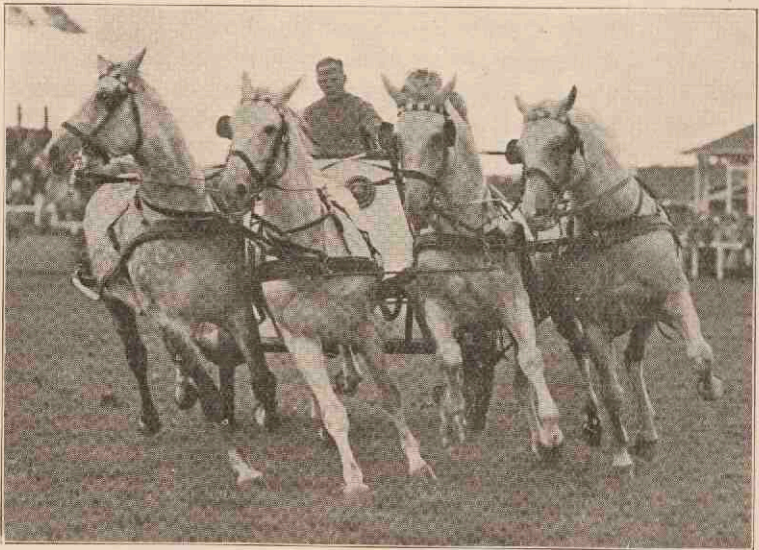
KORTE MEDEDELINGEN.

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Blijkens een advertentie in deze aflevering wordt het voorjaarsexamen 1932 gehouden in de maanden Maart, April en Mei. Aangifte moet geschieden vóór 19 Maart a.s. bij den heer Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage.

(Voor nadere bijzonderheden verwijzen wij naar de annonce).

— **Het paard op den weg.** Op Woensdag 9 Maart is te Utrecht op initiatief van de afd. Ruitertoerisme van den A.N.W.B. een belangrijke vergadering gehouden over het wegen-vraagstuk, waarop in de volgende aflevering wordt teruggekomen.

Concours hippique te Berlijn.

In de Duitse hoofdstad is van 28 Januari tot 7 Februari een groot concours hippique gehouden, waaraan door nagenoeg duizend paarden is deelgenomen. Dat waren zoo goed als alle rij- en springpaarden, maar toch hadden er ook demonstraties plaats van ingespannen paarden, waarvan boven afgebeelde Romeinsche wagenrennen een aardig en pittig staaltje geeft.

„Rijksdiploma als Hoefsmid”

Het voorjaarsexamen 1932 zal gehouden worden in de maanden Maart, April en Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 19 Maart a.s. aan den Secretaris der examencommissie, Dr. R. H. J. GALANDAT HUET, DANCKERTSTRAAT 11 te 's-GRAVENHAGE, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd.

Aan de Leiders van Cursussen, wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, adressen en leeftijden hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

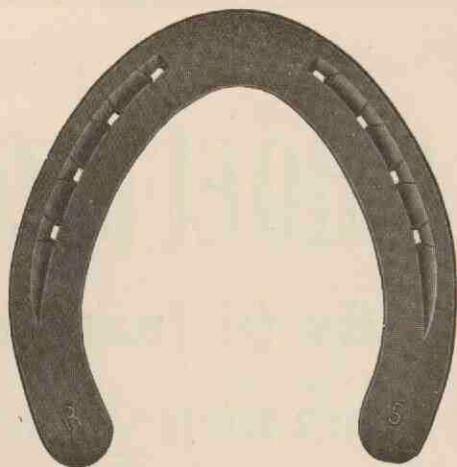
Overtuigt U

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEF SMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. De erfelijkheid van verbeening der hoefkraakbeenderen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Het paard op den weg. — Wedstrijdseizoen 1932. — Vragen en antwoorden. — Advertentiën.

DE ERFELIJKHEID VAN VERBEENING DER HOEFKRAAKBEENDEREN.

Verbeening der hoefkraakbeenderen (side-bones) is een afwijking welke speciaal bij zware paardenrassen veelvuldig voorkomt. Niet dat andere rassen geheel vrij er van zijn, doch de frequentie bij de trekpaardrassen is zeer veel grooter.

Hoewel er geen statistieken in ons land bekend zijn, geloof ik niet ver mis te zijn, wanneer ik het percentage zware paarden lijdende aan dit gebrek op minstens 70% taxeer. Ook in België zijn de bedoelde verbeeningen zeer veelvuldig waar te nemen.

Onwillekeurig vraagt men zich dan ook af, of, bij deze afwijking de woorden „gebrek" en „lijden" wel juist zijn en of wij de verbeende hoefkraakbeenderen niet mogen rangschikken in een rubriek afwijkingen welke slechts zelden tot bezwaren aanleiding geven.

Deze laatste opvatting wordt, m. i. ten onrechte, dikwijls door fokkers gehuldigd; hetgeen overigens verklaarbaar is. Aangenomen nl. dat een erfelijke aanleg voor de verbeening aanwezig kan zijn (erfelijke factoren) dan zijn er toch zeer zeker momenten, welke wij niet alle kennen, die de erfelijke aanleg tot ontwikkeling moeten brengen, m. a. w. de verbeening doen ontstaan.

Als één van die momenten kan zonder twijfel genoemd worden het regelmatig gebruik der paarden op harde wegen. Zonder meer is het duidelijk dat de afwijking in de eerste plaats geconstateerd wordt, en het meest aanleiding geeft tot kreupelheden en strammen gang bij paarden, die dagelijks gebruikt worden op harde wegen, dus in sleepersbedrijven e. d. Bovendien ontwikkelt zich de verbeening meestal langzamerhand, zal dus bij volwassen paarden vaker voorkomen dan bij jonge dieren. Redenen dus

die aannemelijk maken dat de gebruiker (niet landbouwer) meer aandacht aan de verbeening zal schenken dan de fokker. Het is mij dan ook herhaalde malen gepasseerd dat een fokker-verkooper mij vergeefs trachtte te verklaren dat de zijbeenen (verbeende hoefkraakbeenderen) ontstonden door betrapingen van den kroonrand wanneer de paarden in 't span gaan. Vele fokkers hechten geen of zeer weinig waarde aan het verbeend zijn der kraakbeenderen en dit is vermoedelijk een der voornaamste oorzaken waardoor het gebrek zoo veelvuldig voorkomt. Wanneer ik nu een schatting zou willen maken (cijfers kan ik niet geven) zou ik zeggen dat van de paarden met verbeende hoefkraakbeenderen (dus van de bovengenoemde 70%) er ongeveer 5 à 7% kreupel of stram loopen, tengevolge van de verbeening, terwijl misschien 50 à 60% betere, meer ruime gangen zouden laten zien indien de kraakbeenderen nog veerkrachtig waren.

Door de Engelschen en bij de Engelsch sprekende volkeren wordt aan de afwijking veel meer waarde gehecht, en een paard met verbeende hoefkraakbeenderen wordt als *unsound* (on gezond = met gebreken) gequalificeerd. Deze opinie zegt misschien nog meer dan de enkele cijfers welke ik schattenderwijze noemde. Het *sound*-zijn, d. w. z.: vrij van verschillende gebreken van fok- zoowel als gebruikspaarden stelt de Engelschman, wiens capaciteiten op fokkersgebied toch zeker door niemand in twijfel getrokken worden, als een zeer voorname eisch. In een belangrijk artikel (In *The Veterinary Record* van de maand Januari) heeft W. A. N. Robertson, Commonwealth Department of Health, Canberra, een uitvoerige studie gepubliceerd over de erfelijkheid van het zijbeen waarin hij verscheidene families behandelt; zoowel die waarin verbeening veel optreedt als andere waarvan een groot percentage der leden *sound* is, wat in dit geval wil beteekenen: vrij van zijbeenen.

Verschillende families zijn ook onderling verwant en hierdoor wordt de factor voor verbeening in gezonde of weinig aangetaste families binnengebracht. De schrijver geeft hiervan een aardig voorbeeld. Van een hengst A werden 4 zonen onderzocht op 5-jarigen leeftijd en 14 volwassen kleinzons welke allen vrij van verbeening waren.

Eén van de zonen van A leed echter aan verbeening, op driejarigen leeftijd (hij was de eenige in zijn familie!). De moeder van dezen hengst was een dochter van hengst B, waarvan een aantal „*unsound*”-nakomelingen bekend zijn.

Van een aantal hengsten in iedere familie zijn gecontroleerd, de mannelijke nakomelingen in de 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de generatie. Wanneer wij achter elkaar in tabel brengen, het aantal onderzochte dieren, daarnaast de lijders aan verbeening en vervolgens het percentage lijders krijgen we de volgende cijfers:

onderzocht	<i>unsound</i>	percentage
816	153	18,7%
386	79	20,4%
326	103	31,6%
105	29	27,6%

onderzocht	unsound	percentage
871	88	10.1%
195	43	22.1%
62	16	25.8%

Gemiddeld is het percentage lijders dus ongeveer 23%.

Dit getal, dicht in de nabijheid van 25%, dus $\frac{1}{4}$ liggend, doet sterk denken aan een wijze van overerving, waarbij de aanleg voor verbeening moet berusten op één recessieven factor.

Paarden zonder verbeening kunnen dan fokzuiver en fokonzuiver zijn; GG of Gg; lijders aan verbeening zijn voor te stellen door gg.

Niet alle feiten uit dit materiaal zijn hiermede absoluut in overeenstemming. Zoo zou het kunnen zijn dat de merrie hierboven bedoeld, gepaard met hengst A en moeder van den eenigsten hengst uit familie A met verbeening niet alléén is verantwoordelijk te stellen voor de afwijking bij dezen hengst, doch dat hengst A fokonzuiver was. Dit accepteerend moeten wij aannemen dat de moeders van zijn gezonde zonen alleen fokzuiver waren voor den gezondheidsfactor of toevallig geen gg combinatie is gevormd. Er is geen enkel feit geheel in tegenspraak met genoemde opvatting over de erfelijkheid van den aanleg, doch meerdere gegevens zouden noodig zijn deze opvatting tot een bewijs om te vormen.

De schrijver trekt dan ook geen conclusies *over de wijze* van overerving doch volstaat met het aantonen van het feit dat het gebrek erfelijk is; in deze bewijsvoering is hij geheel geslaagd.

Uit deze beschouwingen zou ik de volgende conclusies willen trekken:

Iste. Bij het kiezen van fokpaarden dient meer aandacht te worden geschonken aan het voorkomen van zijbeenen.

Daar verbeeningen op lateren leeftijd kunnen ontstaan blijft het aanbevolen oudere hengsten, voor meerdere jaren goedgekeurd, in die jaren nog eens na te zien.

2de. Het verdient aanbeveling na te gaan op welke wijze de aanleg voor verbeening der hoefkraakbeenderen vererfd wordt (de Stamboeken zullen vermoedelijk waardevolle gegevens kunnen verschaffen) teneinde bij de keuze van een hengst bij een bepaalde merrie daarmede rekening te kunnen houden.

Dr. G. M. v. d. Plank.

INGEZONDEN STUKKEN.

OPMERKINGEN OP KEURINGEN.

Geachte Heer Redacteur!

Naar aanleiding van Uw geëerd onderschrift op mijn ingezonden stuk in de Januari-aflevering verzoekt ondergeteekende wederom eenige plaatsruimte.

Het valt in den regel niet mee om met de Redactie van welk blad ook te debatteeren, daar deze steeds de laatste kans in handen heeft en dan de

zaak als voldoende besproken acht en de verdere discussiën in het blad sluit.

Daar echter aan het hoofd van „De Hoefsmid” staat „Officieel orgaan van de vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland”, vertrouw ik dat de Redactie van d i t blad deze termen niet zal gebruiken, daar uit dit onderwerp wellicht meerdere stof naar voren zal komen, welke het lezen van „De Hoefsmid” voor de leden van bovengenoemde vereeniging mogelijk wat aantrekkelijker maakt.

UEd. schrijft in bovenvermeld onderschrift dat U nog precies dezelfde opinie zijt toegedaan betreffende het stopzetten van de cursussen voor onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Niemand met mij zou ook iets anders van UEd. verwachten.

Ondergeteekende heeft dit onderwerp een jaar of vijf geleden reeds als agendapunt der vergadering van de vereeniging van Onderwijzers voorge-steld, doch zonder resultaat.

Toen was de gelegenheid er nog iets anders daarvoor in de plaats terug te krijgen, doch men was blind voor deze zaak. Uit welk oogpunt? Koelman stond toen alleen met zijn voorstel en zou toen graag de meeningen van de overigen en van hen achter de schermen over dit voorstel geweten willen hebben.

Dat ondergeteekende echter in deze niet blind was, doch een blik in de toekomst wierp, in tegenstelling met zoovele anderen, is thans gebleken, doordat de stopzetting nu eensklaps van hoogerhand heeft plaats gehad en de kans om er iets anders voor in de plaats te krijgen thans mede is verkeken.

De Vereeniging van Onderwijzers zal volgens mijn bescheiden meening in tegenstelling met het voorstel in de Februari-aflevering het beste doen, dit zaakje voorloopig een jaar of vijf te laten rusten en dan zien hoe of de zaken er bij staan, in plaats van er tegen te ageren en te trachten een cursus voor 10 leerlingen te verkrijgen. Dan schrijft U verder in een geest, of ondergeteekende zelf een door mij voorgestelden cursus denkt te geven. Hierop wil ik verklaren, dat dit niet in het minst in mijn bedoeling ligt.

Nooit of te nimmer heeft ondergeteekende op de een of andere manier zich naar voren trachten te schuiven, doch steeds gehandeld met open vizier en recht door zee, in het belang van geheel den smedenstand, wars van rechtstreeks persoonlijk belang, een euvel waaraan zoo menig ander echter ernstig kreupel gaat.

Dan schrijft UEd. verder, dat het U zelfs bekend is, dat er cursussen in hoefbeslag zijn gegeven, waarbij geen paarden waren om te beslaan, en ook wel dat er wel paarden waren, doch er bitter weinig notitie werd genomen van het beslag dat de leerlingen moesten uitvoeren.

Wat betreft het niet aanwezig zijn van paardenbeslaan op cursussen, is nog eens en wel op een vergadering van onderwijzers naar voren gebracht en ook zoo'n beetje onder water door aan het adres van ondergeteekende.

Volgens Uw inzicht waren dat zelfs tekortkomingen die lang niet door den beugel konden, doch deze komen niet toe aan den onderwijzer-hoefsmid, doch aan het adres van den l e i d e r van den cursus. Mijns inziens zijn deze tekortkomingen echter zoo heel groot niet.

Bij mij waren moeilijk paarden te krijgen, doch doode hoeven in overvloed en daar hebben de cursisten naar hartelust op kunnen werken en werd door mij daarvan zeer zeker meer dan voldoende notitie genomen en werd den leerlingen steeds medegedeeld dit thuis aan het levend paard in toepassing te brengen.

Indien zij dit niet doen, hebben zij het zich zelf te wijten; het zijn toch geen kinderen van 12 of 13 jaar, doch personen die minstens 20 jaar zijn en als daarbij de geest ontbreekt buiten de lesuren om, hetgeen daar geleerd is in practijk te brengen, nu dan zijn zij in mijn oogen waard een diploma te ontvangen waarop met groote en dikke letters staat vermeld: „Onge-schikt door eigen schuld”.

Mij is bekend welke leerling van mijn cursus dit in Utrecht aan de school verteld heeft: hetgeen mij vooral van dien persoon, die tegen de 30 jaar is, dus geen loslippige jongen meer is, bijzonder is tegengevallen, doch nog meer is mij tegengevallen dat dergelijke lieden bij personen die ver boven de-zulken dienen te staan, nog voet vinden.

Wanneer men dienzelfden leerling aan het einde der lessen gevraagd zou hebben, is U tevreden over Uw practischen leeraar, dan ben ik er van overtuigd, dat hij zeer zeker met ja geantwoord zou hebben en zoo gaat het in den regel. Slagen de heeren dan ben je een beste; slagen ze niet dan ben je een prul. Gaan ze dan voor de tweede maal ter examen en ze slagen, dan hebben zij die kennis daartoe zeker uit zichzelf verkregen en is het hen soms nog de moeite niet, zooals bovenvermelde leerling om van zijn slagen aan zijn oud-leeraar kennis te geven.

Dan schrijft U ten slotte: „Men komt als regel verder door op fouten te wijzen en te trachten verbetering te krijgen dan een methode af te schaffen omdat er fouten aan kleven.

Ondergeteekende heeft dit toch gedaan en heeft toch getracht verbetering te krijgen en heeft ook geen methode af willen schaffen, omdat er fouten aan kleven, doch een wijziging in de methode voorgesteld, door deze in handen van een daarvoor geschikt hoefsmid te stellen.

Het is altijd reeds zoo geweest en zal wellicht zoo blijven dat van de theoretische zijde de inzichten van de practische niet worden gedeeld en het heeft steeds en doet nog denken of er aan zekere theoretische zijde een soort monopolie bestaat, dat alleen van die zijde ware inzichten op hoefbeslaggebied kunnen voortvloeien en alles zooveel mogelijk in handen van die zijde moet berusten, waar het echter mijn inziens niet thuisbehoort, doch aan de zijde van den practicus die er dagelijks niet alleen mee omgaat, doch er ook zijn arbeid in vindt.

Het was mijn plan geweest, reeds in de Februari-aflevering op Uw onderschrift te antwoorden, doch daar er op de Onderwijzersvergadering een ingekomen-bericht werd voorgelezen van Collega (de) Klerk, waarin werd medegedeeld als dat Z.Ed. over ditzelfde onderwerp met mij in „De Hoefsmid” wilde debatteeren, heb ik den secretaris verzocht aan collega (de) Klerk te verzoeken, dit alsdan in de Februari-aflevering te willen doen en was mijn wachten daarop, doch tot heden heb ik van die zijde nog niets vernomen, alhoewel ik het alsnog met belangstelling tegemoet zie.

U, geachte heer Redacteur, beleefd dank zeggend voor de verleende plaatsruimte, teeken ik hoogachtend,

T h. A. K o e l m a n.

Alkmaar, Maart 1932.

(Te laat ontvangen om nog in de Maart-aflevering te kunnen worden opgenomen.
R e d.)

Gaarne verleen en wij plaats aan inzenders van ingezonden stukken wanneer wij van meening zijn dat de inhoud ervan van belang kan zijn voor de lezers en daar dit als stelregel geldt, zoo verwondert het ons wel eenigszins dat de geachte inzender meent een beroep te moeten doen op zijn lidmaatschap van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch Hoefbeslag, om zijn hierboven geplaatsten brief te zien opgenomen. Zoolang een onderwerp in dit blad besproken wordt en van verschillende zijden wordt bekeken, kan dit nuttig zijn voor de lezers; is echter zulk een onderwerp als het ware afgehandeld, d.w.z. is het voldoende door voorstanders en tegenstanders belicht, dan kan de redactie, om herhalingen te voorkomen, de discussie verder sluiten. Men moet hier echter geen onwillige daad of onvriendelijke actie inzien, daar de redactie een absoluut neutraal standpunt inneemt tegenover alle inzenders.

De geachte inzender zegt dat hij ± 5 jaar geleden in zijn Vereeniging alleen stond met het denkbeeld om de cursussen voor onderwijzers stop te zetten; dat geeft volgens mij te denken en ik zou willen vragen of dit nu wel een sterk argument is om zijn zienswijze victorie te doen kraaien. Ook ben ik volstrekt niet zoo optimistisch om met hem te gelooven dat indien de cursussen toen zouden zijn stopgezet, andere cursussen zooals hij zich die voorstelde, zouden zijn ingesteld. De huidige genomen maatregel is uitsluitend een noodmaatregel en als zoodanig moeten wij die eerbiedigen; toch blijven wij het betreuren, daar wij in een verbreiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, slechts kunnen zien een verbetering van stand en vak en zelfs een stilstand in deze zeer licht tot achteruitgang leidt. Verder ben ik mij niet bewust in mijn onderschrift ooit persoonlijk tegen schrijver te hebben geageerd en laat daarom zijn verderen brief onbesproken.

G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Geslaagd voor het examen voor hoefsmid op 16 Maart 1932: H. Ploeger, C. Schivier, J. P. Th. Kint, M. J. van den Bosch, M. J. van den Winkel, W. Sleurink, J. Regterschot.

Op 22 Maart 1932: D. Teeuw, G. Doddema, E. J. van Roessel, M. J. Verhagen, P. J. K. van de Boer, J. Visser, H. Kooiker.

Aan allen is een diploma uitgereikt en zijn zij met onbepaald groot verlot vertrokken.

— Examens Rijksdiploma Hoefsmid. Voor deze examens hebben zich ± 120 candidaten aangemeld. De examendagen zijn als volgt vastgesteld: 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27 en 28 April; 9, 10, 11, 12, 18, 19, 23 en 24 Mei.

HET PAARD OP DEN WEG.

De A. N. W. B. Toeristenbond voor Nederland, waaronder de Commissie voor het Ruitertoerisme ressorteert, heeft het initiatief genomen om in verband met den wegebouw het vraagpunt van het „wegdek” onder de oogen te zien.

De Toeristenbond heeft zich daartoe tot onderscheidene vereenigingen en particulieren gewend met verzoek om advies inzake het „wegdek”. Dit heeft medegebracht dat in verschillende Vereenigingen het vraagpunt een onderwerp van studie of bespreking heeft uitgemaakt. Zoo o.a. bij de „Nationale Vereeniging tot bevordering der paardenfokkerij in Nederland”.

In het verslag van een vergadering der Afd. Zuid-Holland van voormelde Vereenigingen lezen we:

„... kreeg de heer C. Dekker het woord om rapport te doen van de bemoeienissen der Commissie betreffende de kwestie van het „wegdek”, gelijk bekend aanhangig gemaakt door den A. N. W. B. Uit hetgeen de rapporteur mededeelde, zij het volgende hier gememoreerd: „De vraag welk wegdek de voorkeur verdient is niet zoo gemakkelijk te beantwoorden. Men mag niet uitsluitend uitgaan van de gedachte welke voor paardentractie het beste is, doch heeft daarnaast te beoordeelen de geschiktheid van het wegdek voor het snelverkeer en tevens de kostenberekening.

De *asphalt- of bitumenweg* is bij droog weer uitstekend voor snelverkeer geschikt en voor paarden ook behoorlijk, mits de bovenlaag niet te glad is gemaakt. Bij nat of eenigszins ruig vriezend weer is het gebruik van paarden bijna onmogelijk en het snelverkeer door slipgevaar en onvoldoende licht-effect bij avond ook zeer gehandicapt. *Betonwegen* zijn zeer geëigend voor snelverkeer en door hun mindere gladheid ook wel voor paarden. Bij nat weer zijn de zoeven genoemde bezwaren, ofschoon in iets mindere mate, ook hier aanwezig. *Klinkerwegen* zijn bij gewone uitvoering voor het tegenwoordige intensieve verkeer absoluut onbruikbaar door putten enz., maar de *klinkerwegen in keperverband* zijn uitstekend voor snelverkeer en ook voor paarden in elk opzicht en onder alle omstandigheden. Voor de z.g. *primaire* wegen waarop bijna geen paardentractie voorkomt bevallen asphaltwegen ook daar zij minder kosten aan onderhoud en afschrijving dan klinkerwegen. Bij verhoogd verkeer met paarden hebben de genoemde klinkerbestrating en, ofschoon in mindere mate, ook de betonwegen boven de asphalt- de voorkeur. Voor *secundaire* wegen geldt ongeveer hetzelfde als voor de *primaire*, alleen loopen die *secundaire* nogal eens door de kom der Gemeente en dáár is klinkerbestrating aan te bevelen. De *tertiaire* wegen welke veelal door gemeenten en (of) polders moeten worden onderhouden zijn aangewezen op teer-macadam, wat zeer goed voldoet en kan worden gelegd op een versleten straat of een grintweg. Voor paarden zijn deze teer macadam-wegen eveneens geschikt. Conclusie: „voor paardentractie verdienen klinkerwegen in keperverband de voorkeur.”

De A. N. W. B. heeft daarna op 9 Maart een vergadering te Utrecht belegd, waar als aanwezig worden opgegeven:

Vert. minister van Binnenlandsche zaken en landbouw; vert. minister

van Defensie; vert. minister van Waterstaat; vert. commissaris van de Koningin in de prov. Utrecht; burgemeester van Utrecht; vert. commandant v. h. Veldleger; Hoofd-ingenieur van Waterstaat; Hoofd v. d. Prov. Waterstaat; vert. Inspecteur der Artillerie; vert. Inspecteur der Cavalerie, comt. der lichte brigade; vert. Inspecteur der Kon. Maréchaussée; garnizoens comt. Utrecht; hoogleraren v. d. Zoötechnischen Dienst v. d. Universiteit te Utrecht; Staatsboschbeheer; Nederl. Vereeniging voor bescherming van dieren; vert. directeur v. h. Remontewezen; voorz. Alg. Nederl. Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer; Ned. Hipp. Sportbond; Centr. Comité v. d. concoursen Hippique in Nederland; Kon. Militaire Sportvereeniging; Kon. Ned. Harddraverij- en Renvereeniging; Vert. Nat. Ver. t.b.d. Paardenfokkerij in Nederland; Nederl. Federatie van Land. Rijvereenigingen; Burgerruitersportvereeniging; Kon. Ned. Jachtvereeniging; Fed. v. Nederl. Rijscholen; Rijv. Baarn; vertegenwoordigers van bonden en vereenigingen op het gebied van verkeer; diergeneeskundige wetenschap; behoud van natuurschoon; paardenfokkerijen; paardenhandel; paardensport.

Nadat de voorzitter, de heer Alb. Spanjaard, de aanwezigen welkom had geheeten en de bedoeling van de Commissie voor het Ruitertoerisme in het kort had aangegeven, hield de heer W. A. M. Westerouën van Meeteren (Directeur van de afd. Toerisme van den A. N. W. B.) een uitvoerige rede.

Wij ontleenen er het volgende aan :

Dankbaar grijp ik de gelegenheid aan om U een overzicht te mogen geven betreffende het vraagstuk „Het Paard op den Weg”.

„Wat hiermede bedoeld wordt?” heeft wellicht menigeen gevraagd, toen hij onze circulaire las: het lijkt ook zulk een nieuw vraagstuk, terwijl het inderdaad toch reeds stamt uit onze oudste tijden.

De reden, dat thans dit onderwerp aller aandacht verdient ligt in de groote uitbreiding van ons wegennet door de automobiel, die in de laatste dertig jaar zich van het verkeer op den weg heeft meester gemaakt. Wij zouden slechte A. N. W. B.-leden zijn, wanneer wij dit niet van harte toejuichen; de auto heeft snelle en breede verkeerswegen noodig en niets kan ons meer verheugen dan de krachtige wijze, waarop Rijk en provincie thans de handen aan den ploeg slaan om aan de automobilisten te verschaffen, hetgeen zij dringend noodig hebben.

Bezwaar bracht dit voor den wielrijder en voor den voetganger, wier veiligheid en rust maar al te dikwijls in gevaar gebracht werden. Toen deze bezwaren erkend werden, kwam naast iederen autoweg een rijwielpad en zoo noodig een voetpad tot stand. Daarna bleek, dat de wielrijder dikwijls meer gevaar bracht aan den automobilist, dan omgekeerd en verbodsbepalingen moesten den wielrijder dwingen van het rijwielpad gebruik te maken en den autoweg vrij te laten.

Men ziet dus de uitwerking van het o.i. zeer logische systeem, dat de weg ieder gelegenheid moet geven er gebruik van te maken, maar dat iedereen gedwongen wordt er zoodanig gebruik van te maken, dat hij anderen niet hindert of gevaar voor hen oplevert.

Waar men echter niet aan gedacht heeft, is het paard. Toch wordt door vele automobilisten last ondervonden van het paard op den weg, de met

paarden bespannen wagens houden immers op smalle wegen buiten de steden automobilisten op, paarden schrikken dikwijls, staan soms dwars over den weg, hebben bij avond en mist geen achterlicht enz. enz.

Heeft men echter welcens gevraagd of de gebruikers van het paard rechten mochten doen gelden op den weg? Laten wij eerlijk erkennen: neen. En waarom niet?

Omdat men denkt, dat het paard thans zoo weinig meer gebruikt wordt, dat het geen rechten kan doen gelden, en dat binnenkort het paard geheel van den weg verdwenen zal zijn. Wellicht ook, omdat men opziet tegen de consequenties, welke de erkenning van het recht van het paard op den weg met zich zal brengen. Het is mogelijk, dat men onbekend is met de gevaren, waaraan het paard is blootgesteld en het nadeel, dat de weg hem toebrengt.

Natuurlijk is door de invoering van de auto zoowel als de inkrimping van het leger, het gebruik van paarden sterk afgenomen, maar toch is deze afname begrensd en wij gelooven, dat deze grens ongeveer is bereikt. Aan de andere zijde vergete men ook niet, dat wij in ons land minder groot-grondbezit kennen en het machinaal bewerken van dezen grond minder wordt toegepast dan in het buitenland; de *landbouwer* in zijn klein bedrijf koopt geen dure auto's, maar gebruikt het paard. Bovendien staat vrijwel vast, dat tractors in onzen veenbodem niet bruikbaar zijn en dat het paard voor den Landbouw dus niet gemist *kan* worden.

Voorts bestaat een Nederlandsche *paardenfokkerij*, die zelfs naar het buitenland uitvoert en aan velen kostwinning verschaft. Het aantal paarden? Weet Gij dat ons land 300.000 paarden telt en dat het aantal motorrijwielen, luxe auto's, vrachtauto's en autobussen alles tezamen slechts 150.000 bedraagt? Mag men dus niet spreken van eenig recht van het paard op den weg?

Menigeen zal dit groote aantal verwonderen, omdat men toch zoo weinig paarden langs den weg ziet. De reden ligt daarin, dat ieder paardengebruiker den autoweg mijdt, wanneer zulks ook maar eenigszins mogelijk is. Thans bestaat gelukkig nog dikwijls de gelegenheid langs een anderen weg het doel te bereiken, maar hoe zal het na eenige jaren zijn. Men bestudeere slechts het wegenplan en het zal blijken, dat weldra alle hoofdverkeerswegen in autowegen zijn herschapeu. Dan zal men verplicht zijn op den autoweg te rijden!

Vanzelf komen wij thans op de vraag, waarom de paardengebruiker den autoweg mijdt. Hoofdzaak is wel, dat het rijden over harde wegen nadeelig voor een paard is, de moderne wegen zijn nadeelig wegens *gladheid* en *hardheid*. De ondervinding reeds heeft geleerd, dat een paard sneller versleten is, wanneer het over harde, onveerkrachtige wegen is gebruikt. Hier is alle reden voor, de onvoldoende schokbreking! De bouw van het paard is zoodanig, dat de schok bij het loopen gebroken wordt, bijv. door de hoeken in de gewrichten, door de kraakbeenbekleding van de gewrichtsvlakken, door de spier- en peesplaatverbinding van schouder en romp en door het hoefmechanisme. Deze schokbreking is echter niet berekend op onveerkrachtige wegen, en dus onvoldoende en het gevolg zal zijn, dat de gewrichten van het paard te veel te lijden hebben en het paard spoedig versleten is.

Doch er is meer. Iedere val op een harden weg beteekent voor een paard een ernstige verwonding en wanneer bijv. de voorknieën gewond zijn en het paard gecouronneerd is, brengt dit groote waardevermindering met zich. Voorts zijn vallen van paarden zeer gevaarlijk voor de bestuurders en inzittenden van een voertuig of van ruiters. Gladheid is dus een der ernstige vijanden van het paard. De *asfaltwegen* zijn het gevaarlijkt, daarna volgen keiwegen en het z.g. kleinplaveisel, doch ook de betonwegen zijn bedenkelijk, wanneer door olie en smeersels de weg glad is geworden. In de steden zijn vrijwel alle straten te glad. De gevolgen zijn veel erger dan men zich voorstelt. Degeen, die van het paard gebruik maakt, doet dit slechts bij uitzondering voor genoegen en vrijwel steeds uit een *economisch oogpunt*. Wanneer hij niet tijdig zijn doel kan bereiken, dan ondervindt hij *schade*. De gladheid, zoowel als de hardheid van den weg benadeelen hem in zijn zaak, de gladheid wegens oponthoud en verwondingen, de hardheid wegens meerdere slijtage van het paard.

Men heeft langs vele methodes beproefd om vallen van paarden te voorkomen en het is voornamelijk onze Hoogleraar te Utrecht, Prof. Dr. H. M. Kroon, die proeven heeft genomen om door een bepaald beslag verbetering te brengen. Inderdaad bestaat thans beslag, dat tegen vallen behoedt, doch meestal is dit te duur voor algemeen gebruik en bovendien is geen beslag geheel afdoend gebleken. Ook met oefening is veel te bereiken, doch deze oefening kost paardevleesch! Want het is nu eenmaal nadeelig voor paarden om zich langs harde wegen te moeten bewegen, vooral in snellere gangen.

De vraag rijst nu, waarom niet eerder dit euvel is opgemerkt en er tegen is gewaarschuwd. Het antwoord is ten deele reeds gegeven. Tot nu toe kon het paard zich nog dikwijls aan de gevaarlijke wegen onttrekken, omdat er nog niet zooveel zijn. Het aantal groeit steeds en binnen eenige jaren zal dit „onttrekken” niet meer mogelijk zijn. Wat de ruiters betreft, tot heden konden zij dikwijls van de berm gebruik maken, soms zelfs van ruiterspaden, maar de wegverbreding brengt thans mede, dat de berm tot den autoweg wordt getrokken of tot rijwielpad wordt omgewerkt. Weldra breekt de tijd aan, dat ook de ruiter steeds op den harden weg moet rijden. Er is ook een goede reden voor, dat men zoo geheel de belangen van het paard uit het oog heeft verloren; de auto heeft zich met zooveel kracht een weg gebaand, dat men maar al te vaak geneigd was te gelooven, dat de auto het paard *geheel* zou verdringen. Het is juist *onze* bedoeling aan te toonen, dat men hiermede totaal op den verkeerden weg zou zijn.

De meening wordt maar al te veel verkondigd, dat het aantal paarden langs den weg niet voldoende is om bijzondere maatregelen te wettigen. In 1929 wijzen de statistische gegevens uit, dat het *aantal automobielen in het verkeer* zich verhoudt tot het aantal paardenvoertuigen als 8 : 1. Dit cijfer is niet gunstig voor den paardengebruiker, maar voor $\frac{1}{2}$ van het totaalverkeer zijn toch eenige bijzondere maatregelen alleszins gewettigd. Ook voor deze minderheid mogen wij toch belangstelling vragen, temeer waar binnen niet al te langen tijd dit aantal moet vergrooten om de eenvoudige reeds genoemde reden, dat men de hoofdwegen niet meer vermijden kan.

Men vergeet toch ook niet, dat ook voor het paard belasting wordt betaald (voor het rijpaard zelfs zeer veel) en dat deze belasting ook eene verplichting van onze Regeering tegenover den paardeneigenaar met zich brengt.

De A. N. W. B. vertegenwoordigt de belangen van de automobilisten, waarvan hij ongeveer 40.000 onder zijn leden telt en noemt het ook een voordeel voor de automobilisten, wanneer men het paard recht doet weder-
varen. Evenals het rijwiel gevaar brengt op den autoweg is dit het geval met het paard. Het paard is een schrikachtig dier, dat steeds op zij kan springen en gevaar opleveren. Bij mist en duisternis zijn zij pas op het laatste oogenblik zichtbaar, omdat een rijpaard geen voor- en achterlicht kan voeren. Hierin is niet alleen het paard dat gevaar brengt, ook koeien en schapen worden in bepaalde gedeelten van ons land langs den weg gedreven en brengen oponthoud aan de automobilisten. Ten slotte brengen scherpe kalkoenen nadeel aan het wegdek toe.

Nog steeds gaan drommen paarden, dikwijls door veulens begeleid, langs de wegen om naar de paardenmarkten geleid te worden: kunnen deze niet gevaarlijk voor den automobilist zijn?

Laten wij thans eens nagaan op welke wijze verbetering te brengen ware, daarbij stellen de paardengebruikers zich op het standpunt, dat ook zij een offer moeten brengen aan het groote verkeer en niet meer moeten vragen dan strikt noodzakelijk is. Ook zijn vele onder hen tevens autobezitter en bezien zij dit standpunt — mede uit eigenbelang — niet eenzijdig.

Het ideaal is de Duitse „Sommerweg”; een verharde zandweg of grintweg, naast den automobielweg gelegen, maar wij begrijpen dat zulks niet overal bij ons mogelijk is. Waar echter nieuwe, breede wegen aangelegd worden of bestaande wegen verbreed, dan is het zoowel in het belang van de paardengebruikers als van de automobilisten, wanneer snelverkeer en langzaam verkeer van elkaar gescheiden worden.

Een der grootste bezwaren tegen de „Sommerwegen” evenals tegen de ruiterspaden, is het feit, dat zij 's zomers stoffig en 's winters modderig zijn. Ik gebruik met opzet het woord „feit” omdat het nu eenmaal niet te ontkennen valt. Wat is echter de reden? Onze ruitersparden zijn als regel slecht geconstrueerd, omdat men ten onrechte van meening is, dat een paard een mul pad verlangt. Deze opvatting echter bestrijden wij, men geve aan het ruiterspad een harden veerkrachtigen bodem, bijv. als een grintweg, met een smalle bovenlaag, welke laatste vrij van keien en steenen moet zijn. Deze laag behoeft slechts zeer dun te zijn en ontstaat vanzelf door het gebruik. Ook moet voor behoorlijke waterafvoer gezorgd worden. Als voorbeeld noemen wij de ruiterspden door Brussel, welke zeer goed voldoen en toch geen hinder van stof of modder brengen. Bij den aldus geconstrueerden ruitersweg kan het water goed afloopen en de weg is alleen stoffig, wanneer alle wegen stoffig zijn.

Inderdaad, de wenschen der ruiters zijn niet groot en veel minder dan men denkt. Het paard beslaat slechts een geringe breedte en een één meter breed ruiterspad voldoet aan zijn hoogste wenschen. Weliswaar moet men

dan achter elkaar rijden, maar de ruiter doet dit veel liever dan zijn paard gevaar of lichamelijk nadeel te bezorgen.

Voor voertuigen, met paarden bespannen, blijft een goed geconstrueerde „Sommerweg” het ideaal: bestaan hiertegen bezwaren, dan is toch een afscheiding tusschen snel- en langzaam verkeer gewenscht. Voor den langzaamverkeers-weg neme men in geen geval een keiweg, doch bij voorkeur een grintweg, zonder rollende keien of steenen.

Natuurlijk zal men ieder geval op zichzelf moeten beschouwen. Langs sommige wegen is een langzaamverkeersweg noodig en bij andere niet, dit hangt van het verkeer af. Waar wij echter front tegen maken is, de *algemeene* opvatting, dat langs de hoofdwegen *niets* gedaan behoeft te worden voor het paardenverkeer, dit zou onbillijk en onrechtvaardig zijn!

Er zijn natuurlijk wegen, waar de gesteldheid van den bodem of waar het verkeer niet de kosten van een dubbelen weg wettigt. In dat geval overtuige de autoriteit, welke den weg aanlegt, zich of voor de met paarden bespannen voertuigen een andere verbindingsweg aanwezig is. Dit is soms mogelijk, vooral wanneer in de toekomst dikwijls een speciale autoweg wordt aangelegd. In dat geval blijft de oude weg bestaan voor het langzaam verkeer en hier kunnen maatregelen ten behoeve van de paarden genomen worden, te weten zoo mogelijk een grintweg, in geen geval asfalt of keiweg, en voorzien zijn van een *berm, welke niet voor ruiters verboden is*.

Is echter slechts één weg aanwezig en moeten de paarden hiervan gebruik maken, dan neme men op dit traject geen asfalt of keien, terwijl bijna altijd wel eenige ruimte kan overblijven voor de ruiters, al is het maar een smalle berm. Als alleen maar even bij den aanleg van een weg *gedacht* wordt aan de belangen van het paard, dan zijn wij reeds ver gevorderd.

Na verder nog uitvoerig op de speciale wenschen van verbindingswegen tusschen de belangrijkste centra voor ruiters te hebben gewezen, besluit de heer Westerouën van Meeteren zijne rede met het volgende:

Resumeerende zou ik Uw aller instemming willen vragen voor de volgende conclusies:

1e. De moderne wegen zijn schadelijk voor het paard uit een gezondheids-oogpunt, zij bieden gevaar voor het paard wegens hun gladheid en hardheid. Als gevolg hiervan wordt den paardengebruikers schade in hun bedrijf berokkend.

2e. Zowel het aantal paarden in ons land aanwezig als het aantal paarden, dat langs de wegen gebruikt wordt, wettigt de volle belangstelling van de autoriteiten; het is niet verantwoord bij wegenaanleg geen rekening te houden met het paard.

3e. Het paard op den weg beteekent gevaar voor den automobilist, evenals de automobilist gevaar brengt aan het paard en in beider belang is het gewenscht snel- en langzaamverkeer van elkaar te scheiden. Het langzaamverkeer moet dan gescheiden langs voor paarden geschikte wegen.

4e. Bij den aanleg van langzaamverkeerswegen, van ruiterwegen en ruiterpaden is gewenscht dat de autoriteiten overleg plegen met deskundigen op paardengebied.

5e. Het aantal aan te leggen ruiterspaden kan beperkt blijven en toch aan de behoefte voldoen, mits zij oordeelkundig en volgens een bepaald systeem worden aangelegd.

6e. Het is geenszins noodig dat ruiterspaden stoffig of modderig zijn: wanneer dit het geval is wijte men dit euvel aan ondeugdelijke samenstelling.

7e. De afschaffing van bermen is uit algemeen verkeersoogpunt ongewenscht: het is onlogisch de bermen voor ruiters te verbieden, want als er weinig ruiters zijn zal geen schade aan den grasbodem worden toegebracht en als er veel ruiters zijn, bestaat alle reden om de berm tot een ruiterspad te maken.

8e. De aanleg van ruiterspaden in stadsparken zal het stadsbeeld aantrekkelijker maken. Zij missen alle waarde echter, wanneer geen verbinding langs een voor ruiters bruikbaren weg bestaat met de stallen, maneges of kazernes.

HET WEDSTRIJDSEIZOEN 1932.

De kalender voor de hippische wedstrijden en waarvoor ook vele hoefsmeden zich interesseeren, ziet er thans reeds als volgt uit (bij de draverijen beteekent l.b. = lange baan, en k.b. = korte baan draverijen):

A.s. draverijen.

5 Mei	Duindigt	l.b.	14 Aug.	Uithuizen	k.b.
5 Mei	Drachten	l.b.	16 Aug.	Castricum	k.b.
8 Mei	Groningen	l.b.	21 Aug.	Duindigt	l.b.
15 Mei	Houtrust	k.b.	21 Aug.	Eenrum	k.b.
16 Mei	Duindigt	l.b.	25 Aug.	Abcoude	k.b.
16 Mei	Veendam	l.b.	28 Aug.	Duindigt	l.b.
19 Mei	Heerenveen	k.b.	30 Aug.	Zaandam	k.b.
22 Mei	Duindigt	l.b.	31 Aug.	Hilversum	l.b.
22 Mei	Uithuizen	k.b.	1 Sept.	Zaandam	k.b.
29 Mei	Duindigt	l.b.	4 Sept.	Groningen	l.b.
5 Juni	Hilversum	l.b.	4 Sept.	Houtrust	k.b.
5 Juni	Anna Paulowna	k.b.	8 Sept.	Heemskerk	k.b.
12 Juni	Alkmaar	l.b.	11 Sept.	Duindigt	l.b.
19 Juni	Houtrust	k.b.	11 Sept.	Den Hoorn	k.b.
19 Juni	Groningen	l.b.	13 Sept.	Schagerbrug	k.b.
26 Juni	Duindigt	l.b.	15 Sept.	Beverwijk	k.b.
26 Juni	Sappemeer	l.b.	18 Sept.	Duindigt	l.b.
3 Juli	Duindigt	l.b.	19 Sept.	Medemblik	k.b.
3 Juli	Usquert	k.b.	21 Sept.	Hillegon	k.b.
9 Juli	Stadskanaal	k.b.	22 Sept.	Enkhuizen	k.b.
10 Juli	Duindigt	l.b.	23 Sept.	Wolvega	k.b.
17 Juli	Duindigt	l.b.	25 Sept.	Duindigt	l.b.
20 Juli	Pijnacker	k.b.	29 Sept.	Purmerend	k.b.
24 Juli	Groningen	l.b.	2 Oct.	Groningen	l.b.
27 Juli	Hoorn	k.b.	9 Oct.	Alkmaar	l.b.
31 Juli	Drachten	l.b.	13 Oct.	Purmerend	k.b.
31 Juli	Houtrust	k.b.	23 Oct.	Duindigt	l.b.
3 Aug.	Krommenie	k.b.	30 Oct.	Duindigt	l.b.
5 Aug.	Beemster	k.b.	6 Nov.	Duindigt	l.b.
7 Aug.	Sappemeer	l.b.	13 Nov.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Anna Paulowna	k.b.	20 Nov.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Duindigt	l.b.	27 Nov.	Duindigt	l.b.

A.s. Concoursen Hippique:

Winterle	17 April	Sappemeer	26 Juni
Mariaheide	17 April	Eindhoven	3 Juli
Tilburg	1 Mei	't Zandt	9 Juli
Breda	5 Mei	Zuidlaren	10 Juli
's-Hertogenbosch	8 Mei	Amsterdam (voorloopig)	24 Juli
Bergen op Zoom	16 Mei	Grijpskerk	27 Juli
Numansdorp	16 Mei	Den Haag	28, 29, 30 Juli
Eext	16 Mei	Veghel	31 Juli
De Wijk	16 Mei	Nijnsel	5 Augustus
Schijndel	16 Mei	Vries	7 Augustus
Deurne	16 Mei	Almelo	27 Augustus
Oisterwijk	22 Mei	Groningen	28 Augustus
Norg	28 Mei	Meppel	31 Augustus
Zeeland	5 Juni	Dokkum	1 September
Best	5 Juni	Norg	4 September
Oostermoer	10 Juni	Nijkerk	7 September
Vessem	19 Juni	Tilburg T.A.V.E.N.U.	18 September
		Assen	21 September

VRAAG EN ANTWOORD

Zijn de tegen gevoelige hoeven aanbevolen Engelsche veerkrachtige hoefzolen (zool met gummistraal en verzenen) ook in het terrein bruikbaar? Ik vrees nl. dat door het indringen van vuil het achterste deel van de zool, dus dat deel wat niet meer door het halvemaansijzer bedekt wordt, zich van den hoef zal afzetten en zoo aanleiding zal geven voor kwijtraken. Zouden de luchtzolen (pneumatische zolen) dan niet beter geschikt zijn? Ik meende echter dat de schokbrekende werking minder was. Ik zou het zeer op prijs stellen als iemand mij kon raden in een beslag met hoefzolen, dat ook in het terrein bruikbaar is, of in een ander beslag dat aan dien eisch voldoet en de schok breekt.

N.

*

In antwoord op bovengestelde vraag moet ik opmerken dat het gebruik van gutta percha zolen meer berekend is op het gebruik op harden bodem (straatwegen) dan in het terrein en wanneer een paard veel in het terrein gebruikt wordt zonder dat het tevens langdurig op harde wegen behoeft te loopen, dan is het m. i. absoluut onnoodig om een beslag met guttapercha zolen onder te leggen. Het aantal verschillende zolen is legio en wanneer de aanvrager zijn paard in het terrein met zolen wil gebruiken, dan lijkt het mij meer gewenscht dat hij een zool uitzoekt die met een gewoon, dus niet met een halvemaanvormig ijzer wordt ondergelegd. Wanneer hij zich tot de firma Bax in R'dam wendt, zal deze hem wel een prijscourant doen toekomen, waaruit hij een ruime keuze kan doen. Moet een paard afwisselend dienst doen in het terrein en op harde wegen en aannemende dat dit gebruik alsdan afzonderlijk plaats vindt, dan zou met veel voordeel kunnen worden gebruik gemaakt van verwisselbare inlagen en zou als zoodanig ook kurk genoemd kunnen worden. Wanneer de inzender van deze vraag zich volledig in deze wenscht te bevredigen, zoo raad ik hem aan het 2e deel

te bestudeeren van het boek „Hoefkunde en Hoefbeslag” door prof. Dr. Kroon en Dr. Gallandat Huet, waarvan hoofdstuk V hem een volledig overzicht, rijk geïllustreerd, geeft van alles op het gebied van zolen, inlagen enz.

G. H.

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar

Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

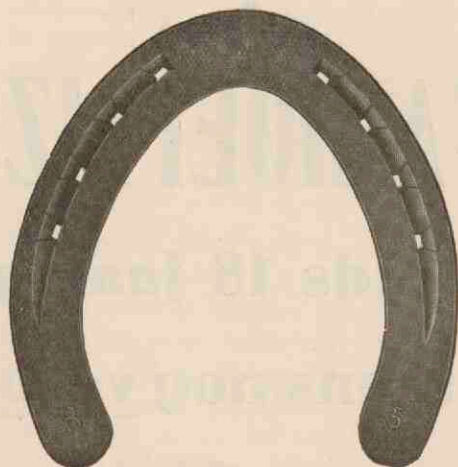
Overtuigt U

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orqaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 5.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Nescis Quid Vesper Vehat. — Cursus in Hoefbeslag te Dordrecht. — Voorbereidende Cursussen in Gelderland. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Wedstrijdseizoen 1932. — Advertentiën.

NESCIS QUID VESPER VEHAT *).

Het besluit waarbij medegedeeld werd dat voor dit jaar uit een bezuinigingsoogpunt geen cursus zou plaats vinden voor het opleiden van onderwijzers in practisch hoefbeslag en daarna het zeer sterk beperken van de subsidie bestemd voor het bekostigen van de examens voor het rijksdiploma van hoefsmid, zijn twee bezuinigingsmaatregelen welke een ieder die het hoefbeslag een goed hart toedraagt, met angst de toekomst tegemoet doet zien. Het is namelijk de vraag of dit offer uitsluitend als een noodmaatregel mag worden opgevat om de *huidige* begroting te doen helpen kloppen en het kwaad hiermede afgedaan zal zijn, dan wel of ook in volgende jaren van deze open deur zal worden uitgegaan en beperkingen en besnoeiingen aan de orde zullen blijven en misschien zelfs zich zullen gaan uitstrekken over de subsidies aan de cursussen in Hoefbeslag, welke in de verschillende provinciën worden gegeven. Dit zal een nachtmerrie zijn voor allen die getuige zijn geweest of mede hebben gewerkt aan de opleiding en vorming van de hoefsmiden en onderwijzers in practisch hoefbeslag gedurende de laatste twintig jaren. In dezen tijd toch heeft zich het hoefsmidsvak in het geheele land ontwikkeld en door de uniforme eischen welke aan de cursussen zijn gesteld, zijn vele honderden goede hoefsmiden gevormd en boven hen uitstekend een flink getal „meester hoefsmiden”, welke in alle opzichten als de „upper ten” onder de vakgenooten zijn te beschouwen. Onder de verschillende ambachten is er geen enkel waarvan de opleiding, de examens

*) Gij weet niet wat de avond brengen zal.

Spreekwoord ter omschrijving van de onzekerheid, waarin de menschen opzichte van het toekomstige verkeert.

en de hogere vorming, zoo goed en doelbewust is geregeld en waarvan de waarde zoo wordt erkend, zoodat het hoefbeslag tot een instituut is uitgegroeid dat van zeer groote waarde is geworden voor elken paardenhouder en voor den landbouwer in het bijzonder.

Het is juist in dit licht dat wij deze zaak willen bekijken en zullen trachten na te gaan op welke wijze verder onheil mogelijk zal zijn te voorkomen.

De landbouwende bevolking heeft slechte jaren en de paardenfokkerij verkeert ook verre van in een rooskleurigen toestand. Het gaat echter niet aan om bij de pakken neer te zitten, te klagen en te vreezen voor wat er nog komen kan. Hoe moeilijker de bestaansmogelijkheden zijn, des te grooter krachtsinspanning zal er van elkeen moeten uitgaan om het hoofd boven water te houden en ieder zal dus moeten trachten slechts het beste te geven wat mogelijk is. Alleen zij die dit ernstig beproeven, hebben kans om aan de huidige crisis het hoofd te bieden en mochten de toestanden verbeteren, dan vergete men niet dat zij dan vanzelf ook vooraan zullen staan in de rij der producenten. Wil men dan ook in den paardenhandel iets blijven presteeren en wil men kans hebben om bij de weinige koopvraag die momenteel bestaat, met succes te kunnen mededingen, dan zal men uitgezochte fokproducten moeten kunnen aanbieden om kans van slagen te hebben. Men bedenke nu wel dat bij het houden van paarden en vooral ook bij het opfokken van paarden, een goede hoefsmid van enorme groote waarde is en dat hij een zeer voorname schakel vormt in dit zoo waardevol onderdeel van den landbouw, welke als geheel genomen een der voornaamste bronnen van welvaart van ons land behoort te zijn.

Het is niet anders denkbaar of wij zullen deze crisis ook wel weer door komen; op welke wijze en hoelang dit duren zal, zijn twee vragen die momenteel niemand kan beantwoorden doch men moet, gedachtig aan de geschiedenis waarin zich dergelijke episoden meer hebben afgespeeld, zich maar voor oogen stellen dat ook na dezen regen wel weer zonneshijn zal volgen. Houden wij dus voor oogen dat na eenigen tijd weer betere en daarop volgend zich weer normale toestanden zullen gaan ontwikkelen, dan moeten wij nu die maatregelen nemen opdat wij ons weder aan deze toestanden zullen kunnen aanpassen en niet tengevolge van de nu slechte tijden, zoodanig achteruit zouden zijn gegaan dat het weer tientallen van jaren van veel initiatief en hard werken zou kosten om de geleden schade in te halen. Hoe kunnen we hier nu voor zorgen of althans in deze trachten een achteruitgang te beletten. Wij moeten hierbij de stelling aannemen dat elke stilstand een achteruitgang beteekent en dus moeten we ook trachten te voorkomen dat er geen stilstand meer plaats vindt. De cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag moet daarom dan ook beslist het volgend jaar weer gehouden worden. Men moet dezen cursus niet uitsluitend in het licht bezien dat zij moet voldoen aan de behoefte van leerkrachten voor cursussen in hoefbeslag. Hoewel deze laatste uit de geslaagden van deze cursussen worden gerecruteerd, zoo is toch ten slotte deze opleiding te beschouwen als de gelegenheid die men open wil stellen voor alle hoefsmeden die een rijksdiploma hebben behaald, om zich meer intensief in hun vak te bekwamen en daarin de grootste handigheid en kunde te verwerven.

Zij zullen niet alleen de experts zijn voor moeilijke gevallen doch ook zullen hunne smederijen een uitnemende leerschool aanbieden voor aankomend personeel, terwijl men bovendien de moreele kracht die van hen uitgaat, ook niet zal mogen onderschatten. Het getuigt voor een zakenman, zooals elke hoefsmid die als zoodanig gevestigd is, ten slotte toch is, van veel moed en veel liefde voor zijn vak, wanneer hij zich de opoffering gaat getroosten om een jaar lang al zijn krachten in te spannen, waarbij hij onvermijdelijk ook vele moeilijkheden in zijn bedrijf riskeeren moet, om te trachten het brevet van onderwijzerhoefsmid te behalen. Zoo iemand verheft zijn stand door de vermeerderde kennis in de eerste plaats en het zullen tenslotte de landbouwers en overige paardenhouders zijn, die hiervan in de eerste plaats zullen profiteeren. Mijns inziens zullen dan ook alle belanghebbenden in deze, te weten de verschillende bonden waartoe de hoefsmiden organiek kunnen behooren, alsmede de geheele landbouwende bevolking met de besturen hunner verschillende landbouworganisaties, stamboeken, harddraverijverenigingen, landelijke rijverenigingen e.a. aan het hoofd, de stuwkracht moeten gaan vormen om het hoefbeslag voor ondergang te behoeden en door een gemeenschappelijke petitie aan de Onderwijsinspectie van het Departement van Landbouw, moeten wijzen op het groote belang dat hier op het spel staat en zien te verkrijgen dat indien het aan dit departement niet mogelijk zal blijken om in dezen tijd van malaise, voldoende subsidies te verleenen om den tot heden bestaanden toestand wat de opleiding van hoefsmiden en het vervolg-onderwijs betreft te bestendigen, dan in gemeenschappelijk overleg na te gaan op welke wijze dit wel mogelijk zal blijken. Mocht een zoodanig overleg niet tot het gewenschte resultaat kunnen leiden, dan toch zou men moeten trachten te verkrijgen dat een geringere subsidie zou worden toegestaan en om deze zoo mogelijk aan te kunnen vullen met subsidies door de bovengenoemde lichamen te verstrekken, om het zoodoende in elk geval mogelijk te maken de tot heden bestaande toestand nabij te komen en in elk geval een stilstand in deze te voorkomen. Wanneer bezuinigingen moeten worden ingevoerd die, naar wij hopen van slechts tijdelijken aard zullen behoeven te zijn, moet men er toch naar streven om *en* den cursus voor onderwijzers in het leven te houden *en* de opleidingen voor hoefsmid met het daarbij ingestelde centrale examen te doen bestendigen. Het lijkt mij van veel belang wanneer het initiatief in deze zou kunnen uitgaan van de Vereeniging van onderwijzers zelf, zij vormen als het ware de kern van het geheele corps van hoefsmiden en zij zouden zich hierdoor niet alleen verdienstelijk maken voor hun eigen gilde doch in breeden kring ook voor allen die in welken vorm ook, van het paard als werkkracht gebruik maken. Voorkomen is beter dan genezen en het lijkt mij dan ook dat al'e uitstel in deze te laat zou kunnen komen en een bespreking van deze aangelegenheid als zeer urgent moet worden beschouwd. Door samenwerking komt veel tot stand, ook in moeilijke tijden en zeer zeker zullen zij die deze belangrijke aan gelegenheid zullen trachten tot een oplossing te brengen, zich in de sympathie en steun kunnen verheugen van allen die belang hebben bij het paard als fokdier en als gebruiksdier.

Gaarne stelt de redactie de kolommen van dit blad open voor een ieder die omtrent dit onderwerp zijn gedachten wil uiten.

G. H.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE DORDRECHT.

In de November-aflevering '31 hebben wij een artikeltje gewijd aan den toen pas aangevangen nieuwen cursus en omtrent de te volgen werkwijze.

Zaterdag 30 April had de laatste les plaats van het eerste semester. De lessen werden elken Zaterdagmiddag gehouden en de laatste (20e) les had op een vroegeren datum kunnen vallen, doch kort na den aanvang in November moesten de lessen 10 weken worden onderbroken wegens ongesteldheid van den heer de Klerk, de onderwijzer in de practijk.

Van de 9 leerlingen zijn ten slotte 7 overgebleven waarmede de cursus werd voortgezet. Een daarvan kon wegens sterfgeval bij de laatste les niet tegenwoordig zijn.

De 6 cursisten hebben blijk gegeven van grooten vooruitgang. Waren de vervaardigde ijzers op de eerste les zeer ongelijkmatig, thans was er al een groote gelijkvormigheid waar te nemen. Ieder leerling had een hoef te besnijden, daarvoor een ijzer te vervaardigen en onder te leggen. Voor elk dezer drie onderdeelen werden cijfers toegekend en aan het einde opgesomd.

Als belanghebbenden en belangstellenden waren tegenwoordig: de heer A. J. Otto, penningmeester van het hoofdbestuur van den B. S. P. N., de heeren J. C. van Straaten en W. v. d. Kraan, resp. voorzitter en secretaris van de Zuid-Holl. combinatie van Smedenpatroons, de heeren W. de Vries en W. van 't Hooft, van de Afd. Dordt v. d. Bond van Smedenpatroons, — de heer Dr. Moolhuisen, leider van den cursus en de onderwijzer in de praktijk de heer de Klerk.

Dr. Moolhuisen rapporteerde de bereikte resultaten, deelde de cijfers mede en verklaarde dat alle leerlingen tot het tweede halfjaar konden worden toegelaten. Spr. had daarbij voor ieder leerling een passend woord. Hij spoorde hem, die het mooiste cijfer had verworven, aan, te trachten eerste te blijven, terwijl de laagste in de noteering werd aangemoedigd er naar te streven om anderen voorbij te komen.

Aan de Regeering en aan de Smedenbonden werd dank betuigd voor den finantieelen steun, waardoor het houden van den cursus mogelijk werd. Spreker hoopt op verdere prettige samenwerking en zegt gaarne alle medewerking aan de leerlingen toe, ter bereiking van het door hen gewenschte doel.

De heer van Straalen bracht een woord van hulde aan de onderwijzers en memoreerde de geconstateerde vorderingen sedert de eerste les. Spr. wees op het nuttige van het Vereenigingsleven, waardoor niet alleen cursussen als deze kunnen worden in het leven geroepen, maar dat daardoor ook het elkaar beschouwen als vijanden heeft plaats gemaakt voor het met elkaar omgaan en helpen als collega's. De heer van Straaten spoorde de leerlingen

Cursus te Dordt. Boven, van l. naar r. de heeren v. d. Kraan, Otto, van Straaten, v. 't Hooft, de Klerk en Dr. Moolhuisen. — Midden: een gedeelte der in 1928 door de Klerk vervaardigde modelijzers, die in de Ambachtschool aanwezig zijn. — Beneden: de leerlingen, geflankeerd door leider (rechts) en praktisch onderwijzer (links).

krachtig aan om buiten den cursus te blijven werken in de lijn als daar geleerd is. Hij waarschuwde ervoor om tegen een vervallen in de oude sleur te waken, hetgeen teruggang beteekent.

*

De twee paarden die thans voor het beslag aanwezig waren, hadden slechte voeten en hoeven. En hoewel de paarden steeds gratis beslagen worden is de medewerking van de eigenaren niet groot. Het kost den onderwijzer soms zelfs groote moeite steeds een paar ter beschikking te hebben.

VOORBEREIDENDE CURSUSSEN IN GELDERLAND.

Na jaren gewerkt te hebben aan cursussen heeft de ondervinding mij steeds geleerd dat een cursus evengoed te lang kan duren dan te kort. Mede daarom vind ik de voorbereidende cursussen ongewenscht. Men kan op die cursussen niet veel bereiken, want na een 5 à 6 lessen verlopen ze spoedig wegens slechte opkomst door nog te weinig eigenbelang. De eene verontschuldigt zich dat de baas ziek was, 'n ander dat de groote knecht afwezig was, enz. Al geeft men op een voorbereidenden cursus ook 50 lessen, dan schiet men onder vorengeschetste omstandigheden niet op.

Nu op de gewone cursussen van Regeeringswege de lessen met 4 zijn vermeerderd (van 16 op 20 gebracht) lijken mij de voorbereidende cursussen overbodig of zelfs ongewenscht. Want duren de cursussen te veel jaren dan verzwakt in het algemeen de animo, zooals de ervaring mij heeft geleerd.

Ik ben dan ook van oordeel dat de onderwijzer de man is die bij een afgelegde proef beoordeelen kan of een leerling kans van slagen heeft. Dit blijkt al vlug uit de „handvaardigheid” aan het aambeeld, al voldoet een ijzer smeden dan ook nog niet aan de gestelde verwachtingen eener commissie. Dat komt wel.

Ik hoop dat anderen er ook over mogen denken als ik en voorbereidende cursussen onnoodig vinden.

Duiven.

J. A. T a n g e l d e r.

Daar het nog slechts sinds korten tijd is dat de cursussen van 16 op 20 lessen zijn gebracht, lijkt het mij wat voorbarig om nu al een veto uit te spreken over deze voorbereidende cursussen. Het lijkt mij van veel belang indien ook andere onderwijzers hunne meening, op ervaring berust, hierover zouden willen mededeelen.

G. H.

INGEZONDEN STUKKEN.

Met zeer veel belangstelling heb ik steeds de ingezonden stukken van de heeren Koelman en G. H. gelezen. Waar de eerstgenoemde thans echter begint, een van zijn oud leerlingen aan te vallen, wil ik toch trachten zijn beschuldigingen te weerleggen. Zeer zeker heb ik in Utrecht gezegd, dat

tijdens onze cursus nooit een levend paard te behandelen geweest is. De heer K. vindt dit geen ernstige fout, zooals hijzelf beweert. Is het dan zoo erg dat ik het verteld heb? Er waren zoo moeilijk paarden te krijgen, schrijft hij, doch mij dunkt, met een beetje goeden wil was er toch wel voor een enkele keer een paard te vinden geweest. Hoogstwaarschijnlijk zou ik tijdens den cursus gezegd hebben, dat ik tevreden was met mijn practischen leeraar. Welke leerling is dat niet, als zijn werk door den onderwijzer steeds geprezen wordt. Toen echter heb ik mij er al vaak over verwonderd, dat er totaal geen samenwerking was tusschen den practischen en den theoretischen leeraar en ook over het geval, dat er geen levend paard beslagen werd. Doch de onderwijzer dient te weten, hoe de cursus geleid moet worden en niet de leerling, dus was het mij goed zoo. Uw raadgevingen heb ik (en de andere cursisten denkelijk ook wel) steeds zooveel mogelijk in de practijk toegepast.

In Utrecht zag ik echter, dat er voor 't examen iets anders gevraagd werd, dans ons geleerd was. Waar, behalve ikzelf, nog drie anderen, gesterkt door de beweringen van onzen practischen cursusleider, zeker ervan waren, te zullen slagen, was het wel een groote teleurstelling, toen alle cursisten straalden. Waren wij allen dan „Ongeschikt door eigen schuld?”

Een ervan is later naar den heer K. gegaan, met het verzoek hem nog eens te willen opwerken, zoodat hij in Nov. zou kunnen deelnemen aan een her-examen. Het antwoord was: „Ik wil je wel helpen, maar ik kan je niets meer leeren.”

Ik zelf heb van iemand anders verschillende waardevolle inlichtingen gekregen, en doordat ik deze aanwijzingen in toepassing gebracht heb, ben ik in Nov. geslaagd. Evenzoo is het met een medecursist gegaan.

Was ik, zijnde een van de beste leerlingen (zonder de aanwijzingen van dien anderen persoon ter harte genomen te hebben), naar Utrecht gegaan, dan was ik zeker voor de tweede maal gezakt. De heer K. behoeft mij daarom ook niet van ondankbaarheid te beschuldigen. Mijn dank kwam iemand anders toe.

Met beleefden dank voor de plaatsing, teeken ik,

Hoogachtend,

H. van het Kaar,

Winkel.

De redactie heeft gemeend uit een billijkheidsoogpunt } bovenstaand
schrijven te moeten opnemen om hiermede dengene die aangevallen wordt,
in staat te stellen zich te kunnen verdedigen, terwijl voor den aanvaller
het oude spreekwoord „wie kaatst, kan den bal verwachten” hierbij tot
uiting komt. Toch meenen wij de discussie over dit onderwerp nu te moeten
sluiten daar een verdere polemiek een te veel persoonlijk karakter zou
kunnen gaan dragen, hetgeen noch voor de betrokkenen, noch voor de
lezers van ons blad wenschelijk of nuttig zou zijn.

G. H.

ERVARINGEN OP KEURINGEN.

Geachte Heer P. de Klerk.

Het deed mij genoegen Uw stukje in de Maartaflevering aan te treffen en wil U gaarne daarop met het volgende van antwoord dienen en wil U in Uw stukje op den voet volgen.

U schrijft dat U wat betreft het stopzetten van den cursus van onderwijzers het niet met mij eens is. Nu dat is zoo erg niet, want indien alle menschen het met elkander overal eens zouden zijn, zou het dunkt mij wel een saaie boel zijn; dus een enkele meer of minder die het met mijn inzicht in deze niet eens is, komt er niet op aan.

Dat U echter den cursus van onderwijzers gaat vergelijken met de opleiding van Ingenieurs, Leeraren H.B.S., geeft mij toch wel te denken en wel aan Uw zinsnede waarin U schrijft dat U versch van de school *varig* was.

Pas op geachte heer de Klerk, dat die vurigheid U geen parten speelt, wees niet te overmoedig, nu gij het brevet van onderwijzer in practisch hoefbeslag hebt, want ach dit zegt nog zoo bitter weinig en vooral niet *zooveel* dat men het gelijk kan stellen als Ingenieur of Leeraar H.B.S.

U schrijft ook: „Mij dunkt dat er heel wat stof zou opwaaien indien zulks plaats vond”. Die veronderstelling van U zal nu blijken nu de cursus tot opleiding van onderwijzers reeds *is* stopgezet, doch ik betwijfel het dat wij daar iets van zullen merken.

Dat U geen succes had met de onderrichting van landbouwers en hun zoons kan men zeer verschillend opnemen, doch zooals ik de zaak bekijk, hebt U de zaak verkeerd aangepakt door met de z.g. 5e les pas over het hoefbeslag te beginnen, om over andere mogelijke tekortkomingen hierin niet te spreken.

U schrijft: „Het devies der boeren is: „mijn grootvader is er gekomen zonder dit, ik kom er ook.” Hierop kan ik U antwoorden dat dit geen devies is van de boeren, want dit getuigen de velen in *mijne* omgeving, die hierover heel anders denken. Doch om zoo iets te bereiken is meer noodig, dan *dat* wat men op een cursus geleerd heeft. Dan merkt U op: „dat het theoretisch opleiden op dit gebied meer thuisbehoort op het terrein van den dierenarts dan op dat van den hoefsmid. Zij toch hebben veel meer studie genoten, zijn derhalve veel meer algemeen ontwikkeld en kunnen daarom (als zij er lust voor gevoelen) een leerling meer bijbrengen dan een hoefsmid, hoe groot zijn kennis ook mag zijn van het hoefbeslag.

Geachte heer de Klerk dat U deze zienswijze bezit, kan ik mij best van U indenken daar Uw nog betrekkelijk geringe practische ervaring, die zich dan nog bepaalt tot een zeer kleinen kring, U dit ook niet bieden kan. Dat zij meer studie genoten hebben, is wellicht waar, maar wanneer men dit neemt over speciaal het vak hoefbeslag, betwijfel ik het zeer. Dat zij meer algemeen ontwikkeld zijn, zullen wij maar in het midden laten, dat heeft met het vak hoefbeslag niets te maken. Dat zij een leerling meer kunnen bijbrengen dan een hoefsmid, hoe groot zijn kennis ook mag zijn van het hoefbeslag, is mijn inziens een bewijs dat U nog te weinig ervaring heeft om over dit onderwerp te kunnen meepraten.

Dan vraagt U of ik bewijzen wil, van cursussen. Ach geachte heer de Klerk loop toch niet te hard van stapel, want hardloopers zijn zeer dikwijls doodloopers.

Ondergeteekende weet heel goed wat cursussen zijn en wat daar aan vast zit, zelfs zooveel, dat U dit nog niet durft te droomen.

Om een paar staaltjes te noemen: „ik heb gehad dat er zeven van de acht slaagden, en de achtste een half jaar later, doch ik heb ook gehad, dat zij allemaal zakten.

Booze tongen spraken hier veel leelijks van en nu juist niet zoo zeer aan mijn adres hoor!! Ik heb er wel leerlingen bij gehad die slaagden, doch zeer groote prutsers waren en een schande zijn in de practijk voor het wettig Rijksdiploma, terwijl ik daartegenover anderen heb gehad, welke heele beste werkers waren, doch zakten.

Ook ik ben meermalen in Utrecht bij examens tegenwoordig geweest, doch heb daar ook gezien dat een van mijn beste leerlingen met het be-kappen zoo stond te prutsen, dat ik met gebalde vuisten in mijn zakken liep en dat ik tegen een der commissieleden zei: ik kon hem wel voor zijn d . . . schoppen, zoo verbaasd als ik over zijn werken was. U ziet dus dat U op dit gebied ook nog wel wat ervaring op kan doen.

Ik feliciteer U, dat U met een ambitieuzen veearts aan den cursus samen-werkt. Geachte heer de Klerk wees daar zuinig op, want dezulken zijn voor den cursus en ook voor U persoonlijk van zeer groote waarde. Het is nimmer mijn bedoeling geweest *alle* veeartsen op één lijn te stellen; er zijn er velen waar ik alle respect voor heb, doch er zijn er ook die van geluk mogen spreken dat hun ambt door de wet beschermd wordt, wanneer het betreft het vak hoefbeslag.

Haast ongelooflijke staaltjes hieromtrent zou ik U kunnen mededeelen, opgedaan tijdens inspectiereizen voor diverse Paardenverzekeringen in geheel Noord- en Zuid-Holland en ook wel daarbuiten.

Hieruit zult U kunnen afleiden, dat mijn beweringen niet op losse schroeven zijn opgebouwd, doch uit eigen, zeer ruime ervaring in deze, doch thans genoeg hierover.

Dan schrijft U ten slotte: „Dring U zelve niet te veel op den voorgrond wat betreft het geven van lessen aan landbouwers, maar blijf op Uw eigen terrein, door cursussen in hoefbeslag te geven.

Hierop kunt U reeds gedeeltelijk een antwoord vinden in mijn voorgaand schrijven gericht aan de Redactie, n.l. dat ik steeds streef voor het *algemeen* smidsbelang en mij nimmer persoonlijk op den voorgrond stel of ooit gesteld heb. Had ik dit echter *wel* gedaan, had dit wellicht voor mij *persoonlijk* beter geweest, doch zoo iets ligt niet in mijn karakter.

Dan wil U mij nog een raad geven over het geven van cursussen in hoefbeslag en spreekt U zelfs dat U in Uw leven wel meer menschen ontmoet hebt enz.

Wilt U gelooven geachte Collega, dat een dergelijke zinsnede eigenaardig in mijn ooren klinkt. Uw leven toch is nog zoo jong, om iets dergelijks naar voren te brengen.

Alles bij elkander genomen geachte heer de Klerk, zou ik U een goeden

raad willen geven, een raad waarvan hoe ouder U wordt, hoe grooter nut U daarvan zult inzien, n.l.: tracht eerst Uw ervaring zoowel in vakkennis als in maatschappelijke toestanden meer te verrijken, alvorens U zich op den voorgrond tracht te brengen.

Wees voorzichtig in Uw uitingen over bestaande toestanden, want ik ben er van overtuigd dat U zelf later *tegen* onderwerpen of zaken op zult komen, waar U thans door Uw onvoldoende ervaring voor in de bres springt.

Op de vorige vergadering hebt U getoond een goed spreker te zijn en tevens is gebleken dat U uit den hoek durft te komen.

Dezulken komen wij in onze vereeniging waarlijk te kort en zijt gij mijnziens in de toekomst wanneer wij eens een ander Ministerie van hoefbeslag hebben een goede kracht voor onze vereeniging, want *dan* zal wellicht meer te bereiken zijn als tot dusver is kunnen geschieden.

Alkmaar, Mei 1932.

T h. A. K o e l m a n.

Het is den heer Koelman niet euvel te duiden dat hij niet op de hoogte is van de opleiding tot Dierenarts want anders zou hij kunnen weten dat die opleiding wel degelijk een grondige studie inhoudt van het hoefbeslag in den ruimsten zin. Wel euvel mag men het hem echter duiden, dat hij dit laatste in twijfel trekt; het is nooit goed waarde heer Koelman om mede te spreken over dingen die men niet beoordeelen kan.

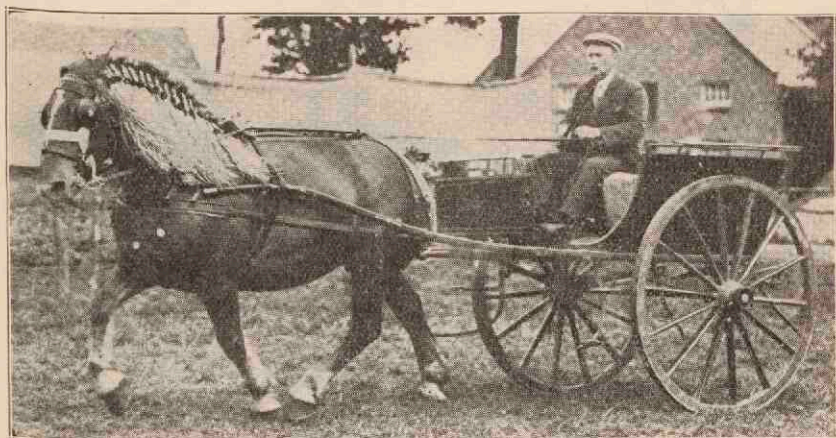
De verdere aantijgingen over dierenartsen zullen deze zeer zeker met een glimlachend schouderophalen beantwoorden.

G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Rijksdiploma Hoefsmid.** Voorjaarsexamen 1932. Tot en met 12 Mei zijn geslaagd: J. N. Mulder te Nijkerk, B. J. Majoor te Laren (N.-H.), P. E. Leyenhorst te Renswoude, S. J. van den Akker te Metslawier, G. J. A. Blumer te Gendringen, A. C. Gaasbeek te Mourik, G. C. van de Mheen te Barneveld, A. J. Bartels te Arnhem, J. Looyen te Rhenen, J. Ros te Montfoort, J. L. van Rij te Vianen, H. F. Tjihuis te Rijssen, S. J. Staal te Vleuten, J. v. Oppen te Wijnandsrade, G. ten Hove te Markelo, C. L. W. Diepstraten te Oosterhout, B. Gooyaarts te Reyen, A. F. Driessen te Wychen, A. J. Copier te Mill, A. M. v. d. Avoort te Uden, G. A. Appelhof te Schayk, G. J. Kamperman te Didam, J. Koenders te Rheden, J. Tomesen te Wijnbergen, A. Beumer te Hengelo, A. J. Brokken te Warnsveld, Th. R. J. van Duren te Reek, W. M. van de Hulsbeek te Wanroy, W. A. Kerkhoff te Groesbeek, Th. J. Bosman te Groesbeek, A. M. Stroop te Bosschenhoofd, W. Borneman te Ane bij Gramsbergen, J. Bralten te Ruinen, W. Vermeer te Haaren, H. Kleine te de Wijk, H. J. B. Wopereis te Zieuwent, W. Kemkens te Berchem, A. Dijks te Weerdinge, J. A. Moors te Wychen, M. Schoon-

water te Oploo, J.H. Smits te Maashees, H. Schuring te Zwiggelte, A. Speelman te Westerbork, N. Kootkar te Deest, P. J. Mangnus te Halsteren, P. Nienhuis te Engelbert, J. Kwint te Westerbork. Het examen wordt voortgezet.

Serapfina, ingeschreven in het Nederl. Stamboek (Belgisch type), eig. de heer Frans van Laarhoven te Haaren (N.-Br.) is een zeer bekende verschijning op de premiekeuringen en concoursen-hippique in N.-Brabant, waar zij met vele eerste prijzen is bekroond.

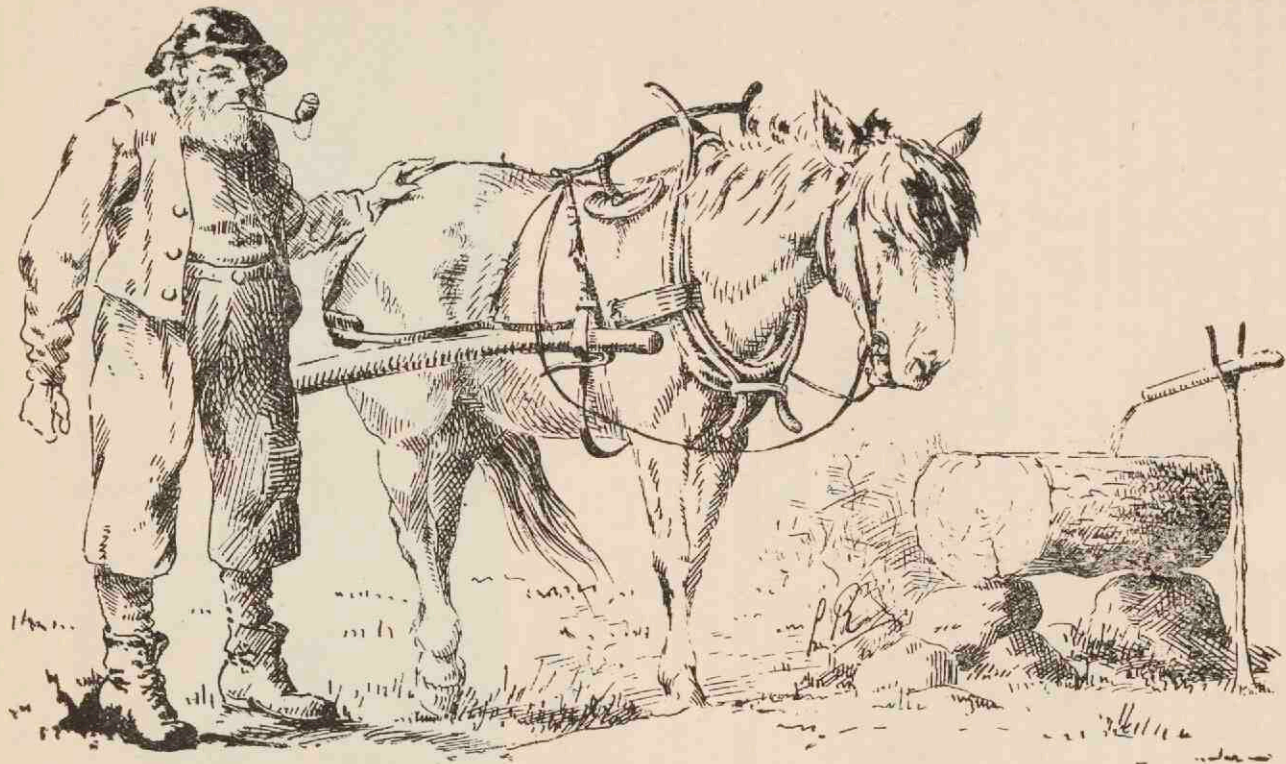
Bij *Serapfina* geen spciaal beslag om de voor een trekpaard flinke actie te ontplooiën. Neen, de onderwijzer-hoefsmid Jac. Vermeer te 's Bosch geeft haar machinale hoefijzers uit de bekende fabriek van den heer H. Kerckhaert te Stoppeldijk en *Serapfina* marcheert extra.

HET WEDSTRIJDSEIZOEN 1932

De kalender voor de hippische wedstrijden en waarvoor ook vele hoefsmeden zich interesseeren, ziet er thans reeds als volgt uit (bij de draverijen beteekent l.b. = lange baan, en k.b. = korte baan draverijen):

A.s. Concoursen Hippique:

Oisterwijk	22 Mei	Den Haag	28, 29, 30 Juli
Norg	28 Mei	Veghel	31 Juli
Gilze	29 Mei	Nijnsel	5 Augustus
Eindhoven	29 Mei	Vries	7 Augustus
Zeeland	5 Juni	Oss	15 Augustus
Best	5 Juni	Almelo	27 Augustus
Reyen	5 Juni	Groningen	28 Augustus
Wageningen	8 Juni	Meppel	31 Augustus
Oostermoer	10 Juni	Dokkum	1 September
Vessem	19 Juni	Norg	4 September
Sappemeer	26 Juni	Ulvenhout	4 September
't Zandt	9 Juli	Nijkerk	7 September
Zuidlaren	10 Juli	Tilburg T.A.V.E.N.U.	18 September
Grijpskerk	27 Juli	Assen	21 September

Een paard in Noorwegen aan den drinkbak.

A.s. draverijen.

19 Mei	Heerenveen	k.b.	21 Aug.	Eenrum	k.b.
22 Mei	Duindigt	l.b.	25 Aug.	Abcoude	k.b.
22 Mei	Uithuizen	k.b.	28 Aug.	Duindigt	l.b.
29 Mei	Duindigt	l.b.	30 Aug.	Zaandam	k.b.
29 Mei	Anna Paulowna	k.b.	31 Aug.	Hilversum	l.b.
5 Juni	Hilversum	l.b.	1 Sept.	Zaandam	k.b.
12 Juni	Alkmaar	l.b.	4 Sept.	Groningen	l.b.
19 Juni	Houtrust	k.b.	4 Sept.	Houtrust	k.b.
19 Juni	Groningen	l.b.	8 Sept.	Heemskerk	k.b.
26 Juni	Duindigt	l.b.	11 Sept.	Duindigt	l.b.
26 Juni	Sappemeer	l.b.	11 Sept.	Den Hoorn	k.b.
3 Juli	Duindigt	l.b.	13 Sept.	Schagerbrug	k.b.
3 Juli	Usquert	k.b.	15 Sept.	Beverwijk	k.b.
9 Juli	Stadskanaal	k.b.	18 Sept.	Duindigt	l.b.
10 Juli	Duindigt	l.b.	19 Sept.	Medemblik	k.b.
17 Juli	Duindigt	l.b.	21 Sept.	Hillegon	k.b.
20 Juli	Pijnacker	k.b.	22 Sept.	Enkhuizen	k.b.
24 Juli	Groningen	l.b.	23 Sept.	Wolvega	k.b.
27 Juli	Hoorn	k.b.	25 Sept.	Duindigt	l.b.
31 Juli	Drachten	l.b.	29 Sept.	Purmerend	k.b.
31 Juli	Houtrust	k.b.	2 Oct.	Groningen	l.b.
3 Aug.	Krommenie	k.b.	9 Oct.	Alkmaar	l.b.
5 Aug.	Beemster	k.b.	13 Oct.	Purmerend	k.b.
7 Aug.	Sappemeer	l.b.	23 Oct.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Anna Paulowna	k.b.	30 Oct.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Duindigt	l.b.	6 Nov.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Uithuizen	k.b.	13 Nov.	Duindigt	l.b.
16 Aug.	Castricum	k.b.	20 Nov.	Duindigt	l.b.
21 Aug.	Duindigt	l.b.	27 Nov.	Duindigt	l.b.

A D V E R T E N T I E N .

„PAARDRIJDEN”

LEIDDRAAD VOOR
AMATEUR-RUITERS
DOOR

J. EBBINK

Directeur der Manege te Leiden

Prijs f 1.50

Fr. per post f 1.60

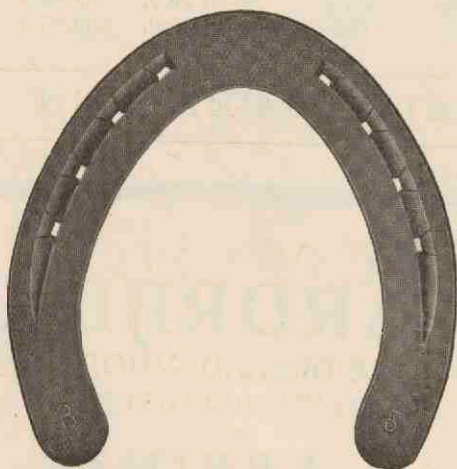
N. V. De Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij
Wagenstraat 70 — Den Haag — Postgiro 14908

**„IMPERATOR“
RUBBER HOEFSCHOENEN**

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

**HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN**

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar.

Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

Overtuigt U

MAAK UW TREFKANS GROETER

● Dát is het ontzaglijke voordeel van adverteeren in een periodiek.

Een periodiek vindt geen lezers, die 's-morgens door het nieuws heenjachten, die 's-avonds de Beurs-van-vandaag uitspellen of naar het weerbericht neuzen. Een periodiek wordt **gelezen!** Pagina na pagina. Intens. Van-

daag en morgen en overmorgen. Iedere advertentie in een periodiek heeft een lang en welbested leven! Spreek uw lezer telkens en telkens weer aan. Op oogenblikken dat hij tijd voor u heeft. Adverteer in een periodiek. Vervijf-, vertienvoudig de waarde van uw advertenties!

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE ÉÉN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. S. v. Angeren. — Verslag voorjaarsexamen Rijksdiploma als hoefsmid.
— Opmerkingen over het praktisch werk op het examen. — Mededeeling uit
de praktijk. — Mededeelingen van de Ver. van Onderwijzers. — Militaire Hoef-
smidschool. — Ingezonden stukken. — Advertentiën.

S. van Angeren.

Het lag in de bedoeling den heer S. van Angeren, die 17 Juni 65 jaar wordt, en tegen het eind van het jaar gepensionneerd wordt, te huldigen.

Een commissie zal gevormd worden om dat voor te bereiden. De huldiging kan nu 17 Juni niet plaats hebben, doch wordt uitgesteld tot het najaar.

K r o o n.

Bij het bereiken van den 65en verjaardag, welke voor elken ambtenaar tevens zijn pensionering inluit, biedt de Redactie haar hartelijke gelukwenschen aan den heer van Angeren, het ten zeerste betreurende dat zijn gezondheidstoestand het momenteel niet toeliet om een feestviering en huldiging in ruimen kring voor te bereiden, doch de hoop uitsprekende dat een spoedig en algeheel herstel deze herdenking tot een kort uitstel moge beperken.

VERSLAG VAN DE COMMISSIE BELAST MET HET AFNEMEN VAN HET VOORJAARSEXAMEN 1932 TOT HET VERKRIJGEN VAN EEN RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Nadat de oproeping voor het examen in de vakbladen had gestaan en de termijn van aangifte was verstreken, had op 18 Maart een vergadering plaats van den Voorzitter en den Secretaris en op 22 Maart een vergadering van de geheele examencommissie.

Op deze vergadering deelde de Voorzitter mede, dat er bij het afnemen van dit examen rekening mee moest worden gehouden dat slechts een gedeelte van de benoodigde subsidie zou worden toegestaan.

Om nu toch alle belanghebbenden in de gelegenheid te kunnen stellen om dit examen af te leggen, zou als noodmaatregel de commissie moeten worden ingekrompen en wel in dier voege, dat de niet in Utrecht wonende leden der commissie slechts de helft der examendagen werkzaam zou worden gesteld; aldus zou, behalve de vacatiën dier leden, ook de reis- en verblijfkosten van hen kunnen worden uitgespaard.

De gang van het examen werd besproken en aan de hand van het bovenstaande werden de subcommissies aangewezen en vervolgens de examendagen vastgesteld.

Er hadden zich 116 kandidaten aangemeld waarvoor 20 examendagen benoodigd waren, welke werden vastgesteld op 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27 en 28 April, 9, 10, 11, 12, 18, 19, 23 en 24 Mei, terwijl 25 Mei werd bepaald als eindvergadering van Voorzitter en Secretaris.

De cursisten waren afkomstig van cursussen gehouden te Ede, Doetinchem, Amersfoort, Grijpskerk, Utrecht, 's Hertogenbosch, Sittard, Markelo, Breda, Cuyk, Hoozevee, Emmen, Assen, Bergen op Zoom, Oostburg, Raalte en Maasniel.

Door 4 kandidaten kon wegens ziekte geen deel genomen worden aan het examen, zoodat dit door 112 is afgelegd; van deze legden resp. 78, 30 en 4, voor de 1ste, 2de en 3de maal het examen af.

Totaal slaagden 54 van de 112 kandidaten, hiervan namen resp. 34, 16 en 4 voor de 1ste, 2de en 3de maal aan het examen deel.

De commissie betreurt het ten zeerste dat door het niet toestaan van de benoodigde gelden, het examen niet op de gewone wijze kon plaats vinden.

De werkwijze met 2 volledige subcommissies heeft zich sinds het instellen dezer examens doen kennen als de beste methode, waarbij in de eerste plaats de kandidaten het meeste gebaat zijn, daar een zeer goed oordeel over hunne werkzaamheden kan worden gevormd.

Uitgezonderd Dr. van der Plank, die, wegens het bedanken van den heer Plet als lid der examencommissie, in diens plaats heeft zitting genomen als plaatsvervangend lid, en die ook bij ongeveer alle voorgaande examens als zoodanig steeds was ingevallen, zijn geen plaatsvervangende leden bij dit examen opgeroepen. De commissie beschouwt dit ook als een voordeel voor de examinandi, daar toch alleen examinatoren die geregeld dit examen afnamen, het werk van alle gelijkelijk kunnen beoordeelen en de eischen die aan het examen worden gesteld daarmee voor alle kandidaten volkomen gelijk blijven.

Door eenige onderwijzers in practisch hoefbeslag is aandrang op de commissie uitgeoefend om bij het vervaardigen van de hoefijzers de afhellende vlakke te doen vervallen.

Hoewel de commissie zeer goed begrijpt dat in de dagelijksche praktijk der hoefsmeden, de meeste hoefijzers wel zonder afhelling kunnen worden ondergelegd, zoo is toch de uniforme meening van de commissie, dat een hoefsmid die het Rijksdiploma wil verwerven in staat moet zijn om hoefijzers met een goede afhelling te kunnen maken, aangezien er zich toch ongetwijfeld in de praktijk nog altijd gevallen zullen voordoen dat een afhelling noodzakelijk moet worden geacht.

De commissie heeft er echter geen bezwaar tegen dat een candidaat bij het beslaan op het examen, ijzers vervaardigt zonder afhelling indien hij dit wenschelijk acht, doch zij behoudt zich zelf het eindoordeel over deze al- of niet wenschelijkheid voor.

Van den aanvang van het examen af zijn van alle kandidaten de afzonderlijke beoordeeling van al hunne verschillende werkzaamheden vastgelegd, zoodat aan leiders en onderwijzers van cursussen, alsmede aan de belanghebbende zelf, alle inlichtingen kunnen worden verstrekt omtrent het afgeleverde werk en op alle tekortkomingen daarvan kan worden gewezen.

Het verheugt de commissie dat sommige leiders en onderwijzers van cursussen het examen bezoeken en zij stelt hen zooveel mogelijk in de gelegenheid om al het werk der kandidaten te kunnen volgen, alsmede de theoretische examens aan te hooren.

De commissie hoop unaniem dat de tijdsomstandigheden geen oorzaak mogen worden dat het afnemen van deze examens en dus het toekennen van een Rijksdiploma als Hoefsmid, in verder moeilijkheden zullen komen, daar het toch een groot nadeel zou beteekenen als dit ambacht, dat zoo voortreffelijk geregeld is en dat een waarborg biedt voor de uitoefening van het hoefbeslag in het geheele land, in korten tijd weer tot de oude sleur zou worden teruggebracht, hetgeen tot groote schade zou zijn voor alle paardenhouders en speciaal voor de landbouwende bevolking van ons land.

Utrecht, Mei 1932.

De voorzitter:

De secretaris:

(w.g.) Kroon

(w.g.) Gallandat Huet.

Lijst van namen der geslaagden voor het Examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid. Voorjaarsexamen 1932: A. C. Gaasbeek te Maurik, J. N. Mulder te Nijkerk, B. J. Majoor te Laren (N.-H.), J. Ros te Montfoort, S. J. Staal te Vleuten, J. L. van Rij te Vianen, A. M. v. d. Voort te Uden, A. F. Driessen te Wijchen, G. A. Appelhof te Schayek, B. Gooyaarts te Reyen, C. L. W. Diepstraten te Oosterhout, G. J. Kamperman te Didam, J. Tomesen te Wijnbergen, A. Beumer te Hengelo, J. Koenders te Rheden, A. J. Copier te Mill, Th. R. J. van Duren te Reek, A. J. Brokken te Warnsveld, J. Bralten te Ruinen, H. Borneman te Anc, H. A. Kerkhof te Groesbeek, Th. J. Kosman te Groesbeek, W. M. v. d. Hulsbeek te Wanroy, A. M. Stroop te Bosscherhoofd, J. A. Moors te Wijchen, W. Kemkens te Berchem, H. J. B. Wopereis te Zieuwent, W. Vermeer te Haaren, H. Kleine te De Wijk, J. H. Smits te Maashees, M. Schoonwater te Oploo, N. Kootker te Druten, P. J. Mangnus te Halsteren, H. van Heck te Lith, G. J. Verwolde te Wezepe, S. Westhof te Heino, J. Raedts te Meerlo, G. J. A. Blumer te Gendringen, Sj. v. d. Akker te Metslawier, G. C. van der Mheen te Barneveld, P. H. Leyenhorst te Renswoude, A. J. Bartels te Arnhem, J. Looyen te Rhenen, G. ten Hove te Markelo, H. F. Tjhuis te Rijssen, J. van Oppen te Wijnandsrade, A. Dijks te Weerdinge, A. Speelman te Westerbork, H. Schuring te Zwiggelte, J. Kwint te Westerbork, P. Nienhuis te Engelbert, H. Vloedgraven te Haarle, J. Wilmer te Grubbenvorst, W. Tobben te Neer.

OPMERKINGEN OVER HET PRACTISCH WERK OP HET LAATSTGEHOUDEN EXAMEN TER VERKRIJGING VAN HET RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Vanwege bezuiniging door het ministerie van Landbouw op de uitgaven voor bedoelde examens, konden gedurende de examendagen slechts vijf van de zeven leden der commissie aanwezig zijn, zoodat om de beurt twee der leden niet aanwezig waren. Ondergeteekende heeft zodoende van de twintig examendagen er tien bijgewoond. Evenwel zal ik trachten een zoo goed mogelijk verslag hiervan te geven.

Aan de examens namen 112 kandidaten deel, waarvan er 55 slaagden en 57 werden afgewezen. De uitslag is dus procentsgewijze, ongeveer als vorige jaren. Met het besnijden der hoeven aan het levende paard werden vaak dezelfde fouten gemaakt. Veelal werd de buitenwand te hoog gelaten en de binnenwand te laag gemaakt, zoodat het paard met een naar binnen gebroken voetas stond; het toongedeelte niet genoeg ingekort, zoodat de hoeven te lang bleven en bij platte hoeven de wanden te weinig gebroken en de hoeven niet vlak besneden. Het oprichten der machinale ijzers (ieder krijgt n.l. één voor- en één achterhoef te beslaan, waarbij een machinaal ijzer gebruikt mag worden, terwijl hij één eigengesmeed ijzer onder heeft te leggen) werd meestal goed gedaan, een bewijs, dat de meesten hunner daar dagelijks mee werken. Het handgesmede ijzer was dikwijls minder goed, hoewel er natuurlijk ook goede ijzers bij waren. De fouten hieraan waren: gaten te vet of te mager gestampt, niet goed gericht, ook werd nog

al eens zoolang gehamerd, dat de rits in elkaar geklopt was. Bij het passen werd het ijzer dan eens in zijn geheel te lang of te kort ondergelegd, dan weer aan buiten- of binnenkant te lang of te kort, te nauw of te ruim, de lip niet recht voor de punt van de straal enz. Ook hebben enkelen de slechte gewoonte om, wanneer ze het ijzer gepast en koud hebben gemaakt het nog eens flink na te hameren om het mooi glad te maken. Ze passen het dan opnieuw koud en slaan het desnoods nog wat nauwer of ruimer, zoodat wanneer het er onder ligt op sommige plaatsen niet draagt; je kunt er dan dikwijls flink onderdoor kijken. Er werd ook over het beslaan der twee hoeven op een enkele uitzondering na veel te lang gewerkt, 4 uur zelfs. Voor modelijzers werden gevraagd ijzers met verdikte takken, welke in den regel te veel gestuikt worden; zelfs was een $\frac{1}{2}$ dms. ijzer bij de lip $\frac{9}{16}$ à $\frac{5}{8}$ dik; deze ijzers werden dan voor hunne grootte veel te zwaar. Strijkijzers welke geen voldoende strijktak hadden met slecht gerichte gaten en geen model. IJzers met verbreedden buitentak zondigden ook dikwijls in gaten, rits en vorm. Balkijzers welke te smal waren op de takken en te wijd in de balk, de gaten te ver naar voren. Klapijzers schijnen voor velen een moeilijk ijzer te zijn, hiervan waren weinig voldoende. De rits te veel uitgehaald voor de lippen, gaten te ver uit elkaar in den toon en te ver naar achteren; ook hiervan was het model vaak slecht.

Voor afwijkend beslag werd gevraagd een doode hoof te beslaan met strijkijzer, toonstrijkijzer, zoowel voor vóór- als voor achterhoef; beslag voor verbeend hoefkraakbeen, hoeven met toonwandscheur, zijwandscheur, kwartierscheur, klemhoeven, brokkelhoeven; hoeven waar een vóór- of achterklapijzer ondergelegd moest worden en kurk en straalzoolbeslag. Stompe hoeven, waarbij vermeld werd of ze voor oud of jong paard beslagen moesten worden. De strijkijzers werden nog al eens te ruim aan de strijktak gelegd, terwijl toonstrijkijzers lagen als een normaal ijzer. Voor balkijzers werden steeds Belgische balkijzers gelegd; niet steeds was de balk op de goede plaats opgelascht, en werden verder fouten gemaakt als bij het levende paard d.w.z. te lang, te kort, te nauw of te ruim en niet altijd was de vorm van het ijzer overeenkomstig den vorm van den hoof.

Alle fouten te gaan beschrijven zou een geheele Hoefsmid vullen. Ik besluit dan dit verslag, doch wil er nog eens op wijzen, dat de Onderwijzers-hoefsmiden en vooral zij, die cursussen in hoefbeslag geven, goed zullen doen nog eens een dag op het examen te komen kijken. Ze kunnen dan zelf zien, waarbij ze bij hunne leerlingen vooral op moeten letten en kunnen hen wijzen op de fouten, die dikwijls op het examen worden gemaakt.

Lochem.

H. J. Breukink.

MEDEDEELINGEN UIT DE PRAKTIJK.

Zeer gaarne maak ik van de gelegenheid gebruik om een klein overzicht te geven over de positie van de militaire hoefsmiden ten opzichte van hun collega's-vaklieden.

Gaarne doe ik dit in twee of drie stukjes, waarvan het eerste een inleiding is.

Bij de dagelijksche uitoefening van het hoefbeslag komen we zoo af en toe wel eens afwijkingen tegen die herinneringen opwekken uit den tijd, toen wij nog geen speciale opleiding voor hoefsmid hadden genoten.

Enkele van die gevallen zijn belangrijk genoeg om eens onder de aandacht te brengen; men kan zich dan nog eens een idee vormen van hoeveel belang het is geweest, dat er een gelegenheid was, waar wij die speciale opleiding kregen.

Het eerste geval betreft een paard, dat voortdurend aan een der voorbenen kreupel ging; hierdoor werd dit paard uitsluitend in stap gebruikt. Bij het besnijden zagen wij wel een groote roode vlek in het hoorn, wat wij nu allen met steengal aanduiden.

De bedrijfsleider die niet gediplomeerd was, was bevreesd om aan de verzenen te snijden, met als gevolg dat het paard heel hooge verzenen had, wat het kwaad zeer in de hand werkte.

Het tweede geval betreft een hit, die hoefbevangen geweest was en een knolvoet had (wat wij toen niet wisten); de bedrijfsleider was ook hier niet gediplomeerd. Deze hoef had zeer hooge verzenen, het paard liep zeer ongelukkig daar het sterk met de verzenen optrad; maar uit volslagen gemis aan kennis van hoefziekten werd hij gelaten zoo hij was.

Het derde geval betreft een paard van de gemeentereiniging. De voerman klaagde, dat het paard aanstootte. Er werd toen in de smederij be- raadslaagd wat er aan gedaan moest worden; de een wilde de toon inkorten en de ander wou de verzenen laag maken. Tot het laatste werd besloten. Men behoeft niet te vragen of het paard er baat bij had.

Deze aangehaalde voorbeelden mogen ongelooflijk klinken, en men zal misschien geneigd zijn een oordeel te vellen over de onjuiste behandeling, maar men kan er tevens uit opmaken, hoeveel er op dit gebied de laatste 25 jaar veranderd is.

Een ervaren, goed onderlegd hoefsmid, zal verschillende gebreken, welke de hoeven soms vertoonen, dikwijls door een doelmatig beslag kunnen opheffen, in vele gevallen zal hij eventueele hoefgebreken door zijn kennis van den hoef kunnen voorkomen.

Kunnen we nu zeggen dat die kennis voldoende is? Natuurlijk niet, de hoef, en speciaal de hoeven van onze inlandsche paarden vragen steeds onze volle aandacht. En hierbij hebben we in het bijzonder het oog op het achterste hoefgedeelte. De meeste hoefgebreken komen voort door veronachtzaming van dit hoefgedeelte. In een volgend artikel komt onderget. gaarne hierop terug.

Legerplaats, Oldebroek, 3 Juni 1932.

S.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Aan de Examencommissie voor het Rijksdiploma als Hoefsmid is onderstaand schrijven verzonden.

Wij plaatsen hieronder dit schrijven met het daarop ingekomen antwoord.

Utrecht 6 Mei 1932.

*Aan de Examencommissie
voor het Rijksdiploma als Hoefsmid.*

In opdracht van de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag zouden wij ons tot Uwe Commissie wenden, om een conferentie te verzoeken van Uwe Commissie met het Bestuur van genoemde Vereeniging, teneinde te bespreken de wenschen der Vereeniging betreffende de examen-eischen voor het Rijksdiploma als hoefsmid.

Na overleg met Uwen Voorzitter Prof. Dr. H. M. Kroon, is ons gebleken, dat het houden van zulk een conferentie op een der examendagen, op grond van practische overwegingen moeilijk kan doorgaan.

Wij zullen echter gaarne het volgende onder Uwe aandacht brengen;

Door de onderwijzers in Practisch Hoefbeslag is meerdere malen ervaren, dat de afhelling bij normaal beslag zeer goed gemist kan worden en in vele gevallen zelfs meer nadeel dan voordeel voor het behouden van goede hoeven opleverd.

Op de laatste gehouden Algem. Verg. is door den voorzitter, den heer Ritsema, bovengenoemd onderwerp ingeleid. Uit de daarop gevolgde discussie kwam vast te staan, dat de (\pm 50) aanwezige leden zonder uitzondering de meening zijn toegedaan, dat de tijd daar is om van het maken der afhelling bij normaal beslag af te stappen. Ook kunnen veel beslagen bij afwijkingen zooals bij plathoeven, brokkelhoeven en hoornscheuren beter zonder dan met afhelling worden ondergelegd.

Verder achten wij het een ongezone toestand, dat de onderwijzers aan de cursisten een beslagmethode moeten bijbrengen, waarvan zij zelf overtuigde tegenstanders zijn en die zij in de practijk niet meer toepassen. Gaarne zullen wij vernemen, hoe Uwe Commissie hierover denkt. Of zij zich ermede kan vereenigen, dat in de toekomst het onderwijs op de hoefbeslagcursussen zoodanige wijziging kan ondergaan, dat een beslagmethode *zonder* afhelling aan de cursisten kan worden onderwezen.

Ten tweede, of Uwe Commissie het ook gewenscht acht, dat de beschrijvingen in het te gebruiken theorieboek in dien geest wordt gewijzigd. Wanneer dan bepaald zou kunnen worden, dat een normaal beslag is zonder afhelling, zou er geen misverstand kunnen bestaan.

Op de Algem. Verg. is door ons de toezegging gedaan dat er in „De Hoefsmid” verslag zou worden gegeven over de voorgenomen conferentie.

Mogen wij nu echter het resultaat van Uwe ernstige overwegingen over dit onderwerp publiceren? Met de meeste hoogachting,

(w. g.) M. Ritsema, voorz.

(w. g.) H. Vossers, secr.

Utrecht, 24 Mei 1932.

*Aan het Bestuur der Vereeniging van
Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag.*

In antwoord op het schrijven, deze maand aan onze commissie gericht, deelen wij U mede, dat na gehouden besprekingen de examencommissie het navolgende standpunt inneemt.

De commissie is unaniem van oordeel, dat in vele gevallen de afhelling in het hoefijzer gemist kan worden. Zij meent echter, dat aan een hoefsmid, in het bezit van het Rijksdiploma, toch zeer zeker den eisch gesteld mag worden dat hij *in staat is* een behoorlijk practisch bruikbaar hoefijzer *met afhelling* te maken. Er blijven toch altijd gevallen, dat een afhelling *noodzakelijk* is.

Bovendien is de commissie van oordeel, dat het absoluut laten vervallen van de afhelling een achteruitgang der smeedkunst tengevolge heeft, welke zij niet wenschelijk acht. Hoewel wij ons dus op het standpunt stellen, dat bij verschillende normale en abnormale hoeven de afhelling in het ijzer vervallen *kan* en in die gevallen de exameneandaat gerechtigd is een ijzer te maken zonder afhelling, blijven er ongetwijfeld gevallen dat het niet aanbrengen van een afhelling als „fout” aangerekend moet worden. Voor den candidaat worden o.i. de examen-moeilijkheden vergroot, daar hij zelf nu moet beslissen of een afhelling aangebracht moet worden ja, dan neen. Uit bovenstaande blijkt voldoende, het standpunt der commissie t.o.v. de exameneischen.

Het vraagstuk op zichzelf acht de commissie voor een *goed onderlegd ervaren hoefsmid*, die een zelfstandig oordeel heeft, niet van groot belang; hij weet goed of voor een bepaalde voet een ijzer met of zonder afhelling gewenscht is.

Een leerling zal echter daarmede meer moeite hebben, terwijl ook het gevaar niet onderschat moet worden dat in sommige gevallen door hem een z.g. Deutsche draagrand gemaakt wordt.

Wij moeten overigens waarschuwen tegen een te ver doorgetrokken vergelijking van een ijzer zonder afhelling met het ijzer van Stark-Guther. Bij dit laatste beslag toch, wordt de lichaamslast over een veel grooter oppervlak verdeeld en zal dus minder kans geven op drukkingen. De conclusies waartoe onze commissie komt, zijn als volgt te formuleeren:

Een hoefsmid aan wien het Rijksdiploma uitgereikt wordt, moet in staat zijn een hoefijzer met afhelling te vervaardigen. In een groot aantal gevallen kan de afhelling vervallen, zulks voor ieder geval op zichzelf te beoordeelen.

Namens de commissie, in margine genoemd:

(w.g.) H. M. Kroon.

Het Bestuur van de Vereeniging heeft mij verzocht bovenstaande van een onderschrift te voorzien. Het doet het Bestuur van de Vereeniging een groot genoegen, dat de Examencommissie tot de conclusie is gekomen, dat in een groot aantal gevallen de afhelling vervallen kon.

Ook het Bestuur is van meening, dat een hoefsmid met Rijksdiploma in staat moet zijn een behoorlijk practisch bruikbaar ijzer met afhelling te maken, daar deze in enkele gevallen noodig is.

Het *absoluut laten vervallen der afhelling* is door de onderwijzer-hoefsmeden dan ook nimmer gevraagd of voorgestaan.

Verder is het geenszins de bedoeling geweest, het onderwijs op de cursussen door het minder toepassen der afhelling te vergemakkelijken. Integendeel, het bestuur is het met de Examencommissie eens, dat de moeilijkheden worden vergroot.

Ook wij zijn van meening, dat er altijd gevallen overblijven, waarbij afhelling noodig is. Doch *alleen dan*, wanneer de voeten te kort besneden zijn, of wanneer deze te veel zijn afgesleten op den weg, zooals bij onbeslagen paarden of bij het verloren raken van een ijzer, zoodat de zool te veel is verzwakt.

Wij zouden dat dan echter onder *abnormaal* beslag willen rangschikken.

Voor het *juist* besnijden, wordt bij een beslag zonder afhelling meerdere ervaring en vooral, een goed inzicht op de lengte van den voet vereischt. Met de bespreking van dit onderwerp op de Algemeene Vergadering en met bovenstaande verzoek aan de Examencommissie werd dan ook alleen bedoeld, *een verbetering van de beslagmethode in 't algemeen*. Vanzelfsprekend is daar het hoefbeslag-onderwijs ten nauwste bij betrokken. En nu wij de examencommissie hierbij aan onze zijde zien, juichen wij dit ten zeerste toe.

Namens het Bestuur:

H. Vossers, Secr.

Onderstaand adres werd d.d. 4 Juni '32 door de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag aan den Minister van Economische Zaken en Arbeid gericht.

Aan een 14-tal verschillende organisaties werd verzocht een adhaesiebetuiging op genoemd adres aan den Minister te willen toezenden.

Namens het Bestuur:

H. Vossers, Secr.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Economische Zaken en Arbeid.

Geven met verschuldigden eerbied te kennen:

de ondergeteekenden M. Ritsema te Appingedam en H. Vossers, resp. voorzitter en secretaris van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland, goedgekeurd bij Kon. Besluit van 20 Febr. 1918 no. 25, vertegenwoordigend het Bestuur van bovengenoemde vereeniging domicilie kiezend ten huize van den secretaris, M. A. de Ruyterstraat 21b,

dat zij kennis hebben genomen van het besluit om den cursus tot opleiding van Onderwijzers in practisch hoefbeslag voor den tijd van één jaar stop te zetten:

dat, niet alleen door de Onderwijzers in Practisch hoefbeslag deze bezuinigingsmaatregel ernstig wordt betreurd, doch alle belanghebbenden, de geheele landbouwende en paarden gebruikende bevolking met de Be-

sturen der Landbouworganisaties, Stamboeken, Harddraverijverenigingen en Landelijke rijverenigingen zijn overtuigd van het nadeel, dat door het ontbreken van het voortgezet onderwijs voor hoefsmeden in de toekomst zou ontstaan;

dat, de cursus voor onderwijzers-hoefsmeden niet alleen beschouwd moet worden als een instituut om te voorzien in de behoefte van onderwijzend personeel, aan hoefbeslagcursussen;

dat, genoemde cursus in Nederland de eenigste vorm van voortgezet onderwijs is voor hoefsmeden;

dat, het ons voorkomt een algemeen belang te zijn, om bij wederopleving van den paardenhandel, de fokkers over prima fokmateriaal moeten kunnen beschikken, dat een nauwgezette hoefverpleging vereischt;

dat, hiervoor noodig is, over het geheele land verspreid, een corps goed onderlegde hoefsmeden, om daarbij hun onontbeerlijke hulp te verleen.

redenen, waarom wij ons eerbiedig tot Uwe Excellentie wenden, met het verzoek om met ingang van 1933 genoemden cursus weder te doen aanvangen.

't welk doende, Namens het het Bestuur van de Vereeniging
van Onderwijzers in practisch hoefbeslag.

(w.g.) M. Ritsema, voorz.

(w.g.) H. Vossers, secr.

Utrecht, 4 Juni 1932.

MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

Deze maand zijn geslaagd voor het examen van hoefsmid de volgende reserve-hoefsmeden: J. Betten, M. J. Bourgogne, J. M. Vriens, G. A. van Ommeren en A. de Waal.

Verder de dienstplichtigen der Cavalerie: J. J. Kroeze en H. Wentink.

Aan allen is een diploma uitgereikt en zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

INGEZONDEN STUKKEN.

ERVARINGEN OP KEURINGEN.

Mijnheer Koelman,

Trots mijn duidelijk schrijven in de Maart-aflevering van De Hoefsmid, meen ik allereerst te moeten opmerken, dat uit uw tegenbericht in de Mei-aflevering blijkt, dat U mij niet te best hebt begrepen, al beschikt U over zooveel ervaringen. (Allereerst wil ik U uit den droom helpen, dat ik de kinderschoenen ontgroeid ben en den 40sten zomer te pakken heb).

Dat ik de opleiding voor onderwijzer gelijk stel met die van Ingenieurs, Leeraren H.B.S. en dergelijke, is geheel verkeerd gezien; ik schreef dat

daar momenteel ook overvloed van is en er zoude heel wat stof opwaaien, als al deze scholen werden geloten. Het was mijn bedoeling, even naar voren te doen komen, dat dergelijke scholen de regeering heel wat kosten.

Dat de cursus ter opleiding van onderwijzers thans is stopgezet, is zeer betreurenswaardig; het wijst op een alleszins moeilijken tijd, die met den dag slechter wordt. Als U mij afvraagt: zijn er momenteel onderwijzers genoeg om lessen te geven, beaam ik dit onmiddellijk, doch dat sluit niet in dat er altijd menschen zijn die, ongelet ons nooit genoeg gewaardeerde vak, toch de kosten er aan wagen om hun kennis te verrijken. Dat ik de zaak verkeerd heb aangepakt is best mogelijk, doch ik vraag mij af hoe kan men iemand over hoefbeslag iets leeren, als zij niet weten wat daar aan vooraf gaat, b.v. de hoorngroei, het inwendige van den hoef, de bloedsomloop van den hoef en alles wat daarmede samenhangt. Wanneer men dit onder de knie heeft, dan pas kan men gaan begrijpen waartoe een goed hoefbeslag dient, en waarom het zoo moet worden aangelegd. Wat een voorrecht voor u dat u zulke sympathieke menschen in uw omgeving hebt, die zooveel weten over het hoefbeslag en zich willen laten onderrichten door iemand, die *zooveel* ervaring heeft en over tallooze relaties beschikt.

Wat de opleiding voor dierenartsen betreft, deel ik u mede, dat op den cursus voor onderwijzers deze studenten ook in het laatste semester van voornoemden cursus door de adspirantonderwijzers werden onderricht in het besnijden, passen en onderleggen van een ijzer. Het zou toch wel als een unicum worden beschouwd, als een dierenarts gelijk kon staan met een hoefsmid, die van zijn 14e jaar af is opgeleid in het smidsvak, dat is absoluut onmogelijk. Maar dat men onder de dierenartsen menschen aantreft, die een zeer goeden kijk op de zaken hebben, daar zou ik weer staaltjes van op kunnen noemen. Dat er dierenartsen zijn wier ambt door de wet wordt beschermd, daar zij anders hun functie niet mochten vervullen is misschien wel mogelijk, doch ik heb dergelijke nog nimmer ontmoet, dit komt misschien ook wel door mijn zeer jeugdigen leeftijd en mijn weinige ervaring.

Wat betreft de leerlingen die slaagden en groote prutsers waren, merk ik op, dat u ten eerste de kroon van de examencommissie schandelijk neerhaalt, en ten tweede dat u als man van ervaring had moeten zorgen dat zulke groote prutsers niet aan het examen hadden kunnen deelnemen. Ik heb, dank zij mijn jonge ervaring, nog niet de eer gehad, dat ik een mijner leerlingen voor hun d. . . moest schoppen. Zulke menschen gaan bij mij niet op, die worden door mijn nooit volprezen leider van den cursus en door mij van het examen afgehouden. Op mijn vorigen cursus had ik dezulken niet en op dezen ook niet, zooals u zult kunnen merken uit hetgeen daarover in de Mei-afl levering staat vermeld.

Ook ben ik niet tevreden over uwe aanhaling van de ongeloofelijke staaltjes, die u opgedaan hebt op uw inspectiereizen. Gaarne had ik feiten gelezen, om daarmee meteen mijn kennis zoo mogelijk te verrijken. Dat u voor het algemeen belang op komt vind ik prachtig; ik heb dit ook altijd gedaan, voorzoover mijn vermogen dit toeliet, zelfs wel met finanticele offers mijnerzijds; vooaal op het terrein van de B. S. P. N.

U schijnt al maar te hameren op ervaring en vakkennis en ervaring in het maatschappelijk leven; ik neem u dat niet in het minst kwalijk, doch u kunt mijn ervaring op beider terrein nooit beoordeelen in den enkelen keer dat ik ter vergadering aanwezig was. Ik zal u in het kort hier iets van mededeelen.

Op 12-jarigen leeftijd werd ik van de school gehaald en bij mijn vader in de smederij geplaatst. Mijn vader, de eenvoud zelf, een man die zich alleen thuis gevoelde in zijn werk en met alles wat daarmee samenhangt, was een optima forma vakman, wat ik met bewijzen kan steunen; hij is voor zijn werk op landbouwgebied meermalen bekroond geworden. Hij was een ouderwetsch hoefsmid en om mij op te leiden naar de toen geldende eischen, werd ik op 19-jarigen leeftijd naar den Haag gezonden om een cursus te volgen in hoefbeslag onder leiding van wijlen Majoor Lameris. Toen in 1919 het Rijksdiploma aan de beurt kwam, heb ik mij aan het examen onderworpen en ben geslaagd. Na 9 jaar hard te hebben gewerkt en veel aan het hoefbeslag te hebben gedaan, werd door mij een cursus gevolgd ter opleiding als onderwijzer in hoefbeslag. Direct daarna werd door mij les gegeven aan den cursus in hoefbeslag te Dordrecht, met het gevolg, dat alle leerlingen zijn geslaagd. Thans heb ik weer een cursus en ik mag met genoegen op mijn werk terugzien. Na uiterste krachtinspanning mijnerzijds is het mogen gelukken zelfs van den meest onkundige een behoorlijk hoefsmid te maken. Daar komt bij, dat ik af en toe zonder medeweten van mijn leerlingen hun werk controleer of zij den ingeslagen weg volgen. Ik had op dezen cursus een leerling, die opgeleid was door een onderwijzer wien de kroon der grijsheid al ettelijke jaren siert en die ook te Utrecht zakte. Met het begin van den cursus had bedoelde leerling nog al wat af te geven op de examencommissie te Utrecht, doch na een paar lessen ging deze ziekte al over.

De leergang van den cursus te Dordrecht was volgens hem op een heel andere leest geschoeid dan waar hij voordien was opgeleid. Wilt u bewijs, dan zal ik u dit persoonlijk schrijven; de naam van den leerling en ook waar hij was opgeleid. Het past mijns inziens niet, om in een blad alles openbaar neer te zetten; dit kan een anders reputatie geheel naar beneden halen en ik heb geen idee dit te doen. Wat hier mijn zaak betreft, deel ik u mede, dat ik bijna uitsluitend hoefbeslag doe en ook mijn personeel, zoodat ik hier al aardig wat voeten onder handen gehad heb en nog dagelijks in mijn handen krijg. Hier in Dordrecht komen paarden op beslag van zeer uiteenloopenden aard: sleepers, tuigpaarden, stalhouders-, ren- en springpaarden, ponny's en al wat maar op den aardbodem leeft is hier te zien en te beslaan. Hoewel ik hetzelfde karakter draag van wijlen mijn vader en weinig praat als het niet noodig is, meen ik te moeten opmerken, dat ik ook al een weinig ervaring heb van het hoefbeslag. Dat u mij in uw alinea's als zalf op de door u geslagen wonden aan mijn adres (naar u misschien meent) mij een goed spreker noemt, merk ik op, dat ik dat zeer belachelijk vind; ik word heusch niet gaarne een pluim op de muts gestoken en ga gaarne mijn ingeslagen weg voort zonder geprezen te worden.

Nu ik toch aan het schrijven ben, komt het er op een blaadje papier niet

aan en moet er mij nog iets van het hart. Van een man met ervaring als de heer K. vind ik het verschrikkelijk, dat er nooit op een door hem gegeven cursus een levend paard is geweest. Ik kan mij zooiets niet indenken. Wat het kost, dat kost het, paarden zijn er bij mij, vooral het eerste gedeelte van den cursus. Er zijn dezen cursus te Dordrecht 28 paarden beslagen, verdeeld over 14 lessen; dan pas kan men z'n leerlingen het noodige bijbrengen.

De tweede helft van den cursus ook nog en een paar lessen levende paarden en door afwijkend beslag aan doode hoeven, terwijl op de twee laatste lessen van het tweede semester hetzelfde werk wordt gedaan als in Utrecht op het examen; dan is er van een cursus wat te verwachten. Dat door u het werk der leerlingen steeds werd geprezen als zijnde goed, is voor mij een paradox. Mijn leerlingen weten nooit hoe ik over hen denk; wel maak ik veel aanmerkingen op hun werk tot het laatste oogenblik toe, al moet ik met een lantaarn een foutje zoeken. Dit prikkelt de leerlingen steeds hun best te doen met als eindresultaat goede vakmensen, die een diploma waard zijn en die het niet om het stukje papier, maar om de vakkennis te doen is. Ik hoop op den door mij ingeslagen weg voort te gaan en steeds deze richting te volgen en ik weet zeker, dat noch een van mijn oud-leerlingen noch anderen mij ooit iets voor de vreten zullen werpen zooals u thans is gedaan door een oud-leerling van u.

Ik ga eindigen en deel den heer K. mede, dat ik depenerbijneerleg, daar mijn tijd te kostbaar is om over deze zaken nog meer te schrijven, niet uit gebrek aan voorraad, want ik heb als het noodig is nog genoeg, doch ik vind het zoo welletjes.

Dordrecht, Juni 1932.

P. de Klerk.

Hooggeachte Redacteur,

Vergun ons een kleine plaatsruimte om den heer Tangelder op zijn artikeltje over de voorbereidende cursussen van antwoord te dienen.

Het bestuur der Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag betreurt het ten zeerste, dat de heer Tangelder gemeend heeft op deze wijze zijn meening over de voorbereidende cursussen te moeten uiten.

Geachte schrijver heeft op de Algem. Verg. zijn meening reeds kenbaar gemaakt en vond toen totaal geen bijval. Op andere plaatsen hebben deze voorbereidende cursussen wel degelijk een goed resultaat opgeleverd.

Het is ons dan ook niet duidelijk, welk nut de heer Tangelder er in ziet te willen afbreken, wat anderen met moeite hebben opgebouwd, zonder er iets beters voor in de plaats te stellen. De voorbereidende cursussen zijn toch ingesteld, omdat de aspirant-cursisten voor de gewone cursussen thuis geen hoefijzers meer leerden smeden. De algemeene smeedvaardigheid is sindsdien nog steeds achteruit gaande, doordat het smidsbedrijf zich meer en meer wijzigt.

Welke jongeman van 20—22 jaar kan zich tegenwoordig uitgeven als vuurwerker? Wij zullen het woord „goed” dan nog maar weglaten.

Zou ook de heer Tangelder wanneer hij nog eens rustig hierover wil na-

denken, niet tot de conclusie kunnen komen, dat het geleerde op de voorbereidende cursussen en de verlenging van de gewone cursussen nog maar *een zeer klein* tegenwicht vormen, met de ervaring en routine, die de oudere smeden vroeger in de practijk konden verwerven.

Van den dag af dat een smidsjongen bij het vak komt, is hij eigenlijk al in voorbereiding voor het werk, dat hem als zelfstandig hoefsmid wacht. Ook de gewone cursussen zijn daarvoor een voorbereiding. Wij moeten *niet* zeggen: de voorbereidende cursussen zijn ongewenscht, omdat op een enkele plaats het resultaat niet evenredig was aan de voortvarendheid van den onderwijzer.

De heer Tangelder zegt, dat deze cursussen bij hem spoedig waren verlopen wegens slechte opkomst. Wij zouden den heer Tangelder willen antwoorden: Beschouw de voorbereidende cursussen als een zeef. Wees blij, dat U in de voorbereidende cursussen het middel hebt, om minder ambitieuze leerlingen of ongewenschte elementen van de gewone cursussen af te houden. Deze worden bij toelating op de gewone cursussen toch ook nooit goed. Gedurende den voorbereidenden cursus heeft de onderwijzer toch veel meer gelegenheid om te zien wat er in zit, dan op een enkelen toelatings-examendag.

Nog een reden, waarom de voorbereidende cursussen *noodzakelijk* zijn, is onze overigens goede sociale wetgeving. Ons zijn gevallen bekend, dat een patroon zijn knecht in de gelegenheid stelde na werktijd zich te oefenen in abnormaal beslag op doode hoeven. Hij gebruikte daartoe van zijn patroon (gratis) ijzer, kolen, nagels, gereedschap en licht. Het gevolg was een bekeuring van de arbeidswet en f 5.- boete.

Zoo'n patroon vindt de voorbereidende cursussen voor het leeren maken van hoefijzers en de verlenging van de gewone cursussen voor het beoefenen van abnormaal beslag zeker niet onnoodig of zelfs ongewenscht.

Ten slotte nog deze opmerking: Smeden die een Rijksdiploma willen halen en daarvoor in totaal 52 cursusedagen te veel vinden, laten deze dan maar weg blijven. Het gehalte zal er beter door worden. Geachte heer Tangelder, alle achting voor Uw wellicht goed bedoelde uitingen, voor Uw ambitie als vakman en als goed lid van onze Vereeniging. Echter een verzoek: Schaar U aan de zijde der bouwers en *niet* bij de sloopers. U bewijst het hoefbeslag-onderwijs daarmede een dienst.

Namens het Bestuur,

H. Vossers, Secr.

M. de R.

Met eenige verbazing las ik in „De Hoefsmid” van 15 Mei 1932 het oordeel den heer J. A. Tangelder over voorbereidende cursussen in hoefbeslag. Ik moet dan direct beginnen te beweren, dat ik *lijnrecht* tegenover dezen geachten collega sta. Daar ik dezen winter een voorbereidenden cursus van 12 lessen heb gegeven, meen ik hiervoor gegronde redenen te hebben.

De heer Tangelder beweert, dat op een voorbereidende cursus niet veel is te bereiken, want zegt hij, na 5 à 6 lessen verlopen ze spoedig wegens slechte opkomst, enz.

Tot mijn genoegen kan ik mededeelen, dat ik een cursus had met 10 leerlingen en dat op die 12 lessen slechts *een* leerling *een* keer heeft gemankeerd. Dus ik kan gerust beweren, dat deze cursus met veel ambitie is gevolgd.

Toen de cursus was afgelopen, zijn wij hier direct begonnen met een gewonen cursus; eenige van de leerlingen van den cursus waren nog te jong om hierop geplaatst te worden en werden er een paar bij genomen, welke geen voor-cursus hadden genoten. Het spijt mij zeer, dat de heer Tangelder niet bij mij in de buurt woont, anders zou ik hem uitnoodigen eens een kijkje te komen nemen op onzen cursus, betreffende de vorderingen der leerlingen *met* voor-cursus en *zonder*.

Ik ben er van overtuigd dat zijn oordeel dan wel eenigszins gewijzigd zou worden. Mijn meening is dat in den tegenwoordigen tijd, waar in de meeste smederijen bijna geen hoefijzers meer worden gemaakt, een voor-cursus van zeer veel belang is. Waar tegenwoordig het percentage der geslaagden voor het Rijksdiploma aanmerkelijk daalt, is het mijn overtuiging, dat in deze richting goed werk kan worden verricht.

Wachtum.

H. Scholten.

ERVARINGEN OP KEURINGEN.

Geachte Heer Redacteur,

In de Mei-aflevering van „De Hoefsmid” ontmoette ik een stukje van den heer H. van het Kaar te Winkel en een onderschrift van de Redactie, waarin voorkomt, dat de Redactie *m e e n t* de discussie over dit onderwerp te moeten sluiten.

Daar echter door mij in mijn geplaatste stukje den naam van den heer v. h. Kaar in het geheel niet is genoemd en wat eventueel aan zijn adres zou zijn gezegd, bevatte: „dat het aanbrenge*n* te Utrecht bijzonder is tegengevallen en meer niets, en de heer v. h. Kaar in zijn stukje meerdere onwaarheden naar voren brengt rechtstreeks aan mijn adres, verzoek ik UEd. alsnog dit stukje te willen doen plaats*en*, waarvoor ik UEd. alsdan beleefd dank zeg.

Geachte Heer v. h. Kaar,

Graag wil ik U even van antwoord dienen op Uw geplaatst stukje in de Mei-aflevering van De Hoefsmid en wil U aldaar op den voet volgen.

U vraagt of het dan zoo erg is, dat U in Utrecht verteld heeft, dat er tijdens den cursus nooit een levend paard te behandelen geweest is. Dat U dit verteld heeft is gerust zoo erg niet, doch het feit van aanbrenge*n*, dat is mij bijzonder tegengevallen, anders heb ik daarover niets geschreven.

Wat betreft mijn mededeeling, dat hier moeilijk paarden voor den cursus te krijgen waren en waar U van zegt: „met een beetje goeden wil was er toch wel voor een enkele keer een paard te vinden geweest.”

Hierop wil ik U berichten, dat voor dit doel in de plaatselijke bladen per advertentie is medegedeeld, dat aan den cursus paarden konden worden beslagen voor den halven prijs, doch het resultaat hierop is U bekend.

Mogelijk zult U nu zeggen, dan had U wel paarden van Uw eigen zaak kunnen nemen, doch geachte heer, daar dankte ik wel hartelijk voor, omdat zoo U zelf wellicht wel weet, bij mij vijf gulden voor een beslag betaald wordt.

Gaat nu zelf eens na, wat dit mij gekost zou hebben, wanneer ik daar aan had voldaan. Wanneer ik U allen eens drie paarden had laten beslaan, zou er allicht nog gezegd worden, wij hebben er maar drie levende paarden beslagen. Mogelijk, dat anderen zoo gek zijn, doch zoover heeft Koelman het nog niet gebracht.

Dan schrijft U: „dat het U vaak heeft verwonderd, dat er totaal geen samenwerking was tusschen den practischen en theoretischen leeraar.

Geachte heer v/h. Kaar, dit valt geheel naast mij neer, want ik kan er toch niets aan doen, dat de theoretische leeraar nooit bij de practische lessen aanwezig geweest is, trots de onderlinge verstandhouding tusschen ons niets te wenschen overliet.

Dan schrijft U: „De onderwijzer dient te weten, hoe de cursus geleid moet worden.

Nu geachte heer, maakt U zich daar maar niet ongerust over, dat weet ondergeteekende nog wel. Wat ik U geleerd heb, heb ik in Utrecht geleerd; dat er echter te Utrecht voor 't examen iets anders gevraagd wordt, is niet de schuld van mij, doch wel van de examencommissie, want die dient den eventueelen leeraren kennis te geven van wijzigingen aan de eischen toegebracht ¹⁾.

Over dit onderwerp is dan ook reeds op de vergadering van Onderwijzers eveneens gesproken. Toch moet U niet denken geachte heer v. h. Kaar, dat deze veranderingen in de eischen U zoo zeer parten hebben gespeeld. U haalt nu zelf nog drie andere leerlingen aan, die gesterkt waren door de beweringen van mij, en daardoor er zeker van waren te zullen slagen.

Nooit heb ik gezegd, dat U of een der anderen zeker zou slagen, doch wel dat U het gemakkelijk zoudt kunnen halen. U zelf zal toch ook niet gedacht hebben, evenmin als ondergeteekende, dat U het minste aantal punten van Uw vieren, en dat v. S. het hoogste aantal punten zou behalen. Wanneer U mijn ondervindingen op examens, welke ik aan den heer de Klerk in mijn stukje in de Mei-aflevering mededeelde, eens naleest, zou het dan ook niet kunnen wezen, dat het met U ook op de een of andere manier zoo gegaan is.

Dan vraagt U, waren wij dan allen: „ongeschikt door eigen schuld?” Door mij is geschreven, dat zij, die thuis niet in toepassing brengen, wat zij op de les geleerd hebben, een diploma moesten ontvangen, waarop met dikke letters staat vermeld: „ongeschikt door eigen schuld”.

¹⁾ Het is mij niet duidelijk wat de heer Koelman hiermede bedoelt. Daar ik van den aanvang af secretaris ben geweest van de examens voor het Rijksdiploma van Hoefsmid, zoo ben ik in deze bevoegd om mede te spreken en verklaar, dat *nooit* afgeweken is van de statuten, welke ministerieel zijn vastgesteld voor deze examens en dat elke wijziging in de examen-eischen steeds vooraf aan de goedkeuring van den minister werd onderworpen en daarna in den breede kenbaar werd gemaakt. G. H.

Daar U echter zelf mededeelt, door het volgende te schrijven: „Uwe raadgevingen heb ik (en de andere cursisten denklijk ook wel) steeds zoo-veel mogelijk in de practijk toegepast,” is, dunkt mij, duidelijk genoeg, om zelf deze vraag te beantwoorden en ga ik ook hierin vrij uit. Dat ik tegen een cursist gezegd heb „ik kan je niets meer leeren,” is een zeer groote onwaarheid en kom ik daar dan ook sterk tegen op.

Dan hebt U het nog over „waardevolle inlichtingen, welke U gekregen hebt” en waaraan U volgens *Uwe* gedachten te danken hebt, dat U in November geslaagd zijt.

Een dezer waardevolle inlichtingen, geachte heer v. h. Kaar, was het model van het ijzer, maar hebt U zelf niet bij mij erkend, dat er niet één hoof in heel onze omgeving te vinden is, die dat model heeft. Persoonlijk heb ik later een model vóór- en achterijzer te Utrecht aangevraagd en verkregen en deze zijn nog in mijn bezit.

Wanneer men nu deze modellen vergelijkt met de modellen, welke ik op den cursus van onderwijzers te Utrecht heb gemaakt en door een stempel van goedkeuring zijn gemerkt, op advies van denzelfden persoon, waarvan U die waardevolle gegevens hebt ontvangen, dan zal ook U dit geval zeer *zonderling* toeschijnen, doch hierover is het laatste woord nog niet gesproken, daar hierdoor de meer oudere onderwijzers de dupe van zouden worden.

Dan schrijft U ten slotte: „De heer K. behoeft mij daarom ook niet van ondankbaarheid te beschuldigen.” Ook dit is een groote onwaarheid, daar over *dank* in het geheel niet is gesproken. Wel heb ik geschreven, dat U van Uw *slagen* mij geen *kennis* hebt gegeven.

Uwe reeds eerder genoemde mede-cursisten hebben dit echter *wel* gedaan en zijn mij later persoonlijk komen bedanken en gaven hierdoor blijk, Uw standpunt in dezen toch niet te deelen. Uw dank echter gun ik graag aan een ander, aan wien U *meent* dat deze toekomt.

Geachte heer v. h. Kaar. U ziet dat van Uw verweer niet veel waarheid overschiet en volgens mijn meening zijt ge een beetje te vlug van stapel geloopen; lees in den vervolge alles goed en meerdere malen en wanneer U schrijft, lees ook dat meerdere malen over zoo mogelijk met een tusschen-pooze van een of twee dagen; mogelijk dat dan meer klaren wijn door U wordt geschonken.

Allmaar, Juni 1932.

T h. A. K o e l m a n.

Daar de heer K. zich ten onrechte aangevallen beschouwt, eischt de billijkheid hem dit verweer toe te staan.

G. H.

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

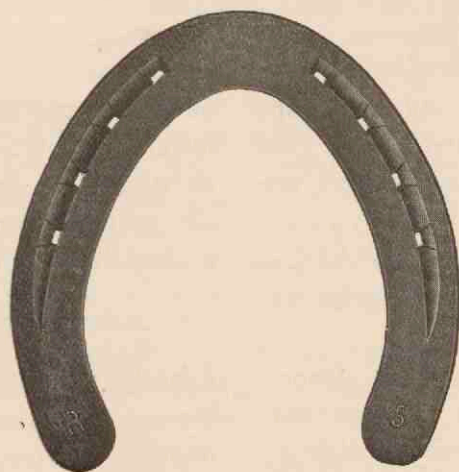
Overtuigt U

**„IMPERATOR“
RUBBER HOEFSCHOENEN**

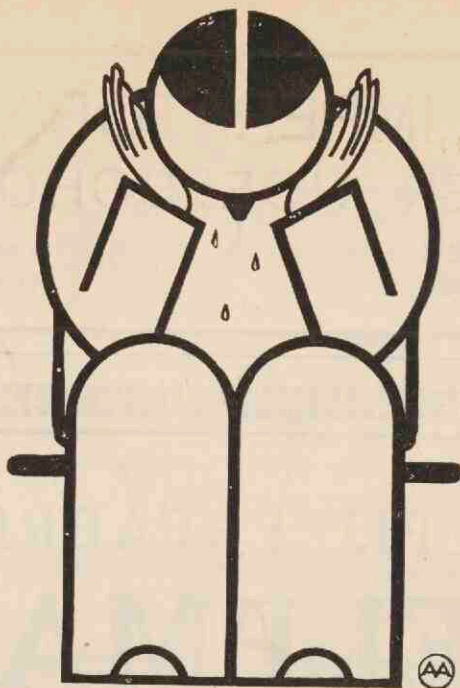
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

**HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN**

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

**En De Man treurde zeer . . .
omdat zijn advertentie niet voldoende
succes had**

● Omdat zij stil en onopgemerkt gestorven was. Na een kort leven. Te kort om opgemerkt te worden. . . .
Bent U er zeker van dat Uw advertentie **niet** nutteloos gestorven is?

Laat uw advertentie langer leven dan den tijd van een haastigen blik. Zorg, dat zij

gelezen **moet** worden. Dat zij telkens en telkens weer onder de oogen van uw lezer komt. Op oogenblikken, dat hij tijd en lust heeft om te lezen . . .

Met andere woorden:

Adverteer in een periodiek!
Vervijf, vertienvoudig de waarde van uw advertenties!

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE EEN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 5.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Mededeelingen uit de praktijk. — Nederlandsche Officieren naar de Olympische Spelen te Los Angeles. — Ingezonden stukken. — Nationale Trekpaardtentoonstelling te 's Hertogenbosch. — Korte Mededeelingen. — A s. Hengstenkeuringen, Concoursen Hippique en Draverijen. — Advertentiën.

MEDEDEELINGEN UIT DE PRAKTIJK.

We weten, dat het hoefmechanisme voor een goede instandhouding van den hoornschoen en van de inwendige deelen onmisbaar is.

Het bevordert de bloedeirculatie, wat noodig is ook voor den hoorngroei.

Zonder het hoefmechanisme zou het paard niet voor alle diensten geschikt zijn, de hoeven zouden de groote schokken waaraan zij dikwijls blootgesteld zijn niet kunnen weerstaan.

Echter treden gedurende een beslagperiode, juist door de werking van het hoefmechanisme, aan den hoef veranderingen op, die grooter zijn naarmate de draagvlakte in het achterste gedeelte kleiner is.

Hoe sterker de hoef in het achterste gedeelte is en hoe meer punten van aanraking daar bestaan tusschen hoef en ijzer, hoe grooter de weerstand zal zijn tegen de wrijving op het ijzer en hoe minder de verzendraagrand afslijt.

Het streven moet er daarom op gericht zijn, bij het besnijden de draagvlakte van de steunsels en de zooltakken in hetzelfde vlak te brengen van den draagrand van den hoornwand.

Het besnijden van de geheele ondervlakte hangt hiermede samen. Een sterke hoornzool in de voorste helft, bevordert een sterken draagrand naar achteren.

Wordt de hoornzool te veel besneden (zoogenaamd uithollen), dan droogt de hoornzool spoedig uit, de zoolhoorn brokkelt af, wat een breede draagvlakte uitsluit.

Doordat de verzenen spoedig afslijten, ontstaat er een sterke druk tegen dat gedeelte van den draagrand waar de zijgedeelten in de verzenen overgaan. Door de schuine richting van den hoornwand wijkt deze naar buiten uit, waardoor de verbinding van den hoornwand en de hoornzool ter plaatse

verboken wordt, en losse wand ontstaat. De hoof wordt aan den draagrand wijder, het ijzer moet ruimer gepast worden, waardoor de draagvlakte naar binnen verkleind wordt.

Doordat nu de draagrand van den hoornwand, doordat hij los ligt van de hoornzool, min of meer verschrompelt, komt de dracht in het achterste gedeelte hoofdzakelijk neer op den *verzenhoek*.

Dit zal vooral bij paarden die veel in snelle gangen gereden worden aanleiding kunnen geven tot tijdelijke, doch ook tot blijvende hoofgebreken. Kunnen ondergeschoven verzenen hier een gevolg van zijn? En nu we toch een vraag stellen (de meeste hoefsmiden zullen willen erkennen dat er zich vragen kunnen voordoen waar ze geen antwoord op weten), nu we toch een vraag stellen nog dit:

Het komt bij springpaarden meermalen voor, dat zij weigeren de hindernissen te nemen. Men zegt dan dat het paard het springen moede is. Echter hebben we bij het beslaan dan meermalen waargenomen dat de hoeven pijnlijk waren. Dit merkt men dan vooral bij het onderslaan van het ijzer. Kan het nu zijn dat het paard deze pijn ook gevoelt bij het neerkomen over de hindernis?

En kan in verband hiermede de hoof vooral in het achterste gedeelte meer ondersteuning, dus een bredere draagvlakte eischen?

Moge dan dit stukje er ook een steentje toe bijdragen om z.m. te komen tot een vastere grondslag waarop het hoofbeslag opgebouwd worde; opdat in de praktijk gezocht moge worden datgene, wat ons in onzen leertijd aan de militaire hoefsmidschool door onzen hooggeachten leeraar F. Lamèris steeds voor oogen werd gehouden, n.l.

Zoek het in de breedte en niet in de dikte.

Legerpl. Oldebroek, Juli '32.

S.

Daar het de bedoeling van den schrijver is een discussie over zijn mededeelingen te openen, wil ik gaarne een begin maken en de 2e door hem gestelde vraag bespreken.

Deze 2e vraag luidt: „kan het nu zijn dat het paard deze pijn, ook voelt bij het neerkomen over de hindernis?” De hier bedoelde pijn gezeteld in de hoeven, is n.l. waargenomen bij het beslaan. — Wanneer de hoefsmid bij het beslaan, pijnlijkeid der hoeven opmerkt, moet voor deze pijnlijkeid natuurlijk een reden zijn en kunnen o.a. verschillende inwendige deelen van den hoof hiervoor in aanmerking komen; bij het inslaan van de nagels, het omnieten of bij de verdere bewerkingen van den hoof kunnen deze deelen tijdelijk pijnlijk aangedaan worden.

Dit is natuurlijk zeer algemeen gezegd en alleen ter plaatse zou men voor elk geval afzonderlijk door een nauwkeurig hoofonderzoek een differentiatie kunnen trachten te vinden.

Wel ligt de conclusie echter voor de hand dat bij zoo'n paard, dat bij de bewerkingen van het beslag pijnlijkeid verraadt, bij elke buitengewone belasting van den hoof, deze pijnlijkeid ook zal vertoonen. Een buitengewone belasting treedt nu o.a. op wanneer een paard springt en op de

voorhoeven neerkomt; dan toch wordt de neerkomende voorhoef zeer sterk belast, niet alleen met het geheele lichaamsgewicht van het paard, doch vermeerderd naar den aard van den sprong en dus afhankelijk van de hoogte en van de snelheid van de beweging. Een paard met aldus gevoelige hoeven zal van huis uit een angst hebben om te springen daar het van te voren beseft wat het hiervan te wachten heeft; het weigeren om te springen zal in dit geval dus opgevat moeten worden als een vanzelfsprekend verschijnsel om eigen leed te voorkomen. Nu vraagt de geachte schrijver of een meerdere ondersteuning van den hoef vooral in het achterste gedeelte, dus een bredere draagvlakte, als eisch moet worden gesteld.

Het spreekt vanzelf dat wanneer een gedeelte van den hoef bijzonder sterk belast wordt, de draagvlakte hiervan vergroot moet worden en de dracht moet worden overgebracht zooals we dat b.v. bij een balkijzer doen, waar dan de straal bij de belasting van den hoef op het ijzer meedraagt.

Het lijkt mij echter zeer moeilijk om vaste regels te gaan voorschrijven omdat elk afwijkend geval afzonderlijk bekeken moet worden en het ligt juist op den weg van den hoefsmid om aan de hand van zijn inzicht, gebaseerd op een goede vakkennis, en verder naar zijn ervaring, hier de hulpen aan te brengen die verbetering kunnen geven.

Men moet hier echter ook rekening houden met de utiliteit, dus met de wijze van gebruik van het paard en daarom zal het veelal niet mogelijk zijn om bij springpaarden balkijzers of ijzers met veel garnituur te geven. Wij weten dan wel vooruit dat een nauw en kort ondergelegd springbeslag eigenlijk uit den boeze is, doch wanneer het gebruik het eischt moet men eraan voldoen en moet degene die het paard dergelijke diensten doet verrichten, ook verantwoordelijk gesteld worden voor eventueel nadeelige gevolgen die de hoeven hiervan kunnen ondervinden. Een breed ijzer houdt zeer zeker veel meer tegen dan een dik ijzer, men vindt het beste bewijs hiervoor bij de z.g. sleepijzers, die, breed in den toon, het beste voldoen, doch bij jachtpaarden moet men, behalve met den gewichtsfactor van het ijzer, ook terdege rekening houden met het garnituur, dat geen aanleiding mag geven tot klappen, zich vangen of aftrappen van het ijzer.

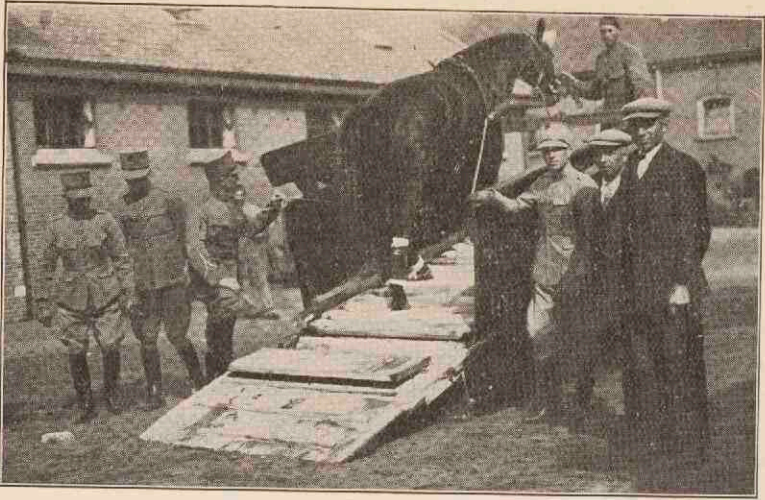
Ik spreek de hoop uit dat meerdere practici van hun gevoelen over het hier door S. behandelde onderwerp en de daarbij gestelde vragen, zullen willen doen blijken hetwelk tot een gedachtenwisseling kan leiden die zeker met belangstelling door de lezers zal worden tegemoet gezien.

G. H.

NEDERLANDSCHE OFFICIEREN NAAR DE OLYMPISCHE SPELEN TE LOS ANGELES.

De tredmolen die werd aangeboden door „Ons Paard” en ten doel heeft de paarden onderweg beweging te geven.

Het idee om een dergelijk toestel op de boot mede te nemen is van den Res. Majoor van Gellicum.

Op de foto ziet men bij photo 1 van links naar rechts: Lt. Jhr. van Lennep, Lt. de Bruine, wr. de Jong, het paard „Henk”, Lt. Pahud de Mortanges, de gebroeders van der Grift uit Baarn, die de paarden het nieuwe werk hielpen leeren en de huzaar Feddema.

Photo 2: aan de buitenzijde de gebroeders van der Grift uit Baarn die behulpzaam waren om de paarden op den tredmolen te leeren loopen. Verder van rechts naar links: de Overste Jhr. Quarles van Ufford, voorzitter van den Ned. Hipp. Sportband, Res. Majoor Labouchère, Lt. Jhr. van Lennep, Lt. Pahud de Mortanges. Op den molen het paard „Henk”, geleid door den huzaar 1e kl. Feddema. Op den achtergrond wr. de Jong.

INGEZONDEN STUKKEN.

*Aan
het Bestuur der Vereeniging van Rijksonderwijzers in
practisch hoefbeslag.*

Waarde Collega's!

Even wil ik nog van antwoord dienen:

Ten eerste: Dat ik geen steun vond op de algem. vergadering van onderwijzers, daarmede is niet gezegd dat geen onderwijzer dezelfde meening is toegedaan of dezelfde ondervinding heeft opgedaan.

Niet allen durven op eene vergadering met open hart voor den dag te komen. Ware dit wel zoo dan zou er in 't algemeen veel meer te bereiken zijn in het vereenigingsleven dan tot heden het geval is.

Ten tweede: Als iemand door zijn ondervinding zijn meening naar voren brengt, dan is zulks m.i. nog geen afbreken van hetgeen een ander met veel moeite heeft opgebouwd.

*

Collega Scholten wensch ik succes en hoop dat hij eenmaal de vruchten moge plukken voor zijne moeite aan de voorbereidende cursussen besteed.

Evenwel zij hier een staaltje aangehaald.

Ik kreeg eens een cursist, die een ijzer moest smeden. Het leek wel een haak voor hekken. Hij bekende nooit een ijzer gemaakt te hebben, maar aangezien de deelname beperkt was, nam ik hem er bij, en na 6 lessen gevolgd te hebben kon hij met den beste wedijveren. Ziehier het axioma: de liefde voor het hoefsmidsvak.

Geachte collega, als men zoo'n 14 jaar onafgebroken aan cursussen heeft gewerkt, dan behoeft men niet meer op tram of bus te stappen om resultaten te zien van genoemden cursus.

Bij een voorbereidenden cursus van 10 lessen van 3 uur met 12 leerlingen aan 6 vuren, dan kan een ieder in zoo'n beperkten tijd een ijzertje leeren smeden om daardoor een beetje handvaardigheid te krijgen. Al kan men hier een weinig mee bereiken dit legt geen gewicht in de schaal voor cursisten die zeer moeilijk lessen kunnen volgen.

Men heeft cursisten die laks zijn, maar er zijn ook nog wel ijverige, bijvoorbeeld wat oudere en daaronder soms patroons. Van deze laatste heb ik er nog twee op mijn cursus, die buitengewoon ijverig zijn om de lessen te volgen. Doch deze werken met leerjongens en kunnen haast de werkplaats niet uit. Ziet, met dezulken moet men ook rekening houden. Men kan deze laatsten niet afwijzen en zij moeten ook in de gelegenheid gesteld worden. Ik laat ze dan thuis maar eenige ijzers meer maken en dan komen ze wel klaar.

Ik zou het volgende voorstel willen doen: Laten we de practische lessen bijv. van 4 op 6 uur zetten met een korten rusttijd. Als we 20 lessen hebben en men heeft jongens, die eenigszins bedreven zijn in het hoefsmidsvak

en ze toonen ijverig cursist te zijn, dan komt men er gemakkelijk mee gereed. Zijn ze niet ijverig dan bereikt men niets al worden de lessen ook tot 50 verlengd.

Ik hoop hiermede mijne meening nader te hebben aangegeven.

Met dank voor de vorleende plaatsruimte,

Duiven.

J. A. T a n g e l d e r.

Aan de Redactie van „De Hoefsmid” — Den Haag.

Nog eenmaal verzoekt ondergeteekende beleefd om het volgende schrijven in „De Hoefsmid” te willen opnemen, teneinde zich tegen de aanvallen van den heer Koelman te kunnen verdedigen. Op mogelijk volgend schrijven van bovengenoemde, zal door mij niet meer worden ingegaan.

Wat den heer K. bedoelt, met „het feit van aanbrengen”, is mij niet recht duidelijk. Door mij is in Utrecht gewoon gesproken over den gang van zaken op onzen cursus. Zoo heb ik gezegd: „Bij ons is nooit een levend paard te behandelen geweest. Onze praktische onderwijzer heeft nooit een ijzer voorgemaakt, alleen verschillende vroeger door hem gemaakte exemplaren laten zien. De theoretische leeraar is nooit bij de praktische lessen tegenwoordig geweest.” Deze feiten zijn waar en zullen door de andere cursisten bevestigd kunnen worden. Dat er werkelijk „gekken” zooals de heer K. ze noemt, bestaan, die ’t kost wat ’t kost, paarden op een cursus hebben, kunt U lezen in het stukje van den heer de Klerk. In Utrecht sprak ik met verschillende jongens van andere cursussen, doch zij allen hadden wel paarden behandeld. Dan heeft U niet alleen „gezegd” dat ik met nog een paar anderen „zeker” zouden slagen, U „schreef” het ook in een brief aan mij. Hierbij Uw eigen woorden. „Ik had verwacht dat U, C. v. L. en P. „zeker” zouden slagen, H. waarschijnlijk, v. S. moest gelukkig zijn, W. had m.i. geen kans”. Zooals U verder schrijft, was het model-ijzer (één mijner waardevolle inlichtingen) geheel anders dan van hoeven uit onze omgeving. Dat heb ik niet alleen bij U erkend, doch ook in Utrecht sprak ik hierover. Dit is juist het punt waar het om gaat. Niet alleen het ijzer, de geheele werkwijze dàar was anders dan bij onzen cursus. Vandaar dat ik schreef: „In Utrecht werd iets anders gevraagd, dan ons geleerd was.” Nu ik door mijn mededeeling in mijn eerste schrijven niet behoor tot de groep „Ongeschikt door eigen schuld”, tracht U mij te plaatsen bij hen, die op het examen een schop voor hun d... moeten hebben. Zeer vereerd, mijnheer Koelman, maar bij deze soort wensch ik mijzelf ook niet ingedeeld te zien. Ik ben niet naar mijn „meening”, doch naar mijn vaste „overtuiging” geslaagd door de hulp van dien anderen persoon. Mijn medecursist waarover ik sprak, heeft mij in bijzijn van nog twee personen gezegd, dat U hem wel wilde helpen, maar niets meer kon leeren. Later heeft deze ook, als antwoord op een vraag van mij gezegd: „Mijnheer K. heeft bericht van mijn slagen gehad, omdat degene die mij geholpen heeft, mij opdracht gaf zulks te doen, daar deze zijn naam absoluut niet genoemd wilde hebben en ook niet wilde weten dat hij mij behulpzaam geweest was.” Hij zal dit alles dus, als het moet, tegen U persoonlijk dienen

te herhalen. Tenslotte wat betreft Uw laatste zinsnede. Ik behoefde heusch Uw schrijven niet te herlezen, om te begrijpen dat U mijn persoon daarin bedoelde. Een naam noemde U niet, maar wel een leeftijd en toevallig was ik de eenige van 30 jaar, de anderen waren veel jonger. Hetgeen ik geschreven heb, behoef ik evenmin meerdere malen te lezen. Alle genoemde feiten zijn waar en ik kan er niets aan doen als de wijn, door mij zóó opgediend, U niet smaakt.

Met beleefden dank voor de plaatsing,

H. van het Kaar,

Winkel.

Discussie gesloten. R e d.

ERVARINGEN OP KEURINGEN ¹⁾.

Onder bovenstaand opschrift verscheen in de aflevering van Juni 1931 eene mededeeling over de voetverzorging, opgedaan tijdens de merriekeuring te Opmeer.

Ondergeteekende heeft hierop eveneens een stukje geplaatst en thans ruim een jaar later prijkt hetzelfde hoofd nog boven ingezonden stukken, doch de inhoud, welke hierin thans wordt verwerkt, is echter van een geheel andere strekking; zelfs levensbeschouwingen worden er thans in naar voren gebracht.

Ja het is al zoo ver gekomen, dat ik er zelfs al een dreigbrief over heb ontvangen.

Als ik een beetje aantrekkelijk was, zou ik er haast van terugschrikken, om iets in „De Hoefsmid” te plaatsen, doch ondergeteekende weet alles nog al naar waarde te schatten en kan ook op dit gebied van ervaring spreken.

In de laatst verschenen aflevering ontmoette ik wederom een schrijven van collega de Klerk en daar ook deze geachte schrijver thans een beetje te vlug van stapel schijnt geloopt te zijn, wil ik ZEd. nog gaarne van antwoord dienen.

Geachte heer de Klerk, wat u, in uw, in de Juni aflevering geplaatst stukje mededeelt over H. H. Vecartsen, zijn mijn woorden niet. U schrijft: „dat er dierenartsen zijn wier ambt door de wet wordt beschermd, daar zij anders hun functie niet mochten vervullen is misschien wel mogelijk.”

1). Wij hebben den heer K alsnog gastvrijheid verleend en dit stuk geplaatst hoewel het weinig nieuwe punten naar voren brengt en de wijze waarop hij tot den heer de Kl. meent te moeten spreken, ons verre van bekoren kan, vooral ook omdat de heer de Kl. medegedeeld heeft van alle verdere discussie af te zien.

Hierin gaat u toch wel al te ver, daar door mij is geschreven:
 „Het is nimmer mijne bedoeling geweest alle veeartsen op één lijn te stellen; er zijn er velen waar ik alle respect voor heb, doch er zijn er ook die van geluk mogen spreken dat hun ambt door de wet beschermd wordt, wanneer het betreft het vak hoefbeslag.”

Was dit immers niet het geval, dan kon de hoefsmid zich op dit gebied ook verder bewegen en uit dat oogpunt kunnen de door mij hierboven aangehaalden van geluk spreken ²⁾.

Dan schrijft u: „Ik heb, dank zij mijn jonge ervaring, nog niet de eer gehad, dat ik een mijner leerlingen voor hun d . . . moest schoppen.

Ook heeft ondergeteekende trots zijn langere ervaring deze eer niet gehad, doch ook d i t zijn mijn woorden niet, doch door mij is geschreven dat ik tot een commissielid zei: „ik *kon* hem wel voor zijn d . . . schoppen zoo verbaasd als ik over zijn werken was.” Terecht schrijft u: „dank zij mijn jonge ervaring, want wanneer u eens een paar cursussen verder zult zijn en u alles aan moet nemen wat zich aanmeldt, om het vereischte aantal leerlingen te krijgen om den cursus doorgang te kunnen laten vinden, zult u wellicht wel tot een andere zienswijze komen.

Dan schrijft u verder: „Ook ben ik niet tevreden over uwe aanhaling van de ongeloofelijke staaltjes, die u opgedaan hebt op uw inspectiereizen; u had daarvan gaarne feiten gezien.

Wat zou het u geven wanneer ik die staaltjes zou noemen zonder namen, en indien ik namen zou noemen, zou dit toch rechtstreeks tegen uw eigen inzicht zijn, want schrijft u zelf niet in hetzelfde stukje: „Het past mijn inziens niet, om in een blad alles openbaar neer te zetten; dit kan een anders reputatie geheel naar beneden halen, en ik heb geen idee dit te doen”. Dit moet u dan ook van een ander niet vergen.

Kom geachte heer de Klerk, als schrijver in het openbaar, pas toch beter op uw tellen.

Wat uw levensgeschiedenis aangaat die had u vrijwel achterwege kunnen laten, want ook die verandert mijn zienswijze niet, ja bevestigddie zelfs.

Even verder heeft u het, alsof ik zalf gebruikt heb, door u een goed spreker te noemen. Geachte heer, zalf wordt door mij nooit gebruikt en vooral niet bij het schrijven van ingezonden stukken. Wat ik schreef meende ik oprecht. Mocht ik echter hierin toch mis gekeken hebben, dan moet ik u toch zeggen, dat u dan toen uw lesje goed van buiten geleerd had.

2). Schrijver spreekt hier op smalende wijzen van veeartsen die „van geluk mogen spreken” dat hun ambt door de wet beschermd wordt, wanneer het betreft het vak hoefbeslag. Het is niet onmogelijk dat deze zin uit de pen is gevloeid naar aanleiding van een persoonlijke veete doch dan is ze hier geheel misplaatst; mocht de heer K. echter werkelijk meenen ernstige klachten te hebben ten opzichte van de uitoefening van de veeartsenijkundige praktijk door dierenartsen, dan zal hij dunkt mij zelf wel een beteren weg kennen om in dezen recht te ervaren dan bij herhaling deze klacht in dit vakblad naar voren te brengen.

Wat het niet aanwezig zijn van paarden op den cursus betreft, verwijs ik u naar mijn stukje in de Juni-aflevering en daaruit zult u zien dat u het hierin verder gebracht heb dan ik.

Dan schrijft u nog alsof ik steeds al het werk mijner leerlingen goed keurde en *geen* fouten aanwees.

Ik wil ronduit erkennen, dat ik mij in uw leeftijd wat heb vergist, doch als ik dat nalees, dan moet u mij niet kwalijk nemen, dat trots uw 40ste zomer die u te pakken heeft, uw gedachtengang niet in die overeenstemming is, doch nog al jong voorkomt, anders schreef u zoo iets niet. Dan schijnt het u nog al te wringen dat ik over ervaring spreek.

Geachte heer de Klerk, op mijne ervaring ben ik trotsch en kan dit ook zijn en deze is steeds voor mij van zeer groote waarde geweest.

Door *mijne ervaring* heb ik een zaak welke ik op 30 paarden per week kocht, weten op te voeren tot gemiddeld 110 per week en niet op een manier zooals vele anderen trachten te doen, door concurreerende prijzen, neen zelfs door hogere prijzen dan de anderen te rekenen en nooit en te nimmer in geen enkel geval daarvan af te wijken.

Thans nog, trots den ernst der tijden, wordt door mij nog een gulden boven den vastgestelden bondsprijs berekend, terwijl ik met meerderen één gulden vijftig en misschien nog meer in prijs verschil. Kunt u dit soms ook zeggen? Kijk, geachte heer de Klerk, wanneer men op zo'n wijze zich weet te handhaven tegenover zijn z.g. collega's en in zoo'n tijd van malaise als thans, dan is toch zoo'n ervaring niet denkbeeldig en berust die wel op een goeden grondslag, dus maakt u zich daar maar niet bezorgd over en tracht het ook zoo ver te brengen want dat is van zeer veel waarde.

Dan heeft u het nog gehad over iets voor de voeten werpen, zooals thans mij is gedaan door een oud leerling.

Roep niet te hard, geachte heer de Klerk want men weet vandaag niet wat men morgen soms te hooren krijgt.

Dergelijk optreden is dikwijls een gevolg van vurig temperament of ook wel van gebrek aan opvoeding, doch daar moet men zich boven weten te stellen en moet men dit ook naar waarde weten te schatten. Ondergeteekende heeft toch zoo'n gemakkelijk karakter, want al zou diezelfde persoon nu bij mij komen om eenige inlichtingen over het een of ander geval (ZEd. zal het wel niet doen want gevoelt zich bepaald wat hoog met zijn diploma) dan zou ik hem even goed gelijk een ander gaarne helpen.

Dus u ziet dat u ook dit geval zwaarder aanrekend als ondergeteekende.

Dan heeft u nog geschreven dat ik de kroon van de examencommissie schandelijk neer heb gehaald.

Ik begrijp niet geachte heer de Klerk waar of u dit uithaalt. Koelman behoort gelukkig niet tot dit soort kankeraars (om het maar eens plat uit te drukken) die steeds *onderling* op de examencommissie afgeven en er in het openbaar niet mede voor den dag durven komen.

Om u te bewijzen dat een prutser kan slagen, zonder dat daardoor de examencommissie de kroon op schandelijke wijze wordt ontnomen, wil ik u het volgende mededeelen, hetgeen u als vooruitstrevend lid v/d B.S.P.N.

reeds in uw bondsorgaan heeft kunnen lezen, omdat deze kwestie al eens meer door mij verdedigd is geworden.

U moet n.l. weten dat ik een cursist heb gehad, die zeven jaar bij eenzelfden patroon was geweest, hetgeen mogelijk zijn ongeluk was geweest.

Deze cursist was geen goed smid, doch had veel ambitie voor zijn vak.

Normale ijzers leerde hij heel goed, zelfs zeer goed, maken, doch een klap of strijkijzer of iets dergelijks kon hij maar niet te pakken krijgen.

Daar hij iederen keer $2\frac{1}{2}$ uur heen en $2\frac{1}{2}$ uur terug met de fiets moest afleggen en in storm regen en wind steeds op tijd present was, had ik met dien jongeman te doen en heb ik hem des zomers iederen Zaterdag bij mij laten komen.

Het werd wel beter, doch niet voldoende en wanneer hij dan zoo'n ijzer moest passen, dan was het zeer spoedig reddeloos verloren. Men zegt wel eens ze leeren het nooit, nu daar was hij er één van. Zelf zag hij ook in dat het niets zou worden en zodoende besloot ik hem maar te laten oefenen op normaal beslag en het vervaardigen en onderleggen van balkijzers (steeds op doode hoeven).

Dit deed ik opdat hij op zoo'n manier in de practijk nog eenigzins vruchten van zijn cursus zou ondervinden.

Allen gingen ter examen en de bewuste persoon, wilde dat ook wel meemaken en gezien het vele wat hij zelve daarvoor gedaan had, kon ik hem daar niet van terughouden, te meer daar hij zelf overtuigd was dat hij niet kon slagen. Juist door dit laatste, werkte hij zoo kalm als er maar één was; daarbij kreeg hij een paard van achteren te beslaan zonder eenige afwijking en zoo mak, dat toen hij zijn ijzers pas klaar had, ze op de grond legde en er zoo de voet op kon zetten om te kijken of ze goed paste.

Zelf heb ik het met mijn eigen oogen gezien, anders zou ik het niet gelooven. Voor beslag op den dooden hoof trok hij een balkijzer. Dit kon hij heel goed, doch zooals hij het toen deed, durf ik gerust te zeggen kon niemand het hem verbeteren³⁾. De examencommissie kon dan ook niet anders doen, dan hem een diploma uitreiken.

Trots zijn diploma noem ik zoo iemand als hoefsmid in de practijk een prutser. Dus geachte heer de Klerk, kunt u tevens uit dit geval zien, wat een onderwijzer mee kan maken, dus roep maar niet te hard en wees in den vervolge wat voorzichtiger met het nemen van conclusies en grijp niet al te spoedig naar de pen, want die zit u nog niet al te vast tusschen de vingers. Inmiddels collegiaal groetend

Alkmaar, 9 Juli 1932.

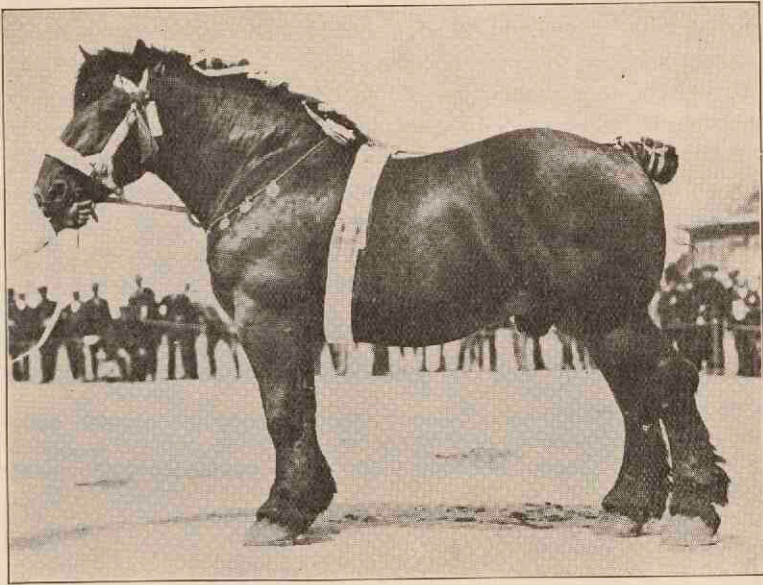
Th. A. Koelman.

3). Wanneer een candidaat een balkijzer maakt en dit onder legt „zoodat niemand het hem kan verbeteren“, en wanneer hij twee normale ijzers maakt en deze goed pasklaar onderlegt, dan mag hij door zijn leermeester „een prutser“ genoemd worden en dit moge waar zijn doch op het examen deed hij zich dan blijkbaar voor als een bijzonder soort „goede“ prutser.

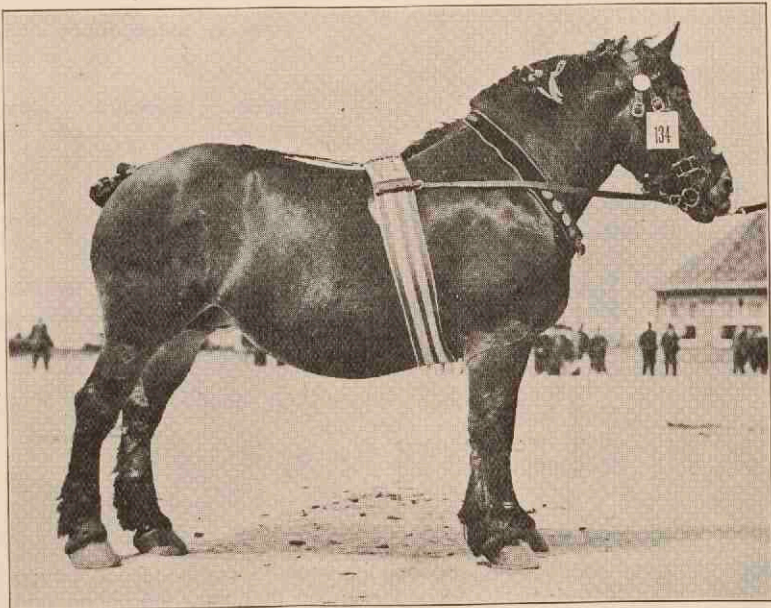
R e d.

NATIONALE TREKPAARDTENTOONSTELLING TE 's-HERTOGENBOSCH

Wij geven hieronder de afbeeldingen van de kampioenhengst en -merrie der groote op 29 en 30 Juni gehouden tentoonstelling, waar ruim 400 fokpaarden tezamen zijn geweest.

Certain van Lamswaarde, 5 j., kampioen 1932. Eig. Hengsten-Vereeniging „Zuid-Beveland” te Waarde.

Faira van Eede, 6 j., kampioene 1932. Eig. D. Luteyn Pzn. te Zuidzande (Z).

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Uit Frankrijk.** Naar we lezen is er den laatsten tijd in Frankrijk weer een strooming om in de stadsbedrijven ook van warmbloedpaarden gebruik te maken. Van de 4 groote Parijsche warenhuizen is er een welke nog op ongeveer volle sterkte met paarden werkt (80 trekpaard, 220 warmbloeds) behalve met enkele auto's voor de verre wijken, — een ander dat alle paarden heeft afgeschafft huurt per dag gemiddeld 100 paarden om dienst te doen als eenspan voor de eigen opnieuw geschilderde wagens, — een 3e bouwt opnieuw stallen om met paarden te bevolken. Een het 4e warenhuis kijkt de kat nog uit den boom vooral ook omdat het in het centrum is gelegen en de moeilijkheid ondervindt voor stallen te bouwen in de nabijheid der zaak.

Behalve de warenhuizen zijn nog meerdere firma's tot het paard teruggekeerd.

A.S. HENGSTENKEURINGEN, CONCOURSEN HIPPIQUE EN DRAVERIEN.

De Minister van Economische Zaken en Arbeid heeft goedgevonden te bepalen: dat de gewone keuringen van tot dekking bestemde hengsten in het najaar 1932, welke alleen door de Stamboekcommissiën zullen geschieden, zullen worden gehouden op:

10 Augustus	op Terschelling	voor type	tuigpaard	
13	te Ameland	„	„	„
23	„ Groningen	„	„	trekpaard 9 ¹ / ₂ uur
23	„ Assen	„	„	14 „
24	„ Zwolle	„	„	trek- en tuigpaard 9 „
24	„ Beemte	„	„	13 ¹ / ₂ „
24	„ Zutfen	„	„	15 ¹ / ₂ „
25	„ Zevenaar	„	„	trekpaard 9 „
25	„ Tiel	„	„	trek- en tuigpaard 14 „
25	„ Waalwijk	„	„	tuigpaard 9 „
25	„ Kedichem	„	„	11 „
26	„ Elst	„	„	trek- en tuigpaard 9 ¹ / ₂ „
13 September	„ Dordt	„	„	trekpaard 9 „
13	„ Rotterdam	„	„	14 „
14	„ Middelharnis	„	„	trek- en tuigpaard 9 „
17 October	te Bergen op Zoom	„	„	trekpaard 14 ³ / ₄ „
18	„ Zevenbergen	„	„	9 „
18	„ den Bosch	„	„	2 „
19	„ Haps	„	„	10 ¹ / ₂ „
19	„ Eindhoven	„	„	15 ¹ / ₄ „
20	„ Maastricht	„	„	9 „
20	„ Roermond	„	„	14 „
21	„ Venlo	„	„	8 ¹ / ₂ „
25	„ Middelburg	„	„	9 „
25	„ Zierikzee	„	„	2 „
26	„ Kattendijke	„	„	9 „
27	„ Hulst	„	„	9 „
27	„ Axel	„	„	13 ¹ / ₂ „
28	„ Oostburg	„	„	8 ¹ / ₂ „

In afwijking van vorige jaren zal dus dit najaar de Rijkscommissie in Zeeuwsch-Vlaanderen niet keuren. Het Geldersch Paarden Stamboek zal dit najaar wel keuren.

A.s. draverijen.

17 Juli	Duindigt	l.b.	4 Sept.	Houtrust	k.b.
17 Juli	Zuidhorn	k.b.	8 Sept.	Heemskerk	k.b.
17 Juli	Binnenwijzend	k.b.	11 Sept.	Duindigt	l.b.
20 Juli	Pijnacker	k.b.	11 Sept.	Den Hoorn	k.b.
24 Juli	Groningen	l.b.	13 Sept.	Schagerbrug	k.b.
27 Juli	Hoorn	k.b.	15 Sept.	Beverwijk	k.b.
31 Juli	Drachten	l.b.	18 Sept.	Duindigt	l.b.
31 Juli	Houtrust	k.b.	19 Sept.	Medemblik	k.b.
3 Aug.	Krommenie	k.b.	21 Sept.	Hillegon	k.b.
5 Aug.	Beemster	k.b.	22 Sept.	Enkhuizen	k.b.
7 Aug.	Alkmaar	l.b.	23 Sept.	Wolvega	k.b.
7 Aug.	Sappemeer	l.b.	25 Sept.	Duindigt	l.b.
14 Aug.	Anna Paulowna	k.b.	29 Sept.	Purmerend	k.b.
14 Aug.	Duindigt	l.b.	2 Oct.	Groningen	l.b.
14 Aug.	Uithuizen	k.b.	5 Oct.	Amstelveen	k.b.
16 Aug.	Castricum	k.b.	6 Oct.	Lisse	k.b.
18 Aug.	Stompwijk	k.b.	9 Oct.	Alkmaar	l.b.
21 Aug.	Duindigt	l.b.	13 Oct.	Purmerend	k.b.
21 Aug.	Eenrum	k.b.	16 Oct.	Hilversum	l.b.
25 Aug.	Abcoude	k.b.	23 Oct.	Duindigt	l.b.
28 Aug.	Duindigt	l.b.	30 Oct.	Duindigt	l.b.
30 Aug.	Zaandam	k.b.	6 Nov.	Duindigt	l.b.
31 Aug.	Hilversum	l.b.	13 Nov.	Duindigt	l.b.
1 Sept.	Zaandam	k.b.	20 Nov.	Duindigt	l.b.
4 Sept.	Alkmaar	l.b.	27 Nov.	Duindigt	l.b.
4 Sept.	Groningen	l.b.			

A.s. Concoursen Hippique:

Grijpskerk	27 Juli	Meppel	31 Augustus
Den Haag	28, 29, 30 Juli	Dokkum	1 September
Veghel	31 Juli	Norg	4 September
Nijnsel (St. Oldenrode)	7 Augustus	Ulvenhout	4 September
Vries	7 Augustus	Nijkerk	7 September
Oss	15 Augustus	Tilburg T.A.V.E.N.U.	18 September
Almelo	27 Augustus	Assen	21 September
Groningen	28 Augustus		

A D V E R T E N T I E N .

„PAARDRIJDEN”

LEIDDRAAD VOOR
AMATEUR-RUITERS

DOOR

J. EBBINK

Directeur der Manege te Leiden

Prijs f 1.50

Fr. per post f 1.60

N. V. De Zuid-Holl. Boek- en Handeldrukkerij
Wagenstraat 70 — Den Haag — Postgiro 14908

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

Overtuigt U

**„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN**

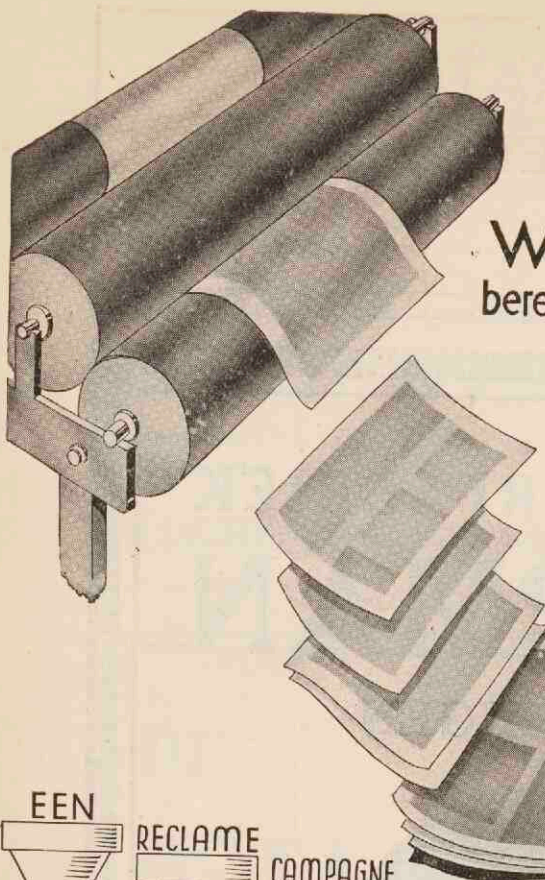
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

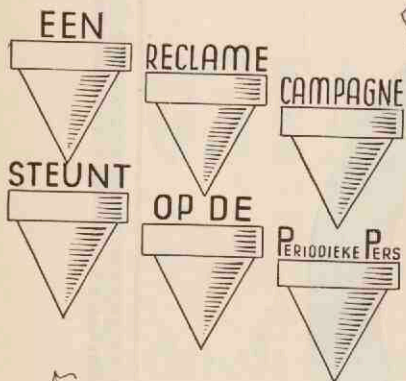
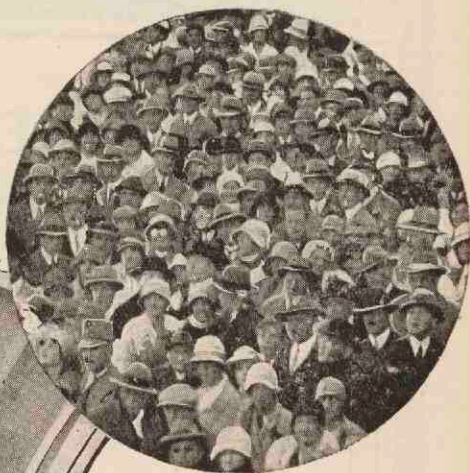
**HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN**

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

Wie kan het aantal lezers berekenen van een periodiek ?

Naast de oplage speelt bij een periodiek een nog veel belangrijker factor een groote rol, n.l. het aantal lezers per exemplaar. Denk aan huisgenooten, samenlezers, leeszalen, enz.! Dit aantal lezers verveelvoudigt de oplage en verhoogt belangrijk de trefkans uwer advertentie.

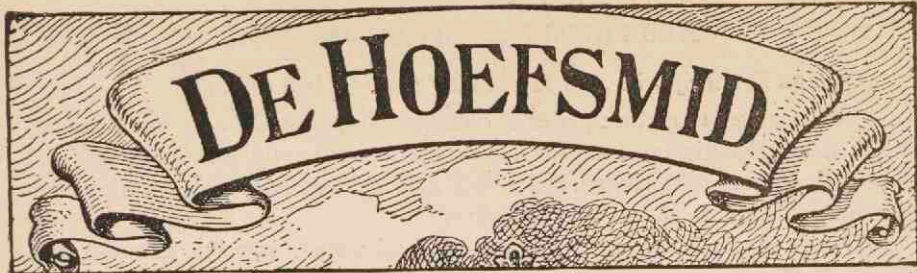

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE ÉÉN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Heeft 't paard twee hoefzolen? — Mededeelingen uit de praktijk. — Bedrijf der firma O. H. Rempelman te Almelo. — Promotiekansen voor den militairen hoefsmid. — Ingezonden stukken. — Oude paarden. — Concoursen Hippique en Draverijen. — Advertentiën.

HEEFT 'T PAARD TWEE HOEFZOLEN?

Toen ondergeteekende van 1894—96 op de Hoefsmidschool in Amersfoort was, werd daar geleerd, dat de hoefzool afgroeit uit de vleeschzool. Ik weet niet of deze theorie sindsdien nog aanvulling heeft gekregen wat betreft de zoogenaamde losse zool, welke zooals iedere smid weet aan den toon los zit, uit twee deelen, een linksche en een rechtsche helft bestaat en duidelijk zichtbaar uit de steunsels afgroeit. Aangezien, door de welving van de zoolvlakte van het hoefbeen, de vleeschzool en de daaruit afgroeiende hoornzool eveneens deze welving hebben, is de zool, welke uit de steunsels afgroeit m. i. te beschouwen als aanvulling van de holte ontstaan door voornoemde welving, waardoor een vlakke draagvlakte op den bodem verkregen wordt. Zonder deze aanvullende zool zou enkel de hoornwand het lichaam moeten dragen, hetgeen een m. i. gebrekkige samenstelling van het paard zou wezen en zeer zeker tot doorzakken van hoefbeen en vleesch- en hoornzool zou leiden.

Meermalen heb ik gezien, dat paarden, die eenigszins plattig van hoeven waren, doordat verzen en steunsels en wand zich gingen ontwikkelen, de platheid geheel of zoo goed als geheel verdween.

In dit verband wil ik er gaarne op wijzen, dat niet mijn bedoeling is de steunsels en de zool maar te laten zitten. Het besnijden van den hoef vervangt 't afslijten van den hoef, welke natuurlijk bestaat bij het gaan zonder ijzer (natuurstaat). Het laten zitten van doode hoorn of wel te veel hoorn benadert den toestand, welke ontstaat bij algeheele rust van het paard, waardoor ten gevolge van het niet afslijten de hoef of veel te steil wordt of de toon veel te lang en daardoor het been te veel doorzakt.

**BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT**

H. Weyermans.

22 AUG. 1932

MEDEDEELINGEN UIT DE PRAKTIJK.

Collega S. schrijft in „De Hoefsmid” van 15 Juli 1932:

„Echter treden gedurende een beslagperiode, juist door de werking van het hoefmechanisme, aan den hoef veranderingen op enz.” Hij zal wel bedoelen: verslechtingen, want het hoefmechanisme wordt terdege belemmerd door de smalle draagvlakke.

Dan is er nog iets waar menig hoefsmid niet mede instemt, namelijk dit: „De hoef wordt aan den draagrand wijder, het ijzer moet ruimer gepast worden.”

Dit is zeker, dat wanneer er een gedeelte van den wand naar buiten uitwijkt, men niet het ijzer ruimer moet passen maar juist de uitbuiging van den wand moet wegnemen, want de buitenrand van de draagvlakke geeft den hoefvorm niet aan maar wel doet dit de witte lijn.

Thans een geval uit de praktijk. Een paar jaar geleden werd een paard, na 3 à 4 weken beslagen te zijn, kreupel. Het paard had tusschen binnenverzen en zijgedeelte een losse wand. Ter plaatse van den lossen wand is toen het ijzer verbreed en om de zwaarte er van tegen te gaan, naar binnen dunner uitgeslagen, zoodat daar een draagvlakke werd verkregen van 4 à $4\frac{1}{8}$ c.M. Men had dus daar de zool voor draagrand gebruikt; het paard is tot op heden niet kreupel meer geweest.

Nu een geval van jongeren datum. In de laatste helft van Februari j.l. kwam er een paard op beslag, dat vóór met drie lippen beslagen was; dit paard bleek de laatste zes maanden voortdurend kreupel te zijn geweest. Het had aan binnen- zoowel als buitenhoefhelft tusschen zijgedeelte en verzenen een losse wand.

Daar is toen ook ter plaatse van den lossen wand het ijzer flink verbreed en uitgeslagen en waar het een groote hoef betrof, werd het ijzer zelf al behoorlijk breed genomen met alleen een zeer kleine afhelling; deze moest alleen dienen om te voorkomen, dat door het vlakker worden der zool tengevolge van het hoefmechanisme, er knelling zou ontstaan aan den binnenrand van het ijzer. Zoo werd de zool met den wand weer draagvlakke; de losse wand werd vrijgelegd en opgevuld met teer en werk; de drie lippen werden weggelaten en tot op heden doet het paard er alle diensten mee.

Nu is het niet te verwonderen, dat een paard aan een lossen wand kreupel wordt, want wat is helaas nog maar al te veel het geval: dat die losse wand toch nog op dracht komt; staat dan de wand in buitenwaartsche richting, dan trekt hij hoog in de witte lijn; staat daarentegen de wand naar binnen, dan komt er een knelling, want die losse wand slijt niet eerder af door het hoefmechanisme, vóór de vaste hoorn afgesleten is en de losse wand tegenstand ontvangt. Dat gebeurt in buitenwaartsche richting niet gauw en in binnenwaartsche richting niet eerder vóór dat de naar binnen omslaande buitenverzen tegen het ijzer drukt; dit is ook één der oorzaken van draagrandscheuren aan het verzengedeelte.

Niet vaak genoeg kan dus gezegd worden, bij lossen wand de losse deelen geheel weg te nemen en door verbreding van het ijzer de zool ter plaatse te

laten meedragen. Hierdoor krijgt het losse gedeelte rust en geneest na afgroeiing, waardoor de kwaliteit van den hoef verbetert.

Ede, Augustus 1932.

G. J. Prins,
Onderwijzer in Pr. Hoefbeslag.

BEDRIJF DER FIRMA O. H. ROMPELMAN TE ALMELO.

Sedert Januari 1918, toen de hoefsmederijen in Almelo een beurt in „De Hoefsmid” hebben gehad, is er in deze industrie-stad ook al weer veel veranderd.

De stad zelve is in zielental van 22 tot ruim 32 duizend vooruitgegaan. Daarentegen is de paardenstapel belangrijk geslonken. De fabrieken, die eertijds hunne eigen bedrijfspaarden hadden, zijn met auto's gaan rijden en wat er nog voor de paarden te doen is, wordt opgedragen aan de sleepers-bedrijven. De Gemeente en de Petroleum Maatschappij hebben de paarden intusschen ook afgeschafft. Kon men in 1918 nog spreken van verscheidene stalhouderijen met 10 tot 20 paarden, hun aantal is heden feitelijk tot 2 gereduceerd met elk 8 paarden.

De teruggang van het paardenbestand wordt natuurlijk wel in de eerste plaats in de hoefsmederijen gevoeld. De hoefsmederij van de Gebr. ten Cate in de Oranjestraat is opgeheven en in de anderen is de klandisie verminderd. Behalve in gemengde smidsbedrijven, waar ook wel aan hoefbeslag wordt gedaan, zijn er echter in Almelo nog drie, waar het hoefbeslag de hoofdtaak is, n.l. in de smederij van de firma Rompelman, die van den heer W. ten Cate in de Molenstraat en in de smederij van den heer v.d. Berg. De patroons van deze drie zaken toonen hunne collegialiteit in de vaststelling der minimum-prijzen, waaraan strikt de hand wordt gehouden.

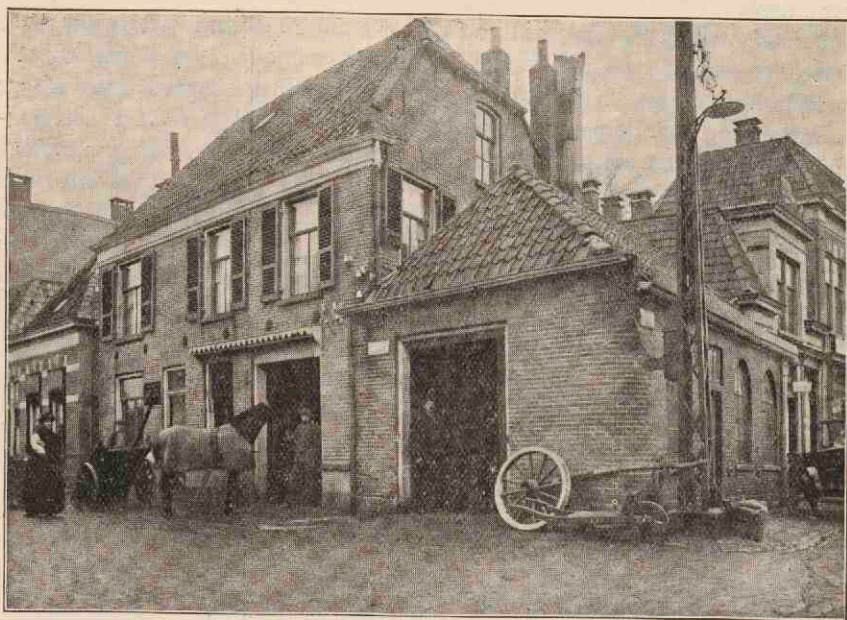
Ons kort verblijf in Almelo betrof een bezoek aan de firma Rompelman. Wij hadden gehoord dat de firma zich ook had begeven op het gebied der stalhouderij en zulks bleek juist te zijn. Dit voorjaar is in de Grootestraat een in werking zijnde stalhouderij overgenomen en dit is een der twee stalhouderijen in Almelo, welke hierboven werden bedoeld. De andere is van den heer Koning a/d Ootmarsumschesstraat. Rompelman en Koning hebben in zooverre een belangengemeenschap gesloten, dat ze elkaar steunen in de uitoefening van het bedrijf, door het aan elkaar in bruikleen afstaan van paarden en rijtuig en in het uniform stellen der prijzen. Behalve paardentractie worden ook enkele auto's gehouden, voor trouwpartijen gaat het in Almelo ook al den weg op der auto's, maar voor begrafenissen wil men de auto's nog niet. Gelijk bekend, bijt men in de grootere steden bij begrafenisdiensten de paardenstatie ook nog prefereren.

De stalhouderij in de Grootestraat is de firma Rompelman eigenlijk te klein, reden waarom thans is aangekocht een gunstig gelegen groot

terrein aan de Bavinkstraat, op zeer korten afstand van de tegenwoordige hoefsmederij der firma. Dáár zal nu een nieuw gebouwen-complex (koets-huis en stallen) verrijzen.

Zooals uit een vroegere beschrijving bekend is, is de hoefsmederij van de firma Rompelman een zeer oude zaak, die steeds is overgegaan van vader op zoon vanaf het jaar 1725. Zoo meende men althans, maar uit oude bescheiden blijkt dat dit laatste jaartal nog vroeger moeten luiden, want een ingezetene uit Almelo is in het bezit van een nota van het jaar 1722, waarop o.m. het volgende staat gedeclareerd:

„Nieuwe puthaak voor de boerderij te Friezenveen met 10 gesmeede spijkers, 28 cent.”

De oude zaak der firma Rompelman in de Grootestraat.

De oude zaak is een paar eeuwen gevestigd geweest in de Grootestraat, doch in 1925 overgebracht in een nieuw pand aan de Bavinkstraat, eene inrichting die aan de moderne eischen voldoet en een groote ruime beslagloods bevat. Wij geven van dit nieuwe pand hiernevens eene afbeelding en curiositeitshalve ook nog een afbeelding van de oude zaak, waaraan zooveel herinneringen voor de familie en voor de klanten verbonden zijn.

De hoefsmederij blijft geheel intact. Daarin werken wel niet zooveel knechts meer als vroeger, maar altijd steeds gediplomeerde. De jongste firmant, de heer A. J. Rompelman, is een groot liefhebber van paarden en daaraan valt het wel in de eerste plaats toe te schrijven dat het stalhoudersbedrijf mede ter harte is genomen. Zijn vader, de heer O. H. Rom-

pelman, hoewel rentenierend, heeft ook groote interesse voor een en ander, beweegt zich dagelijks nog gaarne op de terreinen en zijne adviezen worden steeds gewaardeerd.

A. J. Rompelman heeft het brevet van onderwijzer in practisch hoefbeslag verworven en reeds cursussen in Almelo gegeven. Die cursus staat thans stop. Misschien slechts voor een jaar. Er bleken verleden herfst te weinig leerlingen belang te stellen in het houden van een cursus. Zoodra er weer een klas valt te formeeren, wordt er mede doorgegaan.

Het nieuwe pand aan de Bavinkstraat. Links een kleine loods, rechts de ruime smederij waarboven de woonvertrekken. Tusschen loods en smederij een open bergplaats.

In de hoefsmederij worden zooveel ijzers zelf gesmeed als de tijd toelaat. De fabrieksijzers, welke worden aangewend, worden betrokken van de fabriek van den heer Kerckhaert te Stoppeldijk.

Hiermede hebben we in het kort de nieuwe situatie te Almelo geschetst, waarin vooral collega's van den onderwijzer Rompelman belang kunnen stellen. B.

PROMOTIEKANSEN VOOR DEN MILITAIREN HOEFSMID.

Het tijdstip, waarop wij in opleiding kwamen voor militair hoefsmid, beteekende voor ons, dat wij voortaan geen andere werkzaamheden, dan uitsluitend het hoefbeslag betreffende, zouden verrichten.

De meesten onzer kwamen uit gemengde bedrijven, hetgeen vóór den oorlog een goede, doch harde leerschool was.

Helaas kwamen scholen voor ambachtsonderwijs in ons land nog zoo weinig voor, dat slechts enkele onzer een plaats daarop hadden kunnen

bemachtigen; het onderwijs echter zooals het aan de hoefsmidschool gegeven werd, vergoedde daaraan veel.

De opleidingstijd duurde gemiddeld 2 jaar; kwam er een plaats als hoefsmid vacant, dan werd als regel die plaats door den oudsten geëxamineerden leerling ingenomen.

Na een bepaald aantal dienstjaren kon de hoefsmid reeds vóór den oorlog bevorderd worden tot den rang van wachtmeester.

Hij werd reeds toen gerangschikt onder de belangrijkste groepen van vaklieden in het leger.

Tot deze groepen behoorden ook de zwaardveger en de smidbankwerker. Van de smidbankwerkers b. v. kon de helft wachtmeester zijn en de overige korporaal.

Na de mobilisatie werden deze groepen voor hun belangrijke diensten aan het leger bewezen beloond; zij konden na zes jaren wachtmeester, bij gebleken geschiktheid bevorderd worden tot opperwachtmeester. Hiermede was het aanzien van den hoefsmidstand in het algemeen, aanmerkelijk verbeterd. Bij een latere herziening van het Bezoldigingsbesluit werden zij ondergebracht in de schaal die overeenkwam met hun rang, n.l. in de schaal van den sergeant-majoor. Enkele jaren daarna, nu ongeveer 10 jaar geleden, kwam er plotseling een regeling, waarin den hoefsmid het vooruitzicht op den Opp.Wtm.-rang werd ontnomen; hij behield nog wel hetzelfde salaris, maar dit meerdere salaris werd omgezet in gevarentoelage. Maar ook dit mocht niet lang duren, want bij een latere regeling werd er over gevarentoelage niet gesproken, zoodat dit hem ook niet meer toegekend werd. Nu is het op dit oogenblik zoo, dat de zadelmaker en andere reeds lang Opp.wtm. kunnen worden; de oude groepsgenooten van den hoefsmid werden onlangs reeds bevorderd tot adjudant ond. off. (titulair).

Hoe komt het nu, dat de hoefsmid niet medegegaan is in zake hoogere rangen? Sommige beweren wel, dat de hoefsmiden uit den aard hunner werkzaamheden zich op organisatiegebied te weinig inspannen; maar 1000 requesten over hetzelfde onderwerp zouden slechts een negatief resultaat afwerpen.

Wat hun ijver en plichtsbetrachting betreft, doen zij voor anderen zeker niet onder; ook kwamen ernstige vergrijpen tegen de krijgstucht voor-zoover bekend niet voor.

Dat de hoefsmiden wat hun vakbekwaamheid betreft, van hun Commandanten minder waardeering zouden genieten dan b.v. de smeden-bankwerkers of de rijwielherstellers, is eenvoudig belachelijk. De hoefsmiden hebben geen stem in 't georganiseerd overleg, zooals dat wel bestaat voor de troepen onderofficieren.

Het hoefbeslag heeft een roemrijk verleden; volgens geschiedschrijvers waren het in de oudheid zelfs monniken die het vak beoefenden.

Moge de tijd spoedig komen die deze nieuwe gunstige bepalingen ook aan de hoefsmiden deelachtig doet worden, tot verheffing van den hoefsmidstand en tot rust en glorie van hun schutspatroon, den ouden monnik St. Eloy.

Legerplaats Oldebroek, Augustus '32.

S.

INGEZONDEN STUKKEN.

ERVARINGEN OP KEURINGEN.

Geachte Heer Redacteur,

Naar aanleiding van Uwe onderschriften geplaatst onder verschillende ingezonden stukken betreffende bovenstaand onderwerp, verzoek ik UEd. beleefd nog eenige plaatsruimte in „De Hoefsmid”, eensdeels om UEd. nader toe te lichten betreffende het U als Secretaris der examencommissie niet duidelijk zijn van andere eischen gesteld bij de examens te Utrecht, anderdeels om mij te verdedigen tegen een onjuiste voorstelling om van beschuldiging niet te spreken aan mijn adres gericht.

Dat er andere eischen te Utrecht bij het examen gesteld worden, is geen uiting geweest van ondergeteekende, doch van den heer v. h. Kaar, hetgeen zooals UEd. gelezen zal hebben voornamelijk betrof het model der ijzers.

Het model dat thans verlangd wordt, is zoo verschillend bij hetgeen door mij te Utrecht is geleerd en met het stempel der goedkeuring is gesierd, dat het zeer te denken geeft en nu juist geen verheffenden indruk maakt van hen die voor een dergelijke beslissing, zijn of waren aangesteld.

Immers één van tweeën moet waar zijn.

1e. Gedurende mijn cursus (1918—1919) wist men te Utrecht zelf niet hoe het model van een ijzer moest wezen; of 2e. de hoeven der paarden zijn sindsdien zoo van vorm veranderd, dat een ander model moest worden voorgehouden.

Door mij is echter van dit laatste tot heden toe nog niets gehoord of bemerkt.

Geachte heer Redacteur, dit is *mij* niet duidelijk, kunt UEd. mij dit soms nader verklaren? U zult mij en wellicht vele anderen daarmede een groot genoeg doen, daar dit een punt is van algemeen belang.

Dan verzoek ik UEd. beleefd te bewijzen *waar* ik op smalende wijzen van veeartsen spreek.

Uw onderschriften, geachte Redacteur, zullen daartoe dan eerder aanleiding voor gegeven hebben; die toch zijn zeer opvallend en brengen iemand tot herlezen.

In de Mei-aflevering schrijft UEd.: „Het is den heer Koelman niet euvel te duiden, dat hij niet op de hoogte is van de opleiding tot Dierenarts enz. Dan vervolgt U: „Wel euvel mag men het hem echter duiden, dat hij dit laatste in twijfel trekt” enz.

Als een dergelijke aantijging door een heet gebakerde smid als den heer v. d. Kaar was geplaatst, zou het bij mij langs gaan, doch van U, geachte Redacteur aanvaard ik dit zoo maar niet.

Welke zinsnede geeft U het recht, deze beschuldiging zoo pertinent te verklaren?

Graag zou ik ook die vraag van UEd. beantwoord zien, daar ik mij iets dergelijks maar niet zoo op mijn rug laat schuiven.

Dan Uw gezegde: „het is nooit goed, waarde heer Koelman om mede te spreken over dingen, die men niet beoordeelen kan.”

Geachte heer Redacteur, volgens mijn bescheiden meening is deze zinsnede in deze questie wel meer voor UEd.'s adres bestemd.

Bij mij rijst tenminste zeer sterke twijfel, dat UEd. als Militair Paardenarts bekend zal zijn, wat in de burgerpractijk zool met enkele veeartsen voorvalt, hetgeen *mij* heel goed bekend is.

Als UEd. de meening zijt toegedaan, dat de doorsnee burgerveearts gelijk staat met een dito Militair Paardenarts, dan moet ik UEd. zeggen, dat U er glad naast is, tenminste wat het vak hoefbeslag betreft.

Dit toch ligt voor de hand, daar een Militair Paardenarts steeds enkel met paarden omgaat en dagelijks voeten en beslag heeft te controleeren, waar tegenoverstaat, dat de burgerveeartsen allerlei dieren te behandelen hebben en er onder hen wel zullen gevonden worden, die in geen weken, mogelijk in geen maanden een onderkant van een voet te zien krijgen, vooral niet als zij een beetje handigen hoefsmid in de buurt hebben.

Dan schrijft UEd. nog: „Het is niet onmogelijk, dat deze zin uit de pen is gevloed naar aanleiding van een persoonlijke *veete*.”

Neen, geachte heer, dergelijke uitingen behooren niet tot mijn karakter en is mij zelfs niet waard daar verder over te spreken.

Dan schrijft UEd. in hetzelfde stukje, dat ik wel een beteren weg zal kennen, wanneer ik klachten heb ten opzichte van de uitoefening van de veeartsenijkundige practijk door dierenartsen, dan bij *herhaling* deze klacht in dit vakblad naar voren te brengen.

Over het eerste gedeelte wil ik UEd. mede deelen, dat die betere weg mij koud laat, daar het voor mij geen nadeel is, dat de toestand zoo is.

Wat de laatste zinsnede betreft, dit meent UEd. toch niet, dat dit voor *mij* bestemd is, want iedere aandachtige en *onpartijdige* lezer zal het met *mij* eens zijn, dat U in deze zaak als *Redacteur* wel wat al te partijdig zijt opgetreden, hoewel ik mij best kan indenken, dat de heeren v. h. K. en de Kl. welkome partners voor U waren.

Alleen de stukken van ondergeteekende kregen onderschriften. Anderen, die mijn woorden verdraaiden en dan volgens Uw inzicht zeker smalend voor de heeren Veeartsen waren, werden herplaatst en deze gaan bij U vrij uit.

Niet dat ondergeteekende zich dit aantrekt, doch Uw partijdigheid loopt daarmede zoo in de gaten.

Dan moet ik doen opmerken, dat UEd. als *Redacteur* eigenaardige opvattingen heeft, gezien Uw onderschrift op blz. 107 der Juliaflevering. Daarin schrijft U o. a.: „de wijze waarop hij tot den heer de Kl. meent te moeten spreken, ons verre van bekoren kan, vooral omdat de heer de Kl. medegedeeld heeft van alle verdere discussie af te zien.”

Hierop is toe te passen, dat smaken verschillen en UEd. bepaald op dit gebied (hetgeen ik mij wel eenigszins kan indenken) wel wat te fijn gevoelig zijt.

De laatste zinsnede doet echter de deur dicht.

Zou het er niet een beetje naar uitzien, geachte heer Redacteur, dat het

usance was, dat als iemand een stukje plaatst en een ander dan daarvan woorden verdraait en maar raak schrijft en dan eindigt met mede te deelen van alle verdere discussie af te zien, de tegenpartij daar dan niet meer op terug mag komen?

U schreef van glimlachen en schouderophalen, doch het is gerust mijn schuld niet, dat bij het lezen van deze zinsnede, dit door velen gedaan zal zijn.

De discussie over een onderwerp sluiten in een blad als „De Hoefsmid” op een dergelijke manier geeft mij meer het inzicht, dat men liever bakzeil haalt, als doorzet, omdat men met de handen in de haren geraakt, doordat men inziet het niet langer te kunnen bolwerken.

Het ware beter dat dezulken, zich er liever buiten hielden dan had men kans, dat het onderwerp waarover begonnen werd beter tot zijn recht kwam, in plaats dat het bewuste onderwerp *zelf* in het geheel niet meer wordt genoemd.

Onderschriften van de *Redactie*, die *daarop* wijzen, en *zonder* partijdigheid zullen bevorderlijker zijn dan de geplaatste, die niets dan stof bevatten, welke het tegendeel uitlokten en de zaak een heel ander cachet gaven, zoo zelfs, dat men zou denken, dat ondergeteekende een aartsvijand was van H.H. Veeartsen, welke nog wel evenals U, geachte heer Redacteur, mijn collega's hadden kunnen zijn.

Niets is echter minder waar dan dat, doch ondergeteekende heeft weinig waardeering voor hen, die prutsers zijn in hun vak, of dit door eigen schuld verwaarloozen en zullen er onder Uw Collega's, hetzij Militaire of Burger ook wel vele gevonden worden, die deze zelfde meening zijn toegedaan, want dezulken zijn dikwijls een schande voor het vak wat men zelf beoefent; ja, dan ziet men nog wel, dat dergelijke soms nog van hoogerhand bevoorrecht worden en zoiets vind *ik* niet behoorlijk.

Met zeer veel belangstelling Uw geëerd antwoord op mijn bovengestelde vragen tegemoet ziende, teeken ik met aller hoogachting,

Alkmaar, Aug. '32.

T h. A. K o e l m a n.

De heer K. zal het mij wel ten goede willen houden dat ik als verantwoordelijk redacteur het recht aan mij wensch te houden om over bepaalde ingezonden stukken het veto uit te spreken, alsmede om een pen-nestrijd, wanneer daartoe aanleiding bestaat, te doen eindigen.

Het mag dan ook wel als een uiterste clementie mijnerzijds worden aangemerkt dat ik bovenstaand stuk nog heb opgenomen, vooral daar de toon en inhoud m.i. ongepast zijn. Hierbij wordt dan tevens verklaard dat geen verdere stukken dit onderwerp betreffende meer zullen worden opgenomen.

Ik wil echter den heer K. wel in zooverre geruststellen dat, ook in de toekomst, met groote lankmoedigheid zal worden gehandeld bij het opnemen van ingezonden stukken, mits de toon goed blijft; alleen het belang van de lezers en de waarde van het blad zullen de drijfveer tot handelen in deze bepalen.

Wanneer echter een onderwerp voldoende belicht is en een ieder in de

gelegenheid is gesteld zijn meening hieromtrent te uiten, dan moet het niet voor een onwelwillende daad van den Redacteur worden aangezien wanneer hij verdere discussie hierover sluit. Is dan bovendien nog in de gevoerde discussie gaandeweg het geheele onderwerp verlaten en is de gedachtenwisseling beperkt geworden tot meer persoonlijke aangelegenheden, dan kunnen wij ons des te beter voorstellen dat het overgroot aantal der lezers hierin geen belang meer zal stellen en voorkomt men tevens dat een al te persoonlijk wordend schrijven schade doet aan den goeden toon dien men gaarne in een blad aantreft.

Het spijt mij den heer K. onaangenaam te hebben getroffen door het plaatsen van kantteekeningen bij zijn ingezonden stukken; eensdeels heb ik gemeend dit ter verduidelijking te moeten doen, andersdeels beschouwde ik het meer als een zachte wenk om den wagen in het goede spoor te houden; bij mij heeft geen onwelwillendheid in deze voorgezeten en ik hoop dat dit als zoodanig zal worden aanvaard.

Dit als algemeene inleiding van het antwoord dat de heer K. van mij verlangt op zijn bovengestelde vragen.

Vooreerst dan het modelijzer, dat zou afwijken en wel zoodanig dat het door schrijver gemaakte in 1918—1919 niet meer als maatstaf kan worden genomen voor een thans te geven cursus. Aangezien ik nooit eenige bemoeienis heb gehad met den cursus voor onderwijzers, heb ik deze vraag in handen gesteld van een in deze meest competenten beoordeelaar, met verzoek hierover van advies te willen dienen.

De heer van Angeren schrijft mij *dat in de 20 jaren dat hij het practisch onderwijs gegeven heeft aan den cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag, geen verandering heeft plaats gehad in de modellen der ijzers en evenmin in den vorm der hoeven.*

Waar men echter mijn eigen gedachten hierover ook vraagt, dan vind ik dat een onderwijzer van cursussen zichzelf zooveel mogelijk moet vrijwaren, om zijne leerlingen aan een examenteleurstelling bloot te stellen en hij kan in dezen zijn werken door zich op de hoogte te *blijven* stellen van de *exameneischen*. Leerlingen sneuvelen heusch niet alleen op het falen van een *modelijzer*, dan moet er heel wat meer aan ontbreken; het hierop betrekking hebbende geval verklaart zich dunkt mij beter, wanneer men weet dat de hierbetreffende onderwijzer gemeend heeft zijne leerlingen voor het examen te kunnen voorbereiden zonder hen op een levend paard te doen oefenen, zoodat het meest waardevolle studiemateriaal dezen leerlingen tot hun groote schade bij hunne opleiding heeft ontbroken. Iemand met veel verantwoordelijkheidsgevoel zou m.i. op deze wijze zeker geen cursus gegeven en beëindigd hebben.

De heer K. is verder zeer op zijn teentjes getrapt over mijn onderschrift op blz. 107 der Juli-aflevering en ontziet zich niet mij van „partijdigheid” te beschuldigen. Deze leelijke beschuldiging zal ik niet „au serieux” opnemen, doch beschouwen als in de Hontsdagen te zijn neergeschreven, daarbij aan de lezers overlatende zich een opinie in deze te vormen.

Fijngevoeligheid kan men zeer zeker iemand niet opdringen, dit is dikwijls als een hoogere uiting van beschaving op te vatten; de heer K.

moet het echter in dit geval niet als „fijngevoelig” of als „smaakverschil” beschouwen wanneer men het afkeurt dat hij met iemand, die van te voren medegedeeld heeft zich niet meer in discussie te begeven, toch nog gaat debatteeren en hem op vaderlijke wijze meent te moeten capittelen. Het was m.i. waardiger geweest om te zwijgen of wel, zonder meer, mede te deelen op welke punten hij alsnog van meening verschilde.

Over de uitlatingen van de heer K. ten opzichte van Dierenartsen waarvoor ik het woord „smalend” gebruikt heb, kan ik kort zijn. Het kan dunkt mij geen enkelen lezer interesseeren om, welk bedrijf of ambacht het ook betreft, in algemeenen zin, dus zonder eenige feiten of namen te noemen, hunne arbeidsprestaties in ongunstigen zin te zien bespreken. Dit geeft toch altijd een zeer eenzijdigen indruk, daar degene die het leest, van eenige beoordeeling totaal is uitgesloten. Waar de heer K. dan van dierenartsen zegt dat „zij van geluk mogen spreken dat hun ambt door de wet beschermd wordt wanneer het betreft het vak hoefbeslag” vind ik dergelijke uitlatingen zonder meer vrijwel gelijkstaande met *verdachtmakingen* en vraag ik mij af of het, afgezien van het onbehoorlijke, eenig nut heeft een dergelijke uiting te doen.

Ik blijf volkomen bij mijn uitspraak dat de studie voor dierenarts inhoudt een studie van het hoefbeslag en dat hierbij een soliede basis gelegd wordt waarop men later al of niet kan voortbouwen. De werkring van een dierenarts is tegenwoordig veelzijdig en geeft aspecten voor specialiseeren. Zoo zijn er vele die zich uitsluitend aan de vleeschkeuring wijden, andere die alleen op laboratoriumarbeid zijn aangewezen, weer andere practiseeren alleen voor kleine huisdieren, zoodat er een groote categorie van dierenartsen ontstaan is die zich met het practische hoefbeslag nooit hebben kunnen inlaten. Dit laatste is dus terug gebracht tot hen die een gemengde praktijk uitoefenen en het zullen nog wel hoofdzakelijk diegenen onder hen zijn die in paardenstreken gevestigd zijn, die zich tot een verdere belangstelling in het hoefbeslag voelen aangetrokken. Een goede toestand in de veerartsenij kundige praktijk is natuurlijk dat in geval van kreupelheden en van hoefkreupelheden in het bijzonder, er samenwerking bestaat tusschen dierenarts en hoefsmid; voor samenwerking moet echter vertrouwen bestaan en dit vertrouwen moet gebaseerd zijn op een vakwaardceering van beide kanten. Ontbreekt deze dan is een samenwerking niet goed mogelijk en zullen, vooral op kleinere plaatsen, gevallen zich voor kunnen doen die vaak onaangenaam zijn voor beide partijen en wat niet minder erg is, ook niet ten voordeele zullen komen van eventueele patienten. Het oude spreekwoord „schoenmaker blijf bij je leest” zal ook hieraan vaak niet vreemd zijn, doch er zullen wel ten allen tijde menschen zijn en blijven die zich gedrongen voelen in een anders werkring in te dringen en hun niet deskundigen raad, hoe goed misschien ook bedoeld, aan anderen op te dringen.

Waar de heer K. een antwoord vraagt op mijn uiting „Wel euvel mag men het hem duiden, dat hij dit laatste in twijfel trekt”, zoo heb ik hiermede gemeend zijn anonieme beschuldigingen aan het adres van dierenartsen terug te brengen op zijn onbekendheid met de opleiding, dus met de

studie voor dierenarts. Ik gaf hiermede den heer K. een gemakkelijke retraite voor deze beschuldigingen, doch helaas heeft hij deze wenk niet begrepen.

De Hoefsmid is een vakblad en de inhoud van dit blad kan niet beter gediend worden dan door het bespreken van onderwerpen het hoefbeslag betreffende en verder van vak- en standsbelangen.

Hoewel het niet anders dan zeer nuttig kan zijn, om van gedachten te wisselen, is het toch voor een vakblad als „De Hoefsmid” het meeste gewenscht dat de discussies zakelijk blijven en niet ontaarden in persoonlijkheden, want begint men daar eenmaal mede dan is dat vaak een hellend vlak en glijdt men van weerskanten verder naar beneden, hetgeen niet alleen den goeden toon gaat schaden, doch de waarde van het blad ook niet verheft. De Redacteur zal van zijn kant zijn best blijven doen geheel onpartijdig tegenover de inzenders te staan, doch hij vraagt daarbij ook aan hen om zooveel mogelijk zakelijk te blijven bij hunne betoogen en op deze wijze zullen de lezers in den vervolge bespaard blijven voor krakeelen die beter in de huiskamer afgedaan kunnen worden of bij particulier schrijven. Er is een Fransche uitdrukking die dit kernachtig uitdrukt: „on doit laver son linge sale dans sa famille”. Het ware m.i. dan ook in dit geval beter geweest voor den heer K., wanneer hij, spreekwoordelijk gezegd, „zijn vuile wasch thuis gehouden had.”

R e d.

LITERATUUR OVERZICHT.

OUDE PAARDEN.

Het Vet. Record (1932 No. 23 blz. 639) geeft een lijst van paarden die een hoogen leeftijd bereikten.

Behalve Old Billy, die minstens 62 jaar oud werd, wordt genoemd Old Bill, die tot aan zijn dood, op 60-jarigen leeftijd, licht werk verrichtte.

Een ander paard werd 48 jaar, maar had de laatste 10 jaar gerenteniërd. Het paard Maggie was op 38-jarigen leeftijd nog aan het werk; trok sedert 34 jaar een melkwagen in Londen.

De werktijd van paarden bedraagt gewoonlijk niet meer dan 20 jaar en de meeste leven daarna niet lang meer, maar sterven spoedig hun natuurlijke (of onnatuurlijke) dood.

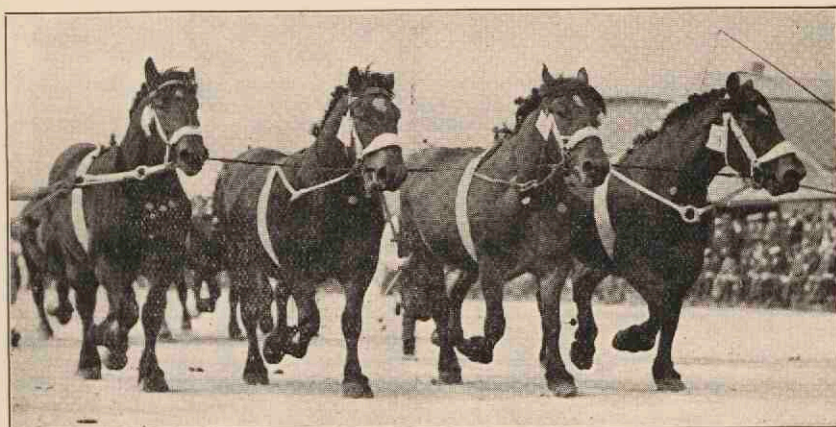
In Amerika stierf onlangs een paard dat 43 jaar was; een ander paard was 44 jaar en at genade brood.

Een Spaansch circuspaard stierf op 42-jarigen leeftijd.

Copenhagen, het lievelingspaard van Wellington, werd 28 jaar; een paard van koning Hendrik VIII van Engeland werd meer dan 37 jaar oud; de zwarte pony „Tommy” was op 42-jarigen leeftijd geheel wit geworden, werd gepensionneerd en leefde nog enkele jaren.

A.s. Concoursen Hippique:

Almelo	27 Augustus	Ulvenhout	4 September
Groningen	28 Augustus	Nijkerk	7 September
Meppel	31 Augustus	Tilburg T.A.V.E.N.U.	18 September
Dokkum	1 September	Assen	21 September
Norg	4 September		

*Nationale Trekpaardtentoonstelling te 's-Hertogenbosch 1932.
Het winnende lot van de heeren Gebrs. de Dobbelaere te IJzendijke.*

A.s. draverijen.

18 Aug.	Stompwijk	k.b.	21 Sept.	Hillegon	k.b.
21 Aug.	Duindigt	l.b.	22 Sept.	Enkhuizen	k.b.
21 Aug.	Eenrum	k.b.	23 Sept.	Wolvega	k.b.
25 Aug.	Abcoude	k.b.	25 Sept.	Duindigt	l.b.
28 Aug.	Duindigt	l.b.	29 Sept.	Purmerend	k.b.
30 Aug.	Zaandam	k.b.	2 Oct.	Groningen	l.b.
31 Aug.	Hilversum	l.b.	5 Oct.	Amstelveen	k.b.
1 Sept.	Zaandam	k.b.	6 Oct.	Lisse	k.b.
4 Sept.	Groningen	l.b.	9 Oct.	Alkmaar	l.b.
4 Sept.	Houtrust	k.b.	13 Oct.	Purmerend	k.b.
8 Sept.	Heemskerk	k.b.	16 Oct.	Hilversum	l.b.
11 Sept.	Duindigt	l.b.	23 Oct.	Duindigt	l.b.
11 Sept.	Den Hoorn	k.b.	30 Oct.	Duindigt	l.b.
13 Sept.	Schagerbrug	k.b.	6 Nov.	Duindigt	l.b.
15 Sept.	Beverwijk	k.b.	13 Nov.	Duindigt	l.b.
18 Sept.	Duindigt	l.b.	20 Nov.	Duindigt	l.b.
19 Sept.	Medemblik	k.b.	27 Nov.	Duindigt	l.b.

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

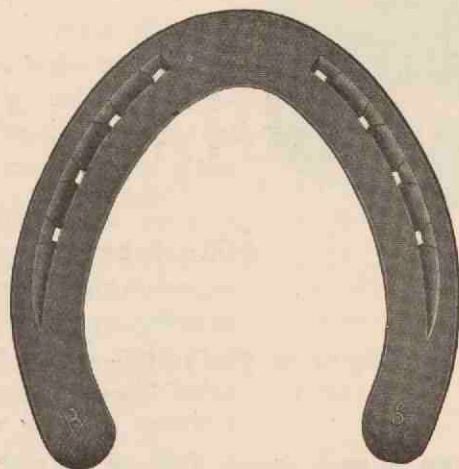
Overtuigt U

**„IMPERATOR“
RUBBER HOEFSCHOENEN**

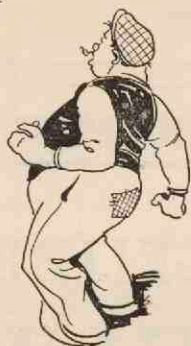
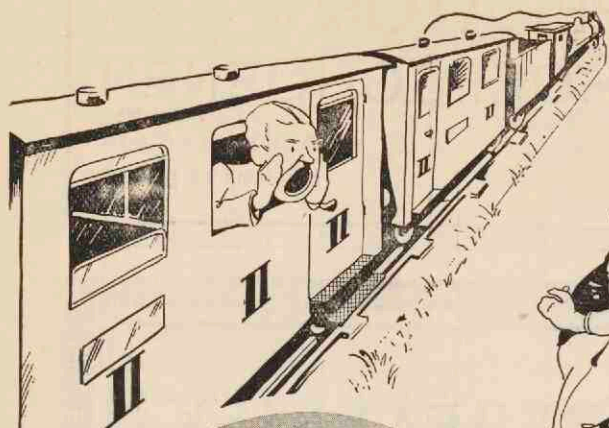
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

**HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN**

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

Zou hij de boodschap verstaan hebben ?

Één kans tegen tien . . . een sneltrein is
zoo gauw voorbij!

Wanneer u zeker wilt zijn, dat uw boodschap
verstaan, verwerkt en begrepen zal worden,
vergenoeg u dan niet met haar uit een sneltrein
te roepen. Zeg haar dáár, waar uw toehoorder
rustig kan luisteren.

Zeg uw boodschap in de periodieke pers.
Dit is de beste gelegenheid van den moderner
tijd om uw toekomstige klanten in een stemming
te treffen, waarin zij uw pleidooi rustig kunnen
verwerken. En de eenige manier, waarbij gij
zeker zijt, dat ieder, dien gij uw boodschap
toeroept, haar zal verstaan en begrijpen.

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE ÉÉN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Commissie Rijksdiploma als hoefsmid. — Het zijbeen. — Cursus in hoefbeslag te Bedum. — Hoefsmederij van W. C. Schouten. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

COMMISSIE RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

19 Augustus 1932. No. 9796. Afdeling I.

De Minister van Economische Zaken en Arbeid,

Gelet op artikel 3 van het Reglement voor het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 28 Februari 1919, No. 85, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 26 Januari 1925, No. 3;

Heeft goedgevonden:

voor het tijdvak van 1 September 1932 tot 1 September 1933, in de Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid te benoemen:

- a. tot lid en voorzitter: Dr. H. M. Kroon, hoogleeraar bij de veartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit, te Utrecht;
- b. tot lid en plaatsvervangend voorzitter: Dr. J. H. Hartog, hoogleeraar bij de veartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht.
- c. tot leden:

1. S. van Angeren, chef aan het Instituut voor Hoefkunde, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht;
2. N. Bolder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht;
3. H. J. Breukink, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Lochem;
4. Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Luitn. Kol. Chef v. d. Militairen Veterinairn Dienst te Den Haag;
5. Dr. G. M. v. d. Plank, conservator aan het Zoötechnisch Instituut te Utrecht.

d. tot plaatsvervangende leden:

1. H. Huisman, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Amersfoort.
2. J. Tangelder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Duiven;
3. J. Vermeer, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Haaren;
4. M. ten Broek, veearts te Tiel;
5. Th. G. Wismans te Cuyk (N.-Br.), veearts;
6. Dr. H. J. Weekenstroom, Mil. paardenarts 1ste kl. te Bennekom (Ede).

's-Gravenhage, 19 Augustus 1932.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal.

Bovenstaand besluit mogen we zeker toejuichen daar hiermede, althans weer voor een jaar, de toestand der examens tot het verkrijgen van het Rijksdiploma van Hoefsmid, wordt bestendigd. Wel zijn er groote financieele bezwaren op te lossen, doch het is te hopen, dat de benoemde commissieleden met de verlaagde honoraria en vacatiën genoeg zullen nemen en dat deze ook te beschouwen zullen zijn als tijdelijke crisismaatregelen. Om het examen zoo goedkoop mogelijk te doen zijn, moest de commissie hoofdzakelijk bestaan uit leden die ter plaatse, dus te Utrecht, woonachtig zijn en zullen de buitenleden slechts gedurende den halven tijd, dus bij toerbeurt, examineeren. Dit zijn concessies die ten slotte den doorslag hebben gegeven voor het doen voortbestaan der examens. Laat ons hopen, dat er het volgend jaar weer lichtpunten te zien zullen zijn, dat er dan weer opleving in handel en industrie zal zijn waar te nemen en dat de landbouw en veeteelt dan weer meer renderend zal zijn; het spreekt vanzelf, dat dan ook het hoefbeslag hiervan direct zal profiteeren.

Nu het vraagstuk van het behoud van deze examens althans voorloopig is opgelost, nu wij om zoo te zeggen „over den hond” zijn, moeten we ook trachten over „den staart” te komen en met dezen staart bedoelen wij den cursus voor onderwijzers. Laat ons hopen, dat een dusdanige bezuiniging wat dezen cursus betreft, zal zijn voor te stellen, zoodat ook hier de regeering zich mee zal kunnen vereenigen; op deze wijze zal dit instituut, dat door ons van zooveel waarde wordt geschat, gehandhaafd kunnen blijven en wij wenschen dan ook, dat een nieuwe cursus ter opleiding van onderwijzers spoedig moge worden aangekondigd.

Verwijzende naar de advertentie in dit bläd omtrent het te houden naajaarexamen voor het Rijksdiploma van hoefsmid, verzoeken wij aan de leiders van cursussen om de namen, adressen en leeftijden van de cursisten aan den secretaris der examencommissie op te willen geven en aan hen die alreeds aan het examen hebben deelgenomen, bij hunne opgave te willen vermelden, wanneer zij het examen hebben afgelegd en van welken cursus zij afkomstig zijn.

HET ZIJBEEN *).

Dit gebrek bestaande in een verharding van een of van beide hoefkraakbeenderen, is het eerst in Engeland waargenomen. Men heeft er daar den naam *Side-bones* aan gegeven, dat door ons is vertaald in zijbeen.

In Fransche werken vindt men dit gebrek aangeduid met den naam van „*formes cartilagineuses*”.

Het zal nu ongeveer een goede 70 jaar geleden zijn, dat men in Engeland op de ernstige gevolgen van dit lijden de aandacht vestigde, gevolgen, welke voor de gangen van het paard het meest nadeelig waren. Oorspronkelijk was men van meening, dat dit gebrek alleen voorkwam bij de zware Engelsche koudbloedpaarden, doch hoe meer er op gelet werd, hoe meer het bleek, dat het ook bij andere rassen voorkwam, ja, dat het zelfs bij lichte warmbloedpaarden lang geen zeldzaamheid is. Dit gebrek veroorzaakt in den beginne eenige stramheid, daarna echter kreupelheid, welke gaandeweg toeneemt en gewoonlijk niet meer herstelt.

Men treft dit gebrek het meest aan de voorhoeven aan en in den regel lijdt het eerst het buitenkraakbeen.

Zooals men weet zijn de hoefkraakbeenderen buigzame, elastische verlengselen van de hoefbeenstakken en spelen zij een zeer voorname rol bij de verwijding van den hoef en bij een vloten, goeden gang, zoodat men gerust zeggen kan, dat de hoef ziek en de gang niet normaal is als deze verwijding minder ruim of niet meer geschieden kan.

Gebeurt het nu, dat de hoefkraakbeenderen gaan verbeenen, wat gewoonlijk het eerst begint aan de hoefbeenstakken, dan verliezen zij hun elasticiteit, ze worden hard en veroorzaken pijn, doordat zij de naast hen gelegen zachte deelen van den hoef drukken en kneuzen. Zoodra het paard nu pijn gevoelt zal het trachten zijn gang zoodanig in te richten, dat het die pijn niet voelt, en zoo is het ook hier, want al heel spoedig heeft het dier bemerkt, dat het bij minder sterk doortreden, dus bij minder steunen op dezen hoef ook minder pijn heeft; het maakt kortere passen. Het gevolg hiervan is een vermindering der verwijding van den hoef waardoor na eenigen tijd een klemhoef ontstaat; het paard loopt dan stram, stijf of wel kreupel. Het onderkennen van een zijbeen is soms zeer gemakkelijk, in andere gevallen echter zeer moeilijk, dit hangt grootendeels af van den graad der verbeening.

Heeft de verbeening zich uitgebreid tot aan den bovenrand van het kraakbeen, dan bemerkt men boven de zij- en verzenwand van den hoef een hard en meestal verhard gedeelte. Dit gedeelte kan men met de vingers niet meer heen en weer bewegen, wat men immers bij gezonde kraakbeenderen wel doen kan.

Heeft de uitbreiding der verbeening den bovenrand nog niet bereikt, is zij dus nog beperkt tot de onderste gedeelten der kraakbeenderen, ja, dan wordt de diagnose inderdaad vaak zeer moeilijk. In zoo'n geval moet men bijzonder letten op den verzenwand. Deze kan naar binnen gebogen zijn,

*) Overgenomen uit „Ons Paard” no. 34 d.d. 25 Aug. 1932. R e d.

hij kan te hoog zijn of voorzien zijn van breede ringen. Ook is dikwijls de tak van het hoefijzer, gelegen onder zoo'n zieken verzenwand, te veel afgesleten. Welnu al deze veranderingen zijn 't gevolg van het niet meer of althans veel te weinig verwijden van den verzenwand.

Zooals hierboven gezegd, tracht het dier in zijn gang zooveel als mogelijk is pijn te vermijden, het zal daarom bij verbeening van een kraakbeen het naar beneden drukken daarvan bij het steunen vermijden, waardoor de verzenwand zich minder verwijdt; deze verzenwand wrijft daardoor ook minder over het ijzer, slijt dientengevolge minder af en wordt daardoor hooger dan de verzenwand van de andere zijde. Bij het neerzetten van den hoef komt de hoogste rand het eerst op den bodem en daardoor slijt die ijzer-tak ook het meeste af.

Uit mijn practijkjaren herinner ik mij, hoe een zeer kostbaar, hoog in 't bloed staand, Engelsch rijpaard, ondanks vele raadgevingen maar niet te herstellen was van een lichte kreupelheid, zoodat de eigenaar ten einde raad besloot het dier te doen afmaken. Bij het onderzoek na den dood, bleek, dat de oorzaak der kreupelheid was een beginnende verbeening van een der hoefkraakbeenderen. Het zoo uiterst gevoelig paard, met zijn hoog zenuwleven, had niet kunnen ontkomen aan de pijn door deze verbeening ontstaan.

Voor de fokkerij dient men wel in het oog te houden, dat erfelijkheid ook in dit gebrek niet is uitgesloten.

Indertijd heeft Lungwitz te Dresden ruim 1200 paarden op de aanwezigheid van zijbeen onderzocht en hij vond, dat 11,5% der paarden hieraan lijdende was.

Het meest trof hij het zijbeen aan bij zware trekpaarden 69,5%, het minst bij artilleriepaarden 0,5%. Zware officierspaarden bleken het gebrek in 7,5% te bezitten.

Wat de wegen betreft, leverden de harde rijwegen de meeste zijbeenen.

In no. 13 van „Ons Paard” van den loopenden jaargang heeft Dr. G. M. v. d. Plank gewezen op de erfelijkheid van verbeening der hoefkraakbeenderen*). Ik kan, vooral paardenfokkers, niet genoeg aanraden dit artikel van Dr. v. d. Plank met groote aandacht te lezen en zijn conclusies ernstig ter harte te nemen, want al ontstaat zijbeen maar langzamerhand en wordt het eerst bemerkbaar op later leeftijd, het kan geen fokker aangenaam stemmen te moeten vernemen of zien dat meerdere afstammelingen van zijn hengst zijbeenlijders zijn geworden.

Daar zijbeen een onherstelbaar gebrek is, zal het te meer van belang zijn te trachten, zoo mogelijk, het ontstaan te voorkomen of althans zoo lang mogelijk terug te houden. De erfelijke aanleg kan men niet wegpraten, maar door steeds de noodige zorg aan de hoeven te besteden en alles aan te wenden om de hoeven elastisch te houden, kan men dit gebrek in zijn ontwikkeling hinderen.

Nijmegen, Juli '32.

Dr. E. Q.

*) Bedoeld artikel is geheel overgenomen in de April-afl. 1932. Red.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE BEDUM.

HOEFSMEDERIJ VAN P. E. HOMAN.

Het tweede gedeelte van den cursus in hoefbeslag te Bedum is in vollen gang. Wij mochten zulks een 3-tal weken geleden constateeren toen onze weg over deze vruchtbare plaats op de Groninger klei liep.

Het is in de provincie Groningen regel, dat de cursussen 's zomers worden gehouden. Als hoofdmotief daarvoor geldt, dat men 's zomers steeds bij daglicht kan „werken”, terwijl een tweede belangrijke factor is, dat men dan paarden voor nieuw beslag op den cursus kan krijgen. Dit laatste is 's winters niet het geval, omdat na afloop van de landbouwwerkzaamheden de paarden zonder ijzers worden opgesteld. Althans de z.g.n. boerenpaarden en daarvan moet men het in Bedum hebben, want de sleeperspaarden en die voor bode-karren zijn tot een minimum geslonken, terwijl voor rijtuigdienst ook zoo goed als geen klepper meer wordt gebezigd. Vracht-, bestel- en luxe-auto's hebben er hunne diensten overgenomen.

De cursus te Bedum wordt vervolgd met 7 leerlingen, w. o. die van verre komen. Er hadden 8 kunnen zijn, doch één en die veel aanleg toonde om een uitstekend hoefsmid te worden, is intusschen garage-man geworden.

Het aantal lessen is gesteld op 20 (zoo noodig meer), waarvan thans 14 achter den rug zijn. De lesuren zijn: van 1.30—5.30 uur practijk, van 6—8 uur theorie.

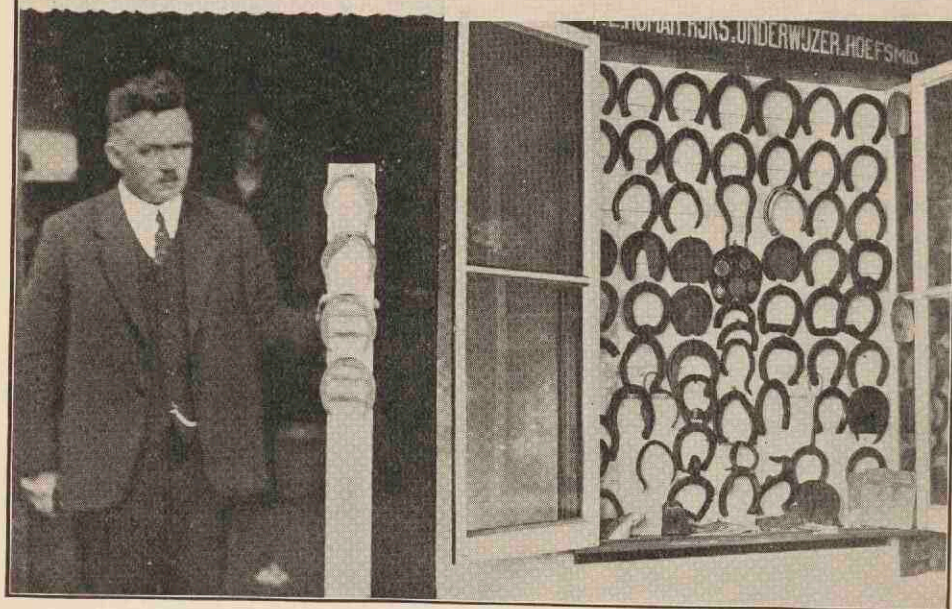
In het eerste halfjaar is het ijzers smeden voor normaal beslag en onderleggen. In het tweede gedeelte komt het afwijkend beslag aan de beurt en het beslaan van doode hoeven. Er kunnen steeds paarden genoeg verkregen worden om tegen half geld te worden „behandeld” en wil het toeval dat er vanzelf paarden van de clientèle komen dan wordt het volle bedrag berekend.

Zooals uit vroegere verslagen bekend is, kan de cursus te Bedum op schitterende resultaten bogen, wat het slagen der leerlingen voor het Rijksdiploma betreft. Hieruit spreekt dat de leiding in goede handen is en dat men in het algemeen leerlingen heeft getroffen, die bevattelijk waren. Wij hopen in de eerste plaats voor de ambitieuze heeren H. Venema (dierenarts en leeraar theorie) en P. E. Homan (onderwijzer in de practijk) dat het hun gegeven moge zijn nog vele adspiranten tot kundige hoefsmeden te vormen en dat nog menige cursus hun voldoening moge schenken.

* * *

Het practisch onderwijs wordt gegeven in de smederij van Homan vernoemd, welke smederij zich daarvoor goed leent. De keurige collectie modelijzers, indertijd door den onderwijzer vervaardigd, hangt er ten voorbeeld.

Het paardenbestand in Bedum en omgeving is inzonderheid bij de landbouwers vrijwel op peil gebleven, wat de quantiteit betreft. De paarden zijn hoofdzakelijk van het Oldenburger type, enkele raszuivere Belgen en het getal kruisingsproducten van deze twee typen is in de laatste jaren grooter geworden. Gedurende het werk-seizoen kunnen de paarden er niet zonder ijzers. De zware klei met de harde losliggende brokken bij droge

Cursus in hoefbeslag te Bedum. Boven de 7 cursisten. Van links naar rechts : K. Dijkema, B. Voslammer, J. Dob, H. Doornbos, J. Smit, M. Wolthuis en H. Oosting. Daarnaast de heer H. Venema (leider en leeraar theorie) en geheel rechts de heer P. E. Homan (onderwijzer in de practijk). Beneden links de heer Homan toont de draver-ijzers, bestemd voor W. Petrosia. Rechts zijne verzameling modelijzers.

tijden vordert een nauwkeurig verzorgd hoefbeslag. En hoewel het in Bedum op landbouwgebied veel groot-bedrijf is, laat de medewerking der paarden-eigenaren aangaande die verzorging veel te wenschen. Een en ander te wijten aan de ongunst der tijden, want vroeger was zulks wel beter.

Naast het beslag der landbouw-paarden is dat der handelspaarden in Bedum nogal van beteekenis. Er wonen enkele paarden-handelaren bij wien door aan- en verkoop veel wisseling in het paardenmateriaal is.

Als een variant op het beslag der grootendeels zware paarden vormt dat van een draver. Maar dat betreft meer een uitzonderingsgeval, want in de plaats zelve worden geen dravers gehouden. Homan's hulp is verzocht en verkregen ten behoeve van het beslag van den draver W Petrosia, die neiging heeft in pace-gang te vervallen (is de op draverijen verboden telgang). Tijdens ons bezoek lagen er juist een stel ijzers voor W Petrosia gereed, waarvan een voorijzer (met 2 balkjes) 2 ons en 6 lood en het achterijzer (met zijgewicht) slechts 1 ons en 6 lood woog. De merrie won kort geleden twee prijzen te Uithuizen en op 4 September een prijs te Groningen, zoodat men over het resultaat tevreden kan zijn. Homan interesseert zich veel voor het beslag van deze draver-merrie, doch niet voor meerdere klanten uit die richting, want het beslag eischt veel zorg, studie, maar vooral tijd.

Homan's regel is: beslag met zelf gesmede ijzers, doch in de drukte van het seizoen bezigt hij ook fabrieksijzers. Als methode volgt hij geheel de Utrechtsche school.

B.

HOEFSMEDERIJ VAN W. C. SCHOUTEN TE UTRECHT.

Tot een der meest ambitieuze en actiefste hoefsmeden in den lande mag zeker de heer Schouten worden gerekend. Iemand die zich al vele malen geroepen heeft gevoeld in „De Hoefsmid” voor „het vak” op te komen en wel verdiend dat anderen nu eens enkele regels aan hem wijden.

Schouten heeft zijn opleiding ontvangen aan de Hoefsmidschool te Amersfoort, waar hij in 1913 gediplomeerd werd. Van 1 Aug. 1914—1 Dec. 1918 is hij gemobiliseerd geweest en had hij een 100-tal paarden onder zijn hoede voor de verzorging van het beslag. Omtrent de wijze waarop die verzorging heeft plaats gehad, geeft Kapitein Carstens een vlelend oordeel. Na de mobilisatie was Schouten een jaar in N. Brabant werkzaam om daarna in 1919 eigenaar te worden van zijn tegenwoordige smederij.

Die smederij aan de Varkensmarkt 24 te Utrecht was een oude bekende zaak, waarin de familie Ohl eerst een 70 jaren lang het hoefsmidsbedrijf heeft uitgeoefend en daarna de heer Derks 16 jaren. Schouten nam de zaak derhalve van Derks over. In April j.l. had de hoefsmederij 101 jaar bestaan.

Met de restauratie in 1908 is het een ruime smederij geworden. Niet breed, doch zeer diep.

* * *

Schouten heeft in de goede jaren het hoefbeslag weten op te voeren tot

het leggen van 9 à 10 duizend nieuwe ijzers per jaar. Alle aan de smederij zelf vervaardigd. — Intusschen zijn gevoelige verliezen geleden. Niet alleen door teruggang van den paardenstapel in de steden doch de paarden van de Gemeente-reiniging en van het Bereden Politie-corps (de Gemeente huurde vroeger de paarden voor de politie, doch in het vorig jaar is zij zelf eigenaresse geworden) zijn voor het beslag gegaan naar de Biltstraat (Veeartsenijkundige Hoogeschool). De verplaatsing van de varkensmarkt naar de nieuwe Veemarkt is voor Schouten's smederij ook niet voordeelig geworden. Het wekelijksche contact met vele landbouwers is er vanzelfsprekend door gebroken.

Het getal z.g.n. boeren-paarden is evenwel nog vrij stationnair gebleven, zoodat er wekelijks nog 25 à 30 paarden pl.m. 120 à 130 nieuwe ijzers zijn onder te leggen.

Zooals reeds opgemerkt, bezigt Schouten enkel handgesmede ijzers. En wel vlakke. Enkele sleeperspaarden vorderen ijzers met kalkcoenen. De paarden, welke aan de smederij komen, zijn meestal landbouw-paarden, verder sleeperspaarden, manege-paarden en hitten.

De kost-prijs van het beslag voor boeren-paarden varieert van 4 tot f 4.50. Voor hitten van f 3 tot f 3.50.

De baas werkt met twee knechts, vader en zoon, waarvan de eerste vroeger in Arnhem en Amsterdam gewerkt heeft en thans 10 jaar bij Schouten.

Als hoofdgebrek bij de landbouw-paarden noemt Schouten bij natte tijden de brokkelhoeven. Hij schrijft dit deels aan eigen schuld toe wanneer de landbouwers bij sommige smeden machinale ijzers laten onderleggen. Bij het bezigen van zelf-gesmede ijzers treedt het euvel van brokkelhoeven veel minder op.

De malaise-tijd werkt ook ongunstig op het hoefbeslag, zooals overal en vooral op het platteland wordt ervaren.

Wat het verdringen van het paard door de auto aangaat, is heer Schouten de meening toegedaan, dat het hoogtepunt daarmede bereikt is en de paardenstapel in de steden niet verder zal terugloopen. Zulks is niet alleen voor de hoefsmeden maar ook voor de fokkers te hopen.

Opgemerkt is reeds dat de frontbreedte van het pand Varkensmarkt 24 niet groot is. De straat is er bovendien smal, waardoor het nemen van een goede foto minder mogelijk is, hetgeen ons spheet. B.

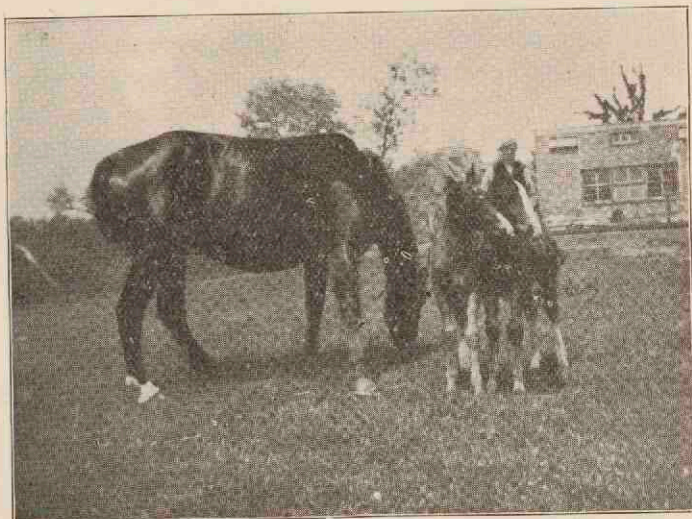
KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Huldiging van Angeren.** Er heeft zich een commissie gevormd, bestaande uit de heeren:

Prof. Kroon; Breukink te Lochem (vert. Ver. Onderw. Pract. Hoefbeslag); P. v. Kempen, dierenarts Echt; P. H. Kupers (vert. Ned. R. K. Smedenpatroonsbond); J. Plet, dierenarts Heerenveen; A. Ruitenbeek (vert. Bond van Smedenpatroons in Nederland) te Utrecht; H. Vossers (vert. Ver. Onderw. Pract. Hoefbeslag) te Utrecht en Dr. G. M. v. d. Plank te Utrecht (penningmeester)

met het doel den heer S. v. Angeren, Chef-Hoefsmid aan het Instituut voor Veeteelt en Gezondheidsleer der Huisdieren bij zijn aftreden aan het einde van dit jaar te huldigen en een geschenk aan te bieden. De datum waarop dit geschieden zal (vermoedelijk midden November) zal nader bekend gemaakt worden. De penningmeester ontvangt nog gaarne bijdragen (gironummer 43701).

— **Cursus te Utrecht.** Wij vernemen dat de cursus voor het Rijksdiploma van Hoefsmid te Utrecht dit jaar wederom gegeven wordt onder leiding van Dr. v. d. Plank (tevens belast met het theoretisch onderwijs) terwijl de praktische lessen door den heer S. v. Angeren worden gegeven. Er kunnen nog cursisten voor het eerste en tweede gedeelte worden aangenomen, indien zij zich voor 1 October bij een der genoemde heeren aanmelden of zich opgeven bij den heer van Lutterveld, Landbouwbeurs Utrecht.

Zwarte merrie van den heer Joh. Klaassens te Beilen met 3 maanden oude tweeling (merrie- en hengstveulen), gekiekt in de weide bij de boerderij.

— **Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.** Geslaagd voor het examen van hoefsmid de navolgende dienstplichtigen der Artillerie (2e ploeg 1931):

L. van Doorten, B. Peppersma, G. E. Filart, G. Dragt, G. Wieringa, G. van der Werff, J. B. B. G. Deliën, R. Zwanepol, B. A. Olie, W. D. W. Arends, D. H. Verweij. Aan allen is een diploma uitgereikt, terwijl de 4 eerstgenoemden tot korporaal zijn bevorderd.

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Het najaars-examen 1932 zal gehouden worden in de maanden October en November, waarvoor aangifte dient te geschieden vóór 15 October bij den heer Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage. Voor nadere bijzonderheden zijn wij zoo vrij te verwijzen naar de betreffende advertentie in deze aflevering.

† J. Kruithof Sr. Op 31 Augustus j.l. had op de draverbaan te Hilversum een tragisch ongeval plaats. De 60-jarige heer J. Kruithof Sr. te Voorburg, in aannemerskringen bekend als bouwer van het stadion te Amsterdam, van het voormalige Ministerie van Landbouw enz., reed daar zijn paard Parmenio. Hij voerde 3 ronden een heftigen strijd om de leiding tegen een concurrent. Toen hij daarvan eindelijk gewonnen had stortte Kruithof van de sulkey en overleed kort daarna. De emotie van den strijd bleek voor zijn reeds zwak hart te groot te zijn geweest. In verband met dit sterfgeval werd het nog niet geheel afgewerkte programma afgebroken en verliet de groote menigte diep onder den indruk van het voorgevallene het course-terrein.

— **Het voederen en drenken tijdens het spoorvervoer.** In talrijke gevallen bleken paarden op doorreis door Duitschland (van Polen naar Nederland, Frankrijk en België) in zeer slechten toestand te verkeereren. Verscheidene dieren konden zich nauwelijks op de been houden of lagen reeds onder-devoet in de wagon. Het spreekt van zelf dat zij daarbij ernstig schade leden en beschadigd werden. Bij onderzoek bleek, dat de dieren aan de tusschenstations slechts weinig of in het geheel geen drinken kregen, omdat ze volgens verklaring der geleiders anders ziek werden. In verband met een en ander heeft men in Duitschland een veeartsenijkundig onderzoek laten instellen en dit behelst als resultaat onder meer het volgende: *krachtvoeder is niet gewenscht* omdat de dieren geen beweging hebben, tijdens de reis niets behoeven te presteeren en anders gevaar loopen maag-darmontsteking met koliek te krijgen. Alleen onderhoudsvoeder is noodig, ruw voeder dus, en het beste is daarvoor *hooi*. Een klein deel kan door goed stroo worden vervangen. Hooi is gemakkelijk te verstrekken, vormt een goede buikvulling en een goede defaecatie. De hoeveelheid hooi wisselt al naar grootte en gewicht der paarden tusschen 4—15 pond per dier per dag. Voorts moet *in ruime mate drinkwater* worden verstrekt. Bij uitsluitend hooivoeder is reeds een goede hoeveelheid water gewenscht en nog te meer bij warm weer. Eenmaal daags moeten de paarden royaal worden gedrenkt: \pm 25 Liter. Daarnaast kan nu en dan nog wat worden verstrekt. Bij het troepenvervoer in Duitschland is voorgeschreven om de 4 uur. Onjuist is dus dat het paard op trein-reis van behoorlijke drinken zou moeten worden gespeend. Het tegendeel is waar.

A.s. draverijen.

18 Sept.	Duindigt	l.b.	6 Oct.	Lisse	k.b.
19 Sept.	Medemblik	k.b.	9 Oct.	Alkmaar	l.b.
21 Sept.	Hillegon	k.b.	13 Oct.	Purmerend	k.b.
22 Sept.	Enkhuizen	k.b.	16 Oct.	Hilversum	l.b.
23 Sept.	Wolvega	k.b.	23 Oct.	Duindigt	l.b.
25 Sept.	Duindigt	l.b.	30 Oct.	Duindigt	l.b.
27 Sept.	Schagen	k.b.	6 Nov.	Duindigt	l.b.
29 Sept.	Purmerend	k.b.	13 Nov.	Duindigt	l.b.
2 Oct.	Groningen	l.b.	20 Nov.	Duindigt	l.b.
5 Oct.	Amstelveen	k.b.	27 Nov.	Duindigt	l.b.

Een jachtafereeltje in het Gooi. Het jachtseizoen vangt deze maand weder aan.

— **Schaduw-blinker.** Dikwijls wordt op course-banen de vraag gesteld, waartoe die rollen van lamsvacht dienen die vele paarden op de plaats van den neusriem dragen. Voor oningewijden is het zeer zeker een eigenaardig gezicht. De gekste dingen hoort men er somtijds over. Een keer zelfs dat het diende om neusverkoudheid te voorkomen.

De blinker is in 1918 uit Amerika ingevoerd door de bekende dravers-zadelmaker, en sindsdien is ze hier en in andere landen geregeld in gebruik.

Als de zon fel schijnt, komen er vele schaduwen op den grond, ook op de renbaan natuurlijk. Vele paarden schrikken er voor, en fouten volgen.

De rol van lamsvacht, die hoog en zeer licht is, verhindert dat het paard, wanneer opgezet, den grond kan zien.

Het doel wordt echter niet altijd goed begrepen.

ADVERTENTIEN

„Rijksdiploma als Hoefsmid”

HET NAJAARS-EXAMEN 1932

zal gehouden worden in de maanden **October** en **November**. Schriftelijke aanmelding vóór 15 October a.s. aan den Secretaris der examencommissie, **Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage**, onder overlegging van een bewijs dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd. **Aan de Leiders van Cursussen** wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, adressen en leeftijden hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verlenen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Aan hen, die reeds eerder aan het examen deelnamen wordt verzocht op te geven wanneer zij dit examen deden en aan welken cursus zij zijn opgeleid.

Het examengeld bedraagt *f* 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

LET OP!

f 500.—

Vijfhonderd gulden Prijsvraag!

ONTSPANNING =
GEZELLIGHEID =
MINIMUM MOEITE =
HUISELIJKHEID EN =
KANS OP ÉÉN DER HOOFD-
PRIJZEN VAN =

Hoe kan dat **Honderd gulden**

?

Nadere mededeelingen op deze
plaats in het volgend nummer

Onthouden!

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Afdeeling Uitgeverij

WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

„PAARDRIJDEN”

LEIDDRAAD VOOR
AMATEUR-RUITERS

DOOR

J. EBBINK

Directeur der Manege te Leiden

Prijs f 1.50

Fr. per post f 1.60

N. V. De Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij
Wagenstraat 70 — Den Haag — Postgiro 14908

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

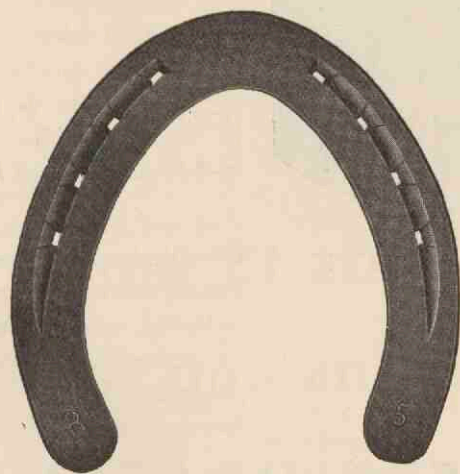
Overtuigt U

„IMPERATOR“
RUBBER HOEFSCHOENEN

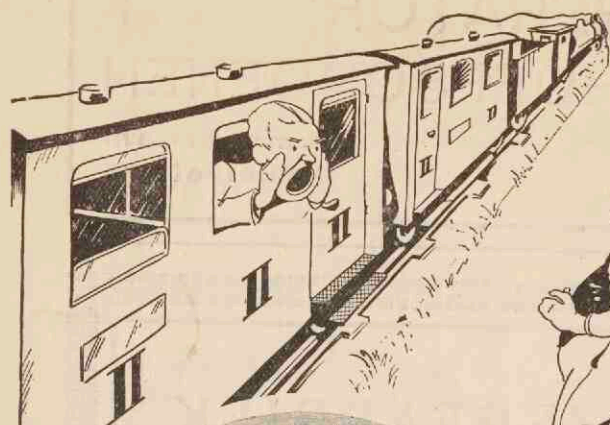
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Zou hij de boodschap verstaan hebben ?

Eén kans tegen tien . . . een sneltrein is
zoo gauw voorbij!

Wanneer u zeker wilt zijn, dat uw boodschap
verstaan, verwerkt en begrepen zal worden,
vergenoeg u dan niet met haar uit een sneltrein
te roepen. Zeg haar dáár, waar uw toehoorder
rustig kan luisteren.

Zeg uw boodschap in de periodieke pers.
Dit is de beste gelegenheid van den modernen
tijd om uw toekomstige klanten in een stemming
te treffen, waarin zij uw pleidooi rustig kunnen
verwerken. En de eenige manier, waarbij gij
zeker zijt, dat ieder, dien gij uw boodschap
toeroept, haar zal verstaan en begrijpen.

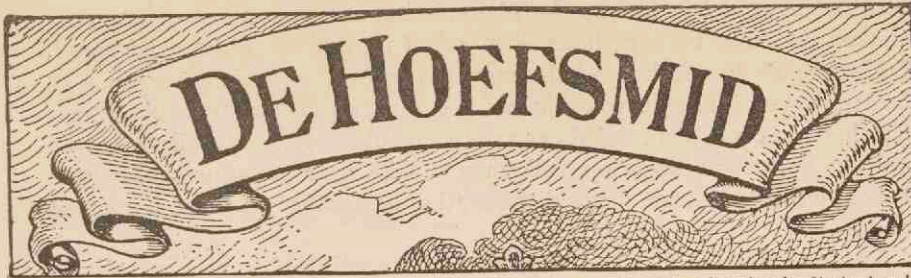

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE EÉN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Enkele hoefbeslagindrucken uit het Buitenland. — Het zijbeen. — Heeft het paard twee hoefzolen? — Huldiging van den heer S. van Angeren. — Cursus in hoefbeslag te Veendam. — Overhoef. — Korte mededeelingen. — Concours bereiden Politie te 's-Gravenhage. — Advertentiën.

ENKELE HOEFBESLAGINDRUKKEN UIT HET BUITENLAND.

Hoewel een bootreis van Rotterdam naar Marseille en van Genua naar Amsterdam niet bepaald de beste gelegenheid biedt om een studie te maken van het hoefbeslag in de verschillende landen langs de passeerende zeeën, zoo kreeg ik toch gelegenheid in de aandoende havenplaatsen alsmede in de Fransche en Italiaansche Riviera een vluchtigen blik op het hoefbeslag te slaan.

Southampton en het eiland Wight boden geen afwijkingen op beslag gebied vergeleken bij ons land en gaven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. In Tanger valt het groote aantal ezels op en frappeert ons het intensieve gebruik dat van dit kleine lastdier gemaakt wordt. Helaas waren de hygiënische zorgen en speciaal aan het hoefbeslag van deze dieren besteed, lang niet rechtevenredig met dit groote gebruik, doch zag men integendeel een zeer verwaarloosden toestand hiervan. Sommige zag men alleen van voren beslagen, anderen alleen achter, doch het beslag op zichzelf was lang niet zooals men het gaarne zou zien.

Marseille heeft nog talrijke paarden die zoowel in de stad zelf als in de havens dienst doen en wel de meeste als trekpaarden. Mij kwamen de artikelen in dit blad van den heer voor den geest, die Marseille daarin aanhaalde als het bewijs, dat sleeperspaarden zeer goed op vlak beslag kunnen gaan en zelfs op hellende straten geen kalkoenen noodig hebben. Marseille lijkt mij een zeer moeilijke stad voor paardentractie en de vele paarden die ik er zag loopen met litteekens na het branden van gewrichten en pezen, bewezen mij voldoende, dat ze er ook niet zonder kleerscheuren, in deze zonder veel kreupelheden in hun dienst, afkomen. De bestrating is veel met keien die glad zijn en de straten zelf zijn zeer hellend, zoodat het werkelijk wel een prachtreclame is voor het

vlakke beslag, dat ik hier zonder uitzondering zag. Wanneer we daar Rotterdam dan eens bij vergelijken, dan geloof ik, dat het R'damsche paard, beslagen met de zeer hooge kalkoenen die aan dat sleepersbeslag eigen is, buitengewoon jaloersch zou zijn als het zijn collega uit Marseille aldaar aan het werk kon zien, dat de zwaarste vrachten tegen de steilste straten optrekt en weer afdaalt op volkomen vlakke ijzers. Wanneer hier geen behoefte aan kalkoenen gevoeld wordt, dan bestaat deze ook m. i. nergens anders.

Van de vele luxe plaatsen langs de Rivièra wil ik Nice noemen, omdat hier nog een 40 paarden alleen voor huurrijtuigen worden gehouden; de bestrating is hier nagenoeg uitsluitend asphalt en als beslag wordt voor deze paarden een vierkant zoolbeslag gebruikt. De kosten zonder de zolen zijn f1,80; kurkbeslag is hier niet bekend, doch zou hier vanwege de geringere kosten, uitnemend gebruikt kunnen worden. Winterbeslag komt hier niet voor, zoodat de paarden dus het heele jaar door op vlakke ijzers loopen. Algiers biedt min of meer hetzelfde aspect als Tanger, doch men ziet hier meer paarden, hoewel in deze kustplaatsen de auto het vreemdelingenverkeer ook vrij wel geheel in beslag neemt en de groote reisauto's heel wat viervoeters, groot en klein hebben uitgeschakeld.

HET ZIJBEEN.

In het artikel van Dr. E. Q. over „Het zijbeen” in „De Hoefsmid” van 15 Sept. '32 staat de volgende passage:

„Ook is dikwijls de tak van het hoefijzer, gelegen onder zoo'n zieken „verzenwand, te veel afgesleten. Welnu, al deze veranderingen zijn het „gevolg van het niet meer of althans veel te weinig verwijden van den „verzenwand.”

„Zooals hierboven gezegd, tracht het dier in zijn gang zooveel als mogelijk „is pijn te vermijden, het zal daarom bij verbeening van een kraakbeen „het naar beneden drukken daarvan bij het steunen vermijden, waardoor „de verzenwand zich minder verwijdt; deze verzenwand wrijft daardoor „ook minder over het ijzer, slijt dientengevolge minder af en wordt daar- „door hooger dan de verzenwand van de andere zijde. Bij het neerzetten „van den hoof komt de hoogste rand het eerst op den bodem en daardoor „slijt die ijzertak ook het meeste af.”

Dat is theoretisch heel juist beredeneerd. Het komt mij echter voor, dat deze voorstelling van zaken al te eenzijdig is gegeven en dat oorzaak en gevolg in vele gevallen omgekeerd moeten worden. In mijn woonstad zie ik vanzelf veel paarden, die dagelijks over de harde wegen marcheeren, en heel vaak zie ik het z.g. „optreden” op de buitenste hoefhelft. Mijn meening is nu de volgende: Verkeerd besnijden van den hoof door den smid is vaak het begin. Veel smeden al zijn geneigd den binnenverzenwand meer in te korten dan de rest. Vermoedelijk is hiervan de oorzaak: overdreven

vrees voor steengallen in den binnensteunselhoek, hetgeen de smid onwillekeurig er toe brengt die fout bij ieder nieuw beslag te herhalen, ten einde den binnenijzer-tak wat „lucht” te leggen. En dit wordt naar mijn meening op den duur oorzaak, dat de voet as scheef wordt en wel zóó, dat de buitenhoefhelft te lang wordt, hetgeen het „optreden” verklaart, met als noodzakelijk gevolg het sterk afslijten van den buitenijzertak. Bij iederen voetstap zal de langere buitenwand de grootste schok en de trillingen van de keien opvangen, en nu is het gemakkelijk te begrijpen, dat afwijkingen aan die zijde optreden, zooals verbeening van het hoefkraakbeen met al haar gevolgen, welke door Dr. E. Q. zijn beschreven. Dus hier niet eerst „beginnende verbeening” en daarna als gevolg langer worden van den „zieken” verzenwand; maar eerst een te lange buitenverzenwand en als gevolg: verbeening.

Het spreekt vanzelf, dat een erfelijke aanleg bij een paard het ontstaan van verbeening in de hand zal werken, dat dus bij een dergelijk paard door dezelfde fout eerder verbeening zal optreden dan bij een, dat die erfelijke aanleg niet van zijn ouders heeft meegekregen.

In het handboek van Prof. Kroon en Dr. Gallandat Huot kan men lezen, dat verbeening het meest optreedt aan de buitenzijde van den *linker* voorhoef en bijna uitsluitend bij paarden in de stad. Ook dit verschijnsel valt geheel in de lijn van mijn redeneering.

Bedenk n.l., dat in de stad bijna alle straten „rond” liggen en dat men steeds rechts moet houden. Het linker voorbeen stampt daardoor met de buitenhoefhelft het hardst op de keien en hierdoor is het gemakkelijk te begrijpen, dat verbeening aan die zijde het meest optreedt. Wanneer dan bovendien nog de bovengenoemde fout in het bekappen van den voet gemaakt wordt, is het voor ieder begrijpelijk, dat nadeelige gevolgen niet kunnen uitblijven op den duur. Ik heb dan ook de vaste meening, dat veel verbeening voorkomen zou worden, als de smeden de „rechte voet as” meer zouden eerbiedigen dan tot nog toe geschiedt.

Zelfs zou in de stad het iets korter maken van de buitenhoefhelft van den linkervoet te verkiezen zijn, ook bij nog volkomen normale hoeven.

Tevens wil ik hier nog even vermelden, dat ik bij smeden (niet gediplomeerd) vaak de neiging zie, om juist bij paarden, die sterk optreden op de buitenhoefhelft en die daarbij scheeve hoeven hebben, al of niet gepaard met verbeening, de buiten ijzertak te verdikken, ten einde, zooals deze smeden dan zeggen, het paard te *dwingen* zijn voet „recht” neer te zetten. Het kost me dan vaak de grootste moeite die smeden van hun dwaling te overtuigen en hen uit te leggen, waarom een paard zich niet „*dwingen*” laat. Ik vertel hen dan, dat de hoefschoen met z'n ijzer eigenlijk als een „doode” klomp is te beschouwen, waaraan het paard zich niet stoort bij het neerzetten van z'n voet; dat het dier toch z'n voet neerzet, zooals het levende inwendige van den hoef gevormd is; dat het nooit lukt bij volwassen paarden dien vorm te veranderen; dat ze daarom door verdikking van dien reeds te hooge steile buitenverzenwand de inwendige deelen forceeren en daarom het paard van 't kantje in de sloot helpen.

Deze smeden volgen dan de gegeven aanwijzingen op, ten minste als men

er bij blijft. Maar na enkele maanden ziet men hetzelfde paard weer met dezelfde grove fouten in het beslag.

Bedoeling van dit schrijven is er op te wijzen, dat verkeerde behandeling door onkundige smeden naar mijn meening veelvuldig oorzaak is van het optreden van verbeening in de stad.

Rotterdam.

B. Crezée,
dierenarts.

Aan

de Redactie van „De Hoefsmid”.

M. H.!

Gaarne wil ik een plaatsje vragen in „De Hoefsmid” voor hetgeen mij al meerdere malen in de practijk is ervaren met het **zijbeen**.

Het volgende is mij in de paar laatste jaren gepasseerd met twee merriën, een M.C.-merrie en een stamboekmerrie. Beide paarden kregen in het begin een lichte kreupelheid en daar een van de paarden verzekerd was, werd in Utrecht spoedig de hulp der Veeartsenijkundige Hoogeschool gevraagd, waar bedoelde paarden behandeld werden. De eigenaar der M.C.-merrie nam het paard van de Verzekering Maatschappij over en daarna kwamen beide paarden bij mij in de smederij op beslag.

Aangezien ik wist dat beide paarden lijdende waren aan de hoefkraakbeenderen, heb ik direct het middel toegepast dat bij mij in de practijk nog nooit heeft gefaald en wel door de paarden flink ruim te beslaan waar het zijbeen begint te verharden, desnoods met een verbrede tak en dan tusschen den hoef en het ijzer een stuk auto-band te leggen, dat wigvormig bijloopt, aan de eindtakken van het ijzer met een hoefnagel te verbinden en loopende tot de laatste nagelgaten.

Bij beide paarden heb ik daarmede zooveel succes gehad dat ze nog goed hun werk, ook in draf, kunnen doen en niet kreupel meer zijn.

Ook pas ik dit middel nogal eens toe voor *nauwe hoeven* en steeds heb ik de voldoening dat de hoeven aanmerkelijk wijder worden.

Geachte collega's: als U een paard krijgt dat aan verbeend hoefkraakbeen lijdt, probeert het aangegeven middel eens, het is goedkoop. Als men een oude autoband heeft, gaan er vele uit. U zult plezier van de behandeling hebben.

Utrecht, 27 September.

W. C. Schouten.

HEEFT HET PAARD TWEE HOEFZOLEN?

Een niet al te bang uitgevallen examencandidaat zou bovenstaande vraag met „ja” kunnen beantwoorden en er bij voegen, tenminste wanneer er een gummi of leeren hoefzool bij onder ligt.

Geachte vraagsteller op het titelblad der Augustus-aflevering heeft natuurlijk bedoeld of het paard behalve een vleeschzool, twee hoornzolen

heeft. Inderdaad zijn er hoeven die bij het besnijden een losse en een vaste hoornzool te zien geven. Echter komt het ook voor, dat de zoogenaamd tweede zool een zoodanige structuur heeft en tevens zoo vast met den hoornwand en de steunsels is verbonden dat een zeer groot percentage der hoefsmeden zich aan zulke hoeven zullen vergissen en deze te lang laten.

Omgekeerd zijn er ook hoeven die bijna het zelfde uiterlijk hebben, doch waarbij opletten de boodschap is, wil men niet een ongewenscht bloedbad aanrichten.

Lang niet altijd kunnen wij de vraag stellen: „Heeft het paard twee hoefzolen?”

Er zijn genoeg hoeven, waarbij wij eerder mogen vragen: „Heeft het paard een halve hoefzool?” zoo weinig hoorn er onder de vleeschzool aanwezig is.

Het opsporen der oorzaken van deze aanmerkelijke verschillen van hoordikte en structuur ligt niet op den weg van den hoefsmid.

Al mogen er nu hoeven zijn waarbij de vraag rijst: Heeft 't paard twee hoefzolen?, voor den hoefsmid is de beantwoording van minder belang.

Voor hem is het van veel meer belang dat hij zijn onderscheidingsvermogen zoodanig ontwikkelt, dat hij ten slotte niet meer misgrijpt, doch steeds de *juiste* hoeveelheid hoorn leert wegnemen of beter nog, laat zitten.

Dit is lang niet gemakkelijk.

Bij landbouw-paarden wijst zich meestal de weg van zelf. De doode zool vertoont dan scheuren en de verbinding tusschen wand en zool is duidelijk verbroken. Bij paarden, die veel op stal staan en weinig of geen werk verrichten, is dit vaak anders.

Hoe handelt men nu wanneer er twijfel bestaat omtrent de aanwezige hoeveelheid hoorn onder den hoef.

Vooreerst bekijkt men de lengte van den hoef in verband met het paard. Hierbij moet men terdege rekening houden met de lengte van de kroonharen. Bij korte of kortgeknipte kroonharen vergist men zich gauw, daar de hoeven dan langer lijken, dan ze zijn.

Ook let men goed op, of bij het te behandelen dier normale, dan wel lange steile, of korte steile hoeven, of soms ook lange spitse, of korte spits-hoeven behooren. Dit in verband met het ras en eventueele afwijkende beenstanden.

Vervolgens oefent men druk uit op de zool door middel van de duimen, de visiteertang of de afneemtang. Vergissingen zijn ook *dan* nog niet uitgesloten.

Sommige paarden reageeren direct, andere pas wanneer het bloed er uit stroomt.

Het meer of minder meeveeren van de zool geeft eveneens nog geen vaste aanwijzing voor de aanwezige hoeveelheid hoorn. Juist bij paarden met twee hoornzolen komt het voor, dat die tweede zool prachtig mee veert onder den druk van de tang. Neemt men dan echter in het toongedeelte zoolhoorn weg, dan ziet men daar de hoorn lichter van kleur worden. Nog dieper wordt de hoorn zacht en lijkt het of tusschen eerste en tweede zool een laagje tusschenhoornstof aanwezig is. In zulke gevallen kan er een flink stuk van den hoef worden afgenomen.

Als tegenhanger van de hoeven met twee zolen treffen wij hoeven aan met zeer geringe zoldikte. Meestal zijn het in meer of mindere mate plathoeven. De lengte van deze hoeven is niet groot en het vaststellen van de hoeveelheid af te nemen hoorn is niet moeilijk.

Bij geringen druk op de zool reageert het dier al. Vanzelfsprekend moet hierbij de zool steeds worden gespaard daar anders zookneuzingen niet kunnen uitblijven.

Door weidegang worden deze zolen nog dunner. Het aanwenden van bruine teer werkt gunstig.

Nog op één soort hoeven willen wij de aandacht vestigen, namelijk op die, waarvan de structuur van het zoolhoorn afwijkt van de normale structuur. Wij bedoelen die hoeven, waarvan de zolen nog al elastisch zijn. De zoolhoorn heeft dan een caoutchoucachtig aanzien. Met het besnijden voelt het ook zoo aan.

Heeft men zulke hoeven ter behandeling, ook al zijn zij op 't oog lang, men zij voorzichtig, „of het leven zit aan den buitenkant”, zooals wij dit eens kernachtig hoorden zeggen.

Met bovenstaande is geenszins de vraag „heeft 't paard twee hoefzolen” beantwoord. Ook bedoelen wij niet critiek uit te oefenen op het schrijven van den heer Weijermans. Voor mij was het slechts een aanleiding om voor de moeilijkheden van het besnijden nadere aandacht te vragen.

Utrecht.

H. VOSSERS.

Met vragen komt men te Rome.

Is 't juist gezien van den heer Vossers om de door mij gestelde vraag „Heeft 't paard twee hoefzolen” voor den hoefsmid van minder belang te achten?

De door hem opgesomde verschillen in den bouw of structuur van de hoefzool brengt mij tot een tweede vraag: „Waardoor ontstaan deze verschillen, welke, uitgezonderd de hoef met flinke tweede of losse zool, mijns inziens gebreken zijn? Waar nu de geheele paardenstand, wat betreft althans zijn hoeven, afhankelijk is van den hoefsmid, dunkt mij, dat de hoefsmid nooit een te ruim inzicht kan hebben van oorzaak en gevolg van de verschillen, die hij dagelijks onderhanden krijgt en bewerken moet. Mijn hoop is dan ook, dat dit onderwerp zoo goed mogelijk belicht zal worden.

Ik voor mij heb sinds enkele weken drie paarden van voren beslagen met door mij genoemde zoolijzers, waarbij de geheele zool meedraagt. Bedoelde paarden heb ik al ettelijke jaren in beslag, waren niet kreupel maar uiterst plat en veel te laag van hielen. Met de meeste moeite kon ik geen verbetering krijgen. Mijn overtuiging is, dat door het meedragen der zool, de tweede zool, welke uit de verzen afgroeit, zal ontwikkelen, waardoor de verzen en steunsels hun natuurlijke bestemming: het formeeren van bedoelde zool, herkrijgen en zodoende tevens tot groei zullen komen.

H. WEYERMANS.

HULDIGING VAN DEN HEER S. VAN ANGEREN.

De huldiging van den heer S. van Angeren zal plaats vinden op Donderdag 10 November a.s. des namiddags te half vier in het gebouw voor Hoefkunde van het Zoötechnisch instituut te Utrecht (Verlengde Poortstraat).

Bijdragen kunnen nog worden gezonden aan Dr. G. M. van der Plank te Utrecht, Oudwijkerstr. 37, giro 43701.

Indien in den datum nog verandering mocht komen, zal dit tijdig aan belangstellenden ter kennis worden gebracht.

* * *

Uit bovenstaande mededeeling kunnen we de gelukkige conclusie trekken dat de heer van Angeren weder hersteld is, daar de oorspronkelijk vroeger bepaalde huldiging toen wegens ziekte moest worden verschoven. Hiermede wenschen wij om te beginnen den a.s. jubilaris van harte geluk en nemen tevens de gelegenheid waar om niet alleen alle hoefbeslagautoriteiten, doch ook oud-leerlingen en allen die zich op hoefbeslaggebied met den heer van Angeren bevriend hebben gemaakt, op te wekken door hunne aanwezigheid blijk te geven van hun achting en belangstelling voor den scheidenden functionaris.

Het behoeft hier waarlijk niet aan ingewijden verteld te worden, wat de jubilaris gedurende zulk een groot deel van zijn leven voor de ontwikkeling van het hoefbeslag heeft gedaan en er zullen dan ook weinig hoefsmeden in ons land zijn, die den heer van Angeren niet persoonlijk of bij name kennen. Daarom *op* naar Utrecht op 10 November a. s. en laten wij door een grootsche demonstratie aldaar onze hoogachting toonen aan dezen scheidenden autoriteit, die op de hoogste sport staat van het schoone ambacht, het hoefbeslag.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE VEENDAM.

De cursus in hoefbeslag te Veendam werd ingesteld op initiatief van de Veenkoloniale Boerenbond te Veendam en wordt gehouden des Zaterdag, n.l. van 10¹/₂—12 theoretische lessen en van 1—5¹/₂ praktische lessen.

De theoretische lessen worden gehouden in de Rijkslandbouw-winterschool, waarvan de lokalen door den directeur dier onderwijsinrichting hiervoor welwillend beschikbaar worden gesteld. Het groote voordeel hiervan is, dat in een daarvoor zeer geschikt lokaal les kan worden gegeven, terwijl van de aanwezige preparaten, modellen, platen enz. een dankbaar gebruik wordt gemaakt. De praktische lessen worden gegeven aan de ambachtschool, waar de omstandigheden t.o.v. de vuren en verdere materialen ook zeer gunstig zijn.

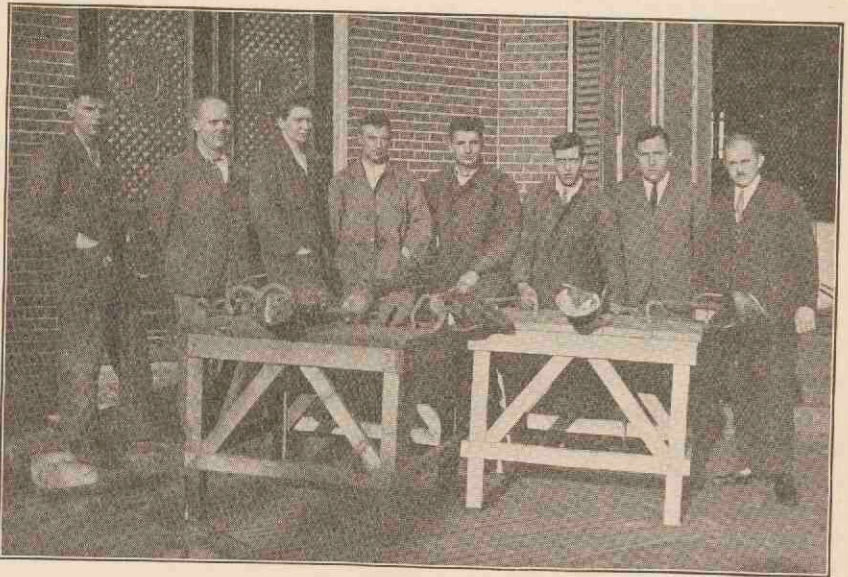
Over 't algemeen is de animo bij de cursisten in groote mate aanwezig, vooral de praktische lessen worden met ijver gevolgd. Ten opzichte van de theoretische lessen kan gezegd worden, dat de stof wel eens moeilijk te verwerken is, terwijl de omstandigheden, waaronder thuis gestudeerd moet worden, nu ook juist niet altijd voor die studie bevorderlijk zijn.

Het aantal gegeven lessen bedraagt 20 en loopen van April t/m. October, met een vacantie van \pm 1 maand, samenvallend met de vacantie van de ambachtschool.

Wat het verloop van den cursus betreft, dient opgemerkt te worden, dat ze gehouden wordt, geheel volgens het daartoe vastgesteld programma, d.w.z. in het eerste gedeelte vooral ijzers smeden en onderleggen voor normaal beslag en in het tweede gedeelte voor afwijkende standen en dito gangen. Om voldoende paarden te krijgen, werd het beslag gratis aangebracht.

Daar behalve de rijkssubsidie geen toelage genoten werd, moest het lesgeld zeer hoog gesteld worden, n.l. f 25 per persoon per halfjaar. In de gegeven slechte tijdsomstandigheden meende de Veenkoloniale Boerenbond niet gerechtigd te zijn om geld voor den cursus beschikbaar te stellen. Er is dan ook veel overleg noodig geweest, om de begrooting sluitend te krijgen.

Het aantal deelnemers bedroeg bij den aanvang van het eerste halfjaar 8, hetwelk in den loop van den cursus door vertrek van één der deelnemers tot 7 daalde. Bij den aanvang van het tweede halfjaar hadden alle zeven zich weer aangemeld, doch één ervan is wegens verandering van werkkring niet teruggekomen. Aanvang en einde van het tweede halfjaar dus met zes leerlingen, welke zich ook allen voor het examen hebben aangemeld.

Cursus te Veendam. Van links naar rechts de deelnemers: K. de Boer te Nieuwe Pekela, L. Mulder te Borgercompagnie, J. Smit te Drouwenermond, B. Siepel te Gasselte, H. B. Ottens te Gieten, W. Drok te Zuidwending. Verder de heer G. Smit, onderwijzer-hoefsmid te Stadskanaal, door wien de lessen in de practijk worden gegeven, en geheel rechts de heer H. ten Have, dierenarts te Veendam, leider en leeraar in de theorie.

OVERHOEF.

De heer Dr. E. Q(uadekker) vervolgt zijn serie artikelen in „Ons Paard” over exterieur met de volgende:

Overhoef. De naam overhoef duidt aan, dat dit gebrek gezeten is boven den hoef. Sedert lang verstaat men er dan ook onder iedere harde zwelling onmiddellijk boven den hoef, uitgaande van het daar gelegen been of gewricht.

De Duitschers geven er verschillende benamingen aan. Zij spreken n.l. van „Schale”, van „Leist” en van „Ringbein”.

De Franschen noemen het „Formes” en onderscheiden „Formes Phalangiennes” en „Formes Coronaires”.

De Engelschen heeten het „Ring-bone” en onderscheiden ook een „high”- en „low-ringbone”.

Volgens Prof. Möller kan men het gebrek verdeelen in:

1e. *Articulair* lijden, dat uitgaat van het kroongewricht, dat zooals men weet onmiddellijk boven het hoefgewricht is gelegen. Volgens Möller zou het hier een ziekte zijn der gewrichtskraakbeenderen, waarbij deze, al naar den duur van het lijden, meer of minder verwoest worden, terwijl aan de randen van het gewricht dan een beenwoekering ontstaat. In een later tijdperk vindt men het kootbeen en het kroonbeen dikwijls met groote beenwoekeringen bezet, terwijl dan het gewrichtskraakbeen geheel verwoest is.

Ook kan het tot een vergroeiing van het gewricht komen. Deze soort van overhoef is zeker wel de ergste, want hij gaat gepaard met hevige kreupelheid.

2e. de *periarticulaire* overhoef. Tengevolge van een chronische ontsteking rondom het gewricht, zooals deze ontstaan kan uit verstuingen of door voortdurende rekking aan de binnen- en buitenzijde van het gewricht. Bij het onderzoek na den dood vindt men dan de gewrichtsvlakten gezond, alleen de banden verdikt en aan de inplantingsplaatsen zijn meer of minder uitgebreide beenwoekeringen ontstaan.

3e. de *rachitische* overhoef. Tengevolge eener gebrekkige beenontwikkeling in de jeugd, de zoogenaamde Engelsche ziekte, worden vooral de gewrichtsuitenden der beenderen te dik. Indien de uiteinden van het kootbeen en van het kroonbeen te dik zijn, dan is dit van buiten uit zeer gemakkelijk te zien en wordt dit dan ook dikwijls als overhoef bestempeld.

Hierbij zijn de gewrichtsvlakten en de banden normaal. Meestal is een slechte voeding in de jeugd hiervan de oorzaak en alhoewel er geen kreupel loopen mede behoeft gepaard te gaan, zal ieder toch wel begrijpen, dat paarden met zulke zwakke beenderen toch al heel gemakkelijk een gewrichtslijden kunnen krijgen.

4e. de *traumatische* overhoef, ontstaande door verwondingen. Een kroontrap is dikwijls voldoende om een beenvliesontsteking te voorschijn te roepen en dientengevolge een beenwoekering.

Wat de verschijnselen betreft waaronder dit gebrek zich voordoet, moet in de eerste plaats genoemd worden de verdikking van het kroongewicht, die gewoonlijk gemakkelijk te zien is indien men de vier kroongewichten onderling vergelijkt.

De zwelling of verdikking aan de zijvlakten van het gewricht ziet men als men vóór het paard gaat staan, die op de voorvlakte door zich terzijde van het paard te plaatsen.

Door het betasten met de hand en vergelijking met de andere kroongewrichten heeft men spoedig zekerheid. Bij de articulaire overhoef breidt zich het lijden aan beide zijden over de voorvlakte van het gewricht uit, en heeft het voorkomen van een ringvormige zwelling, waarvoor de Duitschers het woord „Ring-bein” gebruiken. De achtervlakte is door de ligging der buigpezen aan het oog onttrokken.

Nu eens gaat de beenwoekering uit van het kootbeen en ligt dan wat hooger, dan eens van het kroonbeen en ligt dan onmiddellijk boven de kroon van den hoof.

De zwelling is hard, weinig gevoelig bij drukking en de huid is er over te verschuiven.

De periarticulaire vorm komt in verschijnselen met de bovengenoemde vrijwel overeen, alleen is het zeldzaam dat hierbij ook op de voorvlakte de verdikking voorkomt.

Bij deze beide vormen komt kreupelheid voor, die vooral bij belasting van den hoof het duidelijkst is. Bij temperamentvolle paarden ziet men de kreupelheid gedurende de beweging wel eens wat verminderen.

Het onderkennen van overhoef is niet altijd even gemakkelijk, vooral niet als de verdikking nog maar gering is.

Bij veulens zijn de beenuiteinden van koot- en kroonbeen steeds duidelijk zichtbaar, sterker ontwikkeld en hooger boven den hoof gelegen dan bij volwassen paarden. Hiermede moet men rekening houden wil men zich niet vergissen.

Door het betasten der koot bemerkt men of de verdikking zetelt in de huid, dan wel of deze van het onderliggende been uitgaat.

Overhoef zonder kreupelheid is niet zoo erg als die met kreupelheid.

Moeilijker wordt de onderscheiding tusschen een overhoef en een distorsie van het kroongewicht. Deze laatste gaat echter altijd gepaard met ontstekingsverschijnselen als verhoogde warmte en pijn bij drukking.

Dat het kroongewricht zoo dikwijls de zitplaats is van zulke ziekten, ligt in de anatomische-physiologische inrichting ervan.

Volgens Peters en ook volgens Williams, zou overhoef het meest voorkomen bij lange, weke kooten, waarbij de gewrichtsbanden meer gerekt worden dan bij korte, sterke kooten.

Verschillende oorzaken kunnen aanleiding geven tot het ontstaan van dit gebrek en het feit, dat overhoef tegelijk aan meer dan één been kan voorkomen bij hetzelfde paard, bewijst, dat er dan een praedispositie voor dit lijden moet bestaan, een voorbeschiktheid welke dikwijls erfelijk is.

Over 't algemeen kan men wel zeggen, dat deze voorbeschiktheid eigen is aan alle smalle, slecht gebouwde gewrichten en aan een abnormalen stand der ledematen.

De meerdere belasting der voorbeenen is een der redenen waarom overhoef meer aan deze, dan aan de achterste ledematen voorkomt.

Onregelmatige standen, vooral toonwijdte en toonnauwe stand, veroorzaken niet alleen een ongelijke belasting van het gewricht, maar ook abnormale rekkingen der gewrichtsbanden, en kunnen daardoor aanleiding geven tot het ontstaan van den periarticulaire vorm van overhoef.

Als uitwendige oorzaken komen in de eerste plaats in aanmerking distorsies en al die omstandigheden waardoor deze ontstaan kunnen, zooals gebrekkige beenstanden, ongelijk besnijden der hoeven, het gebruiken van paarden in snelle gangen op ongelijken bodem. Zoodra de eene hoefwand helft hooger is dan de andere en dus ook bij het loopen eerder op den bodem komt, moet zoowel een ongelijke verdeeling van den last in het gewricht, als een rekking der tegenoverliggende zijband plaats hebben.

De overhoef is over 't algemeen genomen een chronisch lijden, ofschoon enkele vormen een eigenaardig verloop hebben. De articulaire vorm begint doorgaans langzaam de geneest niet, zoodat het dan ook afhangt van den graad der kreupelheid en van de diensten waarvoor het paard bestemd is, of men het dier nog zal behouden of niet.

Met welken vorm van overhoef men ook te doen heeft, het is altijd een zeer ernstig lijden, waarvoor men niet spoedig genoeg den raad van den dierenarts kan inroepen. Ik moet ook hier afraden het op eigen initiatief aanwenden van smeersels of zalfjes; juist omdat er verschillende vormen van overhoef bestaan, is de behandeling afhankelijk van den vorm van het lijden, en de in den handel zijnde geheimmiddelen zijn voor iederen vorm dezelfde.

Met het oog op de fokkerij van het paard zal men bijzonder moeten letten op de sterkte der gewrichten van voor- en achterbeen, alsmede op den stand der ledematen, opdat de teelt vrij blijve van het vrijwel ongeneeslijke gebrek overhoef, een gebrek waardoor het paard waardeloos wordt.

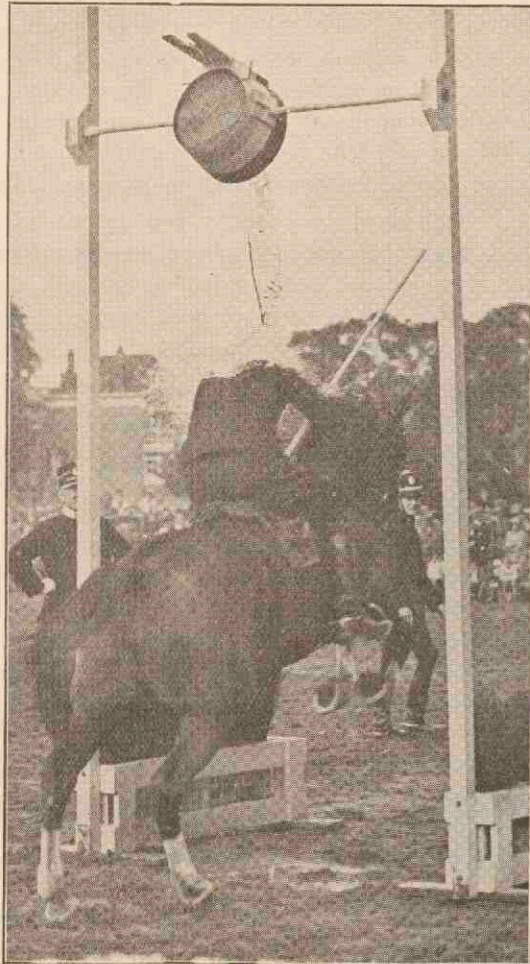
KORTE MEDEDEELINGEN

— Aan het examen voor het rijksdiploma van hoefsmid, dat in de maand November zal worden afgenomen te Utrecht, zal door ongeveer 60 candidaten worden deelgenomen; hieronder zijn de leerlingen van de nu afgeloopen cursussen te Bedum, Heerenveen, Veendam en Appingedam.

— Cursus in hoefbeslag te Lochem. Zaterdag 8 October is de eerste les van het 2e gedeelte van de cursus gehouden.

CONCOURS BEREDEN POLITIE TE 's-GRAVENHAGE.

Op 13 en 14 September hadden op het Alexanderveld de jaarlijksche dressuur- en springwedstrijden plaats, waaraan door 24 agenten werd deelgenomen. De wedstrijden zijn uitstekend geslaagd en werden op den tweeden dag door vele autoriteiten en een groot belangstellend publiek bijgewoond. Op dien tweeden dag waren, als gewoonlijk, komische nummers aan het programma toegevoegd.

Een snapshot uit het nummer ringsteken, 'n wedstrijd zonder nieten. Wie geen prijs wint, krijgt gratis een douche.

(u. Ons Paard'').

ADVERTENTIE

|||||
LET OP!

f 500.—

|||||

Vijfhonderd gulden Prijsvraag!

OVER EENIGE WEKEN KOMEN ZE!
MISSCHIEN WEET UW BOEKHANDE-
LAAR OF LEESBIBLIOTHEEK ER AL
MEER VAN! =

TWEE PRIJZEN VAN HONDERD GULDEN
TWEE PRIJZEN VAN VIJFTIG GULDEN
TWINTIG PRIJZEN VAN TIEN GULDEN

|||||
Onthouden!

Nadere mededeelingen op deze plaats in het
volgend nummer =

|||||

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Afdeeling Uitgeverij

WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

„PAARDRIJDEN”

LEIDDRAAD VOOR
AMATEUR-RUITERS

DOOR

J. EBBINK

Directeur der Manege te Leiden

Prijs f 1.50

Fr. per post f 1.60

N. V. De Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij
Wagenstraat 70 — Den Haag — Postgiro 14908

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

DE

OSTA-HOEFIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

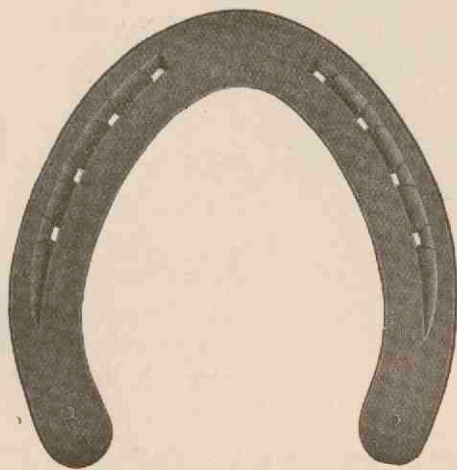
Overtuigt U

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

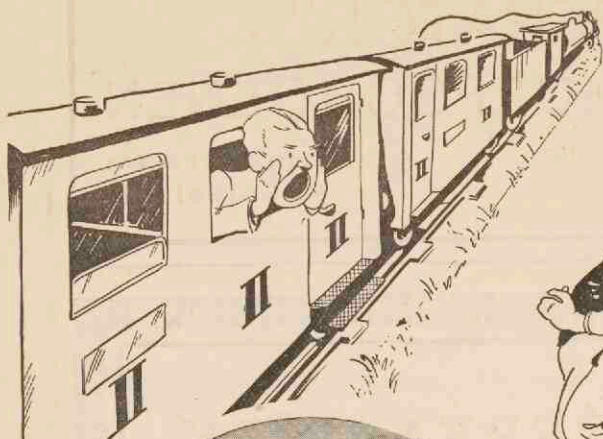
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Zou hij de boodschap verstaan hebben ?

Één kans tegen tien . . . een sneltrein is
zoo gauw voorbij!

Wanneer u zeker wilt zijn, dat uw boodschap
verstaan, verwerkt en begrepen zal worden,
vergeuoeg u dan niet met haar uit een sneltrein
te roepen. Zeg haar dáár, waar uw toehoorder
rustig kan luisteren.

Zeg uw boodschap in de periodieke pers.
Dit is de beste gelegenheid van den modernen
tijd om uw toekomstige klanten in een stemming
te treffen, waarin zij uw pleidooi rustig kunnen
verwerken. En de eenige manier, waarbij gij
zeker zijt, dat ieder, dien gij uw boodschap
toeroept, haar zal verstaan en begrijpen.

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE EEN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

SPECIALE AFLEVERING VAN „DE HOEFSMID”

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

S. VAN ANGEREN

Aangeboden als huldeblijk bij het afscheid nemen
van den heer S. VAN ANGEREN als Chef-Hoefsmid
van het Zoötechnisch Instituut der Rijks-Universiteit
te Utrecht

Uitg. N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, Den Haag

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

28. JUN. 1933

Het geeft aan de Redactie van „De Hoefsmid” een groote voldoening, dat zij in de gelegenheid is om aan U waarde Van Angeren, op den dag dat gij officieel afscheid neemt als chef hoefsmid van de Veeartsenijkundige faculteit der Rijks Universiteit te Utrecht, een extra-nummer van „De Hoefsmid” aan te kunnen bieden, een uitgave die geheel aan U gewijd is en waarin talrijke vrienden en belangstellenden, door een persoonlijke bijdrage, van hunne waardeering en hoogachting voor U hebben willen getuigen.

Wij hopen dat gij, scheidende functionaris, dit als een blijvend aandenken zult willen aanvaarden en hierin zult willen zien een bewijs van dank voor al hetgeen gij op hoefbeslag-gebied en meer in het bijzonder voor het onderwijs in hoefbeslag gedurende een lange reeks van jaren hebt gepresteerd.

Persoonlijk voeg ik hieraan toe het voor mij als een groot voorrecht te hebben beschouwd, sinds de instelling der examens voor het Rijksdiploma van Hoefsmid, met U te hebben kunnen samenwerken. In deze lange reeks van jaren heb ik U leeren kennen als een buitengewoon goed beoordeelaar van het hoefbeslag in al zijn onderdeelen, als een uitnemend examinator en ik zou haast zeggen als een onmisbaar lid dezer commissie. Doch ook overigens heb ik steeds alle medewerking van U ondervonden en vaak geprofiteerd van uw practische kennis en ervaring wanneer ik onderwerpen het hoefbeslag betreffende met U besprak. Gij spruit nog voort uit den tijd, dat de militaire hoefsmiden de eenige goed geschoolde vakgenooten waren en als zoodanig hebt gij dan ook pioniersarbeid verricht en mede geholpen om de burgerhoefsmiden door kundig onderricht en goed voorgaan uit hun achterlijkheid op te heffen. Dat gij daarin geslaagd zijt, bewijzen de resultaten van de zoo talrijke cursussen waarvan gij de praktische opleiding hebt verzorgd. Hierop terug te zien moet alleen al een groote mate van voldoening voor U zijn en wanneer ge binnenkort het ambtelooze leven zult intreden, zullen zeer zeker vaak deze herinneringen als aangename visioenen aan U voorbijtrekken.

Het zal ongetwijfeld een groote voldoening voor U zijn, dat gij Uw ambtelijke positie verlaat op den hoogst bereikbaren sport en met de wetenschap dat gij zooveel voor het hoefbeslag en het onderwijs hebt kunnen tot stand

brengen en wij wenschen U van harte nog zeer vele jaren toe van een welverdiende rust, waarbij wij echter de hoop blijven koesteren dat Uwe belangstelling in hoefbeslag-aangelegenheden levendig moge blijven tot verder heil van dit schoone ambacht.

's-Gravenhage, 4 Nov. 1932.

Dr. Gallandat Huet.

S. VAN ANGEREN.

(Bij zijn afscheid).

Op 17 Juni l.l. werd Stephanus van Angeren 65 jaar, waarom hij aan het eind van dit jaar den dienst met pensioen zal verlaten. Wij meenden dat dit feit niet onopgemerkt mocht voorbijgaan, omdat van Angeren een verdienstelijk man is, die zijn geheele leven gewijd heeft aan de verbetering van het hoefbeslag in Nederland. Ik weet zeker, dat het niet in zijn geest zou zijn, als ik hier de loftrompet ging steken, zijn verdiensten breed zou uitmeten of hem ging ophemelen. Dit past niet bij van Angeren's bescheidenheid en karakter.

Daarom meen ik, dat ik beter doe met hier weinig meer te geven dan een onopgesmukte staat van dienst, waaruit de lezer voldoende kan opmerken, welk een belangrijke rol van Angeren op hoefbeslag-gebied heeft gespeeld.

Van Angeren werd geboren op 17 Juni 1867 en kwam 1 October 1887 als loteling in dienst bij het 1ste Regt. Veldartillerie. Hij ontving toen, na zijn africhting, zijn opleiding aan de Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort, ging in Februari 1889 een vrijwillige verbintenis als hoefsmid aan en werd 21 October 1890 als militair hoefsmid aangesteld. Met een korte onderbreking is hij in militairen dienst gebleven, de laatste jaren bij het Korps Rijdende Artillerie, tot hij in 1912 als wachtmeester-hoefsmid den dienst met paspoort verliet, omdat hij toen benoemd werd tot hoefsmidsbaas en onderwijzer in practisch hoefbeslag aan de toenmalige Rijksveeartsenijschool te Utrecht als opvolger van W. A. H. van Horsen.

Toen de Rijksveeartsenijschool tot Hoogeschool werd verheven werd van Angeren Chef-Hoefsmid aan het Zoötechnisch instituut, wat hij gebleven is, toen het diergeneeskundig onderwijs als 6de faculteit bij de Rijksuniversiteit werd ingelijfd. Van Angeren heeft nog korten tijd lessen gegeven in de oude hoefsmederij aan de Biltstraat, doch verhuisde met zijn practisch onderwijs spoedig naar het nieuwe gebouw voor Hoefkunde aan de Poortstraat, waar hij steeds de *studenten geholpen* heeft bij het zich eigen maken van wat de dierenarts van het hoefbeslag moet kennen. Twintig jaargangen van studenten zijn hem zeker dankbaar voor de practische kennis, die zij van hem opdeden, kennis, die den dierenarts in de practijk zoo te stade komt. Met bewonderenswaardig geduld en met groote ambitie was hij steeds in de practica werkzaam. Hij heeft hier zijn opdracht uitstekend vervuld, wist steeds waar hij staan moest en was gezien bij ieder, die met hem te maken had.

Reeds van 1898 af is van Angeren als *practisch onderwijzer aan cursussen in hoefbeslag* opgetreden, eerst aan 4 cursussen onder leiding van den heer

J. H. Moubis, in 1898 aan 1 cursus te Druten (leider de heer E. H. Berch Gravenhorst), in 1902 1 cursus te Zaltbommel (leider de heer J. de Vries), in 1904—1908 aan 6 cursussen te Deventer, te Apeldoorn en te Arnhem (leider Dr. H. M. Kroon), in 1910—1912 aan cursussen in Arnhem (leider de heer Dr. J. v. Dorssen), in 1913 te Gorinchem (leider de heer Moubis), in 1915—1919 aan cursussen te Utrecht (leider Dr. H. M. Kroon), in 1916—1918 aan cursussen te Geldermalsen (leider de heer J. de Vries), in 1920, 1922—1932 aan cursussen te Utrecht (leider Dr. G. M. v. d. Plank), in het geheel 34 cursussen.

Aan niet minder dan 410 leerlingen van van Angeren werd het diploma als hoefsmid uitgereikt. Wat de opleiding van burgerhoefsmeden betreft slaat van Angeren hier zeker wel het record!

Een zeer nuttige arbeid heeft van Angeren verricht als *practisch leeraar aan den cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag*, die sedert 1912 tot het laatste jaar, in het Zoötechnisch instituut te Utrecht, onder leiding van Prof. Dr. H. M. Kroon, ieder jaar gehouden werd.

Niet minder dan 117 leerlingen van dezen cursus behaalden het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag. Dat zij allen veel aan van Angeren te danken hebben is zeker, veler dankbaarheid is groot, wat mij telkens blijkt uit brieven en mededeelingen. De Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag benoemde hem tot eerlid.

Als *examinator* is van Angeren steeds een nauwgezet en human beoordeelaar, hij ziet met een half oog alle fouten en onvolkomenheden, waardeert graag wat goed is, veroordeelt al wat niet goed is, doch weet, waar het kan, ook nog te vergoelijken. Zeer vele examens heeft hij afgenomen, vooreerst in ons instituut bij den overgang en aan het eind van de cursussen in hoefbeslag te Utrecht en bij het examen ter verkrijging van het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag. In de in 1919 ingestelde Rijkscommissie voor het afnemen van de examens ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid heeft van Angeren mede beoordeeld 1916 hoefsmeden, die zich in den loop der jaren aan deze examens onderworpen hebben. Vóór deze rijkscommissie werd ingesteld had van Angeren reeds zitting in provinciale examencommissies, zoo in Drenthe, Friesland, Zeeland en Limburg.

Ontelbare malen trad van Angeren op als *jurylid* bij *hoefbeslagwedstrijden en tentoonstellingen*, het scheen wel of men een jury niet compleet achtte als hij er geen zitting in had. Laat ik enkele plaatsen noemen, 's-Gravenhage, Venlo, Roermond, Weert, Vlissingen, Gouda, Zoetermeer-Zegwaard, Alkmaar, Nijkerk, Geldermalsen, Doesburg, Deventer, Assen enz. enz.

Meermalen werd van Angeren in verschillende provinciën uitgenoodigd om bestaande cursussen in hoefbeslag, wat het practisch gedeelte betreft, te *inspecteeren* of door enkele lessen op een goed peil te brengen. Hij ging daarbij altijd recht door zee en op den man af.

Verder is van Angeren wel belast geweest met de beoordeeling van *het hoefbeslag op stamboekkeuringen* om daar met de hoefsmeden de voorkomende fouten in het beslag te bespreken.

Van Angeren was steeds in de eerste plaats de man der practijk. Toch komen in de *vakbladen* meermalen *artikelen* van zijn hand voor.

Zoo in De Hoefsmid, in het Vakblad van den Smid, in het Orgaan voor Smedenpatroons, in het Orgaan „De Vuursalamander” van de R. K. Smedenpatroonsbond. Een reeks artikelen in het Orgaan der Smedenpatroons is zelfs in brochurevorm verschenen.

Als mede-schrijver van het handboek „Hoefkunde en Hoefbeslag” door Kroon en Gallandat Huet kan ik hier gerust verklappen, dat wij meermalen bij van Angeren te rade zijn gegaan, waar het het practisch gedeelte betreft.

In ons Instituut werden geen *proeven* genomen op het gebied van hoefkunde en hoefbeslag of van Angeren had er een groot aandeel in, zijn uitvoerige kennis der practijk was ons daarbij een groote steun.

*

Wij meenen hier een overzicht gegeven te hebben van het werk van Van Angeren en wenschen hem, nu hij rust zal gaan nemen, veel goeds toe.

Wij zijn echter overtuigd, dat zijn rust geen volkomen rust zal zijn. We weten te goed, dat het hoefbeslag van Angeren in het bloed zit, dat „het bloed” om zoo te zeggen, „kruipt waar het niet gaan kan” en dat we hem daarom wel weer spoedig als adviseur, als examiner, als onderwijzer aan een cursus zullen zien optreden. Welnu het hoefbeslag zal er wel bij varen.

In de groote verbetering van het burgerhoefbeslag in alle deelen van ons land heeft ook van Angeren een belangrijk werkzaam aandeel gehad, waarvoor hem zeker den dank gebracht mag worden van de hoefsmiden in Nederland, ook van de paardenfokkers, eigenaren van paarden en allen die het paard hoogschatten.

Utrecht, Nov. 1932.

Prof. Dr. H. M. Kroon.

Geachte Redacteur,

Zeer gaarne geef ik gevolg aan uwe uitnoodiging om enkele regels te wijden aan de pensionering van den heer v. Angeren.

Wanneer dit nummer is verschenen, heeft de heer v. A. zijn dienst reeds verlaten, en kunnen we gerust zeggen, dat er weer een hoefsmid uit de gelederen is getreden, die het vak in zijn geheelen omvang heeft gekend.

Reeds als militair hoefsmid had v. Angeren een goeden naam, getuige dat de Regeering de keuze op hem liet vallen, om de zoo bekwame v. Horsen op te volgen als chef-hoefsmid aan het instituut voor hoefkunde.

Niet alleen als hoefsmid, doch ook als onderwijzer in practisch hoefbeslag heeft hij een klinkenden naam.

Zeer vele smeden zijn door hem als hoefsmid opgeleid, meer dan 25 jaar heeft hij les gegeven aan hoefbeslagecursussen.

Naast de gewone hoefbeslagecursussen heeft de heer v. Angeren ook practisch les gegeven aan plm. 20 cursussen voor opleiding tot onderwijzer in practisch hoefbeslag.

Het overgrootste deel van het corps onderwijzers in hoefbeslag heeft hun praktische opleiding genoten van den heer v. Angeren.

De Vereeniging van Rijks Gedipl. Onderwijzers is hem hier dankbaar voor.

De heer v. Angeren was een humaan, doch streng onderwijzer, wat natuurlijk den leerlingen ten goede is gekomen.

Sedert het instellen van de examen-commissie voor het afnemen van het examen tot verkrijging van een Rijksdiploma ken ik den heer v. Angeren. Prettig hebben we altijd samen gewerkt, al was er ook verschil van meening over het examenwerk.

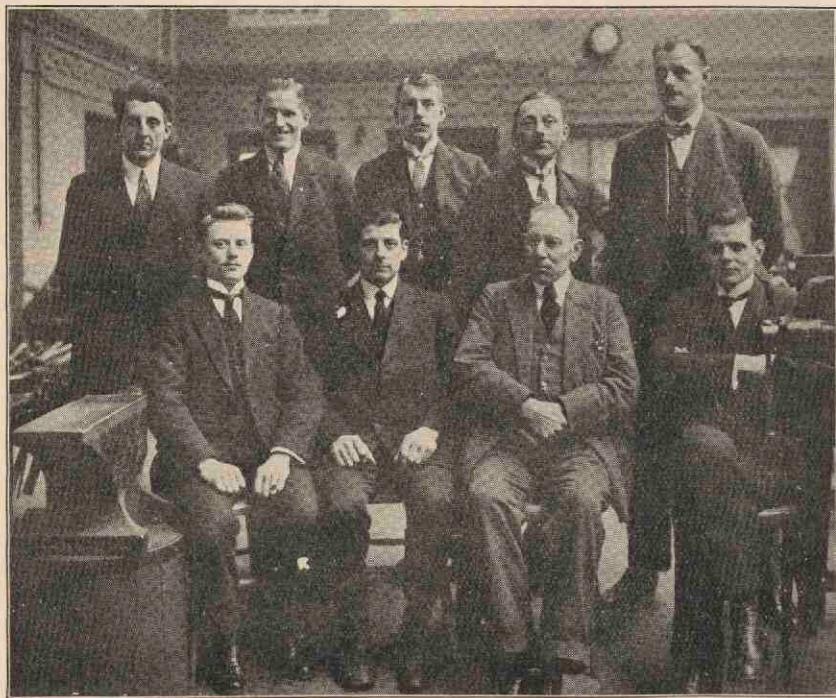
Wij hopen dat de heer v. Angeren lang zal mogen genieten van een welverdiende rust.

Appingedam, Nov. '32.

M. Ritsema,

Rijks Gedipl. Onderwijzer-hoefsmid.

Voorz. Vereen. v. Onderw. in hoefbeslag.

De heer van Angeren te midden van geslaagde onderwijzers in praktisch hoefbeslag.

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van de redactie om, nu de heer S. v a n Angeren 's Rijks dienst verlaat, voor dit speciale nummer een kleine bijdrage te leveren.

Ruim tien jaar heb ik van zeer nabij kunnen gadeslaan de buitengewone capaciteiten van v. Angeren om jeugdige smeden het hoefsmidsvak te

leeren en jonge studenten in de veeartsenijkunde bij een gedeelte van het practisch onderwijs in hoefkunde behulpzaam te zijn. Voor laatstbedoelden, waarvoor die practische werkzaamheden uit den aard der zaak dikwijls groote moeilijkheden opleveren, had hij steeds een aanmoedigend woord en hij glundert wanneer door één van hen een hoef geheel volgens model goed is afgewerkt. „Op 't examen voor het rijksdiploma zijn er die heel wat minder goed zijn!” is dan vaak zijn toelichting.

Maar om v. Angeren in zijn volle kracht te zien, moet men een practische les van een cursus voor het Rijksdiploma bijwonen! Zijn leerlingen zullen mij toegeven: „daar kan 't waaien!” Wanneer tenminste de thuisgemaakte hoefijzers stuk voor stuk besproken en om de vele fouten totaal afgekeurd worden, dan wordt er niet bepaald zachtzinnig opgetreden! Maar toch . . . na een paar maal begrijpen de cursisten drommels goed, dat het werkelijk niet zoo ernstig is gemeend en v. Angeren steeds hun belang op 't oog heeft. Laat hij echter niet merken dat „ze” lui zijn!

Aan iederen collega, die een cursus in hoefbeslag leidt, zou ik een van Angeren als practisch onderwijzer toewenschen; over de practische lessen behoeft hij zich dan geen zorgen te maken!

Als lid van de examencommissie voor het Rijksdiploma is v. Angeren altijd de strikt rechtvaardige beoordeelaar; hij kan zelfs veel door de vingers zien wanner maar geen fouten gemaakt worden, welke in de practijk tot benadeeling van de hoeven kunnen voeren.

Het gaat hem werkelijk aan het hart, dat tengevolge van veranderde omstandigheden het vervaardigen van hoefijzers in den loop van de laatste jaren beslist minder goed is geworden. Toch heeft hij ook als examinerator zich aan dezen toestand weten aan te passen, al betreurde hij dan ook de vervlogen tijden!

Hoe v. A. in het hoefbeslag „leeft” bleek wel eens toen hij zijn zoon te Berlijn bezocht en bij terugkomst wel wat vertelde van den indruk, die deze wereldstad op hem gemaakt had, doch direct lange verhalen loskwamen over het beslag van de paarden aldaar, hoe hij daar werd versterkt in zijn meening dat een kurkzool een van de beste beslagmethoden op in het moderne asphalt.

Hij had het natuurlijk niet kunnen laten om bij verschillende paarden eens een been op te tillen teneinde het beslag te bekijken! Wel jammer dat op zoo'n moment niet even een kiekje is genomen.

Vergeeten de 5-miljoenenstad om zich heen en alleen attentie voor het Berlijnsche touwijzer met kurkzool!

Het Nederlandsche hoefbeslag en v. Angeren zijn slechts in één adem te noemen. Toch heeft v. Angeren zichzelf nooit op den voorgrond geplaatst, hij was geen man voor vergaderingen, geen man van veel woorden; uitsluitend door zijn *werk* en vooral door zijn onderricht heeft hij naam gemaakt.

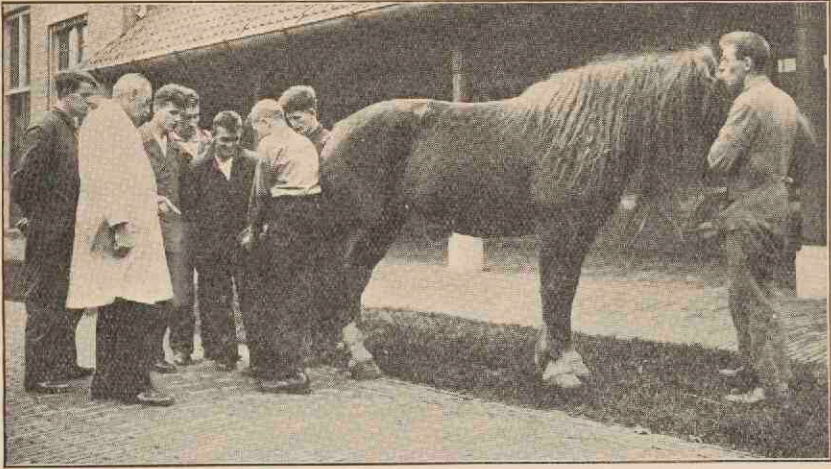
Dat hij nu 's Rijks dienst verlaat, zal geenszins beteekenen, dat hij 't vak, waarin hij zijn heele leven heeft gewerkt ook vaarwel zegt, daarvoor ken ik hem te goed!

Voor hem zelf zal slechts een *gedeeltelijke* rust werkelijk een genoegen zijn en ook mogelijk wezen.

Persoonlijk wensch ik hem een langen tijd, niet van rust, doch van verminderde werkzaamheid, meenende dat hij zich daarbij het gelukkigste zal voelen en den mensch v. Angeren is dit zeer zeker van harte gegund.

Utrecht, 1 Nov. '32.

Dr. G. M. v. d. Plank.

Cursus in hoefbeslag. De heer van Angeren onderwijst.

v. Angeren en de practiseerende veearts.

Door mijn langdurigen omgang met v. Angeren heb ik hem steeds leeren waardeeren om het doorzicht dat hij had ook in de belangen voor den veearts in de practijk, voor zoover dit het hoefbeslag betrof.

Had ik een patient, waar naar ik meende de kreupelheid in den hoef zetelde en hier door een verandering in het beslag verbetering zou zijn te brengen, menigmaal heeft de raad van v. Angeren die verbetering bezorgd. Ik herinner mij nog best dat toen door de toename van de automobieltactie het wegvraagstuk aan de orde kwam, v. A. met zijn practischen geest is begonnen kurkinlegsels van bepaald eenvoudige constructie aan te leggen en er mogen duurdere en ingewikkelder methoden zijn aangegeven, mij heeft dit krukbeslag steeds het beste voldaan, zoowel op asphalt als betonwegen.

Ik hoop dan ook van harte, dat de practische geest van v. Angeren, ook na zijn pensionering ten dienste mag blijven van den practiseerenden veearts en niet het minst voor den paardengebruiker.

Heerenveen.

Plet.

Natuurlijk voldoe ik gaarne aan het verzoek van de redactie van dit tijdschrift om ter gelegenheid van het aftreden van den heer v. Angeren een kleine bijdrage te leveren.

Het is mij echter niet mogelijk iets, speciaal voor v. Angeren, nieuws te brengen, daar ik zoo langen tijd met hem heb samengewerkt en eerst mijn geheele opleiding bij hem genoot.

In de jaren 1911—1913 een cursus in hoefbeslag te Arnhem, vervolgens in 't jaar 1917 de cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht. Tenslotte vanaf 1922 tot heden de samenwerking in het Instituut voor Hoefkunde.

Uit den aard der zaak werk ik steeds zoo veel mogelijk volgens methoden, mij door v. A. onderwezen. En evenals zijn vele leerlingen heb ik mij daar steeds wel bij bevonden en ben v. A. dankbaar voor het grondige onderricht dat ik van hem ontving.

De laatste jaren werd veel werk gemaakt van beslag tegen het uitglijden. Zonder een enkel fabrikaat of een der vele uitvinders te kort te doen, kan ik gerust verklaren dat op dit gebied het ideaal: „een beslag dat het uitglijden voorkomt en het plaveidse niet schaadt” nog niet bereikt is. Reeds jaren ijverde van Angeren op dit gebied voor 't ijzer met kurkzool en nog steeds zien we dat inderdaad dit beslag aan vele praktische eischen voldoet. Ideaal is het ook niet, doch minstens even goed als vele andere soorten zooltjes terwijl daarenboven de prijs geen belemmering voor het aanbrengeu behoeft te zijn. Allerlei mogelijke gummibeslagen, zooltjes en inlegsels zijn inmiddels geprobeerd, doch geen heeft beter voldaan dan het ijzer met kurkzool. Bovendien is de prijs van andere beslagen ook nog dikwijls een onoverkomelijk bezwaar om tot toepassing in de practijk over te gaan. De praktische blik van v. A. en zijn ervaring deden hem steeds de kurkzool aanbevelen.

Soms was van Angeren moeilijk te overtuigen!

Als een van de gevallen daarvoor wil ik hier noemen, de waarneming van Schieman en zijn mededeeling dat bij 't aanbrengeu van kalkoenen de druk op de achterste hoefhelft grooter zou worden; een feit, dat indien het juist was, inging tegen de heerschende meening, dat door de kalkoenen de lichaamslast juist meer naar 't toongedeelte werd verplaatst.

Toen Dr. v. d. Plank had toegezegd deze waarneming proefondervindelijk te zullen toetsen hebben wij getracht, met beperkte hulpmiddelen toestellen te construeeren welke voor het doel geschikt waren. Van Angeren weifelde en meende aan de oude theorie te kunnen vasthouden.

Na veel moeite gelukte het, de apparaten zoo te maken dat bruikbare uitkomsten werden verkregen en Schieman in 't gelijk werd gesteld. Van Angeren was ook overtuigd, en geheel gewonnen voor het gewijzigde inzicht.

Bij deze gelegenheid bleek weer zoo duidelijk de groote belangstelling van v. Angeren voor alle, theoretische en praktische vragen het hoefbeslag rakende. Telkens kwam ook hij met mogelijkheden voor verbeteringen aan de toestellen welke gemaakt moesten worden. Trouwens in de vele jaren dat ik met van Angeren werkte is mij, beter dan wie ook, duidelijk geworden, hoe van Angeren geheel leefde in het hoefbeslag, hoe hij steeds weer nieuwe cursisten de beginselen zoo goed wist bij te brengen, dat zijn leerlingen in den regel een best examen aflegden. Al verlaat hij den dienst, ik ben er van overtuigd, dat hij niet alleen met zijn gedachten, doch ook inderdaad nog

dikwijls zich zal bezighouden met het hoefbeslag, het vak dat hem zoo na aan 't hart ligt.

Een langen tijd van rust wensch ik hem.

Utrecht, Nov. 1932.

Bolder.

EXAMEN VOOR HET RIJKSDIPLOMA.

Er is een examencommissie-benoemd, de heeren verschijnen prompt op tijd aan het instituut voor hoefkunde in de Poortstraat en hunkeren er naar hunne examinatorentalenten bot te vieren. Ook het 12-tal candidaten is present en men zou zoo zeggen, dat de zaak een aanvang kon nemen, immers ook de splitsing in twee groepen (één die den 1en examendag aan het levende paard moet werken en één die een abnormalen hoef moet beslaan) en de loting heeft plaats gehad. Maar jawel er moet hier gesmeed worden — er moeten vuren aangemaakt worden, er moeten gereedschappen zijn, voor de candidaten praktisch bruikbaar, verder ijzer voor de verwerking. Welnu, wat beteekent dat — allemaal het werk van een smidsjongen. Goed — de candidaten hebben hunne ijzers pasklaar en willen die onderleggen. Waar- onder? Wel, natuurlijk onder een voet van een levend paard. 't Staat immers in de exameneischen vermeld? Heeft de smidsjonger ook gezorgd dat er levend paardenmateriaal aanwezig is? 'k Denk het niet, hij heeft er geen notie van!

De afdeeling voor 't bewerken van zieke hoeven staat ook te kijken. Op mijn briefje staat: verbeend hoefkraakbeen; het mijne: „een klemhoef” en mijn broer moet „een scheeve hoef” beslaan. Gerrit Smit heeft een „bokhoef”, Jan Pieters „een hoornscheur” en Klaas Thijs „een brokkelhoef”. En zie daar de verschillende exemplaren hoeven, met de daaraan voor- komende gebreken, liggen klaar; ze hebben ze maar in de bankschroef te zetten en 't werk kan beginnen! Morgen wisselen de groepen, weer eenige paarden en weer een stel hoeven met gebreken.

De examens worden gehouden gedurende de eerste vier dagen van de week; er worden dus per week 24 candidaten geëxamineerd. Dit gaat zoo gedurende 4 à 5 weken en steeds staan de paarden klaar en liggen de hoeven gereed en gaat alles in het Instituut of het gesmeed is. Allemaal werk van den smidsjongen? Kan je begrijpen! Hij die wel eens een cursus in hoef- beslag heeft gegeven, weet zeker wel, hoe moeilijk het dikwijls valt, vooral in den tegenwoordigen tijd, steeds éénmaal per week eenige paarden en een aantal hoeven beschikbaar te hebben voor het praktisch onderwijs en wan- neer wij dan in Utrecht weken aaneen telkens maar weer volop het ver- eischte materiaal aanwezig zien, dan beseffen wij dat hier de leiding van de hoefsmederij is toevertrouwd aan iemand die ijvert voor de belangen van het hoefbeslag, wien het gegeven is te organiseeren en die weet wat er ten behoeve van ordelijk werken vereischt wordt.

En wanneer wij dan dezen man ook later volgen, wanneer de candidaten hun proefwerk ter beoordeeling aanbieden, en we ervaren hoe vlug en correct hij dat werk weet te taxeeren, dan zijn wij overtuigd te doen te hebben met

een man die in het hoefsmidsvak een bepaalde en hoogstaande beteekenis heeft. Welnu die man is de heer S. van Angeren, chef-hoefsmid aan de Universiteit te Utrecht. Hem zij ook langs dezen weg hulde gebracht voor 't geen hij, gedurende een lange reeks van jaren, in 't belang van het hoefbeslag heeft gepresteerd en een welverdiende rust na een vruchtbaar en nuttig leven moge het eindloon van zijn arbeid zijn.

Groningen, October 1932.

K r o e s.

Het is een aardig idee van de Redactie om verschillende personen uit te noodigen een korter of langer epistel te schrijven met herinneringen aan het werk dat de heer van Angeren gedurende een twintigtal jaren in Utrecht heeft volbracht.

De opleiding der burgerhoefsmeden was in 1896, toen „De Hoefsmid” in het leven werd geroepen, nog bijna geheel tot de werkplaats beperkt en onvoldoende georganiseerd. Zij liet in het algemeen genomen veel te wenschen over. De opleiding van de militaire hoefsmeden was geregeld, — die der groote groep van burgerhoefsmeden niet. Door de hulp van den toenmaligen inspecteur van het landbouwonderwijs, den heer F. B. Lönis, is het gelukt om in 1910 een cursus voor opleiding van onderwijzers in het praktisch hoefbeslag in het leven te roepen. Deze cursus werd ingesteld ter plaatse waar ze behoorde, n.l. aan de toenmalige 's Rijks Vecartsenijschool te Utrecht.

Bij het eerste examen slaagde o. m. de heer van Angeren, destijds militair hoefsmid bij het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem.

De heer W. A. H. van Horsen, onderwijzer-hoefsmid aan genoemde studie-inrichting, overleed in 1912. De heer van Angeren volgde hem 1 September 1912 op.

De bijwoning van het examen, eerst als secretaris en later als voorzitter van de Commissie van Toezicht (tot 1930), heeft mij de blijvende overtuiging geschonken dat de heer van Angeren een zeer goed en bekwaam onderwijzer was, die veel tact had om zijn kennis en ervaring aan anderen bij te brengen en op loffelijke wijze zijn positie, die verre van gemakkelijk is geweest, vervulde.

Ook nog in een ander opzicht heb ik den heer van Angeren leeren waardeeren, n.l. als redacteur van „De Hoefsmid”. De ervaring leert, dat het uiterst moeilijk is om personen, die zowel theoretisch als praktisch goed met hun vak op de hoogte zijn, aan het schrijven te krijgen. En juist de artikelen van zulke personen hebben voor de lezers de meeste waarde. De heer van Angeren heeft mij herhaaldelijk een artikel verstrekt, waarvoor de lezers hem en „De Hoefsmid” ongetwijfeld dankbaar waren.

De tijd van rust is thans voor den heer van Angeren angebroken. Ik hoop dat deze periode recht aangenaam zal worden en voeg den wensch er aan toe, dat hij van tijd tot tijd nog eens lust moge gevoelen om uit zijn rijke ervaring den lezers van „De Hoefsmid” het één en ander mee te deelen.

's-Gravenhage, 31.10.'32.

A. W. Heidema.

Geachte Redactie,

Gaarne zou ik onderstaand artikel zien opgenomen in het „v. Angeren”-nummer.

In het jaar 1910 leerde ik reeds den heer v. Angeren kennen als Practisch Onderwijzer op een cursus in hoefbeslag, welke ik toen volgde, uitgaande van de G. O. M. v. Landbouw te Arnhem. Genoemde heer was destijds wachtmeester-hoefsmid bij de rijdende artillerie. terwijl prof. Dr. Kroon, destijds dierenarts te Deventer, leider van den cursus was en tevens leeraar in de theorie.

Met veel genoegen bezocht ik steeds den cursus. De heer v. Angeren z'n woord was wet; als hij b.v. opdroeg om 3 paar ijzers mede te brengen voor de volgende les, had niemand den moed om met 2 paar ijzers te komen aandragen. De goed gemeente strengheid van hem hebben steeds de resultaten bij het eindexamen bewezen.

Zeer vele smeden hebben aan hem te danken dat ze goed hoefsmid zijn geworden.

In 1921 volgde ik aan de Vecartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht een cursus voor Onderwijzer onder dezelfde leermeesters. Hoewel ik toen reeds iemand was van 35 jaar, was de gang van zaken nog precies dezelfde. Wat v. Angeren opdroeg, moest tot in de puntjes verzorgd zijn of je kreeg als een schooljongen een uitbrander die klonk als een klok. Als lid der examencommissie, tegelijk met den heer Schieman uit Axel, kregen we ook werk ter beoordeeling van leerlingen van zijn cursus en herinner ik mij nog dat de heer Schieman eens tegen mij zeide: je kunt de leerlingen van van Angeren er altijd uit kennen, die zijn altijd goed.

Aan den vooruitgang van het hoefbeslag in de laatste jaren heeft de heer v. Angeren zeer veel bijgedragen. Persoonlijk ben ik hem zeer dankbaar voor de goede lessen van hem ontvangen en hoop dat hij nog vele jaren van zijn welverdiende rust zal mogen genieten.

Lochem, 26 Oct. 1932.

H. J. B r e u k i n k.

De wachtmeester-hoefsmid van Angeren is te Arnhem, toen hij als zoodanig ingedeeld was bij de 3e Batterij van het Korps Rijdende Artillerie aldaar, gedurende een 7-tal jaren als chef-baas onder mijn leiding geweest bij de cursussen in hoefbeslag, die vanwege de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw elken winter gedurende 10 jaren aan de Ambachtsschool aldaar des Zaterdag door mij werden gegeven. Ik meen dat daarna door Prof. Dr. H. v. d. Kroon beslag op hem is gelegd.

Van Angeren heeft zich in die jaren doen kennen als een bekwaam, ervaren ijverig hoefsmid, die over hoefkunde in algemeenen zin een goed oordeel had en de gang van het paard uitstekend wist te beoordeelen. Bij elke hoefafwijking wist hij de remedie in het verlangde ijzer al gauw te kiezen. Zijn smeden was buitengewoon; in korten tijd smeedde hij elk gevraagd ijzer met een vaardigheid die aan een artist deed denken: zoo volmaakt zuiver kwam het ijzer uit z'n handen.

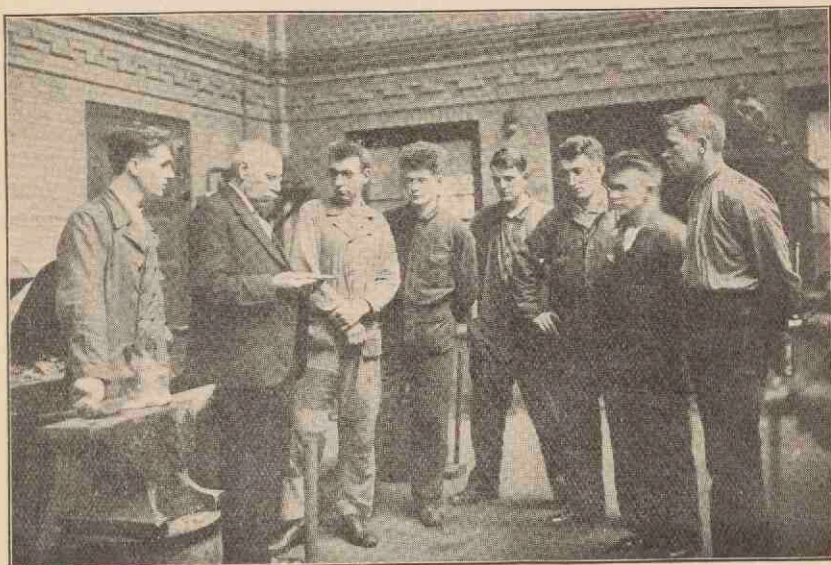
De jongelui van den cursus, meestal een 30-tal, wisten hem al heel gauw te waardeeren. Bij zijn komst op het middenterrein van de ambachtsschool schaarden zich de jongens als een zwerm vliegen om hem heen en aan het aambeeld bij het hanteeren van hamer en ijzer stonden ze verbaasd met hoe weinig slagen in korten tijd hij een volmaakt ijzer te voorschijn bracht. Het was een genot te zien hoe kalm en bedaard van Angeren altijd z'n gang ging. Door zijn groote deskundigheid bond hij alras een ieder aan zich.

Zowel de jongelui van destijds als ik, wij allen zullen altijd met groote vreugde terugdenken aan den tijd toen van Angeren zijn gedegen kennis en zijn groote vaardigheid ten nutte gaf aan de toenmaals a.s. gediplomeerde hoefsmeden aan de Ambachtsschool te Arnhem.

Wij allen danken hem er hartelijk voor.

 Winschoten, Nov. 1932.

Dr. van Dorssen.

Cursus in hoefbeslag. De heer van Angeren beoordeelt een hoefijzer.

BIJ HET AFSCHIED VAN EEN GILDEBROEDER.

Zoo is dan de tijd gekomen dat de heer S. van Angeren het hoefsmidvak gaat verlaten: het vak waaraan ZEd. met hart en ziel steeds nauw was verbonden en waaraan hij vanaf zijn jongensjaren zijn beste krachten heeft gewijd en welke mede door hem op verlerlei wijze tot grooter bloei is gebracht.

In dien tijd heeft ondergeteekende ZEd. leeren kennen als een kundig onderwijzer en als iemand die steeds bereid was alle gevraagde inlichtingen, welke men tot hem richtte, met genoegen te verstrekken.

Wanneer ik hier dan openlijk dank zeg voor al hetgeen de heer S. van Angeren tot verheffing van het hoefsmidvak heeft gedaan en ZEd. hulde

breng voor hetgeen hij als onderwijzer heeft gepresteerd, dan ben ik er vast van overtuigd, dat zeer velen in den lande en wellicht ook daar buiten hiermede met mij instemmen en den heer van Angeren toewenschen, dat hij nog vele jaren in een goede gezondheid op zijn lauweren mag rusten.

Alkmaar, November 1932.

Th. A. Koelman.

S. VAN ANGEREN EXIT.

Groot en mooi is de geschiedenis van het paard in zijn dienstbaarheid tot den mensch. Vanuit de oudheid tot op den huidigen dag hebben zij samen gewerkt ten algemeenen nutte en aldus bijgedragen tot grootere welvaart en tot meerdere beschaving.

Het paard in zijn huisdierstaat heeft zijn onmisbaarheid getoond zoowel in tijden van oorlog als van vrede. Dit dankt het aan zijn groote kracht, aan zijn volharding, snelheid en onderworpenheid, waardoor de meest veelvuldige en veelzijdige verrichtingen tot nut en genoegen der menschheid zijn verkregen.

De groote rol, welke het paard in de wereldgeschiedenis heeft gespeeld, maakte het tot een kostbaar dier en een speciale verzorging tot langdurig behoud van zijn goeden staat werd zijn deel.

In dit opzicht werd wel de meeste aandacht aan de beenen en vooral aan de voeten geschonken.

Reeds voor meer dan 2000 jaren schreef de beroemde Grieksche veldheer en paardenkenner Xenophon:

„Wat het lichaam van het paard betreft, moeten we eerst de voeten onderzoeken, want evenals een huis niet deugt, waarvan de bovengedeelten buitengewoon schoon, doch de fundamenten niet goed zijn gelegd, zoo ook deugt het schoonst gebouwde oorlogspaar niet, als zijn hoeven slecht zijn.”

Ook nog heden onderschrijven we die meening volkomen, neergelegd als ze is in de zoo bekende Engelsche kernspreuk „No foot, no horse.”

De verpleging der hoeven, waarvan het hoefbeslag toch de voornaamste plaats bekleedt, heeft inderdaad in niet geringe mate bijgedragen tot de algemeene en doelmatige bruikbaarheid van het paard.

Het hoefsmidsvak als zoodanig vormt dan ook een onmisbare schakel in den vooruitgang der tijden.

De meerdere kennis van den hoefsmid en de steeds betere wijze van uitoefening van zijn beroep hebben de duurzaamheid van het paard verhoogd en de zoo varieerende prestaties ten top gevoerd. Hoewel een handwerk, berust de uitoefening van het hoefsmidsvak op wetenschappelijken grondslag.

Het eischt van den zelfstandigen hoefsmid een behoorlijke ontwikkeling, een practische blik en groote vaardigheid.

De talrijke cursussen in hoefbeslag en de jaarlijks te Utrecht afgenomen examens tot verkrijging van het zoo bekend geworden „Rijksdiploma”, hebben in ons land geleidelijk een groote verbetering gebracht.

De uniforme eischen van een en dezelfde Examencommissie zijn ook van bijzondere beteekenis gebleken.

Als vast lid dezer Commissie fungeerde voor het practisch gedeelte steeds de heer S. van Angeren, chef-hoefsmid van het Instituut voor Hoefkunde van de Veeartsenijkundige Faculteit, in welk gebouw de examens ook werden gehouden.

Alle jong gediplomeerden hebben den scheidenden functionaris als zoodanig leeren kennen en waardeeren en degenen, die als ondergeteekende meermalen in de gelegenheid waren de examens bij te wonen, zullen getroffen zijn geweest door de accurate en ambitieuze wijze, waarop die niet altijd gemakkelijke taak werd vervuld.

Doch niet alleen als deskundige, ook als onderwijzer in practisch hoefbeslag heeft van Angeren vele leerlingen aan zich verplicht. Vele hoefsmeden danken aan hem hun opleiding en zij behooren tot de besten in het land.

Van Angeren ging op in zijn vak en niets was hem te veel om het tot meerdere verheffing en tot beter aanzien te brengen.

Toen ik in 1926 bij hem kwam met de mededeeling, dat pogingen werden gedaan om ook te Ede tot een cursus in hoefbeslag te geraken, werden mij dadelijk alle gewenschte inlichtingen verstrekt en daarbij ongevraagde wenken gegeven, die later van groot nut bleken te zijn.

Zoo heeft van Angeren gewerkt en velen aan zich verplicht.

Hij heeft den hoefsmidsnaam gedragen met fierheid, het hoefsmidsvak vertegenwoordigd met eere.

Als ambteloos burger gaat hij heen, maar met de volle overtuiging van ons aller achting.

Op hem van toepassing zijn de woorden van Cicero:

„Otium cum dignitate”

Rust met waardigheid.

Milligen, 1 November '32.

Dr. C. Brands.

Afscheid van den heer S. van Angeren.

10 November a.s. zal de heer S. van Angeren, sinds Juni 1912 Chef-Hoefsmid aan de Veeartsenijkundige Faculteit der Rijks Universiteit in het gebouw voor Hoefkunde te Utrecht afscheid nemen.

In Juni 1912 volgde de heer S. van Angeren den heer Scholten op, die als tijdelijk chef fungeerde aan den Cursus voor opleiding van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag. Als één der zes eerste cursisten van den heer S. van Angeren heb ik van zijn uitstekende lessen ruimschoots genoten en geprofiteerd van zijn groote kundigheden op het gebied van hoefbeslag. Door zijn prettigen omgang en groote stuwkracht die van hem uitgaat heeft hij zeer veel weten te bereiken en menig cursist doen slagen.

Na 1913 heeft hij nog menigmaal deel uitgemaakt van de Commissie tot het afnemen van examens aan leerlingen van den cursus Hoefbeslag te

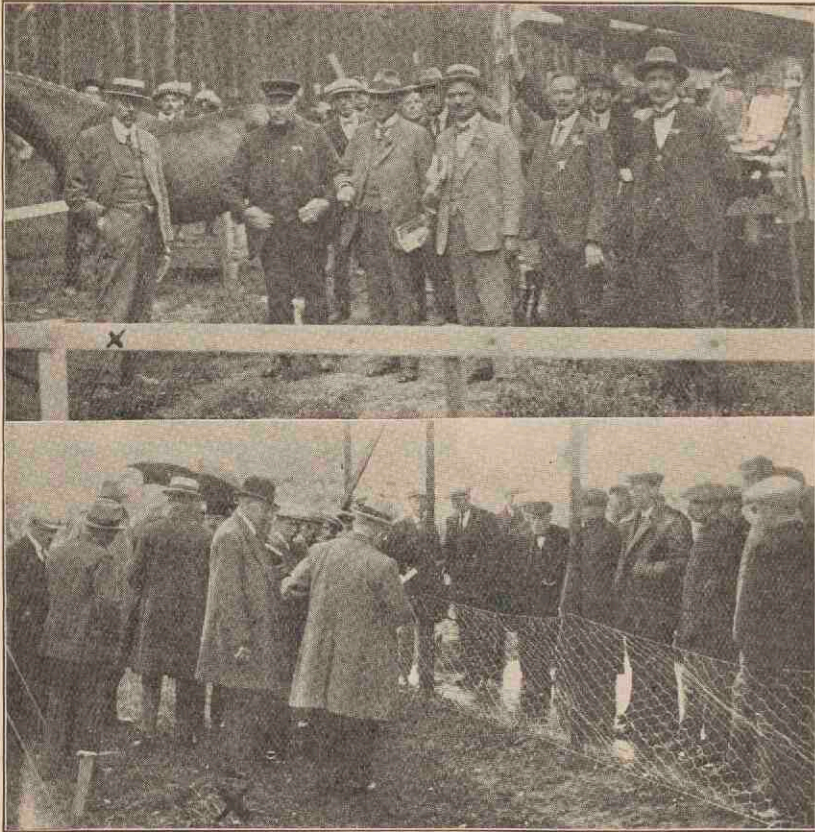
Hoogeveen. Ook met de wedstrijden in hoefbeslag in Hoogeveen en Assen hebben wij altijd prettig samengewerkt.

Ik ben er van overtuigd te spreken mede namens mijn collega's wanneer ik den heer van Angeren toewensch nog tal van jaren van zijn welverdiende rust te mogen genieten.

Hoogeveen.

J. J. Reitsma.

HERINNERINGEN AAN WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG.

*Boven: wedstrijd in hoefbeslag te Apeldoorn; beneden: idem te Hoogeveen
(× de heer van Angeren).*

Naar aanleiding van de pensionering van den heer van Angeren als Chef-Hoefsmid aan de Veeartsenijkunde Faculteit der Rijks Universiteit te Utrecht, wil ondergeteekende door dezen zijn hulde brengen aan zijn vroegeren leermeester, daar zeker niemand in Nederland zulk een groot aandeel heeft gehad in de practische opleiding der hoefsmeden.

Deze afscheidsdag verdient niet ongemerkt voorbij te gaan; ieder onder-

wijzer-hoefsmid kent van Angeren, en bijna alle gediplomeerde hoefsmeden Persoonlijk ken ik den nestor der hoefsmeden sinds November 1923, en kreeg er direct een indruk van dat het een echte vakman was op gebied van hoefbeslag. Van zijn vakkennis heeft ondergeteekende zeer veel geleerd op den Onderwijzers-Cursus 1924, en later nog door zijne voorlichtingen en raadgevingen. Dat hij overal voor het vak bekwaam werd geacht, bewees zijne herhaalde benoeming in de Examen-commissie voor het Rijksdiploma, en voor Wedstrijden in Hoefbeslag en Stamboekkeuringen, welke vroeger al zijn beschreven in „De Hoefsmid” door Prof. Kroon en wel 15 Nov. 1923 toen hij juist op 2 November 25 jaren bij het practisch onderwijs in hoefbeslag werkzaam was.

Moge het dezen sympathieken voorman op gebied van hoefbeslag niet aan belangstelling ontbreken op 10 November 1932, en dat hij nog vele jaren in gezondheid op zijn vroeger verrichte werk mag terugzien.

Bedum, Nov. 1932.

P. E. H o m a n,

Onderwijzer Hoefsmid te Bedum.

Geachte Redactie,

Gaarne geef ik gehoor aan den oproep om bij gelegenheid van de huldiging van V a n A n g e r e n een woordje te schrijven. Allereerst kan ik melden, dat de heer van Angere een zeer hoogstaand mensch is, die in zijn kwaliteit als leeraar ongekende talenten bezit. Toen ik in 1928 ter cursus voor opleiding voor Onderwijzers kwam, viel het voor mij en anderen als gezeten patroon en hoefsmid niet mee om als schooljongens te worden gedrild.

Het viel echter verbazend mee, daar v. Angeren in een paar lessen zijn leerlingen tot in hun diepst beoordeelt en ook daarnaar z'n lessen richt. Ongetwijfeld zullen vele onderwijzers het met mij eens zijn, dat de lessen door v. A. gegeven zeer leerrijk waren betreffende het vak, doch dat hij daar ook menschen kweekte die bekwaam waren onderwijs te geven. Iets zelf te weten is nog geheel anders dan een ander iets daarvan mede te deelen, en deze kunst verstaat v. A. uitstekend. Voor een ieder behulpzaam en altijd gereed wie hij ook zijn moge met nuttige raadgevingen terzijde te staan, daarin leeft de jubilaris.

De stormen des levens zijn hem ook niet gespaard gebleven, daar voor een 3-tal jaren z'n trouwe gade hem werd ontnomen, wat voorzeker voor hem een groot gemis is geworden.

Veel vrucht heeft hij ook mogen zien van al die jaren arbeid, daar zijn werk via de onderwijzers weer werd voortgeplant op hoefsmeden die op een cursus gaan ter bekwaming van hun vak.

Wat betreft hoefbeslag zullen zeker vele onderwijzers succes hebben te boeken, vooral op het terrein afwijkend beslag. Een zeer groot succesnummer is wel het Belgisch balkijzer met leeren oplegels dat bij plathoeven een radicaal middel is en menigen vakman, hetzij onderwijzer of hoefsmid met Rijksdiploma, wel winsten heeft afgeworpen. Over verdere beslagen zal ik niet uitweiden, daar er door mij voor een paar jaren nog over in „De Hoefsmid” is geschreven.

Nu nog een kranig staaltje in vlug hoefbeslag. Dezen zomer werd ik door een cliënt uitgenoodigd om een paard mede te gaan koopen. Aanvankelijk voelde ik daar weinig voor, aangezien in de eerste plaats het een moeilijk werk is en ten tweede zeer riskant, daar zoo iets mede of tegen kan werken. Na een 10-tal exemplaren te hebben gemonsterd kwam no. 11, welke mij zeer goed aanstond: flink gebouwd, stevige beenen en behoorlijk goede voeten. De koop ging door, doch er moesten eerst 4 ijzers onder worden gelegd, daar de voeten vrij kort waren. Dit ging voor rekening van den verkooper. Ik dacht goed uitkijken, misschien is er nog iets te leeren. Den nieuwen eigenaar had ik gewaarschuwd vooral mij niet bekend te maken, wat mijn vak betrof. Nog nooit heb ik zoo iets gezien: in ruim 20 minuten was het paard beslagen en er werd bij kris en kras beweerd, dat het een kalm gangetje ging. Wat het werk betrof, dit was ellendig en toen het dier thuis kwam werden den anderen morgen nieuwe ijzers ondergelegd wat 2 uur heeft gevorderd om een beetje op te knappen; de ijzers waren alle van kalkoenen voorzien in ieder, 8 nagels no. 9, welke er in zaten als muzieknoden op een balk. De voeten worden thans beslagen met ijzers van 30 cm. kaplengte, dus commentaar overbodig. Mochten er collega's zijn, die het nog vlugger kunnen, dan ga ik die gaarne bezoeken. Doordat de nieuwe eigenaar eenige opmerkingen maakte aangaande het beslag stond de smid te beweren, dat cursussen in hoefbeslag prullewerk is, daar de smeden die daar onderlegd zijn, groote prutsers worden en een dag noodig hebben een paard te beslaan waar dan nog niets van deugt.

Thans rest mij nog, langs dezen weg den heer v. A. mijn dank te brengen voor wat ik van hem mocht leeren en hoe hij mij behalve het practisch onderwijs ook als toekomstige onderwijzer met alle voorkomende moeilijkheden van het les geven op een cursus op de hoogte bracht. Dit staat vast: als men onderwijs geeft, komt men voor de gekste gevallen te staan en als men dan naast het diploma van onderwijzer ook nog beschikt over een dosis goede betrouwbare raadgevingen, dit een groote waarde heeft. Ik hoop en wensch van harte dat de alom geachte heer v. A. van een zeker welverdiende rust moge genieten met de zijnen tot in lengte van jaren, doch dat ook de rust voor zijn zeer werkzamen geest niet storend zal werken. Hierbij wil ik het laten en gaarne meerdere beschouwingen overlaten aan diegenen, wien de pen wat vaster tusschen de vingers zit.

Dordrecht, 1 Nov. '32.

P. de Klerk,
onderwijzer hoefsmid.

Veel hoefsmeden zullen nog wel eens even aan hun leertijd terugdenken nu de onderwijzer van Angeren de leersmederij gaat verlaten. Van harte wensch ik U dan ook, waarde heer van Angeren, een reeks van jaren van welverdiende rust toe, hoewel ik vermoed dat ge U toch wel voor alles wat met hoefbeslag in verband staat zult blijven interesseeren. Te meer daar ge steeds voor alles wat ons vak betreft zoo'n groote belangstelling hebt. Daar wij nogal eens dikwijls spraken over intredende hoefveranderingen bij paarden welke van buiten in de stad komen, wil ik in dit artikeltje gaarne iets schrijven over een proef die ik nam bij twee paarden van gekruist Belgisch ras.

Beide paarden hadden normale hoeven, tenminste zooals bij in Holland gefokte paarden veel voorkomt: platwijde hoefvorm. Eén paard werd beslagen op gewone ijzers $1\frac{1}{4} \times \frac{9}{16}$, dus een tamelijk breed ijzer; het andere op Belgische balkijzers waarop ze op de asphaltwegen minder uitglijden dan met gewone ijzers.

Opmerkelijk was dat bij nauwkeurig beslag en goede hoefverpleging de hoof van het eerste paard binnen 3 à 4 maanden zichtbaar vernauwde in de achterste hoefhelft.

Van het andere paard bleef de hoof normaal. Dit houdt m. i. niet in, dat het eerste beslag ondoelmatig was, te meer daar het paard er bij zijn werk niet den minsten hinder van ondervond. Het eigenaardige is echter dat het Belgische paard in tegenstelling met een warmbloed een krachtig ontwikkelde straal heeft. De verklaring voor deze hoefveranderingen zal wel gezocht moeten worden in het gaan op harde wegen, waardoor de elastische deelen in den hoof belemmerd worden. Ik herinner mij nog dat Prof. Lungwitz destijds reeds zeide dat veel hoefgebreken (klemhoef, steengal, losse wanden) voorkómen konden worden door de paarden direct met balkijzers te beslaan.

Amsterdam, Nov. 1932.

F. Falkenhagen.

„..... ja, — maar

„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL

en breekt niet....”.

BERNARDO REYMAN Directeur voor Europa, PARIJS 5E,
4 PLACE DE LA SORBONNE

DE **OSTA-HOEFIJZERS**
zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd
Neemt proef op de som
Overtuigt U

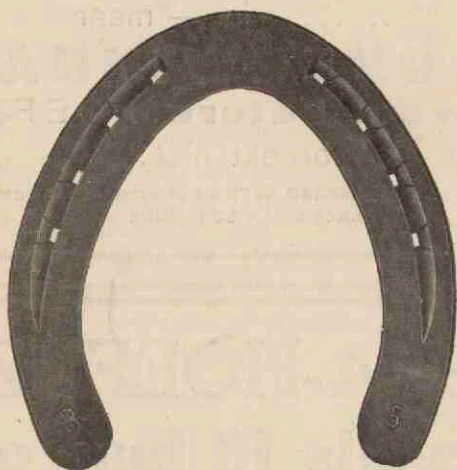
„IMPERATOR“
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN

GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Afscheid S. van Angeren. — Heeft 't paard twee hoefzolen? — Een merkwaardige hoefijzerverzameling te Brussel — Verslag ter verkrijging v. een Rijksdiploma als hoefsmid. — Examen indrukken — Nabetrachting examen Rijksdiploma — Cursus in hoefbeslag te Appingedam. — Cursussen in hoefbeslag 1932 — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

AFSCHEID S. VAN ANGEREN.

Donderdag 10 Nov. j.l. is in een der lokalen van het Zoötechnisch instituut te Utrecht de gelegenheid geboden om van den heer S. van Angeren, die 1 Januari 's Rijks dienst gaat verlaten, afscheid te nemen.

Door velen is van deze gelegenheid gebruik gemaakt om den heer van Angeren te complimenteeren of wel door hun tegenwoordigheid te toonen, hoezeer zijn persoonlijkheid en zijn werkzaamheden op prijs werden gesteld.

Door Prof. v. Oyen, voorzitter der Veterinaire faculteit der Universiteit werd het eerst het woord gevoerd. Namens de faculteit bracht spr. dank voor de wijze waarop hij de studenten bij de voor hen zoo ongewone werkzaamheden steeds behulpzaam was geweest.

Uit de wijze waarop Prof. van Oyen den heer v. Angeren toesprak bleek duidelijk hoe van Angeren en zijn werk door de hoogleeraren werd gewaardeerd.

Als onmiddellijke chef en meer nog als degene die v. Angeren het eerst aan een cursus voor hoefbeslag had aangesteld, voerde daarna Prof. Kroon het woord.

Lange jaren heeft van Angeren met Prof. Kroon op het gebied der hoefkunde samen gewerkt en spr. roemde de capaciteiten van v. Angeren als onderwijzer in practisch hoefbeslag, terwijl ook bij verschillende proeven op hoefbeslaggebied van Angeren steeds met volle ambitie werkzaam was.

In het kort passeerde de geheele levensloop van v. A. de revue. Namens de commissie welke zich gevormd had om dit afscheid niet ongemerkt te laten voorbijgaan, overhandigde spr. een modern Radioapparaat. De commissie daartoe in staat gesteld door bijdragen van smedenorganisaties,

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS

Van links naar rechts: 1. de heer Ruitenbeek (vertegenwoordiger Smedenpatroonsbond), 2. de heer D. J. B. Rutgers (vert. Studenten), 3. Dr. G. M. v. d. Plank (secr. huldigings-comité), 4. Prof. Dr. H. M. Kroon (voorz. huldigings-comité), 5. J. Kraai (vert. Studenten), 6. de heer S. v. Angeren omringd door familie-leden, 7. de heer H. Vossers en 8. de heer H. J. Breukink (vertegenwoordigers der Ver. v. Onderwijzers in praktisch hoefbestag).

dierenartsen, hoefsmeden en personeel der veeartsenijkundige instituten, meende speciaal dit geschenk te moeten kiezen om den werkzamen van Angeren in den komenden rusttijd het rusten te veraangenamen.

De heer Rutgers sprak namens alle diergeneeskundige studenten een woord van dank, waarin de „warmte” het hoofdmotief vormde, warmte zoowel van een kachel in het practicum-lokaal als tengevolge van de werkzaamheden waarbij de heer v. A. steeds op aangename wijze behulpzaam was. Een prachtige bloemenmand werd overhandigd.

Namens de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag sprak de heer Breukink een enkel woord, waaruit bleek hoe de leerlingen van den scheidenden v. A. zijn onderwijs op hoogen prijs hebben gesteld.

Dr. Gallandat Huet overhandigde met een hartelijk woord van waardeering een extra-nummer van „De Hoefsmid” geheel gevuld met bijdragen van vele schrijvers. Een attentie, welke op hoogen prijs werd gesteld.

Vervolgens deed de Bond van Smedenpatroons in Nederland, bij monde van den heer Ruitenbeek een woord van waardeering hooren.

Ten slotte voerde Dr. v. d. Plank nog het woord, waarbij speciaal in het licht werd gesteld hoe v. Angeren steeds met ambitie mede werkte om allerlei apparaten in het instituut te vervaardigen. Spr. dankte hem voor alle medewerking, bij cursussen en onderwijs.

Door de firma Misset, Uitgeefster van Het Vakblad voor smeden werd een prachtige bloemenmand aangeboden.

De heer van Angeren dankte vervolgens alle sprekers met een enkel woord voor hun treffende woorden en de aangeboden geschenken.

Deze dag maakt hem het afscheid nemen lichter.

Een groot aantal bezoekers uit alle deelen van het land bezochten deze receptie en de indruk welke dit afscheid maakte kan niet beter weergegeven worden dan door de woorden welke ik van een der bezoekers opving: „Het is wel een bijzonderheid, dat iemand op een dergelijke manier afscheid van zijn werk kan nemen!”

HEEFT 'T PAARD TWEE HOEFZOLEN?

In de October-aflevering stelt de heer Weijermans in een onderschrift een tweetal vragen:

1e. Is 't juist gezien van den heer Vossers om de gestelde vraag „Heeft 't paard twee hoefzolen” voor den hoefsmid van minder belang te achten?

2e. Waardoor ontstaan de verschillen in den bouw of structuur van de hoefzool?

Inderdaad heb ik mij in de vorige aflevering wat onduidelijk uitgedrukt.

Wij hebben geenszins bedoeld, dat de beantwoording voor den hoefsmid *onbelangrijk* is, doch gebruikten de woorden „van minder belang” om duidelijk te laten uitkomen, dat het van veel *meer* belang is, dat hij zijn onderscheidingsvermogen zoodanig moet ontwikkelen, dat hij ten slotte niet meer misgrijpt, doch steeds de juiste hoeveelheid hoorn leert wegnemen of beter nog, laat zitten.

Hoewel wij meenen, dat de beantwoording van de gestelde vragen beter door h.h. dierenartsen kan geschieden, zijn wij wel bereid in 't kort onze meening er over te zeggen.

Misschien is deze meening wel zoodanig foutief (meeningen laboreeren vaak aan dit euvel) dat een goede belichting van die zijde niet kon uitblijven en wordt dan de hoop van den heer Weijermans vervuld.

Mijns inziens heeft het paard, hoewel het er somtijds op lijkt, *geen* twee hoefzolen. Het in meer of mindere mate *aanwezig blijven* van het afgegroeide zoolhoorn is m. i. ten le afhankelijk van den bouw en structuur van het zoolhoorn, den bouw van den hoef, het ras, de erfelijkheid en den algemeenen gezondheidstoestand van het dier;

ten 2e van uitwendige oorzaken zooals: de dienst van het paard, de bodem waarop arbeid wordt verricht, jaargetijde, afwisselende vocht en droogte, de stalling, stroobed, turfstrooisel en ten slotte het beslag.

Wij zijn het met den heer Weijermans eens, dat het zooveel mogelijk meedragen van de hoornzool zeer nuttig werkt.

Ook wij huldigen de opvatting, dat de hoornzool aan zijn natuurlijke functie, het meedragen van den lichaamslast, niet moet worden onttrokken. De practijk wijst uit, dat bij *alle* beslagen waarbij de zool flink *meedraagt*, zooals zoolbeslag, kurkbeslag, ijzer van Stark-Guther, zich een flinke hoornzool gaat ontwikkelen. Het is zeker niet te ontkennen, dat hierbij ook de afgegroeide hoorn beter behouden blijft. Bij hoeven met een slechts geringe productie van zoolhoorn is zulk beslag dus een voordeel. Paarden met een flink ontwikkelde hoornzool hebben een veel vlotteren gang. De voorzichtige eierengangloopers hebben bijna altijd dunne zolen.

Daarom: weg met alle beslagen, waarbij de zool niet aan zijn natuurlijke functie kan voldoen. Houdt op met het verdunnen en schoonpoetsen van de hoornzool.

Laat zoo mogelijk de geheele ondervlakte van den hoef ondersteuning vinden.

Geeft in ieder geval een breed ijzer.

Leer een beslag aan te brengen zonder afhelling.

* * *

De tweede vraag: „Waardoor ontstaan de verschillen in den bouw of structuur van de hoefzool, welke uitgezonderd de hoef met flinke tweede of losse zool, naar de meening van den heer Weijermans gebreken zijn, is niet zoo vlug te beantwoorden.

Mijns inziens behoeft elke hoef waarbij de tweede of losse zool niet zoo *duidelijk* is waar te nemen, nog niet direct als een gebrekkige hoef te worden beschouwd.

De rangschikking van de hoornpijpjes onderling en de verbinding met de tusschenhoornstof kan verschillend zijn, zonder dat *zichte* de oorzaak is. De hoornzool is toch afkomstig van een levend organisme. In de natuur zijn bij nauwkeurige beschouwingen geen twee dingen gelijk. Stellen wij als voorbeeld menschenhanden. De crimineele politie zou U dit kunnen bewijzen. Menschenvoeten kunnen ook zeer verschillend zijn. De een heeft onder

de voetzool een flinke natuurlijke eeltlaag waarop hij lange marschen kan maken en de andere loopt binnen korten tijd op de blaren.

Beiden hebben toch normale voeten.

Waardoor ontstaan deze verschillen?

De wetenschap staat ook nog vaak voor raadsels. Het beantwoorden van het *hoe* en *waarom* vereischt dikwijls jarenlange studie en onderzoek.

De door mij in de September-aflevering opgesomde verschillen, die wij bij het besnijden kunnen waarnemen zijn lang niet altijd ziekelijke afwijkingen. De laatste zijn meestal aan de verkleuring van het hoorn gemakkelijk te onderkennen.

Het ontstaan van de verschillen kan ook in den bouw van den hoof liggen. Een platte hoof geeft heel andere zoolhoorn te zien dan een steile hoof. Het langer of korter aanwezig blijven van de afgescheiden hoorn geeft ook weer een ander beeld. Het ras, de erfelijkheid en de gezondheidstoestand zijn allemaal factoren die deze verschillen doen ontstaan.

Ook de onder punt 2 van de vorige vraag genoemde uitwendige oorzaken doen hun invloed gelden bij het ontstaan van de verschillen.

Jarenlange oefening zijn noodig, gepaard gaande met een nauwkeurige opmerkzaamheid — niet alleen voor wat de hoeven betreft — maar aangaande het geheele paard om van den hoefsmid een allround vakman te maken.

Kunnen wij dit groeiproces mede versnellen door het stellen en beantwoorden van vragen, mij best. Voor heden mijn vulpen aan een ander.

Utrecht.

H. Vossers.

Het moge zijn nut hebben voor sommige lezers, met het oog op de alhier gehouden beschouwingen, nog even te hooren wat de theorie in deze zegt van de zoollederhuid en van de hoornzool; een kleine geestelijke opfrissing als volgt: De zoollederhuid is een onderdeel van de hoeflederhuid en bedekt de zoolvlakte van den ontschoenden hoof, voor zoover deze niet is ingenomen door de straallederhuid en door de steunsellederhuid. De zoollederhuid bevat vrij groote vlokken welke het hoorn van den hoornzool voortbrengen. In de zoollederhuid zijn vele bloedvaten gelegen; deze schemeren er doorheen en geven er een blauwroode kleur aan. De richting van de vlokken is schuin van achteren naar voren en van boven naar beneden.

Het gedeelte van de zoollederhuid dat vóór de punt van den straal ligt, heet het lichaam en de gedeelten, die ter zijde van de straallederhuid gelegen zijn, heeten de takken. De hoornzool is opgebouwd uit hoornpijpjes die men als het ware kan beschouwen als hoornige buisjes waarvan het binnenste hoorn zachter is van consistentie; zij worden voortgebracht door de vlokken van de zoollederhuid en bijeengehouden door tusschenhoornstof. De hoornzool is bij een normalen hoof uitgehold en wel het meest nabij de punt van den straal.

Tilt men een zoojuist bekapt hoof op, dan vormt de witte lijn de scheiding tusschen den draagrand en den hoornzool en deze laatste vormt dan met den hoornstraal en met de hoornige steunsels de ondervlakte van den hoof. De

hoornzool heeft twee vlakten en twee randen, n.l. een onder- en een boven-
 vlakte en een binnen- en een buitenrand. De bovenvlakte is gewelfd en ligt
 tegen de zoollederhuid aan. De ondervlakte is hol en doordat het hoorn hier
 steeds afschilfert, is ze ruw. Men spreekt veelal van „doode hoorn” en bedoelt
 hiermede de schilfers en stukken hoorn, welke gemakkelijk loslaten en afge-
 stooten worden. Wanneer de hoef groeit, wordt de wand langer en worden
 de bodemafmetingen geleidelijk grooter dan het hoorn dat door de zool-
 lederhuid is afgescheiden; hierdoor vormt zich losse hoorn en deze kan ge-
 makkelijk afstooten. Het spreekt vanzelf dat zeer vele factoren den graad
 van afschilferen en afstooten en de wijze waarop dit z.g. doode hoorn zich
 toont, beheerschen en dat in deze als het ware geen twee hoeven gelijk zijn.
 De heer Vossers wijst hier zeer terecht op en geeft talrijke van deze factoren
 aan, waarbij hij bij de uitwendige oorzaken besluit met „en ten slotte het
 beslag.” Het komt mij voor dat juist het beslag van zeer veel invloed zal
 kunnen zijn op den hoornzool en dat b.v. een ijzer met een zeer sterke af-
 helling die al bij de witte lijn begint, hoogst nadeelig voor de zool zal zijn en
 daarentegen een ijzer zonder afhelling in zeer vele gevallen een groote steun
 voor de zool zal zijn. Het is aan elken practicus bekend dat slechts weinig
 hoeven bepaald gebaat zijn met een afhelling en dat verreweg de meeste
 hoeven meer gebaat zijn met een ijzer zonder afhelling, waarbij de zool meer
 aan zijn natuurlijke functie, het meedragen van den lichaamslast, zal kunnen
 gevolg geven. Bij achterhoeven is het haast niet denkbaar dat ooit een af-
 helling uit gevaar voor zooldrukking zal moeten worden aangebracht. De zoo
 gunstige invloed van het ijzer van Starck Güther bij volhoeven berust op
 het dikker worden van de hoornzool dat plaats vindt wanneer deze
 steun op het ijzer ondervindt. Om terug te komen op de vraag van den heer
 Weyermans in het Augustusnummer, zoo meen ik slechts te kunnen spreken
 van één hoornzool, welke voortgebracht wordt door de zoollederhuid, die
 de zoolvlakten van het hoefbeen bekleedt. Mochten er hoeven zijn welke bij
 het bekappen aanleiding geven tot de vraag of het paard twee hoornzolen
 heeft, dan zijn deze gevallen m.i. terug te brengen tot een eigenaardige
 wijze van afstooten van den dooden zoolhoorn, voor welke de heer Vossers
 reeds vele zeer aanneembare verklaringen heeft gegeven. R e d.

EEN MERKWAARDIGE HOEFIJZERVERZAMELING TE BRUSSEL.

Een ieder die de stad Brussel gedurende langeren tijd bezocht en die
 genoten heeft van het vele, dat haar talrijke en veelsoortige musea bieden,
 zal zich herinneren de tentoonstellingsgebouwen bij de „Cinquantenaire”,
 de groote monumentale poort, welke gelegen is te midden van een uit-
 gestrekt park in de nabijheid van het einde der Wetstraat en die is op-
 gericht in 1880 ter herinnering aan het 50-jarig jubileum van België's
 onafhankelijkheid.

Het is in deze tentoonstellingsgebouwen, die als reusachtige vleugels
 beide zijden van het monument flankeren, dat is ondergebracht een perma-

nente tentoonstelling op velerlei gebied, waarvan ik als voornaamste onderdeelen wil noemen het Oudheidkundig museum en het Legermuseum. Het is dit laatste dat om begrijpelijke redenen steeds mijn aandacht vraagt, te meer, waar het zoo ontelbaar vele herinneringen aan de geschiedenis van ons vaderland bevat.

In één der zijzalen, gelegen in de buurt van den ingang, bevindt zich de hoefijzerverzameling, als in het Hoofd van dit artikeltje genoemd en een hernieuwde kennismaking in September j.l. deed mij er toe besluiten den lezers van „De Hoefsmid”, die eerlang de stad Brussel zullen bezoeken, op deze verzameling attent te maken en hun de bezichtiging er van aan te bevelen.

De geheele verzameling, omvattende circa 180 hoefijzers, alle beslagen op den hoef, uitstekend geconserveerd en ondergebracht in een samengestelde vitrine, deels liggend, deels opstaand, welke bekleed is met rood pluche, werd in de jaren 1886—1895 bijeengebracht door den Wachtmeester-Hoefsmid Nestor Delvaux en na diens overlijden door zijn kinderen geschonken aan het Legermuseum. De beslagen ondervoeten, welke deskundig gerangschikt zijn, vindt men alle voorzien van etiket met franschen tekst, maar dit laatste is geen bezwaar waar ieder vakman oogenblikkelijk ziet welke redenen tot het beslag aanleiding waren.

Het is geenszins mijn bedoeling, een gedetailleerde beschrijving van deze collectie te geven; zij zou mij te ver voeren en als opsomming den lezers niet interesseeren; beter is het haar te gaan zien als men in de gelegenheid is; ze toont den bezoeker een historisch geheel op hoefbeslaggebied uit het einde der vorige eeuw.

Ik wil volstaan met er van te vermelden, dat naast het modelbeslag een groot aantal preparaten aan het afwijkend beslag gewijd zijn; dat men er de meest verschillende vormen van strijk-, klap-, balk-, jacht- verband- en verwijdingsijzers aantreft; dat de ijzers deels van stampgaten, deels van rits voorzien zijn; dat de Nos 50 t/m 53 ons een beeld geven van de gebruikelijke inlegzolen evenals de Nos. 153 t/m 155 van de gebruikelijke balkijzers uit dien tijd; dat tenslotte No. 160 ons een typisch orthopedisch beslag toont met steunende achterbeugel, voorzien van openingen voor de flatieriem.

Als historische bijzonderheid kan ik den lezers van dit blad de bezichtiging dezer verzameling zeker aanbevelen; één der vele trams vanaf de Beurs brengt den bezoeker in circa 20 minuten naar het doel.

Ede, October 1932.

Dr. H. J. Weekenstroo,
Kapitein-Paardenarts.

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE BELAST MET HET AFNEMEN VAN
HET NAJAARSEXAMEN 1932 TER VERKRIJGING VAN EEN
RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.**

Nadat de oproeping voor dit examen in de vakbladen had gestaan en de termijn voor aangifte was gesloten, vond op 19 October een vergadering

plaats van den voorzitter en den waarnemenden secretaris en op 20 daaropvolgend van de geheele examencommissie.

Op deze laatste vergadering werd de voorloopige secretaris definitief benoemd, werden de beide subcommissies vastgesteld en de examendagen bepaald. Daar zich 64 kandidaten hadden aangemeld, werden 11 examendagen noodig geacht en hiervoor vastgesteld 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22 en 23 Nov., terwijl 24 November werd bepaald voor de eindvergadering van voorzitter en secretaris.

De kandidaten waren afkomstig van cursussen gegeven te Amersfoort, Utrecht, Cuyk, 's-Hertogenbosch, Doetinchem, Emmen, Heerenveen, Breda, Bedum, Hoogeveen, Appingedam, Veendam, Winschoten, Maastricht en Bergen op Zoom.

Van de 64 kandidaten zijn er 3 niet opgekomen, zoodat het examen is afgelegd door 61, hiervan namen 36, 21 en 4 respectievelijk deel voor de 1ste, 2de en 3de maal.

Totaal slaagden 23 kandidaten aan wien allen een diploma is uitgereikt, hiervan hadden 9, 12 en 2 respectievelijk 1, 2 en 3 maal aan het examen deelgenomen. Het percentage der geslaagden is dit examen lager dan gewoonlijk en hoewel de commissie zich bewust is van de moeilijke omstandigheden waaronder vele kandidaten door gebrek aan werk lijden, en zich niet voldoende kunnen oefenen, zoo meent zij toch het peil van het examen niet te moeten verlagen doch aan de tot heden gestelde eisch te moeten vasthouden.

De voorzitter: w.g. H. M. Kroon,

De secretaris: w.g. R. H. J. Gallandat Huet.

Lijst met de namen der geslaagden, welke deelnamen aan het najaars-examen voor het Rijksdiploma als hoefsmid in 1932.

E. J. de Vries te Roodeschol, J. G. Donkers te Zundert, H. v. d. Hoorn te Elspeet, H. Doornbos te Westernieland, H. Jeurig te Noordsleen, M. Wolthuis te Uithuizen, G. Ahuis te Dalen, M. Nap te Naarden, J. v. d. Ven te Son, B. A. G. Peters te Werkhoven, W. C. de Boer te Wassenaar, H. B. Otten te Gieten, J. Smit te Drouwenermond, C. P. J. van Trier te Heerle, H. Bakker te Reiderwolderpolder, J. H. Borneman te Ane, P. ten Heuvel te Zweelo, C. Dirks te 's-Hertogenbosch, A. van Kempen te Tilburg, R. B. Scholte te Maarn, P. C. van Loenhout te Huybergen, A. P. C. Jacobs te Middelbeers, H. Nijstad te Ane.

EXAMEN INDRUKKEN.

Het schijnt, dat de kwaliteit der jonge hoefsmiden sterk aan het achteruitgaan is, wat maar al te zeer te merken is bij de examens voor het Rijksdiploma. Vooral dit najaarsexamen viel het wel zeer sterk op. Als er nog een behoorlijk ijzer door een candidaat wordt ingeleverd mag dit zeker wel als

een zeldzaamheid beschouwd worden, want het gros der ijzers is ver beneden het middelmatige. Wat de oorzaak hiervan is, is gemakkelijk in te zien. Het machinale hoefijzer is voorzeker de oorzaak, dat de jonge smid van tegenwoordig geen ijzer meer maken kan, of liever gezegd, het gewoon vertikt om het ook nog te leeren. Wat is hiervan weer het gevolg? De smid die geen ijzer kan maken zal zeker ook nooit leeren een ijzer te passen, want hij mist ten eenenmale de handigheid om het ijzer behoorlijk te vervormen. We zien dit ook maar weer al te dikwijls op het examen, hoe een goed machinaal ijzer, door een candidaat, die met veel moeite en getob een eigengesmeed ijzer „klaar” heeft gekregen, het machinale hoefijzer mishandelt, om dit tenslotte als een misbaksel onder den hoef te prutsen. Wat ook weer een gevolg is van het missen der noodige vaardigheid in het smeden van een hoefijzer, is, het veel te lang werken over het beslag. We kunnen op ieder examen weer opnieuw aanschouwen, dat er veel en veel te lang gewerkt wordt.

De onderwijzers hoefsmeden zullen het toch wel met mij eens zijn, dat als er van 9 tot 12 uur gewerkt wordt voor het maken en onderleggen van een eigengesmeed en het oprichten en onderleggen van een machinaal hoefijzer, dit toch meer dan tijd genoeg is en dan toch eigenlijk verwacht mag worden dat de candidaat binnen dien tijd klaar is. Als het dan één of anderhalf uur langer duurt, gaat dit toch de perken te buiten.

Ook wat betreft het afwijkende beslag, mag toch geëischt worden dat dit in 3 uren ook ingeleverd is, hetgeen echter bijna nooit voorkomt. Ook zien we heel dikwijls, vooral bij afwijkend beslag, dat de candidaat wel de klok heeft hooren luiden, maar niet weet waar hij den klepel moet zoeken. Zoo ondervonden we op het laatste examen dat een candidaat die een stompe hoef van een oud paard beslaan moest, de verzenen sterk liet zakken en het steunvlak in den toon ging verkleinen inplaats van vergrooten. Een ander had een plathoef te beslaan met een lossen wand. Nu moet natuurlijk bij een dergelijke hoef een breed ijzer ondergelegd worden en moet de zool, vooral bij het losse gedeelte mededragen en moeten in den lossen wand geen nagels geslagen worden. Onze vriend had er echter een smal ijzer ondergelegd met een flinke afholling en twee nagels in het losse gedeelte; hierover behoeft dunkt mij verder niets meer gezegd te worden. Ik vraag mezelf dan wel eens af als ik zooiets zie, hebben die jongens nu heelemaal geen hersens, of beginnen ze maar te werken zonder eerst hun werk eens goed te bekijken en eens even te denken hoe zal ik een en ander in 't vat gieten.

Nog een gevalletje van niet uitkijken ondervonden wij bij 't beslag aan het paard. Een candidaat moest een achtervoet beslaan van een paard dat een tijd zonder ijzers geloopt had. Het gaat in de omgeving van Utrecht de boeren al net eender als elders, ze laten de paarden de hoeven liever veel te kort afloopen, dan dat zij ze op tijd laten beslaan. Nu was dat paard wijd in de hakken, zoodat de buitenkant van den hoef al te kort was afgeloopt. Wat doet nu de jongeman? Inplaats van eerst 't geval eens goed te bekijken, pakt hij den voet op, zet de houwkring op de zool en slaat er doorheen en niet zoo gering ook. Wat is hiervan nu de schuld? Ik wil hier de candidaten voor het Rijksdiploma even op het hart drukken, denk vooral

eerst even na voor ge begint te werken op 't examen, werk dan kalm en rustig door en laat vooral 't prutserige werk varen en ge zult zien dat de uitslag met meer succes bekrond wordt.

B.

NABETRACHTING EXAMEN RIJKSDIPLOMA.

De examendagen werden gehouden in Nov. en December en werden van de 12 dagen door mij 6 dagen bijgewoond om bezuinigingsredenen. Van de 63 candidaten slaagden 22. Het aantal geslaagden is derhalve geringer dan de vorige examens en staat het bij mij vast, dat het eerder slechter dan beter zal worden.

Door het weinige werk en de korte werktijden komen de jongere smeden niet genoeg aan het werk, vooral aan het vuurwerk. Hoefijzers worden behalve op de cursussen bijna niet meer gemaakt. Als men b.v. ziet een klapijzer (hetwelk op het examen wel eens voor een afwijkend beslag wordt gevraagd) is dit in 9 van de 10 gevallen zeer slecht.

Ook strijkijzers en balkijzers (Belgisch) voldoen zelden aan matige eischen. Opmerkelijk was het op deze examens hoe veel ijzers veel te schrale gaten vertoonden en dan nog vaak te recht doorgeslagen. Bij het besnijden blijft nog steeds de fout: binnenverzen te laag en buitenverzen te hoog en bij wat platte hoeven te weinig inkorten van den toon en te weinig gebroken wanden.

Onderwijzers, die cursussen geven vooral zou ik aanraden: ga toch eens een dag naar Utrecht en woon een examendag bij. U ziet dan zelf wat de cursisten maken en u overtuigt u dan van de enkele hier opgenoemde fouten en vele andere meer natuurlijk. Het komt den cursus ten goede en zelf steekt u ook nog weer wat op; in ieder geval u blijft met den gang van zaken op de hoogte.

Opvallend was van enkele candidaten het lange werken over het beslaan van 2 hoeven bij het levend paard, waarvan een hoof met eigen gesmeed ijzer en de andere met een aanwezig machinaal ijzer beslagen moest worden. Dit geheel vorderde bij verschillende candidaten $4\frac{1}{2}$ à 5 uur. Wanneer 's morgens om 9 uur met de paarden werd aangevangen, waren deze pas om \pm kwart voor twee klaar. Dit is toch veel te lang. Daarbij komt steeds hoe langer het duurt hoe slechter het wordt. Volgens mijn meening zouden ze binnen 3 uur dit werk moeten verrichten. Iemand die in dien tijd geen 2 voeten van een paard kan beslaan, is mijns inziens geen diploma waard. In de eerste plaats kan hij zijn kost er niet mede verdienen, vooral als de prijzen van het hoofbeslag zoo laag moeten worden als ze reeds in enkele streken zijn en in de tweede plaats is er tegenwoordig niemand te vinden, die er zoo lang op zou willen wachten.

Lochem, 9 Dec.

H. J. Breukink.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE APPINGEDAM.

Verslag van het 2e leerjaar van den cursus in hoefbeslag, gehouden vanwege de afdeeling „Appingedam” van den Bond van Smedenpatroons.

Het 2e leerjaar van bovenvermelden cursus is 29 October j.l. geëindigd en bereids hebben de deelnemers zich aangegeven voor het examen ter verkrijging van het Rijksdiploma voor hoefsmeden.

De theoretische en praktische lessen werden resp. gegeven door H. A. Kroes, dierenarts te Groningen en M. Ritsema, onderwijzer in praktisch hoefbeslag te Appingedam, in de Ambachtsschool te Appingedam. Voor het theoretisch onderwijs beschikt de afdeeling over een voldoende verzameling leermiddelen en voor de praktijk werd door den betrokken onderwijzer steeds voldoende gezorgd voor levend materiaal en voor hoeven van slachtpaarden, deze laatste meestal afkomstig van het openbaar slachthuis te Groningen.

Aan den cursus werd deelgenomen door: 1. A. A. Brouwer te Nieuwolda; 2. W. S. Hageman te Spijk (gem. Bierum); 3. J. Mulder te Siddeburen (gem. Slochteren); 4. E. J. de Vries te Roodeschool (gem. Uithuizermeeden); 5. A. de Weert te Kantens.

Een deel der theoretische en praktische lessen werd gevolgd door den leerling Spier, die echter, wegens het nog niet bereikt hebben van den daarvoor vereischten leeftijd, geen deel kon nemen aan het examen te Utrecht.

Kroes.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG 1932.

Van het Departement van Economische Zaken en Arbeid ontvingen wij een opgave van onderscheiden plaatsvindende cursussen, waarvan wij die in hoefbeslag hier laten volgen:

<i>cursus</i>	<i>leider</i>	<i>cursus</i>	<i>leider</i>
Winschoten	F. O. Rentema	Doetinchem	E. Schreur
Appingedam	H. A. Kroes	Winterswijk	Dr. W. P. C. Bos
Veendam	H. ten Have	Varsseveld	W. B. v. d. Burg
Bedum	H. Venema	Utrecht (2 curs.)	Dr. G. M. v. d. Plank
Emmen	H. J. Vrieling	Dordrecht	J. J. Moolhuisen
Hoogeveen	J. A. de Wolf	Goes	C. van Baak
Assen	Dr. J. Staal	Bergen op Zoom	H. A. Haijntink
Markelo	A. Noorderman	Cuijk	Th. Willems
Raalte	P. van Maanen	's-Hertogenbosch	M. F. Plankeel
Zwolle	H. v. d. Berg	Venray	H. Sala
Lochem	A. Hijink	Weert	J. G. Janssen
Arnhem	B. A. C. Capel		

INGEZONDEN STUKKEN

VOORBEELDEN STREKKEN; KLANTEN WEKKEN.

Als lezers van „De Hoefsmid” stel ik — en veronderstel meerderen met mij — het op prijs, vooral voor hem en mij, die de volle bekwaamheid van het hoefsmidsvak nog niet bezitten en meer willen weten, dat er geregeld van die praktische mededeelingen in het door U geredigeerd vakblad voorkomen.

Ik meen dat er vroeger al eens meer om is verzocht, om hierdoor zeker het vak op peil te houden.

Zoo b.v. deelt de een zijn ondervinding mede over een z.g. zijbeen, de ander over twee zolen, enz.

Met genoegen mag ik dat lezen en had ik de volle bekwaamheid en vrijmoedigheid, heusch, M. de R., dan kon ik vermoeden, dat U zoudt zeggen, nu weder die Zeeuw.

Waarom ik dat twee zolen geschrijf enz. op prijs stel, zal ik U mede deelen.

Ik heb n.l. in den afgeloopen zomer een paard (hengst) beslagen voor de 's-Bossche Tentoonstelling, dat is niets bijzonders, zult U zeggen.

Echter het beslag enz. werd opgenomen door een Hoefijzerfabrikant en -leverancier, hetgeen ook niets bijzonders is.

Toen zeide echter de hoefijzerfabrikant tot een der eigenaars van het bedoelde paard, dat hij er goed aan zou doen het opnieuw te doen beslaan, omdat het beslag niet goed was verricht, in oogenschouw genomen, dat open aanmerkmakers allen nog geen verbeteringen kunnen aanbrengen.

Nu moet U weten, dat in het „Noord-Brabantsch Dagblad Het Huisgezin” van 29 Juni l.l. het volgende bericht opgenomen is:

„Een der beste klassen tot nu toe vertoond, en we hebben de idee „dat uit deze paarden de Kampioens hengst zal te voorschijn komen. „No. 1 werd „Certain van Lamswaarde”, een magnifieke hengst, „zeer handig gepresenteerd, keurige gangen, waarbij het deskundig „aangebrachte beslag zeer zeker heeft meegewerkt.”

Of nu de fabrikant de liefde bezit, aan anderen te doen bijbrengen, dat ik mij zelf flauw sla op de 99 % hoefijzers, die ik maak, weet ik niet.

Laten wij aannemen of niet aannemen, beter is het elkander voor te lichten en te waarschuwen, op reële wijze, dat je bij het maken van hoefijzers verhit wordt en je koude kunt vatten.

Ziehier, M. de R., waarom ik die praktische bekendmakingen in een vakblad zoo waardeer, men bekritiseere vooral toch geen werk bij klanten; dit is afbrekend en sticht geen heil.

In dit verband wijs ik nog op het vereenigingsleven, men moge sterk staan, maar zonder steun en liefde voor elkander, bereikt men niets anders dan wantrouwen, wat voor den goeden gang van zaken niet bevorderlijk is.

Inmiddels teekent voor de verleende plaatsruimte

Hoogachtend

P. A. Butler,

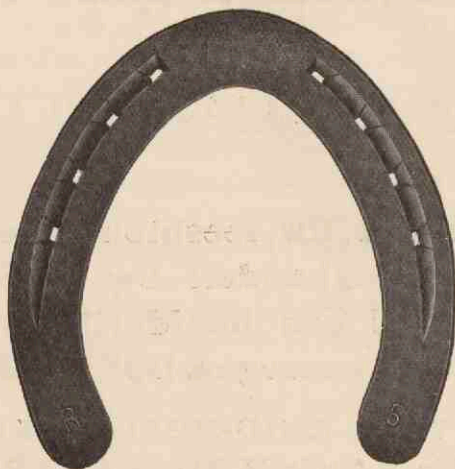
Biezelinge (Zeeland).

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

Overtuigt U

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

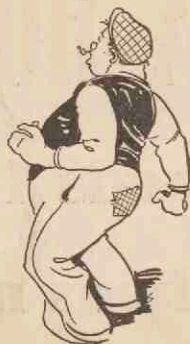
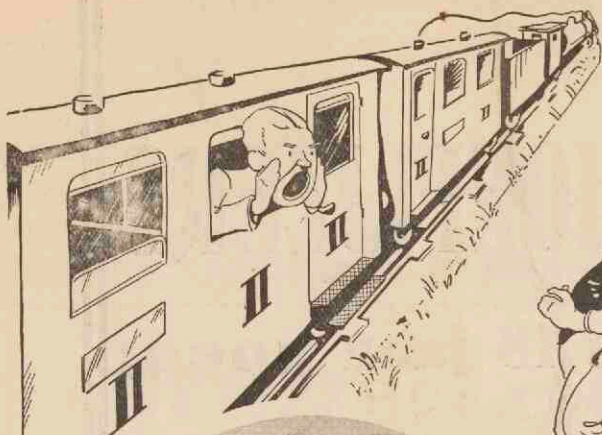
Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar

Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

Zou hij de boodsch. verstaan hebben

Eén kans tegen tien . . . een sneltr.
zoo gauw voorbij!

Wanneer u zeker wilt zijn, dat uw boodsch.
verstaan, verwerkt en begrepen zal worde.
vergenoeg u dan niet met haar uit een sneltr.
te roepen. Zeg haar dáár, waar uw toeoorde
rustig kan luisteren.

Zeg uw boodschap in de periodieke
Dit is de beste gelegenheid van den mc.
tijd om uw toekomstige klanten in een stemm
te treffen, waarin zij uw pleidooi rustig kun
verwerken. En de eenige manier, waarb
zeker zijt, dat ieder, dien gij uw boods
toeroept, haar zal verstaan en begrijpen.

ADVERTEER IN PERIODIEKE

DE EÉN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN
GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

4.

